

מהזור לפסח כמנהג בני רומה

כפי הנהוג בירושלים עיה"ק

ערוך ע"י

הלל משה סרמוניטה ואנג'לו מרדכי פיאטילי

מהדורה שלישית, מתוקנת ומורחבת

ירושלים

חברת יהודי איטליה בישראל

בשנת ולא נעשה פסח כמהו בישראל לפ"ק

עיצוב גרפי ועימוד:

Dc.kugelschreiber@gmail.com

תוכנת תג,

הרב דניאל ווייסמאן נ"י

ירושלים

©

כל הזכויות שמורות לעורכים:

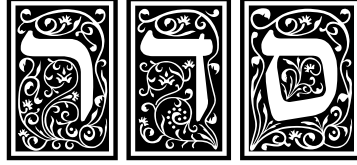
hebraica@netvision.net.il

hillser@netvision.net.il

נדפס בירושלים בשנת תשע"ה

תוכן העניינים

<p>118 הפטרה ליום שביעי של פסח..</p> <p>128 סדר מוסף של פסח.....</p> <p>136 עושה שלום לאי של פסח.....</p> <p>137 עושה שלום לזי של פסח.....</p> <p>149 קידוש לשחרית של פסח.....</p> <p>150 סדר מנחה של פסח.....</p> <p>156 הוצאת ספר תורה למנחה.....</p> <p>165 עמידה למנחה של פסח.....</p> <p>171 שיר השירים.....</p> <p>187 ערבית למוצאי שבת ויו"ט.....</p> <p>185 עמידת ערבית למוצ"ש ויו"ט.....</p> <p>185 עמידה לימי חוה"מ.....</p> <p>198 סדר ספירת העומר.....</p> <p>202 הבדלה על הכוס.....</p> <p>204 עמידה לליל שבת וחוה"מ.....</p> <p>208 יוצר לשבת וחוה"מ של פסח.....</p> <p>213 עמידת שחרית שבת וחוה"מ.....</p> <p>217 עמידה למנחה שבת וחוה"מ.....</p> <p>221 קריאות לשאר ימי הפסח.....</p> <p>228 קריאה לשבת חוה"מ.....</p> <p>230 הפטרה לשבת וחוה"מ פסח.....</p> <p>233 פרקי אבות.....</p> <p>258 ביבליוגרפיה.....</p> <p>260 לוח קיצורי מקורות.....</p>	<p>1 ביעור חמץ ושריפת חמץ.....</p> <p>2 סדר עירובין.....</p> <p>3 סדר הדלקת נרות.....</p> <p>4 מנחה לערב פסח.....</p> <p>15 קבלת שבת.....</p> <p>17 תפלת ערבית של פסח.....</p> <p>24 עמידה לליל פסח.....</p> <p>35 קידוש לליל יו"ט של פסח.....</p> <p>37 ברכות השחר לפסח.....</p> <p>49 זמירות לפסח.....</p> <p>66 סדר שחרית של פסח.....</p> <p>66 רשות לנשמת של פסח.....</p> <p>71 רשות לקדיש.....</p> <p>73 יוצר לאי של פסח.....</p> <p>77 סילוק לאי של פסח.....</p> <p>78 יוצר לזי של פסח.....</p> <p>79 אופן לזי של פסח.....</p> <p>88 עמידה לשחרית של פסח.....</p> <p>93 הלל.....</p> <p>97 הוצאת ספר תורה.....</p> <p>106 קריאה ליו"ט אי של פסח.....</p> <p>109 פרשת מוספין של פסח.....</p> <p>117 הפטרה ליו"ט אי של פסח.....</p> <p>109 קריאה ליום שביעי של פסח.....</p>
--	---

ביעור חמץ

אור לארבעה עשר בניסן שהוא ליל ערב פסח אוהו בעל הבית או שלוחו את הנר ובודק בסלים ובתיבות ובחורין ובסדקין, כל מקום הראוי למצוא שם חמץ, וקודם שיבדוק יברך:¹

מִשׁׁט שְׁמַיָּא
פִּי יוֹזְבֵד;
סְדוּ רְסִיג
עַמּוּ קְלָא;
סַחֲרִי סוּי מַנְּג.

גמ' צצלי
פסחים דף
ז, ב; פסקי
ריא"ז פסחים
פ"א ה"א אות
כ"ד; סה"ת
סו' יט.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל-בְּעוֹר² חָמֵץ:**

ובודק בכל מקום שהוא צריך לבדוק ומחפש בכל מה שיש לו לחפש ואחר שהשלים לבדוק יבטל אותו בלשון הזה ואומר:

ע"פ שדר"א
פסחים דף
ו, ב; ע"פ
סה"ת סו' יט.

ע"פ שדר"א
פסחים דף
ו, ב; ע"פ
סה"ת סו' יט.

**כָּל-חֲמִירָא דְאִכָּא בְּרִשׁוּתֵי דְלָא יִדְעָנָא בֵּיה לְבָטִיל
וְלֵהוּי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:³**

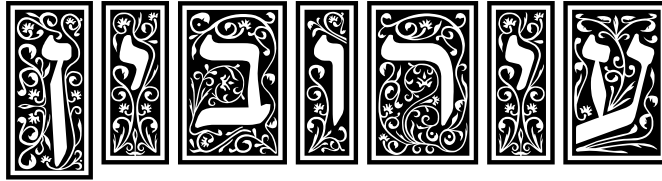
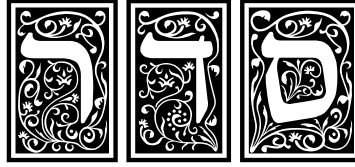
סדר שריפת חמץ

ביום י"ד בטרם תכלה השעה הרביעית גומרים לאכול, ואח"כ שורפין החמץ המוצנע מאמש ומבער כל שאר החמץ מביתו עד סוף השעה החמישית וחוזר ומבטל כל החמץ שברשותו ואומר:

סה"ת סו' יט.

**כָּל-חֲמִירָא דְאִכָּא בְּרִשׁוּתֵי דְחֲמִיתָהּ וְדָלָא חֲמִיתָהּ
דְּבַעֲרָתָהּ וְדָלָא בַּעֲרָתָהּ לְבָטִיל וְלֵהוּי כְּעַפְרָא
דְאַרְעָא:⁴**

¹ במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל כתוב: "ובככר או פרוסה ראשונה שהוא מוצא מברך", ומקור לזה בשבלי הלקט, שבולת ר"ו בשם רש"י, אולם השו"ע או"ח סי' תל"ב, א' על סמך מסקנת הגמ' ממסכת פסחים ז', כתב: "קודם שיתחיל לבדוק יברך". ² במח' רמ"ו: "בעור". ³ נוסח זה מופיע במח' רמ"ו ובולגיא, אך בפי' קמחא דאבישונא מובא הנוסח: "כָּל-חֲמִירָא דְאִכָּא בְּרִשׁוּתֵי דְלָא חֲמִיתָהּ וְדָלָא בַּעֲרָתָהּ לְבָטִיל וְלֵהוּי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא". ⁴ במח' רמ"ו ובולוניה הנוסח לביטול חמץ אחר השריפה לא מופיע. אולם בפי' קמחא דאבישונא על האתר מובא הנוסח הנ"ל בחלקו, והשלמתו כאן ממח' שר"ל.

צבלי שבת 77
יד, 3.

סדר עירובין בתים וחצרות

ביו"ט שחל בשבת או בשבת חוה"מ בחצר שדרים בה דיירים אחדים ואין עירוב כולל לעיר, אסור להוציא ולהכניס עד שיעשה עירוב חצרות. יזכה את העירוב ע"י אחר לכל הדיירים ויברך:

סרע"ג:
מד' שכל טוב
שמי' פ' ט"ז;
סה"ת סו' י;
סת"ר סו' ט.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַונו עַל-מִצְוֹת עֲרוּב:**

פסו"ו שמי' פ'
טו"ז סו' ה';
שצה"ל ענין
שבת סו' אט;
סת"ר סו' נו.

ויאמר:

ט"פ סרע"ג
ח"צ סו' קמ"ה;
סה"ת סו' י;
סת"ר סו' ט.

**בִּדְוֹן יִהְיֶה שָׂרָא לָנָא לְאַפּוּקִי וּלְעִיּוּלֵי מַבֵּית פְּלוּנֵי לְבֵית
פְּלוּנֵי וּמַבֵּית פְּלוּנֵי לְבֵית פְּלוּנֵי. מֵעֲלִית לְתַחְתִּית
וּמִתַּחְתִּית לְעֲלִית. וּמִן-הַחֲצֵר לְבֵתִים וּמִן-הַבֵּתִים לְחֲצֵר.
וּמִכָּל-הַבֵּתִים שָׁנְתָנוּ בְּעֲרוּב מְזִה לְזִה לָנוּ וּלְכָל-יִשְׂרָאֵל:**

פסו"ו שמי'
פ' ט"ז
סו' ה'.

סדר עירובין תחומין¹

אסור לצאת בשבת ויו"ט מחוץ לעיר יותר מאלפים אמה, ואם יצטרך לצאת עוד עד אלפים אמה נוספות יניח הערוב בע"ש או בערב יו"ט לפני השכח ויברך "על מצות ערוב" ואח"כ יאמר:

סת"ר סו' יא.

**בְּזֶה הָעֲרוּב יִהְיֶה מְתָר לִי לִילָךְ מִמְּקוֹם זֶה אֶלְפִים
אַמָּה לְכָל-רוּחַ בְּיוֹם טוֹב (כשחל בשבת: בְּשַׁבָּת) זֶה:**

טור אר"ס
סו' ט"ט.

¹ במז' רמ"ו, בולגריא והלאה סדר עירוב תחומין לא מופיע. והסדר כאן עפ"י מז' הרב מ"ע הרטום, ח"א.

סדר עירובי תבשילין

יום טוב שחל להיות בערב שבת, מביא ככר לחם ובשר או לחם וביצה, בין צלויים בין מבושלין, ונותנין ביד אחר ואומר לו זכה בערוב זה, חלק מתנה לכל בני עירי ומברך "על מצות ערוב" ואומר:

ט"ז סרע"ג
ח"צ ס' קמ"ד;
פס"ו שני'
פ' ט"ז
ס' כ"ג;
ס"ח ס' נו;
ס"ח ס' כו.

בִּידָן (עֲרוּבָא) יְהֵא שְׂרִי לָנָא לְבִשּׁוּלֵי וּלְאִפּוּיֵי וּלְטַמּוּנֵי וּלְאִדְלוּקֵי שְׂרָגָא. וּלְמַעַבְד כָּל-מַה-דְּצָרִיךְ לָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְּתָא. לָנָא וּלְכָל-יִשְׂרָאֵל דְּסַמְיָכִין עַל-עֲרוּבָא הָדָן:

פסקי
ריקאנטו
ס' קמ"ח
שם הגאונים.

מבעוד יום מברכים ומדליקים:

ליום טוב:

ראב"ה ח"ג
הל' יו"ט ס'
תש"ב שם
הירושלמי.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר (ביום טוב שחל בשבת: שַׁל-שַׁבַּת וְ) שַׁל-יוֹם טוֹב:

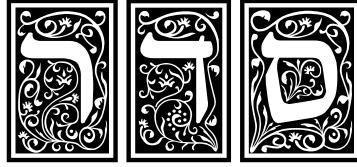
סה"ק עין
הדלקת הנר.

בשבת חול המועד:

תש"ו כ"ג
או"ח ס' ס"ו
ט"פ גמ' צצ"ו
שבת דף כ"ג, ה';
סרע"ג.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁל-שַׁבַּת:

סה"ק עין
הדלקת הנר.

מנחה לערב פסח

כ"י חו"מ
ס"י רלד;
חמדת הימים
משמרת המדע
פ"ח.

לְמַנְצַח¹ עַל־הַגִּיתִית לְבְנֵי־קָרַח מִזְמוֹר: מִדֹּד־יִדְיוֹת
 מִשְׁכָּנוֹתֶיךָ יְהוָה צָבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כִּלְתָּהּ
 נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת יְהוָה לְבִי וּבְשָׂרִי יִרְנְנוּ אֶל אֱלֹהֵי: גַּם־צִפּוֹר
 מִצָּאָה בֵּית וּדְרוֹרוֹ קִן לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרָחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ
 יְהוָה צָבָאוֹת מְלֹכֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְיֶה לְלוֹךְ
 סָלָה: אֲשֶׁר־יֵאָדָם עוֹזְלוֹ בְךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּם: עֲבָרְיוֹ בְּעַמְקֵי
 הַבָּבֶל מֵעֵין יִשִּׁיתוּהוּ גַם־בְּרָכוֹת יַעֲטֶה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחֵיל
 אֶל־חֵיל יִרְאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צָבָאוֹת שְׁמֵעָה
 תְּפִלָּתִי הָאֲוִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סָלָה: מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט
 פָּנָי מִשִּׁיחָד: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצִיךָ מֵאֶלֶף בַּחֲרָתִי הַסְּתוּפָף
 בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּר בְּאֶהֱלִי־רִשְׁעֵ: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים
 חָן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהִלְכִים בְּתַמִּים: יְהוָה
 צָבָאוֹת אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח בְּךָ:

כה"פ, פד, ח"יג.

ק' רצתי ע"פ
המסורה.

אגרת
התשובה
לוח ע"י.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם אֶת־קִרְבְּנֵי לְחַמֵּי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחָחֵי תִשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
 לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד:
 אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבָיִם: וְעִשִּׂירִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית

כמ"כ, ח"ת.

¹ לפי מח' רמ"ו ובולוניה מתחילים מ"אשרי" והנוסח כאן עפ"י מח' שד"ל. והיום יש המתחילים באשרי.

רביעת ההיין: עלת תמיד העשיה בקר סיני לריח גיחח
 אשה ליהוה: ונסכו רביעת ההיין לכבש האחד בקודש הסוד
 נסוד שכר ליהוה: ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
 כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח גיחח ליהוה:

אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך (את) קטרת הסמים.
 פטום הקטרת. הצרי והצפרן. החלבנה והלבונה.
 משקל שבעים שבעים מנה. מר וקציעה. שבילת גרד וכרפס.

משקל ששה עשר ששה עשר מנה. הקשט שנים עשר
 וקלופה שלשה. וקנמון תשעה. בורית כרשינה תשעה קבין.
 יין קפריסין סאין תלת וקבין תלתא. ואם אין לו יין קפריסין
 מביא חמר חורין עתיק. מלח סדומית רבע. מעלה עשן
 כלשהוא. רבי נתן אומר אף כפת הירדן כלשהיא. אם
 נתן בה דבש פסלה. אם חסר אחת מכל סממניה חיב מיתה:

רבן שמעון בן גמליאל אומר. הצרי אינו אלא שרף הנוטף
 מעצי הקטף. בורית כרשינה ששפין בה את הצפרן
 כדי שתהא נאה. יין קפריסין ששורין בו את הצפרן כדי
 שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה. אלא שאין מכניסין
 מי רגלים במקודש מפני הכבוד:

מד' שכל טוב
 צ"ב כ"ב, י"ח.

וערבה ליהוה מנחת יודודה וירושלם כימי עולם
 וכשנים קדמנית:

אשרי יושבי ביתך עוד יהלוד סלה: אשרי העם
 שככה לו אשרי העם שיהוה אלהיו:

תה' פד' ה'
 סרע"ג ת"א
 ס"ו פה.
 תה' קמ"ד, ט"ו.

שכ"ל ענין
 תפילת ס"ו ז'.

תְּהִלָּה לְדָוִד אַרְזוּמִמֶּנֶךָ אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכַל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלְךָ שְׁמֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר:
דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגְיְהוּ: הֵדָר כְּבוֹד
הַדָּוָה וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ
וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְרֶנָּה: זָכַר רַב־טוֹבֶכָה יִבְיַעוּ וְצִדְקָתֶךָ יִרְנְנוּ:
חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה אֲרָךְ אֲפִים וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל
וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ
יִבְרַכְוֶנָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבַנֵּי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ
מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוֹמֵךְ יְהוָה
לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
וְאַתָּה גֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל־חַי רִצּוֹן: צְדִיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחִסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת: רִצּוֹן
יִרְאוּ יַעֲשֶׂה וְאַת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה
אֶת־כָּל־אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה
יִדְבַּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשָׂר שֵׁם קֹדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וְאַנְחֲנוּ נִבְרַךְ יְהִי מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם־הַלְלוּ־יָהּ:

תה' קמנה,
 ארכא; צבלו
 צרכות ד'
 ד', צ; פסקי
 רי"ד צרכות
 ד', ד; צ;
 שצה"ל תפילה
 ס"ו ז;
 סה"ת ס"ו צ;
 סה"ר ס"ו צ.

רח"ש צרכות
 פ"ח, ס"ו.

תה' קטו, ית.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאֹמְרוּ:
יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

מוחבר צנסי"ו
 פ"ו ה"ו
 תוס' צרכות
 דף ג', ח.

שצה"ל תפילה
 ס"ו ח' צשס
 תשו' הראב"ד
 ס"ו קלג.

תרגום ירוש'
 צר"ח' ונט, ח;
 ע"פ דני"ב, ב.

שצה"ל תפילה
 ס"ו ת.

**וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפָּאֵר וַיְתַרְוֶמֶם וַיְתַנַּשֵּׂא וַיְתַהַדֵּר וַיְתַעַלֶּה
וַיְתַהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא:
**לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תִּשְׁבַּחְתָּא
וּנְחַמְתָּא דְּאַמְרִין בְּעֵלְמָא וְאַמְרוּ אַמֵּן:****

אונקלוס ד' כח, מנ.

עמידה לערב פסח

תחנומה צ"ה;
 ס"ו ה';
 ירושלמי
 צרכות
 פ"ד, ה"א.

צבלי מנילה
 דף ת, ב,
 יח, א.

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

**אֲדָנִי שֹׁפְתֵי תַפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסֵדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה מְגַן אֲבֹרָהֶם:****

צבלי צרכות
 דף ט, ב.
 משני צרכות
 פ"ד מ"ג.
 מבילתה דר"י
 שמי' מס'
 דפסחא פ' טז.

תה"י גה, ת.
 שמי' ג, ו.
 צ"י י, ח;
 צבלי צרכות
 דף לג, ב.
 צ"י יד, ב.

צ"י רצה
 פ' לט; צבלי
 פסחים דף
 קח, ב; שבה"ל
 תפילה ס"ו יח.

**אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדָנִי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד.
מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמֵים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים.
מֵתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישָׁנֵי עֶפְרָי. מִי־כְמוֹךָ
בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מְלַךְ מְמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ
לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וְנַאֲמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה מְחַיֶּה הַמֵּתִים:**

ישע' סג, א.
 משני תענית
 פ"א, מ"ח;
 פסקי רי"ד
 צרכות דף
 לג, א.
 ש"א ב, ו.
 שבה"ל תפילה
 ס"ו יח ששס
 אגדה.

¹ במד' רמ"ו נוסף: "בקרוב".

בחזרה אומרים:

כָּתוּב יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מַטֵּה. יַחַד כָּלָם קִדְּשׁוּ
 לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה
 וְאָמַר. קו"ח: קִדְּשׁוּ קִדְּשׁוּ קִדְּשׁוּ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:
 חזן: וּבְדַבְרֵי קִדְּשׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵינוּ
 צִיּוֹן לְדָר וְדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

צבלי ברכות
 דף כח, ג'
 פרקי היכלות
 רצתו מפ' ג'
 ואיך.
 תוספתא
 ברכות
 פ"ח, ה"ט.

סרע"ג ח"א
 ס"י פה; ר"ח
 מנולה 97
 יג, 3.
 ישע"ה ג, ג.
 יח"ג יג, 3.
 תה"י קמו, ג.

לְדָר וְדָר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקִדְּשׁוּ.
 וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּיֵנו לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקִדְּשׁ אֲתָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַקִּדְּשׁ:

שצה"ל תפילה
 ס"י יח צ"ט
 אגדה.

סרע"ג ח"א
 ס"י לח.
 ט"פ מלא'
 א, 7.
 צבלי ברכות
 דף יג, 3.

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאַנּוּשׁ בִּינָה. וְחַנּוּן
 מֵאַתָּךְ דַּעַה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבֵנו אֲבֵינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקַרְבֵנוּ
 מִלְּכֵנוּ לְעִבּוֹדְתְךָ. וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה
 לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סִלַּח־לָנוּ אֲבֵינוּ כִּי חָטָאנוּ. מִחַל־לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.
 כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אֲתָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חַנוּן
 הַמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

ט"פ תה'
 פו, ה.
 ט"פ ישע'
 נה, ז.

רֵאָה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ. וּגְאֹלֵנוּ מִלְּכֵנוּ מִהֲרָה
 לְמַעַן שִׁמְךָ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֹזֵק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

מד' שכל טוב
 שמו' פ' יג.

ט"פ תה'
 קיט,
 קנדרקנד.
 צבלי פסחים
 דף קח, ג.

רַפְּאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה כִּי
 תְּהַלְתֵּנוּ אִתָּהּ וְהֵעֵלָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־
 מִכּוֹתֵינוּ (וּלְכָל־תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רּוֹפֵא רַחֲמָן וְנֹאמָן
 אִתָּהּ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה רּוֹפֵא חַוְלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה
 וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ וְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָה
 עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה וְשַׁבַּע אֶת־הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ וְתֵן
 בְּרִכָּה רְחוּחָה וְהִצַּלְתָּה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ וּבְרַךְ אֶת־
 שְׁנוֹתֵינוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרְכוֹת בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 מְבָרַךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתְנוּ וְשֵׂא גַם לְקַבֵּץ גְּלוּיֹתֵינוּ¹
 (וּקְבֹצֵנוּ יַחַד מֵאֲרָבַע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ).
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַבֵּץ גְּדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבִרְאשׁוֹנָה וְיִזְעַצֵּנוּ כְּבַתְּחִלָּה
 וְתַמְלֵךְ עֲלֵינוּ אִתָּהּ (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד
 וּבְרַחֲמִים). בְּצַדֶּק וּבְמִשְׁפָּט בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ
 אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

<p>נוסח בלתי מצונזר:</p> <p>וְלִמְשִׁמְדִים בְּלִתְהוֹי תִּקְוָה וְכָל־ הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ וְכָל־אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה</p>	<p>נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:</p> <p>וְלִמְלִשִׁינִים בְּלִתְהוֹי תִּקְוָה וְכָל־ הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ וְכָל־אוֹיְבֵיךָ מְהֵרָה יִפְרֹתוּ</p>
---	--

¹ במד' רמ"ו ובולוניה: גְּלוּיֹתֵינוּ, הלמ"ד בחיריק.

המשך נוסח בלתי מצונזר:
 יְכַרְתּוּ- וּמַלְכוּת זָדוֹן מְהֵרָה
 תִּעַקַר וּתְשַׁבֵּר וּתְכַנְיַע אוֹתָם
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע
 זְדִים:

המשך נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:
 וּמַלְכוּת זָדוֹן מְהֵרָה תִּעַקַר
 וּתְשַׁבֵּר וּתְכַנְיַע אוֹתָם
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע
 זְדִים:

עַל-הַחֲסִידִים וְעַל-הַצַּדִּיקִים וְעַל-גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַל-
פְּלִיטַת עַמּוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֵיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל-הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ
 הַטּוֹב בְּאַמְתּוֹ וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם לֹא נָבוֹשׁ
 כִּי-בָךְ בִּטַּחֲנוּ מִלְּךָ עוֹלָמִים בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מַשְׁעֵן
 וּמְבַטֵּחַ לַצַּדִּיקִים:

תוספתא
 ברכות פ"ג,
 הל' כה.

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וּבְנֶה אוֹתָהּ בְּנֵן
עוֹלָם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
בוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

ע"פ זכ'
 טו.

תה' קמז, ג.

אֶת-צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ בְּמַהֲרָה תַצְמִיחַ וּמְקַרְנֵנו תְּרוֹם
בִּישׁוּעָתְךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוִינֵנו כָּל-הַיּוֹם בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה מַצְמִיחַ קַרְן יִשׁוּעָה:

ע"פ ירמ'
 לג, עו.
 ע"פ תה'
 כה, ה.
 ע"פ יחז'
 כע, כה.

בבלי פסחים
 97 קח, ג.

שִׁמְעַ קוֹלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְחוּס וְחַנּוּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ
וּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת-תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת-
תַּחֲנֻנָּתֵנוּ כִּי אָב מְלֹא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מְעוֹלָם
וְלֹא נָשׁוּב רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן
אַתָּה בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ראה מנחת"י
 (ורש"ל) ברי'
 פרי' וישלח
 סי' ע.

ערוך ערך עין.

תה' סה, ג.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם¹ שְׁעָה־
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ־ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל
וּתְפַלְתֶּם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן־ וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ־ וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְרָצוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז־ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־
הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְרָצוֹן־

תוס' מנחות
דף ק"א ח"ה
ומיכאל.

ע"פ מוכ'
ד, יא.

שנה"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
אגדה.

ע"פ מד' תה'
ט, ח.

דה"א כט, יג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ־ שְׂאֵתָה
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֵלֵהי אֲבוֹתֵינוּ־ עַל־חַיֵּינוּ
הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ־
וְעַל־נַסִּיךְ שְׂבָכְל־יוֹם וַיּוֹם
עִמָּנוּ וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹרֶיךָ שְׂבָכְל־עַתָּה־
עָרֵב וּבָקָר וְצִהָרִים־
הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ־
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ
חַסְדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ־

ע"פ ספרי
צ"ו פ' קלט.

תה' יח, יח.

ע"פ חוכ'
ג, כג.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין
כל הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים
דרבנן":

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֵלֵהי כָּל־בֶּשָׂר־ יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרָאשִׁית־ בְּרִכּוֹת וְרוֹדְפוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ־ עַל־
שְׁחַחֲיֵינוּ וְקִיַּמְתָּנוּ־ כֵּן תַּחֲזִינָה
וְתַחַנְנֵנוּ וְתַאֲסוּף גְּלוּתֵינוּ מֵאַרְבַּע
כְּנָפוֹת הָאָרֶץ־ וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר
חַקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת
וּבְלִבָּב שָׁלֵם־ עַל שְׂאֵנוּ מוֹדִים
לָךְ־ (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):

פסקי ריא"ז
צרכות פ"ג
ה"ב אות ז'
שנה"ל תפילה
ס"ו כג.

ע"פ מצנ'
סוטה ד'
מ, ח.

ירמ' לג, כז.

ישע' יח, יב.

תה' קט, ה.

מ"ב כ, ג.

ע"פ ירוש'
צרכות
פ"א ה"ה.

לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ
פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

סרע"ג ח"א
ס"ו לט.
ע"פ ישע'
סד, ו.

עַל־כֵּלָם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי תָּמִיד־ כָּל־הַחַיִּים
יִדְוֹךָ סֶלָה־ וַיִּהְיֶה לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת־ בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה־ הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
אגדה.

ע"פ תה'
ז, יא.

¹ במד' רמ"ז: "ובתפלתם"

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאֹר פְּנִיָּךְ. כִּי בְּאֹר פְּנִיָּךְ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת-כָּל-עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד— בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):²

שצה"ל ענין תפילי סי' כד.

תה' פט, טו.

ט"פ משל' ד, יג. ט"פ דב' כו, טו.

ט"פ תה' כט, יא.

שצה"ל תפילה סי' יח צטס חגדה.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

צצלי צרכות ט, ג.

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה' יט, טו.

ויש נוהגין לומר:

ט"פ תה' לד, יד.

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְצָתָם וְתִמְקַלְקַל מִחֲשָׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שִׁתְּפַתַּח לִי שַׁעְרֵי תוֹרָה. שַׁעְרֵי חֲכָמָה. שַׁעְרֵי בִּינָה. שַׁעְרֵי דַעָה. שַׁעְרֵי פְּרָנְסָה וְכִלְכָּלָה. שַׁעְרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

צצלי צרכות דף ח, א; ט"ז צרכות דף כט, ג ד"ה תחנונים.

ט"פ ט"ג יח, לז.

ט"פ סרע"ג.

צצלי צרכות דף ח, א.

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה' יט, טו.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:³

צצלי יומא דף נג, ג.

ט"פ צצלי יומא דף נג, ג.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

חיו' כה, ג. ט"פ ישע' כו, ה.

¹ במח' רמ"ז: תיבת "וחיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ז ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א. ³ במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א.

ע"פ משג'
אבות
פ"ה, מ"ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה¹ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִהְרֵה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ):

רמ"א אר"ח
סי' קכג ס"ח.

במקום שכלו ג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע החזן לקדושה:
בהזרת הש"ץ הקהל צריך לעמוד ולכוין לכל הברכות ולענות "ברוך הוא וברוך
שמו" אחרי "ברוך אתה ה'", "ואמן" אחר כל ברכה:

החזן אומר:

וּתְגַדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוכר צמס"ו
פ"ו ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, א.

תרגום ירוש'
ברא' מט, א;
ע"פ דני' ג, כ.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה

ששה"ל תפילה
סי' ת.

וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא

אונקלוס דב'
כת, מנ.

וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל-בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם

ע"פ תרגום
מ"א ת, מה.
תרגום ירוש'
שמ' א, יט.

אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-

כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ

א"ו כה, ב.
ע"פ ישעי'
ס, ה.

וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אם יש בבה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים כאן מזמור של יום (לקמן
עמוד 140 ואילך) או מזמור ס"ז (כמנהג ק"ק רומא) כדלקמן ואחריו קדיש
יתום.²

¹ בתנ"י ולא ביו"ד. שיערי תשובה או"ח סי' קכג, סי' קג, בשם מהר"ם די לינאנו וכך מנהגנו. ² במח' רמ"ו ובולוניה הנחיה זו אינה מופיעה. ומובאת כאן ע"פ מח' שד"ל.

לְמַנְצַח בְּנִגְיַנְת מִזְמֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וּיְבָרְכֵנוּ יְאָר
 פָּנָיו אֲתָנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָךָ בְּכָל־גּוֹיִם
 יִשׁוּעָתָךְ: יוֹדוּךָ עַמִּים וְאֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: יִשְׁמְחוּ
 וּיְרַנְּנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם
 סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים וְאֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: אֶרֶץ נִתְּנָה
 יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ
 כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחבר בנס"ו פ"ו ה"ו תוס' ברכות ט"פ דני' ב, כ. תרגום ירוש' ברא' מט, ה; ע"פ דני' ב, כ.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
 שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אויקלוס דב' כח, מנ.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

איו' כה, ב. ע"פ ישעי' ס, ה.

שצה"ל תפילה סי' ת.

ביום טוב שחל בשבת אומרים:

מזמור¹ לְדָוִד הָבּוֹ לַיהוָה בְּגִי אֱלִים הָבּוֹ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
הָבּוֹ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֹו לַיהוָה בְּהַדְרַת-
קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה עַל-הַמַּיִם אֶל-הַכְּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל-מַיִם
רַבִּים: קוֹל-יְהוָה בַּפֶּחַח קוֹל יְהוָה בְּהַדְרָה: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר
אֲרוֹזִים וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה אֶת-אֲרוֹזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ-עֵגֶל
לְבָנוֹן וַיִּשְׂרֹץ כְּמוֹ בֹן-רֵאמִים: קוֹל-יְהוָה חִצֵּב לַהַבּוֹת אֵשׁ:
קוֹל יְהוָה יַחֲלִיל מִדְּבַר יַחֲלִיל יְהוָה מִדְּבַר קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה
יַחֲלִיל אֵילוֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת וּבִהִיכְלוּ כָּלֹּא אִמְרַת כְּבוֹד: יְהוָה
לִמְבוֹל יֵשֵׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מִלֶּךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן
יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

תה' כט,
א"י: ראה
33 ג' כרכות
ד' כט, א.

יש מוסיפים תפילת רבי נחוניא בן הקנה:

אָנָּה בְּכַח גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַתִּיר צְרוּרָה: קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שֶׁבָּנּוּ
טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גְבוּר דּוֹרְשֵׁי יַחֲוֹדְךָ כְּבַבַּת שְׁמַרְם:
בְּרַכֵּם טַהֲרֵם רַחֲמֵם אַדְקַתְךָ תְּמִיד גְּמֵלֵם: חֲסִין קְדוֹשׁ בְּרַב
טוֹבְךָ נִהַל עֲדַתְךָ יַחֲיד גְּאֵה לְעַמְּךָ פְּנֵה זֹכְרֵי קִדְשֶׁתְךָ:
שׁוֹעֲתָנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקוֹתָנוּ יוֹדַע תַּעֲלֹמוֹת:
בְּרוּךְ יָשֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ראשית חכמה
פ"ז אות פו.

33 ג' פסחים
ט, א.

ט"פ 33 ג'
שבת ד' קיט, א.

לְכָה² דוֹדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה:
לְכָה דוֹדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה:

סדה"י ד"ה
ולחרי קריאת.

ט"פ 33 ג'
שבעות ד' כ, ג.
זכ"י, ט.

שְׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדַבְּרוֹ אֶחָד הַשְּׁמִיעֵנוּ אֵל הַמִּיחָד.
יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד לֵשֵׁם וּלְתַפְאֵרַת וּלְתַהֲלָה:

¹ כידוע נוסח קבלת שבת המקובל ליתא במח' רמ"ז ובולוניה אלא רק 'זמור שיר ליום השבת'. ² פומן לר' שלמה אלקבץ הלוי. סי' שלמה הלוי.

ע"פ צבלי
שבת דף
קט"ו, א.
משל"ח, כג.

ע"פ עמ"ז, יג.

ישע"י נב, ב.

תה"י סט"ו, יט.

ישע"י נח, יח.

ע"פ שופ"ה,
ה, יב.

ע"פ ישע"י
נד, ז.

ע"פ ישע"י
יד, לב.

ע"פ ירמ"ג,
ל, טז.

ישע"י סב, ה.

ישע"י נד, ג.

ע"פ ישע"י
כה, ט.

ע"פ צבלי
שבת דף
קט"ו, א.

מ"א ח, נו.

תה"י כז, א.

לְקִרְאֵת שַׁבָּת לָכוּ וְנִלְכָה •
מֵרֵאשׁ מִקֶּדֶם נִסּוּכָה •

כִּי־הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה •
סוּף מַעֲשֵׂה בְמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה:

מִקֶּדֶשׁ מְלֶךְ עִיר מְלוּכָה •
רַב לָךְ שַׁבָּת בְּעַמְּקֵי הַבְּכָא •

קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה •
וְהוּא יַחְמוּל עֲלֶיךָ חֶמְלָה:

הַתְּנַעֲרִי מֵעַפְרֵי קוּמִי •
עַל־יָד בְּזִישֵׁי בַּיִת הַלְחַמִּי •

לְבָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאֲרֶתְךָ עִמִּי •
קָרְבָה אֶל־נַפְשִׁי גְאֻלָּה:

הַתְּעוֹרְרִי הַתְּעוֹרְרִי •
עוֹרֵי עוֹרֵי שִׁיר דְּבָרֵי •

כִּי בָא אֲזַרְךָ קוּמִי אֲזֵרִי •
כְּבוֹד יְהוָה עֲלֶיךָ נִגְלָה:

לֹא תִבּוֹשִׁי וְלֹא־תִכְלָמִי •
בְּךָ יַחֲסוּ עַנְיֵי עַמִּי •

מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי וּמַה־תִּהְיֶה־עִמִּי •
וְנִבְנְתָה עִיר עַל־תִּלְהָה:

וְהָיִו לְמִשְׁפָּדֵי שׁוֹסְיָךְ •
יִשְׁיֵשׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ •

וְרַחֲקוּ כָל־מִבְלַעֲיָךְ •
כְּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כְּלוֹה־:

יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרָצִי •
עַל־יָד־ אִישׁ בֶּן־פְּרָצִי •

וְאֶת־יְהוָה תִּעַרְיִצִי •
וְנִשְׁמַחָה וְנִגְיָלָה:

בּוֹאֵי בְּשָׁלוֹם עֲטָרַת בַּעֲלָה •
תּוֹךְ אַמּוּנֵי עַם סִגְלָה •

גַּם בְּשִׁמְחָה (בְּרִנָּה) וּבְצַהֲלָה •
בּוֹאֵי כָלָה • בּוֹאֵי כָלָה:

יש מוסיפים:

תּוֹךְ אַמּוּנֵי עַם סִגְלָה • בּוֹאֵי כָלָה שַׁבָּת מְלִכְתָּא •
לָכָה דוּדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה • פְּנֵי שַׁבָּת נִמְקְבָלָה: •
בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם־שַׁבָּת קֹדֶשׁ:

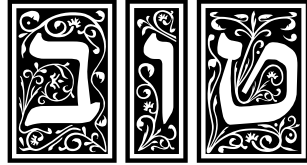
ע"פ צבלי
שבת דף
קט"ו, א.

מ"א ח, נו.

תה"י כז, א.

מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת:

רמז"ס צתשו'
פאר הדור
סי' קטח.

תהי' נב, ב'טו.

לְהַדּוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בְּבִקְרַח חֲסִידֶיךָ
 וְאִמּוֹנְתֶיךָ בְּלִילוֹת: עַל־עֲשׂוֹר וְעַל־נָבֶל עָלֵי הַגִּזּוֹן בְּכַנּוֹר:
 כִּי שִׁמְחַתְנִי יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּן: מִה־גָּדְלוֹ
 מַעֲשֵׂיֶיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ־בֶּעַר לֹא
 יֵדַע וְכִסִּיל לֹא־יִבִּין אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶח רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב
 וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעָלֵי אֱוֹן לְהַשְׁמָדָם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם
 לְעֵלָם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֹאבְדוּ
 וְיִתְפָּרְדּוּ כָּל־פְּעָלֵי אֱוֹן: וְתָרַם כְּרָאִים קַרְנֵי בִלְתֵי בְּשָׁמֶן
 רַעֲנָן: וְתַבֵּט עֵינַי בְּשׂוֹרֵי בְּקָמִים עָלֵי מְרַעִים תִּשְׁמַעֲנָה
 אֲזַנֵּי: צְדִיק כְּתֹמֵר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגֶּה: שְׁתוּלִים
 בְּבַיִת יְהוָה בְּחֲצָרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִנּוּבֹן בְּשִׁיבָה
 דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְלֹא־עוֹלָתָה בּוֹ:

תהי' נב, טז.
 יְהוָה מֶלֶךְ גְּאוֹת לְבָשׁ לְבָשׁ יְהוָה עַז הַתְּאוֹר. אֶף־תִּכְּוֹן
 תִּבְל בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז. מַעוֹלָם אֶתָּה:
 נִשְׂאוּ נְהָרוֹתָ יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת
 דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מִיַּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם. אֲדִיר
 בְּמְרוֹם יְהוָה: עַד־תִּיָּדוּ נֶאֱמָנוּ מְאֹד. לְבֵיתֶךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ.
 יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר, בליל שבת אומרים אחד משני הפזמונים הבאים:

פזמון מאת ר' מרדכי לאטיס מרומה:

מְשֻׁכָּל מְכַתֵּם שִׁירוּ רַעִים • לְכָבוֹד אִישׁ תָּם וְתָמִים דְּעִים: זכ"ה כה, כו.
 גַּם אָמְרוּ מֵה־טוֹב וּמֵה־נְעִים • יֶלֶד הַנְּמוּל לְשִׁמוּנָה: תה"ה קלג, א.
 אֲשִׁיר הַיּוֹם לְבָרִית מִלָּה • זְמַרָה שְׁגִיוֹן וְתִהְלָה: ע"פ ויק'
 תּוֹדוֹת אֶקְרִיב כְּדָמוֹת עוֹלָה • וּכְמוֹ תוֹרִים וּבְגִיּוֹנָה: א, יד.

פזמון מאת ר' טוביה:

יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילָנוּ וְשְׁלוֹהַ בְּיִשְׂרָאֵל • ע"פ תה"ה קכב, ז.
 בְּסֶמֶן טוֹב בֵּן בָּא לָנוּ • בְּיָמָיו יָבֹא גּוֹאֵל: תה"ה נא, א.
 הַיְיָ לֵד יְהִי רַעְנָן • בְּצֵל שְׁפָי יִתְלוֹנָן:
 וּבַתּוֹרָה יִתְבוֹנָן • יֵאלֶף דַּת לְכָל־שׂוֹאֵל: בְּסֶמֶן וכו'

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל אומר ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

משני ברכות
פ"א, מ"ג.

ספרי
פיסקא טו
ד"ה כי שם.

ליו"ט:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 בְּדַבְּרוֹ מְעַרֵב עַרְבִים
 וּבַחֲכָמָה פּוֹרֵעַ שְׁעָרִים
 וּבַתְּבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים
 וּמַחְלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים וּמַסְדֵּר
 אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם
 בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹמָם
 וְלַיְלָה גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ
 וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־אֹר הַמַּעֲבִיר יוֹם
 וּמַבְיֵא לַיְלָה הַמַּבְדִּיל בֵּין־יוֹם
 וּבֵין־לַיְלָה יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ
 וְשִׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יְמַלֵּךְ
 עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה הַמְּעַרֵב עַרְבִים:

משני ברכות
פ"א, מ"ד.

שני ברכות
דף י"א, ב.

ישע' מז, ד.

אהמ"ד עמ'
127: רש"י
סה' סה, ט.

ליו"ט שחל בשבת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם אֲשֶׁר כָּלָה מַעֲשָׂיו
 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְרָאֵהוּ
 שַׁבַּת־קֹדֶשׁ מְעַרֵב וְעַד
 עָרַב וּנְתַנּוּ מְנוּחָה לְעַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּקֹדְשָׁתוֹ בּוֹרֵא
 יוֹמָם וְלַיְלָה גּוֹלֵל אֹר
 מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־
 אֹר הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמַבְיֵא
 לַיְלָה הַמַּבְדִּיל בֵּין־יוֹם
 וּבֵין־לַיְלָה יְהוָה צְבָאוֹת
 שְׁמוֹ וְשִׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד
 הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
 וָעֶד בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 הַמְּעַרֵב עַרְבִים:

ע"פ סדור
רס"ג עמ' קו;
שנה"ל סדר
יו"כ סו שי"ז;
ע"פ בר' ב, ב.
שמי' טז, כג.
ע"פ מ"א
ה, טו.

ישע' מז, ד.

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֲהַבְתָּ תּוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדְתָּ עַל־כֵּן יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּשֹׂכְבֵנוּ וּבְקוֹמֵנוּ תִּן־בְּלַבְנוֹ לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנָךְ
וְנִשְׁמַח וְנַעֲלוּ בְּדַבְּרֵי (תְּלַמוּד) תּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ

ע"פ ירמ'
לא, ב.

משני ברכות
פ"א, מ"ד;
פסקי רי"ד
ברכות י"א, ב;
שנה"ל ענין
תפילה סו' יד.

וְחִקּוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חִיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם
 נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ אֶל־תִּסֵּר מִמֶּנּוּ עַד־נִצְחָ
 נִצְחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ע"פ מ"א
 י, ט.

הקורא ק"ש יכוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים,
 ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח
 בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו
 שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה, אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו
 בדיעבד. צריך להאריך בדלי"ת של "אחד", וצריך להתין בזיין של "תזכרו"
 ושל "וזכרתם". אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

צבלי צרכות
 97 טו, 3;
 סרע"ג.

צבלי צרכות
 97 יג, 3;
 סרע"ג.

המתפלל יחיד אומר: אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

צבלי שבת 97
 קיט, 3.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה יְהוָה אֵלֵהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

צ"ג ו, 7.

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

צבלי פסחים
 97 טו, 6.

וְאַהֲבָתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
 מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וּדְבַרְתָּ בָּם
 בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתּוֹךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוֹמְךָ:
 וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטַטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
 עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

צ"ג ה'טו.

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ אֶל־מְצוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ
 בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּרֶ־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ
 יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפַּת דְּגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי
 עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן
 יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וְעַבְדֹתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם

צ"ג י"א.
 יג"כ"א.

מד"א צ"ג
 ה, י"א.

משנ' צרכות
 פ"א מ"ג.

צ"ג ר' 3, לו.

וְלֹא־יְהִיֶּה מָטָר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֲבַדְתֶּם
מִהֲרָה מֵעַל־הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשִׁמְתֶם
אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשֵׁיכֶם וְקִשְׁרֹתֶם אֹתָם
לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדֹתֶם אֹתָם
אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

במ' טו,
לדמח.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל¹
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי
בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנִתְּנוּ עַל־צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת
יְהוָה וְעָשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם
אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוּר אֹמֵר: אָמֵת:

משנ' ברכות
פ"א, מ"ה.

בבלי ברכות
דף יב, א.

פסקי רי"ד
ברכות יב, א;
סת"ר סי' ט.

ירמ' ג, ג.

החזן חוזר ואומר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

ליו"ט שחל בשבת:

ליו"ט:

סדר רס"ג
עמ' קי.

וְאִמּוּנָה¹ בְּשִׁבְעֵי קִימָת
גְּזֵרַת דְּבָרְתִי
הַקְּשַׁבְנוּ וְשִׁמְעֵנוּ זְכוּר־
חֲמֹדֵת טְהוּרִים יִרְשׁוּהָ:

וְאִמּוּנָה כָּל־זֹאת וְקִיָּם עָלֵינוּ
כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאִין זִוְלָתוֹ וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל
עִמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים:

משנ' ברכות
פ"א, מ"ד;
ע"פ סדר'
רס"ג עמ' סז.

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

המשך ליו"ט:

הגזאלנו מלכנו מכף כל-
 עריצים¹. האל הנפרע לנו
 מצרינו. המשלם גמול לכל-
 אויבי נפשנו. השם נפשנו
 בחיים ולא נתן למוט רגלנו:
 המדריכנו על-במות אויבינו.
 וירם קרננו על-כל-שונאינו.
 (האל) העושה לנו נסים ונקמה
 בפרעה. אורתור ומופתים
 באדמת בני-חם. המכרה
 בעברתו כל-בכורי מצרים.
 ויצא ישראל עמו מתוכם
 לחרות עולם. המעביר בניו
 בין-גזרי ים-סוף. את-רודפיהם
 ואת-שונאיהם בתהומות טבע.
 וראו בנים את-גבורתו. שבחו²
 והודו לשמו. ומלכותו ברצון
 קבלו עליהם. משדה ובני
 ישראל לך ענו שירה בשמחה
 רבה ואמרו כלם. מי-כמכה
 באלם יהוה מי כמכה נאדר
 בקדש נורא תהלת עשה

תס"ט טו. יא.

שמ"ט טו. יא.

המשך ליו"ט שחל בשבת:

כתובה דהיא לראש
 ארבעה. מעת נתנה.
 שמחה ללב ישראל. עדה
 פדית. צדקה קנית.
 רוממת שבת תמיד. בינה
 ובינינו אות היא לעולם.
 כי-ששת ימים עזלמך
 תקנת. ובשביעי נחת.
 למען שתניח לעמך
 ישראל. ולכבוד³ שמך
 שבחו וזמרו ברוך הוא.
 משה ובני ישראל לך ענו
 שירה בשמחה רבה.
 ואמרו כלם. מי-כמכה
 באלם יהוה מי כמכה
 נאדר בקדש נורא תהלת
 עשה פלא: שומרי שביעי
 ראו גבורתך על-הים.
 יחד כלם הודו והמליכו
 ואמרו: יהוהו ימלך לעלם
 ועד: תחיש ישועה
 לשומרי ענגדה. תפדה
 לצאנך. ואל-יהיו עוד

ע"פ שמ"ט
 לא. ח.

שמ"ט טו. יא.

סדו רס"ג
 עמ"ק.

שמ"ט טו. יא.

¹ במח' רמ"ו: "העריצים" בתוספת ה"א. ² במח' רמ"ו: תיבת "שבחו" לא מופיעה. ³ במח' רמ"ו: "לכבוד" ללא וי"ו.

המשך ליו"ט:

פלא. מלכותך ראו בניך. בוקע ים לפני משה. זה אלי ענו ואמרו. יהוהו ימלך לעולם ועד. ונאמר. כי-פדה יהוה את-יעקב וגאלו מיד חזק ממנו. ברוך אתה יהוה. גאל ישראל:

שמ' טו, יח.
ירמ' לא, י.

המשך ליו"ט שחל בשבת:

לבזה. כפתוב. והושעתי לצאני ולא-תהינה עוד לבז. ברוך אתה יהוה. גאל ישראל:

יח' לד, כג.
צנלי פסחים 33
קח, ב. 3.
צנלי פסחים 33
קח, ב. 3.

השכיבנו יהוה אלהינו לשלום. והעמידנו מלכנו לחיים (טובים) ולשלום. ופרוש עלינו סכת שלומך. והגן בעדנו. ותקננו בעצה טובה מלפניך. והושיענו (מהרה) למען שמך. והסר מעלינו אויב. דבר וחרב ורעב ויגזן ואנחה. ושבר (והסר) שטן מלפנינו ומאחרינו. ושמר צאתנו ובואנו מעתה ועד-עולם. ופרוש עלינו סכת שלומך. ברוך אתה יהוה. פורש¹ סכת שלום עלינו ועל-כל-עמו ישראל ועל-ירושלים. (אמן):

משנ' ברכות פ"א, מ"ד;
סת"ר סי' ט.
ע"פ תה"קט, כח.
מדר' תה"יב, א;
ירוש' ברכות פ"ד ה"ה;
סת"ר סי' כג.

ע"פ יח' יד, כח.

שנה"ל תפילה סי' נח,
וס' סה;
סת"ר סי' ט.

בשבת אומרים בעמידה:

ושמרו בני-ישראל את-השבת לעשות את-השבת לדרתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל הוא לעולם כי-ששת ימים עשה יהוה את-השמים ואת-הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

שמ' לא, טז.

סרע"ג ח"ב סי' ד;
סת"ר סי' יג;
סת"ר סי' יט.

אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר-תקראו אתם במועדם:

ויק' כג, ד.

סת"ר סי' כג.

1 היום נהוג לומר 'הפורש' בה"א, עפ"י הווהר (בראשית דף מה ע"א, ועוד). וטוב לומר בלא ה"א, דאיתא בירושלמי ברכות, פ"ד ה"ה, במד' שוחר טוב, מזמור ו א, בשבחה"ל ענין שבת סי' סה ובתניא רבתי סי' ט, ללא ה"א. וכן במח' רמ"ו, בולגניא ושד"ל "פורש" ללא ה"א.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבְרָא כְרַעוּתָהּ.
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמִּיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וּנְחַמְתָּא דְּאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שצ"ה ל תפילה
ס"ו ח' צ"ס
תש"ו הראצ"ד
ס"ו ק"ג.

מוזכר צמס"ו
פ"י ה"ו
תוס' צרכות
דף ג, ח.

שצ"ה ל תפילה
ס"ו ת

תרגום ירוש'
ברא' מט, ח;
ט"פ דני"ב, כ.

אוינקלוס דצ'
כת, מ"ג.

בשבת וחזה"מ עוברים לעמוד 204.

עמידה לליל פסח

ס"ח
ס"ו מט.

סרע"ג ח"ב
ס"ו ע"ג.

צצ"ו צרכות
דף ט, ב.

סה"ג נ"ח, ח.

מכילתא דר"י
שמי' מס'
דפסחא פ' טו.

שמי' ג, ו.

צצ"ו צרכות
דף נ"ג, ב.

צ"ד י, ח;
צצ"ו צרכות
דף נ"ג, ב.
צ"ד יד, כ.

צ"ד רצה
פ' ל"ג; צצ"ו

שע' סג, ח.

פסחוס דף
קח, ב; שצ"ה ל
תפילה ס"ו יח.

ט"פ צצ"ו
תענית דף
ג, ח; אגדת

משנ' תענית
פ"ח, מ"ח;
פסקי ר"ד

צ"ד פ' מד;
סרע"ג ח"א
ס"ו לח.

צרכות דף
ל"ג, ח.

אֲדִנִּי שׁוֹפְתֵי תַפְתָּח וּפְיֵי יַגִּיד תַּהֲלִתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגְּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלֹךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדִנִּי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

בְּא' פסח: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם | ב'ז' של פסח: מוֹרִיד
הַטָּל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ

בא' פסח:
משנ' תענית
פ"ח, מ"ח;
פסקי ר"ד
צרכות דף
ל"ג, ח.

לִישְׁנֵי עֶפְרָיִם מִי־כַמּוֹךְ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מִלֶּךְ
יִמְתִּית וּמַחִיָּה וּמִצְמִיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וּנְאֻמָּן אֶתָּה לְהַחֲיוֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מַחֲיֵה הַמֵּתִים:

ש"א ב, ו.
שצ"ה"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
אגדה.
סרע"ג.

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מִלֶּךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מנח"א
א, יד.
שצ"ה"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
אגדה.
ע"פ דצ"ז, ת.
ע"פ תה"י
קמט, ד.
ע"פ יומ"י
יד, ט.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת. קִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹד־תֶּךָ. וְשִׁמְךָ² הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
עָלֵינוּ קִרְאתָ:

מזכר צצ"ג
יומ"א ד'
פז, ב; סרע"ג
ח"צ ס"ו עז;
סד"ו רס"ג
עמ' קו.

במוצאי שבת אומרים:

וְתוֹדִיעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה. וְתִלְמְדָנוּ לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵּי
רְצוֹנְךָ. וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מִשְׁפָּטִים
יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים: אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתָּם
הָאֵדָם וְחֵי בָהֶם: וְתִנְחַלְלֵנוּ זְמַנֵּי שְׁשׁוֹן וּמוֹעֲדֵי קִדְשׁ וְחֻגֵי
נִדְבָה. וְתוֹרִישָׁנוּ קִדְשַׁת שַׁבַּת וְכַבּוֹד מוֹעֵד וְחֻגֵיגַת הַרְגָּל.
וּבֵין קִדְשַׁת שַׁבַּת לְקִדְשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלְתָּ. וְאֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ מִשְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבְּדִלְתָּ וְקִדְשַׁתָּ.
וְקִדְשַׁת אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשַׁתְךָ:

ע"פ צצ"ג
צרכות לג, ב;
סרע"ג ח"צ
ס"ו לג;
פסקו ר"ד
צרכות ד'
לג, ב; סת"ר
ס"ו נג.
סד"ו רס"ג
עמ' קנ"א.

ע"פ נחמ"ו
ט, יג.
ויק' י"א, ה.

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה
(וּמוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה וְחֻגִים וְזְמַנִּים לְשִׁשׁוֹן. אֶת־יוֹם
(בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חֵג הַמִּצְוֹת הַזֶּה. זְמַן חִירוֹתָנוּ
מִקְרָא קִדְשׁ זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

מזכר צצ"ג
צרכות לג, ב;
פסקו ר"ד.
ויק' כג, ו.
עמ' יב, טז.

ע"פ מס"ו
פ"ט, ה"ח.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בְּקִרְבּוֹב". ² במד' רמ"ז ובולגריא: אִתָּא "וְשִׁמְךָ".

מס"ו פי"ט,
ה"ה; סרע"ג
ח"ב ס"ו ע"ג.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וַיְבֹא יַגִּיעַ יִרְאֶה וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר זְכוֹרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי דָוִד עַבְדְּךָ וְזִכְרוֹן כָּל-עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה-לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה זָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה-וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

ויק' כג, ו.
שנה"ל תפילה
ס' כג.
ע"פ דה"צ
כ, יב.
ע"פ נחמ"ו
ט, לא.

ע"פ סד"ו
רס"ג עמ"ו קו.

זכר ציוש'
זרכות
פ"ט, ה"ב.

וְהוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת-בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וְלִשְׂמֻחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבִרְכָנוּ כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלֶה קִדְּשָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ שִׂמְחָנוּ בִישׁוּעַתְךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שַׁבְּתוֹת ו) מוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינֵם: **רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתָם שְׁעָה וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן וְתֵהִי לְרִצּוֹן תַּמִּיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:**

מס"ו פי"ט,
ה"ה; סרע"ג
ח"ב ס"ו ע"ג;
סד"ו רס"ג
עמ"ו קו.
דב' ע"ג, ח.

סת"ר
ס"ו מט,
וס"י נד.

צנזי פסחוס
דף קה, ג.
סרע"ג ח"ב
ס"ו ע"ג.
חוס' מנחות
דף ק"ה א' ד"ה
ונויכאל.
ע"פ מוכי'
ד, יא.
שנה"ל תפילה
ס"ו יח צנצנ'
אגדה.

ע"פ מד' תה'
לט, א.

סרע"ג ח"ב
ס"ו ע"ג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאתָ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיַדְךָ וְעַל-

דה"א כטו, יג.
ע"פ ספרי
צמ' פ' קלט.

נִשְׁמֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־נִסְיָךְ שֶׁבְּכָל־יוֹם וַיּוֹם עַמָּנוּ
 וְעַל־נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת. עָרַב וּבִקֵּר וַצְּהַרִים.
 הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
 וַיַּעֲוֵלֶם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכָּלְמָתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
 וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ מִמָּנוּ:

תה' נה, יח.
 ט"פ ח"ב
 ג, כג.
 סרע"ג ח"א
 ס"ו יח.
 ט"פ ישע'
 סד, ו.

עַל־כָּלֶם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ תָמִיד. כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שצ"ל תפילה
 ס"ו יח צ"ס
 אגדה.

ט"פ תה'
 נג, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אַבְיָנוּ כְּלָנוּ
 כְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכָנוּ וּלְבָרַךְ
 אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שַׁעַר
 בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):²

סרע"ג ח"ב
 ס"ו יח.

תה' פט, טז.
 ט"פ משל'
 ד, יג.
 ט"פ דב'
 כו, טו.

שצ"ל ענין
 תפילי ס"ו כה.

שצ"ל תפילה
 ס"ו יח צ"ס
 אגדה.

ט"פ תה'
 כט, יח.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזון אומר פסוק זה בלחש:

תה' יט, טו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צצ"ל ברכות
 דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

צצ"ל ברכות
 דף ח, א; רש"י
 ברכות דף
 כט, ב ד"ה
 תחנונים.

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תִּדּוֹם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעַצְתָּם

ט"פ תה'
 לד, יח.

ט"פ ש"ב
 יח, לב.

¹ במח' רמ"ו: תיבת "וחיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ו ובולגריא "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א.

וּתְקַלְקַל מַחְשְׁבוֹתַם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעַה. שְׁעָרֵי פְרָנְסָה וְכַלְפָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

33בלי ברכות
דף ט, ח. א.

תה"פ יט, טו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

33בלי יומא דף נג, ג.

ט"פ משי
יומא דף נג, ג.

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:**

ח"ו כה, ג.
ט"פ ישנ'
ה, ה.

רמ"א אר"ח
ס"ו קבג ס"ח.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִהְרָה בְיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

ט"פ משי
חצות
פ"ה, מ"ב.

בשבת החזן והקהל אומרים בעמידה:

יוֹם הַשְּׁשִׁי:³

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלֹאכְתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל-
מְלֹאכְתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ
אֹתוֹ כִּי בּו שָׁבַת מִכָּל-מְלֹאכְתוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סרע"ג ח"ב
ס"ו א.

סר"ח ס"ו כג.
כ"ו, א, לא.
כ"ו, ג, ח"ג.
33בלי שבת דף קטו, ג.

בשבת חוה"מ ובשביעי של פסח שחל בשבת החזן אומר ברכת מעין שבע:⁴

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה (בְּרַחֲמָיו) שָׁמַיִם וָאָרֶץ:**

33בלי שבת דף כד, ג; פסקו ר"ד.
מכילתא דר"י שמי' מס'
דפסחא פ' טו.

שמ"ג, ו, ו.
כ"ו, י, ח;
33בלי ברכות דף ק"ג, ג.
כ"ו, יד, כ.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ו ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ² בתי"ו ולא ביד-י. שיערי תשובה או"ח ס"ו קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו. ³ תיבות אלו אינן במח' הקדומים. ⁴ במח' רמ"ז ובולוניה כתוב שיש לומר בליל ראשון של פסח ברכת "מעין שבע". בפ"י קמחא דאבישונא כתב שיש נוהגים לא לאמרה שהלילה הזה משומר מן המזיקים, וכך מובא גם במח' שד"ל. וכן כתב הרב מ"ע הרטום שאין לאמרה. בנוסף לכך הרב מ"ע הרטום כתב שאומרים אחר העמידה הלל שלם עפ"י שו"ע או"ח ס"ו תפ"ז ס"ד, אולם ראה ברמ"א שם שלא נוהגים לאמרו, וכך גם מופיע במח' הקדומים שלא לאמרו. וברומה נהוג לומר רק מזמור "בצאת ישראל" לאחר הקדיש.

החזן והקהל אומרים יחד:

סרע"ג ח"ב
ס"ו ו; ע"פ
תשרי ה"ג
אור"ח ס"ו עד.

מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבְרוֹ. מְחִיָּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ
שָׂאִין כְּמוֹהוּ. הַמְנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קְדוֹשׁ. כִּי בָם
רָצָה לְהַנְיִחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחָד. וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ
בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם.
מִקְדָּשׁ הַשַּׁבָּת וּמִבְּרֵךְ הַשְּׁבִיעִי.¹ הַמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם
מְדֻשָּׁנִי² עֲנֵג. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

החזן מסיים לבד:

סרע"ג ח"ב
ס"ו ו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רָצָה בְּמִנוּחָתֵנוּ. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבֶךָ. שִׁמְחֵנוּ
בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחֵלְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרֵצוֹן שַׁבַּת קְדוֹשֶׁךָ. וְיִשְׁמְחוּ בְךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי
שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקְדָּשׁ הַשַּׁבָּת:

צנלי פסחים
דף קח, ב.

סרע"ג ח"ב
ס"ו ו.

החזן אומר:

מחבר צמס"ו
פ"ו ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, א.

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמֵיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:

שנה"ל תפילה
ס"ו ח' צמס
תשרי ה"ג
ס"ו קאג.

תרגום ירוש'
ברא' מט, א;
ע"פ דני' ב, ב.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא
וּנְחַמְתָּא דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

שנה"ל תפילה
ס"ו ת.

אוינקלוס דב'
כת, מנ.

¹ במח' רמ"ו שביעי ללא ה"א. ² במח' רמ"ו ובולוניה: "מְדֻשָּׁנִי".

תתקבל צלותהוון ובעותהוון דכל-בית-ישראל. קדם
אבוהוון דבשמיא. ואמרו אמן:

ע"פ תרגום
מ"ח ת. מרה.
תרגום יוש'
שמ' א. יע.

יהא שלמא רבא מן-שמיא וחיים טובים עלינו ועל-
כל-ישראל. ואמרו אמן:

עשה שלום במרומיו. הוא ברחמיו. יעשה שלום עלינו
ועל-כל-ישראל. אמן:

ריו' כה. ג.
ע"פ ישע'
ס. ה.

יש נוהגים לומר בליל יו"ט ראשון:

בית יעקב מעם לעז:	בצאת ישראל ממצרים	תה' קיד.
ישראל ממשלותיו:	היתה יהודה לקדשו	ד"ה.
הירדן יסב לאחור:	והים ראדה וינס	
גבעות כבני-צאן:	ההרים רקדו כאילים	
הירדן תסב לאחור:	מהלך הים כי תנוס	
גבעות כבני-צאן:	ההרים תרקדו כאילים	
מלפני אלוה יעקב:	מלפני אדון חולי ארץ	
חלמיש למעינו-מים:	ההפכי הצור אגס-מים	

החזן אומר בקול רם:

לינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר
בראשית. שלא עשנו כגויי הארץ. ולא
שמנו כמשפחות הארצות. שלא שם
חלקנו בהם. וגורלנו ככל-המונס. שהם משתחווים להבל
וריק ומתפללים אל-אל לא יושיע: ואנו כורעים
ומשתחווים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.
(שהוא) נוטה שמים ויסד ארץ. וכסא כבודו בשמים

תסו"ג שטרי
תשובה
ס' מג.
ע"פ ירמ'
י. טז.
ישע' מרה. כ.
ישע' נה. יג.

מִמַּעַל וּשְׂכִינַת עֶזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אֵינִי עוֹד מְלַבְּדוֹ. אֶמֶת מְלַכְנוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. כִּכְתוּב
 בְּתוֹרָתְךָ. וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לִבְבְּךָ כִּי יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים בְּשָׂמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

ד' ג. לט.

עַל־כֵּן נִמְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֶרֶת
 עֲזוֹךְ. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת
 יִכְרֹתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי. וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ
 בְּשִׂמְךָ. לְהַפְנוֹת אֱלֹהֶיךָ כָּל־רְשָׁעֵי אָרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ
 כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֶל. כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל־לְשׁוֹן.
 לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׂמְךָ יִקְר
 יתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֵם עַל מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
 לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא. וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ
 בְּכַבוֹד. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְכְתוּב² שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

ע"פ ישע' מה, כג.

שמ' טו, יח.

ד' ג. ד.

קדיש יתום:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחבר במס' פ"ו ה"ו; תוס' ברכות דף ג, א.

תרגום ירוש' ברא' מט, א; ע"פ דני' ב, כ.

שם"ל תפילה סי' ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וְלְעֵלְמֵי עֲלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ.
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְאִמִּירֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אונקלוס ד' כח, מנג.

¹ במד' רמ"ז: "ואין" בתוספת וי"ו. ² במד' רמ"ז: "ונאמר".

**יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:**

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:**

איו' כה, ב.
ע"פ ישע'
ס, ה.

יש אומרים "ברכו", ומנהגנו שלא לאמרו.

בשבת חוה"מ סופרים כאן את העומר לקמן עמוד 198.

בשביעי של פסח סופרים כאן את העומר:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־סְפִירַת הָעֹמֶר:**

הַיּוֹם לְעֹמֶר שֵׁשָׁה יָמִים:

**יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ¹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׂתַשַּׁב
עֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְמִקּוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן
חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ:**

**לְמַנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר
פָּנָיו אֲתָנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרַכְךָ בְּכָל־צוּרִים
יְשׁוּעַתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ
וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאַרְץ תִּנְחַם
סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: אֶרֶץ נִתְּנָה
יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ
כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:**

ספר האורה
ח"א סי' ז"א;
פסקי רי"ז
פסחים פ"א
ה"א אות
כ"ד; סה"ת
סי' כה.

סת"ר סי' ג.

מד' תנאים
דב' פט"ז
פ"ט.

ע"פ צבלי
מנחות סו, ח.

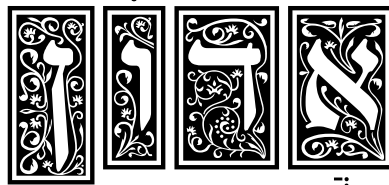
ע"פ תוס'
מגילה דף כ, ב.
ד"ה כל:
שנה"ל סי'
רנ"ד; סה"ת
סי' כה.

תה" סו, ח"ה.

¹ מנהגינו שהנוסח כאן שונה הוא במקצת ממה שמופיע בסוף העמידה. ושינוי זה נמצא ג"כ בשבלי הלקט, סדר פסח, סי' רלד, וכן בספר תנאי רבתי, סי' ג, ענין ספירת העומר.

פיוט לר' הניאל בן יהודה דיין:

יְגַדֵּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאִין־עַת אֶל־מְצִיאֹתוֹ:
 אָחַד וְאִין יְחִיד בְּיַחְדּוֹ. נְעַלְם וְגַם אִין־סוּף לְאֶחָדוֹתוֹ:
 אִין לוֹ דְּמוּת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוּף. לֹא־נִעְרוֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ:
 קְדָמוֹן לְכָל־דְּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רֵאשׁוֹן וְאִין־רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
 הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל־נוֹצָר. יוֹרָה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
 שִׁפְעַנְיָנוּ נְבוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֶל־. אֲנָשִׁי סִגְלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ:
 לֹא־קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד. נָבִיא וּמִבֵּית אֶת־תְּמוּנָתוֹ:
 תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֶל. עַל־יַד נְבִיאָו נֶאֱמַן בֵּיתוֹ:
 לֹא־יִחַלֵּף הָאֵל וְלֹא־יִמִּיר. דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ:
 צוּפָה וַיּוֹדַע סִתְּרֵינוּ. מִבֵּית לְסוּף דְּבָר בְּקְדָמוֹתוֹ:
 גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד¹ כְּמַפְעֵלוֹ. נוֹתֵן לְרִשְׁעָ רַע כְּרִשְׁעָתוֹ:
 יִשְׁלַח לְקֶזֶז יָמִין מְשִׁיחֵנוּ. לְפָדוֹת מְחַכֵּי קֶזֶז יְשׁוּעָתוֹ:
 יִתֵּן יְחִיָּה אֵל בְּרוּב חֶסֶדוֹ. בְּרוּךְ עַד־עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
 (אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וּנְבוֹאָתוֹ):

עוֹלָם אֲשֶׁר מְלֶךְ. בְּטָרָם כָּל־יְצִיר נִבְרָא:
 לְעַת נַעֲשֶׂה כְּחֶפְצוֹ² כָּל. אֲזִי מְלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
 וְאַחֲרֵי כָכֵלֹת הַכָּל. לְבַדּוֹ יְמֶלֶךְ נוֹרָא:

¹ נִיָּא: חֶסֶד. ² בְּמַח' רַמְיָו וּבּוֹלוּנִיָּא: כְּעַתָּה: כְּחֶפְצוֹ.

וְהוּא הָיָה וְהוּא הָיָה בְּתַפְאָרָה:	וְהוּא הָיָה וְהוּא הָיָה.
לְהַמְשִׁיל לּוֹ לְהַחֲבִירָה:	וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי.
וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:	בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי ² תְּכֵלִית.
וְיִצוֹר חֲבֵלִי בְּעֵת ³ צָרָה:	וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלִי.
מְנַת כּוֹסֵי בְּיּוֹם אֶקְרָא:	וְהוּא גָּסִי וּמְנוּסִי.
בְּעֵת אֵישׁן וְאֶעִירָה:	בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחִי.
יְהוָה לִי וְלֹא אֵירָא:	וְעַסְרוּחֵי גְּוִיתִי.

²ע"פ תפ"ק
קית, ו.

ואומרים בנחת:

בְּרִוְךְ⁴ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר
דִּבֶּר לְאַנְפֹּל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרָו הַטּוֹב אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

מ"א ט, נו.

¹ במח' רמ"ו: וְלִחְבִּירָה. ² במח' רמ"ו: וְכֵלִי. ³ במח' רמ"ו וּבּוֹלֹנִיא: בְּיּוֹם. ⁴ במח' רמ"ו וּבּוֹלֹנִיא פסוק זה מופיע לאחר קדיש יתום ולפני "יגדל".

סדר

קידוש לליל יו"ט של פסח

אם חל בשבת אומרים:

(יום הששי):

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צִבְאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל-מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל-מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סדר' רס"ג
עמ' קלה.
צ"ה, לה.
צ"ה, ג, ר"ג.

סת"ר ס"ו מז.

כשחל יום טוב בחול מתחילים מכאן:

**אֱלֹהֵינוּ מוֹעֵדֵינוּ יְהוָה מְקַרְאֵי קִנְיָנוּ
אֲשֶׁר-תִּקְרָאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:¹**

סְבְרֵי מְרֻנְנוּ. (הקהל עונה: לחיים).

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:**

ויק' כג, ד.
מד' תחנונא
פקודי ס"ו צ'
צבלי פסחים
דף קג, א';
סת"ר ס"ו מז.

דע"ז ויק' י, ט
ע"פ צבלי
שבת סו, ב;
סת"ר ס"ו כד.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר
בָּנוּ מִכָּל-עַם וְרָוַמְמָנוּ מִכָּל-לְשׁוֹן. וַקִּדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאֶהֱבָה (בשבת: שְׁבֻתוֹת
לְמִנוּחָה ו)מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. (בשבת:
אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה ו)אֶת-יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן**

ע"פ מד'ר
שכל טו"ז
שמי' פ' י"ג;
שנה"ל פסח
ס"ו ריח;
סת"ר ס"ו מז.

ע"פ סד'ו
רס"ג
עמ' קלה.

ויק' כג, ה.

ע"פ מס"ו
פ"ט, ה"ה.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה "פסוק זה" ו"סברי מרנן" לא מופיעים.

חרותנו (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קִדְשׁ. זְכַר לִיציאת מצרים.
 כִּי־בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְשֵׁת מְכַל־הָעַמִּים (בשבת: וְשַׁבָּתוֹת
 וּמוֹעֲדֵי קִדְשָׁךְ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן
 הַנְּחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת
 וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

שמו"ג י"ב, טז.
 צצלו פסחים
 קח, ג.

סת"ר סו' מז,
 סו' נד.

צצלו פסחים
 קח, ג.

אם חל ליל יום טוב במוצאי שבת מביאים נר להבדלה ומוסיפים שתי ברכות אלו:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:
**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְבַדֵּיל בֵּין קִדְשׁ
 לְחֹל. בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם.¹ בֵּין יוֹם
 הַשַּׁבְּעִי לְשִׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וּבֵין קִדְשֵׁת שַׁבָּת לְקִדְשֵׁת
 יוֹם טוֹב הַבְּדִלְתָּ. וְאַתָּה יוֹם הַשַּׁבְּעִי הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. מְשַׁשֵּׁת
 יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבְּדִלְתָּ וְקִדְשֵׁת. וְקִדְשֵׁת אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
 בְּקִדְשֵׁתךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבַדֵּיל בֵּין קִדְשׁ לְקִדְשׁ:**

סת"ר סו' מז.

צצלו פסחים
 קח, א.

ט"פ פסחים
 קח, ג.

סרע"ג ח"ג
 סו' נג.

סת"ר סו' מז.

סרע"ג ח"ג
 סו' נג.
 סדו' רס"ג
 עמ' קלו.
 סת"ר סו' מז.

בליל יו"ט ראשון בלבד מברכים:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שֶׁחֵינּוּ וְקִיַּמְנוּ
 וְהִגִּיעֵנוּ לְזִמַּן הַזֶּה:**

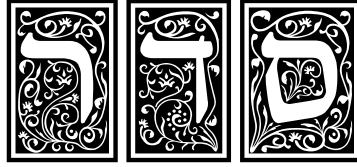
ט"פ סה"ת
 סוף סו' נד.

סה"ת"ק ענין
 לזמני זמני

סת"ר סו' מז.

סדו' רס"ג
 עמ' קלו.

¹ גירסת "לגוים" נמצא גם בסדו' רס"ג עמ' קלו. אמנם היום מקובל לומר הנוסח המצונן "לעמים".

תפלת שחרית של פסח

ס"ח ס"א א. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל-נְטִילַת יְדַיִם: ט"פ דב' לב, ז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר יָצַר
אֶת-הָאָדָם בְּחִכְמָה וּבָרָא בּוֹ נְקֻבִים וְנְקֻבִים
חַלּוּלִים חַלּוּלִים. גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנַי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ. שָׂאם
יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֶם. אִין כָּל-בְּרִיָּה
יְכוּלָה לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ שְׁעָה אַחַת.¹ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַרוּפָא לְכָל-בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת: ט"פ משל' ד, כב.

אֱלֹהֵי. נִשְׁמָה שְׁנַתֶּתָ² בִּי טְהוֹרָה. אַתָּה בְּרֵאתָה.³ אַתָּה
נִפְחַתָּה בִּי. וְאַתָּה מְשַׁמְרָה בְּקִרְבִּי. וְאַתָּה עֲתִיד
לְטַלְּהָ⁴ מִמֶּנִּי. וְאַתָּה עֲתִיד לְהַחְזִירָה בִּי⁵ לַעֲתִיד לְבוֹא.
⁶כָּל-זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה (הַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: מוֹדָה⁷) אֲנִי
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאַתָּה יְהוָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּחַזֵּיר נְשָׁמוֹת לְפָגְרִים מֵתִים: ראה תוס' פסחים קד, ב ד"ה כל; שבה"ל ענין תפילה ס"ב.

כשנכנס לבית הכנסת יאמר:

שׁוֹיִתִּי יְהוָה לְנִגְדֵי תְּמִיד. כִּי מִימֵנִי בַל-אֶמוּט: ט"ח טז, ת.

¹ לא נמצא במח' רמ"ו. ² במח' רמ"ו ובולוניה: שְׁנַפְחַתָּ. ³ במח' רמ"ו: יִצְרַתָּה בִּי. ⁴ במח' רמ"ו ובולוניה: וְאַתָּה נִטְלָה. ⁵ במח' רמ"ו ובולוניה: בְּקִרְבִּי. ⁶ במח' רמ"ו ובולוניה נוסף: אֱלֹהֵי. ⁷ לא נמצא במח' רמ"ו ובולוניה.

וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדֶיךָ אָבוֹא בֵיתְךָ אֲשַׁתְּחוּהוּ אֱלֹהֵיכֶלֶקְדִּישְׁךָ
 בְּיִרְאַתְךָ: מִה־טָבוֹ אֲהַלִּיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:
 אָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ. אֲשַׁתְּחוּהוּ לְהוֹדוֹם רַגְלֶיךָ: וְאֲנִי
 תַּפְלִיתִי־לָךְ יְהוָה עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב־חֲסִדֶיךָ עֲנֵנִי
 בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ:

סרע"ג ח"ב
סי' קמט.

תה"ה, ת.
צמ"ג, כה, ה.
ע"פ תה"ה,
ה, ת.
תה"ה, סע"י, יז.

לפני עטיפת הטלית יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:

סרע"ג ח"א
סי' א.

תוספתא
ברכות
פ"ו ה"י.

יש נוהגים לומר קודם הברכות "אדון עולם", לעיל עמוד 33.

ברכות השחר

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַנּוֹתֵן לַשֶּׁכֶּמֶת
 בִּינָה לְהִבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:

סרע"ג ח"א
סי' א.
סת"ר סי' א.

צבלי מנחות
דף מג, ב;
סרע"ג ח"א
סי' א.

נוסח מחזור רמ"ו ושו"ע (סי' מו, ד):

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַנּוֹתֵן לַשֶּׁכֶּמֶת
 בִּינָה לְהִבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:
 עֲשֵׂנִי עֶבֶד (נ"א: עֶבֶד. הַנְּשִׂים
 אומרות: שְׁפָחָה):

תוספתא
ברכות
פ"ו ה"ח.

צבלי מנחות
דף מג, ב;
סרע"ג ח"א
סי' א.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַנּוֹתֵן לַשֶּׁכֶּמֶת
 בִּינָה לְהִבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:
 עֲשֵׂנִי עֶבֶד (נ"א: עֶבֶד. הַנְּשִׂים
 אומרות: שְׁפָחָה):

צבלי מנחות
דף מג, ב;
סרע"ג ח"א
סי' א.

¹ במח' רמ"ו הנוסח הוא: "שלא עשני גוי", ובמח' בולוניה: "שעשתי ישראל", אולם הנוסח המקורי לפי מנהג בני רומה כמנהג א"י היה: "שעשתי ישראל ולא גוי" (עי' למשל סי' כמנהג בני רומה משנת כ"ה 1265, כתביד פריס הספריה הלאומית מס' 599, ועוד). ובמח' רמ"ו ברכת "שלא עשני גוי" קודמת לברכת "שלא עשני עבד" וכן בתוספתא ברכות ו, יח. במח' בולוניה הסדר הפוך וכן כתב בפי' קמחא דאבישונא (עבד, גוי, אשה), אולם בשו"ע או"ח מו, ד כתב כמח' רמ"ו וכן צ"ל.

תוספתא ברכות פ"ו ה"ח.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שָׁלֵא עֲשֵׂנִי אַשָּׁה (הנשים אומרות: שְׁעֵשְׂנִי כְרִצוֹנוֹ):	סרע"ג ח"א ס"א ח. טור אר"ח ס"א מ"ו.
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • פּוֹקֵחַ עֲוֹנוֹת:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • מְתִיר אֲסוּרוֹת:	
ה"ל גדולות ס"א ח' פ"ט ד"ה כד. מח' ויערי ס"א פט.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • מְגַבִּיחַ שְׁפָלִים: ¹ (בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַנּוֹתֵן לַיְעֶקֶב כֹּחַ):	שצ"ל ס"ח. ט"פ מדרש הגליוס כה, 3.
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • מְלַבֵּישׁ עֲרֻמִּים:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • זוֹקֵף כְּפוּפִים:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • רוֹמֵעַ הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַמְכִיז מַצְעָדֵי- גִבּוֹר:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֲרָה:	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ ² אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁעִשִּׂיתָ לִּי כָל-צָרְכֵי: ³	
33ב 97 ס, 3.	בְּרוּךְ ⁴ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַמַּעֲבִיר חֻבְלֵי שָׁנָה מֵעֵינֵי וְתַנוּמָה מֵעַפְעָפִי:	סרע"ג ח"א ס"א ח.

¹ במח' רמ"ז ברכות מתיר אסורים ומגביח שפלים. באות לאחר ברכת זוקף כפופים. ² במח' רמ"ז ברכת שעשית לי כל צרכי. באה לאחר ברכת המכין מצעדי גבר. ³ במח' רמ"ז ובולוניא צרכי. ⁴ במח' רמ"ז, ברכת המעביר חבלי שנה עד הגומל חסדים טובים לעמו ישראל, באה לאחר "אלהי נשמה" ובראש ברכות השחר.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁתַּרְגִּילֵנִי
לְדַבֵּר מִצְוָה. וְאֶל־תַּרְגִּילֵנִי לְדַבֵּר עֲבָרָה וְעוֹן.
וְהַשְׁלֵט בִּי יִצְרַר טוֹב. וְאֶל־תְּשַׁלֵּט בִּי יִצְרַר רָע. וְחִזְקֵנִי
בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאֶל־תְּבִיאֵנִי לְיַדִּי חַטָּא
וְלֹא־לְיַדִּי גְסוּיִן וְלֹא־לְיַדִּי בְזִיוֹן. וְכוּף יִצְרִי לְהִשְׁתַּעַבֵּד
לָךְ. וְהִכְנַע עֲרָפִי לְשׁוֹב אֵלֶיךָ. וְחַדֵּשׁ כְּלִיּוֹתַי לְשִׁמּוֹר
פְּקוּדֶיךָ. וּמַל אֶת־לִבִּי וְאֶת־לִבִּב זֵרְעִי לְאַהֲבָה¹ וְלִירְאָה
אֶת־שְׁמֶךָ. וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ. וְקָרְבִנִי לְכָל־
מַה־שָּׂאֵהֶבֶת. וְרַחֲמֵנִי מִכָּל־מַה־שָּׁשְׂנָאת². וְקִיִּם עָלַי וְעַל־
זֵרְעִי וְעַל־זֵרַע זֵרְעֵי מִקְרָא שְׁכֵתוֹב. וּמַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֶת־לִבְּךָ וְאֶת־לִבִּב זֵרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ. וְאַנִּי זֹאת בְּרִיתִי
אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי
בְּפִיךָ לֹא־יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֵרַעְךָ וּמִפִּי זֵרַע זֵרְעֶךָ אָמַר
יְהוָה מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם. וְנוֹדַע בְּגוֹיִם זֵרְעִים וְצִאֲצָאִיהֶם
בְּתוֹךְ הָעַמִּים כָּל־רְאִיֵּיהֶם יִכְירוּם כִּי הֵם זֵרַע בְּרַךְ יְהוָה:
לֹא יִיגְעוּ לְרִיק וְלֹא יִלְדוּ לְבִהָלָה כִּי זֵרַע בְּרוּכֵי יְהוָה
הֵמָּה וְצִאֲצָאִיהֶם אֹתָם: וְהָיָה טָרֶם־יִקְרָאוּ וְאַנִּי אֶעֱנֶה עוֹד
הֵם מְדַבְּרִים וְאַנִּי אֶשְׁמַע: כִּי אֶצְק־מִים עַל־צֶמָא וְנִזְלִים
עַל־יְבֹשֶׁה אֶצְק־רוּחִי עַל־זֵרְעֶךָ וּבְרַכְתִּי עַל־צִאֲצָאִיךָ:
וְצִמְחוּ בְּבִין חֲצִיר כְּעֵרְבִים עַל־יְבֵלֵי־מִים: זֶה יֹאמַר לִיהוָה
אָנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם־יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יְדוּ לִיהוָה וּבְשֵׁם
יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה: וְיִהְיֶה כַחֲזוֹל זֵרְעֶךָ וְצִאֲצָאִי מֵעִידֶךָ כַּמַּעֲתִיו

ע"פ 33ג
ברכות 77
ס, 3:
סרע"ג ח"א
ס' א.

ע"פ דב' ל. ו.

ע"פ דב'
יב, כת.

דב' ל. ו.

ישע' נט, כח.

ישע' סא, ט.

ישע' סה, כג.

ישע' סה, כד.

ישע' מד, גרה.

ישע' מט, יט.

¹ "לאהבה" תיבה זו לא נמצאת במח' רמ"ו. ² הקטע מתיבת "וקרבני" עד "ששנאת", לא נמצא במח' רמ"ו.

לֹא־יִכָּרֵת וְלֹא־יִשְׁמַד שְׁמוֹ מִלְּפָנַי: וְתִהְיֶה לִי לְמִשְׁגָּב
 וּמִבְּטָח וּמִגֹּדֵל־לְעֹז וּבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי. וְלִהְצִיל נַפְשִׁי
 מִשַּׁחַת וּמִכָּל־צָרָה וּתְגַנֵּי (הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם). לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינַיִךָ וּבְעֵינַי כָּל־רְוּאֵי. וְגַמְלָנִי חֲסָדִים טוֹבִים־
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. שְׁתַּצִּילֵנִי
 הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם מֵעַזֵי פָּנִים וּמֵעֲזוֹת פָּנִים. וּמִיַּצָּר
 הָרַע וּמֵאָדָם רָע.² וּמִחֶבֶר רָע. וּמִשְׁכַּן רָע. וּמִלְשׁוֹן הָרַע
 וּמִשְׁטָן הַמְּשַׁחֵית. וּמִדִּין קָשָׁה וּמִבְּעַל דִּין קָשָׁה. בֵּין
 שֶׁהוּא בֶן־בְּרִית וּבֵין שְׂאֵינוֹ בֶן־בְּרִית וּמִדִּינָה שְׁלִי־גִיהֲנֹם:

מס' דרך ארץ
 פ"ז ה"ב.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַוֵנוּ עַל־דְּבָרֶיךָ³ תוֹרָה: (ו) הָעֵרַב⁴ נָא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ. וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וַיְצַאֲצֵאֵנוּ. (וַיְצַאֲצֵאֵנוּ)
 וַיְצַאֲצֵאֵנוּ⁵ וַיְצַאֲצֵאֵנוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כָּלְנוּ יְרָאֵי שְׁמֶךָ.
 וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְהָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּלַמֵּד תוֹרָה
 לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ששה"ל ענין
 תפילה ס"ו א'
 וס"ו ה'
 סמ"ר ס"ו א'.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
 מִכָּל־הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בבלי ברכות
 דף י"א, ב'
 סרע"ג ח"א
 ס"ו ב'

¹ במח' רמ"ו לא נמצא כל קטע זה. ² במח' בולוניה נוסף: "מעין הרע ומדינה של־גיהנם". ³ "על דברי תורה" כן היא הגירסה הנכונה, וכך מנהגנו. וכן איתא בגאונים ובחלק מהראשונים. ⁴ במח' רמ"ו ובולוניה הערב ללא וי"ו. בפירוש קמחא דאבישונא על אתר כתב שזהו מחלוקת הראשונים: לר"ת בוי"ו (על פי תוס' ברכות מ"ו.) ואילו הרמב"ם מנאה ברכה בפני עצמה. וכן עיקר. מכיון שהלשון משתנה ומדבר להבא וכן נוהגין לומר לא וי"ו. וראה בספר שבלי הלקט, ענין תפילה, שבולת א, ובספר תניא רבתי, ס"ו א, ענין מאה ברכות, דכתבו בפירוש שברכת התורה הרי הם ג' ברכות. אולם עיין שו"ע (או"ח ס"ו מ"ז ס"ו) וברמ"א ובמשנ"ב מה שכתבו שם. ⁵ עיין שו"ע או"ח סימן מ"ז ס"ו ובמשנ"ב סי' ט' בשם המ"א שאין צריך לומר תיבות אלו.

תוס' ע"ז
דף יט, ב'
ד"ה ישלש.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת-קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רֵיחַ
נִיחָחֵי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם
שָׁנִים לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר
וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה
סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית רְבִיעֵת הֵהִיז: עֹלֹת
תְּמִיד הָעֹשִׂיָה בְּהַר סִינִי לְרֵיחַ נִיחָח אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ
רְבִיעֵת הֵהִיז לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֶּדֶךְ נֶסֶךְ שֶׁכֶר לַיהוָה:
וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר
וְכִנְסָכוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רֵיחַ נִיחָח לַיהוָה:

צמ"ג כה,
ל"ה;
סרע"ג ח"א
ס"ב;
שצ"ל ענין
תפילה ס"ה;
סת"ר סוף
ס"ה.

בשבת מוסיפים:

וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי-כֶבֶשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ
עַל-עֹלֹת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

סרע"ג ח"א
ס"ב, וס"ג
ס"ב.

צמ"ג כה,
ט"ו.

תורה

תוס' ברכות
י"א, ב' ד"ה
שכבר;
פסקי רי"ז
ברכות פ"א
ה"א אות י"א.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-בְּנָיו
לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶם:
יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ: יִשְׂאֵל
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת-שְׁמִי עַל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְאָנִי אֲבָרְכֶם:

צמ"ג ה'
כצ"ג.

וְשִׁמְרַתֶם אֶת-דְּבַרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן
תִּשְׁכַּלּוּ אֶת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן:

צמ"ג כה, ה'.

נביאים

לֹא-יִמּוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וּלְיָלֵהָ
 לְמַעַן תִּשְׁמַר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל-הַכְּתוּב בּוֹ כִּי-אִז תִּצְלִיחַ
 אֶת-דְּרָכְךָ וְאִז תִּשְׁכִּיל: הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וְאַמֵּץ אֶל-
 תַּעֲרִץ וְאַל-תַּחַת כִּי עִמָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּלְדֶּה:
 גִּזְּלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

יהו"ו ח, ח"ט;
 שבה"ל ענין
 תפלה ס"ו ה.

ישעי' מז, ד.

כתובים

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁרוֹ לֹא הֵלֵךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ
 חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב: כִּי
 אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חִפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵהָ: וְהָיָה
 כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל-פְּלִגֵּי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ
 לֹא-יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:

תה"ו ח, ח"ג

משנה

מֵאִמְתִּי קוֹרִין אֶת-שְׁמַע בְּעֶרְבִית? ¹ מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים
 נִכְנְסִים לֶאֱכֹל בְּתְרוּמָתָן. עַד סוֹף הָאֲשִׁמּוֹרֶת
 הָרֵאשׁוֹנָה. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחַכְמֵי אֹמְרִים עַד
 חֲצוֹת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַד שִׁיעֻלָּה עִמּוּד הַשַּׁחַר:

משני ברכות
 פ"ח, מ"ח;
 שבה"ל ענין
 תפלה ס"ו ה;
 סת"ר סוף
 ס"ח.

תלמוד

תָּנָא. הֵיכָא קָאִי דְקַתְנִי מֵאִמְתִּי? וְתוּ. מֵאִי שָׁנָא דְקַתְנִי
 בְּעֶרְבִית בְּרִישָׁא? לְתַנִּי דְשַׁחְרִית? ² בְּרִישָׁא! תָּנָא
 אֶקְרָא קָאִי. דְכָתִיב וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוֹמְךָ. וְהֵכִי קַתְנִי. אִמְתִּי
 זְמַן קָרִית שְׁמַע דְשִׁכְבָּה? מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנְסִים
 לֶאֱכֹל בְּתְרוּמָתָן. וְאִי בְעֵית אִימָא. יְלִיף מִבְּרִיתוֹ שֶׁל

בבלי ברכות
 דף ב, ח.

בב"ד ו, ז.

¹ במד' רמ"ז: בְּעֶרְבִי. וכן בכולם. ² במד' רמ"ז וּבִלְוֵיאָה: דְשַׁחְרִין. וכן בכולם.

עוֹלָם. דְּכַתִּיב וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד: אִי הָכִי-
 סִיפָא דְקַתְנִי בַשַּׁחַר מְבָרַךְ בְּרִישָׁא. לַתְנִי בְּעֶרֶב מְבָרַךְ
 בְּרִישָׁא! תְנָא עֶרְבִית תְנָא בְרִישָׁא. וְהָדָר תְנָא בַשַּׁחֲרִית.
 וְאַדְקָאֵי בַשַּׁחֲרִית. מְפָרֵשׁ מִלֵּי דַשַּׁחֲרִית. וְהָדָר מְפָרֵשׁ
 מִלֵּי דְעֶרְבִית:

בר' א, ה.

סרע"ג ח"א
 ס"ג
 תוס' ע"ז
 דף יט, ב
 ד"ה ישלש:
 שבה"ל ענין
 תפלה ס"ו ה
 סת"ר סוף
 ס"ו א

אִיזְהוּ מְקוֹמָן שְׁלִיזְבָחִים? קְדָשֵׁי קְדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן.
 פֵּר וְשֹׁעִיר שְׁלִיזוֹם הַכְּפוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן.
 וְקַבּוּל דָּמָן בְּכֻלֵּי שָׂרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן הַזֵּיהַ עַל-בֵּין
 הַבְּדִים. וְעַל הַפְּרָכֶת. וְעַל-מִזְבַּח הַזֹּהֵב. מִתְנַה אַחַת מֵהֶן
 מְעַכְבֶּת. שִׁירֵי הַדָּם הֵיךְ שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי
 שְׁלִיזְבָח הַחִיצוֹן. וְאַס־לֹא נָתַן. לֹא עֵכָב:

משנ' זבחים
פ"ה, מ"א.

פָּרִים הַנְּשָׂרְפִים וְשֹׁעִירִים הַנְּשָׂרְפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן.
 וְקַבּוּל דָּמָן בְּכֻלֵּי שָׂרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן הַזֵּיהַ
 עַל-הַפְּרָכֶת וְעַל-מִזְבַּח הַזֹּהֵב. מִתְנַה אַחַת מֵהֶן מְעַכְבֶּת.
 שִׁירֵי הַדָּם הֵיךְ שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי שְׁלִיזְבָח הַחִיצוֹן.
 וְאַס־לֹא נָתַן. לֹא עֵכָב. אֵלּוּ וְאֵלּוּ נְשָׂרְפִין בְּבֵית הַדָּשָׁן:

משנ' זבחים
פ"ה, מ"ב.

חֲטָאֵת הַצְּבוּר וְהַיְחִיד. אֵלּוּ הֵן חֲטָאֵת הַצְּבוּר. שְׁעִירֵי
 רֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשְׁלִיזְמוֹעֲדוֹת. שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן.
 וְקַבּוּל דָּמָן בְּכֻלֵּי שָׂרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן אַרְבַּע מִתְנֹת
 עַל-אַרְבַּע קַרְנוֹת. כִּי־צַד? עֲלֶה בְּכַבֵּשׁ. וּפְנֵה לְסוּבָב.
 וּבֵא-לוֹ לְקַרְן דְּרוּמִית מְזַרְחִית. מְזַרְחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית
 מְעַרְבִית. מְעַרְבִית דְּרוּמִית. שִׁירֵי הַדָּם הֵיךְ שׁוֹפֵךְ עַל
 יְסוּד דְּרוּמִי. וְנֶאֱכָלִין לְפָנִים מִן-הַקְּלָעִים. לְזִכְרֵי כְהֻנָּה.
 בְּכָל-מֵאֲכָל לְיוֹם וְלַיְלָה. עַד-חֲצוֹת:

משנ' זבחים
פ"ה, מ"ג.

הַעוֹלָה קָדַשׁ קָדָשִׁים. שְׁחִיטָתָהּ בְּצֶפֶון. וְקָבֹל דָּמָה
 בְּכָלִי שָׁרֵת בְּצֶפֶון. וְדָמָה טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת
 שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְטָעוֹנָה הַפֶּשֶׁט. וְנִתְּנוּחַ. וְכָלִיל לְאֲשִׁים:

זְבָחִי שְׁלָמֵי צְבוֹר וְאַשְׁמוֹת. אֵלֹהֵי הַן אֲשָׁמוֹת. אֲשֵׁם
 גְּזֻלוֹת. אֲשֵׁם מְעִילוֹת. אֲשֵׁם שְׂפָחָה חֲרוּפָה אֲשֵׁם
 נְזִיר. אֲשֵׁם מְצוֹרֵעַ. אֲשֵׁם תְּלוּי. שְׁחִיטָתָן בְּצֶפֶון. וְקָבֹל
 דָּמָן בְּכָלִי שָׁרֵת בְּצֶפֶון. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן
 אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לַפְּנִים מִן־הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְּהֻנָּה. בְּכָל־
 מֵאֵכֶל. לַיּוֹם וְלַיְלָה. עַד חֲצוֹת:

הַתּוֹדָה וְאֵיל נְזִיר קָדָשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם
 בְּעֶזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
 וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר. לְכָל־אָדָם. בְּכָל־מֵאֵכֶל. לַיּוֹם וְלַיְלָה.
 עַד חֲצוֹת. הַמּוֹרֵם מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם. אֵלֶּא שֶׁהַמּוֹרֵם
 נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. לְנִשְׂיָהֶם וְלַבְּנֵיהֶם וְלַעֲבָדֵיהֶם:

שְׁלָמִים קָדָשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם בְּעֶזְרָה.
 וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין
 בְּכָל־הָעִיר. לְכָל־אָדָם. בְּכָל־מֵאֵכֶל. לְשָׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה
 אֶחָד. הַמּוֹרֵם מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם. אֵלֶּא שֶׁהַמּוֹרֵם נֶאֱכָל
 לַכֹּהֲנִים. לְנִשְׂיָהֶם וְלַבְּנֵיהֶם וְלַעֲבָדֵיהֶם:

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן
 בְּכָל־מְקוֹם בְּעֶזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן מִתְּנָה אַחַת.
 וּבִלְבָד שִׁיתָן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד. שְׁנָה בְּאֲכִילָתָן. הַבְּכוֹר נֶאֱכָל
 לַכֹּהֲנִים. וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל־אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר. בְּכָל־
 מֵאֵכֶל. לְשָׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינּוּ נֶאֱכָל אֵלֶּא

משני זבחים
 פ"ה, מ"ד.

משני זבחים
 פ"ה, מ"ה.

משני זבחים
 פ"ה, מ"ו.

משני זבחים
 פ"ה, מ"ז.

משני זבחים
 פ"ה, מ"ח.

בְּלִילָהּ. וְאֵינוֹ נֹאכֵל אֶלָּא עַד-חֲצוֹת. וְאֵינוֹ נֹאכֵל אֶלָּא
לְמִנּוּיוֹ. וְאֵינוֹ נֹאכֵל אֶלָּא צְלִי:

ברייתא דרבי ישמעאל¹

רבי ישמעאל אומר. בשלש עשרה מדות התורה נדרשת. א^א מקל-וחמר. ב^ב מגזרה שוה. ג^ג מבגין אב מכתוב אחד. ומבגין אב משני כתובים. ד^ד מקלל ופרט. ה^ה ומפרט וכלל. ו^ו מקלל ופרט וכלל. ז^ז אי אתה דן אלא כעין הפרט. ח^ח מקלל שהוא צריך לפרט. ומפרט שהוא צריך לכלל. ט^ט וכל-דבר שהיה בכלל ויצא מן-הכלל ללמד. לא ללמד על-עצמו יצא. אלא ללמד על-הכלל כלו יצא. י^י וכל-דבר שהיה בכלל. ויצא לטעון טעון אחר שהוא כענינו. יצא להקל ולא להחמיר. יא^{יא} וכל-דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טעון אחר שלא כענינו. יצא להקל ולהחמיר. יב^{יב} וכל-דבר שהיה בכלל ויצא להדון בדבר החדש. אי אתה יכול להחזירו לכללו. עד שיחזירו הכתוב לכללו בפרוש. יג^{יג} ודבר הלמד מענינו. ודבר הלמד מסופו. יד^{יד} וכן שני כתובים המכחישים זה את-זה. עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם:

אלו דברים שאין להם שעור. הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה. אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. כבוד אב ואם. וגמילות חסדים. והבאת שלום בין אדם לחברו. ותלמוד תורה כנגד כלם:

סדו רס"ג
עמ' שנת;
תוס' ברכות
יא, 3 ד"ה
שכר.

משני פאה
פ"א מ"א.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה מופיע בשינויים קלים.

אָמַר רַבִּי זִירָא. בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן הַחֲמִירוּ עַל-עֲצָמָן. שְׂאֵפְלוּ רוּאוֹת טַפַּת דָּם כְּחֶרֶדֶל. יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שְׁבַע נְקִיִּים:

תָּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ כָּל-הָאוֹמֵר הֶלְכָה וְשׁוֹנָה בָּהּ מִבְּטָח לֹא שֶׁהוּא בֶן-הָעוֹלָם הֵבֵא שְׁנַאֲמַר. הִלִּיכוֹת עוֹלָם לֹא. אֵל תִּקְרִי הִלִּיכוֹת אֱלָא הֶלְכוֹת:

מִזְבִּירִין יֵצִיאת מִצָּרִים בְּלִילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה. הֲרִי אֲנִי כְּבֶן-שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאמֵר יֵצִיאת מִצָּרִים בְּלִילוֹת. עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶּן-זוּמָא שְׁנַאֲמַר. לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ הַיְמִיִּים. כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הִלִּילוֹת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים. יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהֵבִיא לִימֹת הַמְּשִׁיחַ:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי חֲנִינְא. תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מֵרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר. וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֱלָא בְּנֵיךָ. יְהִי-שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:¹

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן-הַתּוֹעִים. (וְנָתַן לָנוּ תוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת. הוּא יִפְתַּח לָבָנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִשִּׂים בְּלָבָנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבֵי שָׁלוֹם). לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא

בבלי ברכות
דף לא, ח.

ט"פ בבלי
מגילה דף
כח, ב.
תבקי, ג, ו.

משני ברכות
פ"ח מ"ה.

בבלי טו, ג.

אד"ג סוף
פ' מנח.

ישעי, ד, יג.

תה' קכב, ז.

סרע"ג ח"א
ס"ו סה.

ירושלמי
ברכות סוף
פ"ט; בבלי
ברכות דף
סד, ח.

¹ פסוק זה לא נמצא במח' רמ"ו, וכן איננו באד"ג, סוף פ' מח, ובירושלמי מסכת ברכות, סוף פ"ט. אבל בבבלי ברכות, סוף דף סד ע"א, מובא פסוק זה.

גִּילְד לְבִהָלָהּ. וְגִירֵשׁ חֲקִיךָ. וְנִזְכָּה לְתַלְמוּד תּוֹרָה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא¹:

קדיש דרבנן:

מוחקר במס"ו
פ"ו ס"ו
תוס' ברכות
דף ג' ח.

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מְלֻכוּתָהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:

מוחקר במס"ו
פ"ו ס"ו
תוס' ברכות
דף ג' ח.

שנה"ל תפילה
ס"ו ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש'
ברא' מט, ח;
ט"פ דני' ב, כ.

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

אויקלוס דב'
כת, נג.

עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבָּנָן. וְעַל-תַּלְמֵי-דִידְהוֹן וְעַל-(כָּל)-תַּלְמֵי-דִי
תַּלְמֵי-דִידְהוֹן (דִּי-תַּבִּין) דְּעַסְקִין בְּאוּרֵיתָא (קַדְשֵׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא
הָדָן וְדִי בְּכָל-אַתְר וְאַתְר. יְהֵא (לְנָא ו) לְהוֹן וְלַכוֹן שְׁלָמָא וְחַנּוּא
וְחַסְדָּא וְרַחֲמִין וְחַיֵּי אַרְיֵבִי וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן-קַדְם מְרַה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

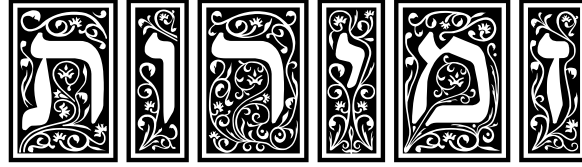
ט"פ ת' ירוש'
שמי' כ, כח.
ט"פ דני'
ג, ית.
ט"פ שר'
ה, יא.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאִמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

איו' כה, ג.
ט"פ ישע'
כ, ה.

¹ במד' רמ"ו ובולוניה מופיע שאומרים כאן קטע "או"א תבא" וכיו. וכהיום לא נוהגים לאמרו.

סה"ת סי' כג.

עומדים ונוהגים לומר פעמיים:¹

יְהוָה מֶלֶךְ • יְהוָה מֶלֶךְ • יְהוָה מֶלֶךְ לְעֵלָם וָעַד:

מס"ו פ"ד
ה"ז.

תה"י טז.
תה"ז כג, א.
שמ"ט טו, יח.
תה"ק קד, לא.
תה"קמט, כ.
תה"קמנ, י.

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו בְּנִי-צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָּם: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם • אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדֶר וְדֶר • הִלְלוּ-יָהּ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

מס"ו פ"ח
ה"ח.

תה"עט,
יחידע.

רק בשבת וביו"ט אומרים את שני המזמורים הבאים:

מְזֻמָּר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל-הָאָרֶץ:

תה"ק, א-ה;
ששה"ל ענן
שבת סי' עז;
סה"ר סי' טו.

עֲבְדוּ אֶת-יְהוָה בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּה: הוּא-עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עָמּוּ וְצֹאן מְרֵעִתוֹ: חִצְרֹתָיו בְּתֵהֵלָה כִּי-טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב הוֹדוּ לַאֱלֹהֵי הָאֲדָנִים לְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ לְעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתִבּוּנָה לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם:

תה"ק, א-ג,
א-טו.

¹ במד' רמ"ז המנהג לאמרו פעמיים אינו מופיע.

כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	לְעֵשָׂה אוֹרִים גְּדֹלִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלַּת בַּיּוֹם
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמַמְשַׁלּוֹת בַּלַּיְלָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	לְמַכָּה מִצָּרִים בְּבִכּוּרֵיהֶם
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכֶם
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעַ נְטוּיָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	לְגֹזֵר יַסְסוּף לְגֹזְרִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וַנֶּעַר פְּרַעְיָה וַחִילוֹ בְּיַם־סוּף
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וַנִּתֵּן אֶרֶץ לְנַחֲלָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	שֶׁבַשְׁפָּלָנוּ זָכַר לָנוּ
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	וַיִּפְרַקְנוּ מִצָּרֵינוּ
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	נָתַן לָחֶם לְכָל־בָּשָׂר
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדָיו:	הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם

ע"כ מוסיפין בשבת וביו"ט:

הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתוֹ:
 שִׁיחוּ בְּכָל־נַפְלְאוֹתָיו:
 יִשְׁמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְהוָה:

מס"ז פ"ח
 ה"א.

הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ
 שִׁירוּ לוֹ זְמֵרוֹלוֹ
 הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ

דס"א טז,
 ח"ג.

דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ
 זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה
 זְרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ
 הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 זְכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ
 אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹרָהֶם
 וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק
 לְאֹמֶר לְךָ אֲתָן אֶרֶץ־כְּנָעַן
 בְּהִיזְתְּכֶם מִתִּי מִסֶּפֶר
 וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי
 לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעַשְׂקָם
 אֶל־תִּגְעוּ בְּמַשְׁיַחֵי
 שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ
 סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ
 כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד
 כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים
 הוֹדוּ וְהִדְרִי לְפָנָיו
 הָבּוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים
 הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ
 הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרַת־קֹדֶשׁ
 אֶף־תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל־תִּמּוֹט
 וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ
 יַעֲלֶץ הַשָּׁדָה וְכָל־אֲשֶׁר־בוֹ
 מִלִּפְנֵי יְהוָה כִּי־בָא לְשֹׁפֵט
 כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ
 בְּקִשּׁוֹ פָּנָיו תִּמְיֵד
 מִפְּתָיו וּמִשְׁפָּטֵי־פִיהוֹ
 בְּגִי יַעֲקֹב בְּחִירָיו
 בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו
 דִּבֶּר צְוָה לְאַלְף דּוֹר
 וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם
 חֶבֶל נִחַלְתְּכֶם
 כַּמַּעֵט וְגָרִים בָּהֶם
 וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר
 וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים
 וּבִנְבִיאֵי אֶל־תִּרְעוּ
 בְּשִׁירוֹ מִיּוֹם־אֱלִיּוֹם יְשׁוּעָתוֹ
 בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו
 וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים
 וַיְהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה
 עֵז וְחִדּוּה בְּמִקְמוֹ
 הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעִזּוֹ
 שָׂאוּ מִנְּחָה וּבֵאוּ לְפָנָיו
 חִילוּ מִלִּפְנֵיו כָּל־הָאָרֶץ
 יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ
 יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוּ
 אֶז יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר
 הוֹדוּ לַיהוָה
 וַאֲמָרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂעָנוּ

וּקְבַצְנוּ וְהִצִּילְנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהַדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשׁךָ
 לְהִשְׁתַּבַּח בְּתֵהֳלֶתְךָ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן
 וְהִלֵּל לַיהוָה:

לְמַנְצִיחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֱלֹהִים
 וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִגִּיד הַרְקִיעַ: יוֹם לַיּוֹם יִבְעַע
 אָמַר וּלְיִלָּה לְלִילָה יַחֲוֶה־דַעַת: אֵיךְ־אָמַר וְאֵין דְּבָרִים
 בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם: בְּכָל־הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִּבְל
 מְלִיָּהֶם לְשֹׁמֵשׁ שֵׁם־אֱהֵל בָּהֶם: וְהוּא כָּחֶתֶן יֵצֵא מִחֻפְתּוֹ
 יִשְׁיֵשׁ כְּגִבּוֹר לְרוּיֵן אֲרַח: מִקְצֵה הַשְּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וּתְקוּפְתּוֹ
 עַל־קְצוֹתָם וְאֵין גִּסְתָּר מִחֻמְתּוֹ: תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי
 יְהוָה יִשְׂרִים מְשֻׁמְחֵי־לֵב מַצּוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינָיִם:
 יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמְדַת לְעַד מְשַׁפְּטֵי־יְהוָה אָמֵת
 צָדְקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רָב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ
 וְנֹפֶת צוּפִים: גָּם־עַבְדְּךָ גִּזְהַר בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב:
 שְׂגִיאוֹת מִי־יָבִין מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי: גָּם מִזִּדִּים חֲשׂךְ עַבְדְּךָ
 אֱלֹהֵי־מִשְׁלוֹבֵי אֹז אֵיתָם וְנִקִּיתִי מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן
 אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

סה"ס יט
 סרט

בימי חוה"מ ובשבת חוה"מ מדלגים על מזמור זה:

יְהוָה מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ יִשְׁמְחוּ אַיִם רַבִּים: עָנַן וְעַרְפָּל
 סָבִיבוּ צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסֹאֵ: אֵשׁ לְפָנָיו תִּלְדֵּךְ
 וּתְלַהֵט סָבִיב צָרִיו: הָאִירוּ בְּרַקְיוֹ תִּבְל רְאֵתָה וּתְחַל הָאָרֶץ:
 הָרִים כְּדוֹנָג נִמְסוּ מִלְּפָנָי יְהוָה מִלְּפָנָי אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ: הַגִּידוּ

סה"ס ס"א כג

סה"ס 6, ס"ב

הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָּל־הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יִבְשׁוּ כָּל־עֲבָדֵי פֶסֶל
הַמִּתְהַלְּלִים בְּאֵלִילִים הַשִּׁתְחֹוּלוֹ כָּל־אֱלֹהִים: שָׁמְעָה
וַתִּשְׁמַח וַתִּצְוֶן וַתִּגְלֶנָּה בְּנֹת יְהוָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה:
כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲלִיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְאֹד נִעְלִית עַל־כָּל־
אֱלֹהִים: אֲהַבִּי יְהוָה שְׂנֵאוֹ רַע שָׁמַר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד
רָשָׁעִים יִצְיָלִם: אֹרֹר זָרַע לַצַּדִּיק וְלִישְׂרָיִלָב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ
צַדִּיקִים בִּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךָ קֹדֶשׁ:

תהי' נט, טז ע. יהוה מלך ירְגֵזוּ עַמִּים יֵשֵׁב כְּרוּבִים תִּנּוּט הָאָרֶץ: יְהוָה
בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרַם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ
גָּדוֹל וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא: וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהַב אֶתָּה
כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּיַעֲקֹב אֶתָּה עֹשֵׂית:
רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַשִּׁתְחֹוּ לַהֲדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׂמוּאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ קִרְאִים
אֶל־יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנַן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שִׁמְרוּ
עֲדֹתָיו וְחַק נִתְּן־לָמוֹ: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתָּה עֲנִיתֶם אֵל נִשְׂא
הַיִּתָּ לָהֶם וְנִקַּם עַל־עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְהַשִּׁתְחֹוּ לָהֶר קֹדֶשׁ כִּי־קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

תהי' עח, לת. וְהוּא רַחוּם וְכַפּוּר עֹז וְלֹא־יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁיֵב אֶפְרוֹ
תהי' עה, ו. וְלֹא־יִצְעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחֲסִדֶיךָ
תהי' מ, יב. כִּי מִעוֹלָם הִמָּה: אֶתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי
תהי' סח, לה-לו. חֲסִדֶיךָ וְאַמְתָּךְ תִּמְיֵד יִצְרוּנִי: תִּנּוּ עֹז לְאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל
גְּאוּתוֹ וְעֹזוֹ בְּשִׁחְקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל
תהי' ט, טז. הוּא נִתָּן עֹז וְתַעֲצָמוֹת לָעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים: יְהוָה אֱדֹנֵינוּ
תהי' מו, ט. מִה־אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ. יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגֵּב־

ירושלמי
צרכות
פ"ה, ה"ה.

לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח
 תהי' פד, יג.
 בָּךְ: יְהוָה הַפִּיר עֲצֵת־גֹּזִים הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת
 תהי' גמ, ייא.
 יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לְבָבוֹ לְדָר וּדְר: קוֹה
 תהי' ס, יד.
 אֶל־יְהוָה חֹזֵק וַיֵּאמֶן לְבָבְךָ וְקוֹה אֶל־יְהוָה: אֵל־נִקְמוֹת
 תהי' נד, טז.
 יְהוָה אֵל נִקְמוֹת הַזֹּפִיעַ: הַנְּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הַשֵּׁב גְּמוּלָה
 עַל־צֵאִים: עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שִׁמְךָ
 תהי' עט, ט.
 וְהִצִּילְנוּ וְכִפֵּר עַל־חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֹךְ: וַיֵּרֶם קִרְוֹן לְעַמּוֹ
 תהי' קמט, יז.
 תַּהֲלֶה לְכָל־חַסִּידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ. הַלְלוּ־יָהּ:
 משה' ית, י.
 משה' פו, יח.
 מְגַד־לְעֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יֵרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב: עֲשֵׂה־עַמִּי אוֹת
 לְטוֹבָה וַיִּרְאוּ שְׂנְאֵי וַיִּבְשׂוּ כִי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי וְנַחַמְתָּנִי:
 וַיֵּרָא בַּצַּר לָהֶם בְּשִׁמְעוֹ אֶת־רִנָּתָם: וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ
 תהי' קו, מדרמ.
 וַיִּנְחָם כְּרַב חֲסָדָיו: וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לְפָנָיו כָּל־שׁוֹבֵיהֶם:
 הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהַדּוֹת לְשֵׁם
 קדש'ךָ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתַהֲלֹתְךָ: אַתָּה תִּקּוּם תִּרְחַם צִיּוֹן
 תהי' קפ, יד.
 כִּי־עַתָּה לְחִנּוּנָה כִּי־בָא מוֹעֵד: וְחִפְרָה הַלְּבָבָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה
 ישע' נד, כג.
 כִּי־מָלַךְ יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וַיִּגָּד וְקָנִיו
 ישע' כה, ט.
 כְּבוֹד: וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִנִּינוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ
 תהי' פט, גג.
 זֶה יְהוָה קִנִּינוּ לוֹ נִגִּילָה וְנִשְׂמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ: בְּרוּךְ יְהוָה
 תהי' סח, כ.
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ אַדְנֵי יוֹסֵף יוֹסֵף יַעֲמֹס־לָנוּ הָאֵל
 תהי' קי, מ.
 יִשׁוּעֵתָנוּ סִלָּה: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל־הָעַם אָמֵן. הַלְלוּ־יָהּ:

רק בשבת וביו"ט אומרים מזמור זה:

הַלְלוּ יְהוָה

תהי' קלה,
ח"כ.

הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה:

הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה

שְׁעִמְדִים בְּבֵית יְהוָה
הִלְלוּ־יָהּ כִּי־טוֹב יְהוָה
כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לֹא־יְהוָה
כִּי־אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה
כָּל־אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה
בְּיַמִּים וְכָל־תְּהוֹמוֹת:
בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה
שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם
שָׁלַח אֹתָת וּמִפְתִּים
בְּפָרְעֹה וּבְכָל־עַבְדָּיו:
וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים:
וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
וְנָתַן אֶרֶץ נַחֲלָה
יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
כִּי־יִדִין יְהוָה עַמּוֹ
עַצְבֵי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב
פָּה־לָהֶם וְלֹא־יִדְבְּרוּ
אֲזַנֵּי־לָהֶם וְלֹא־יֵאָזְנוּ
כַּמּוֹהֶם יִהְיוּ עֹשִׂיהֶם
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה
בֵּית הַלְוִי בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה
בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן
בְּחֻצוֹת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ:
זָמְרוּ לַשְּׁמֹרַת כִּי־נִעִים:
יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ:
וְאֲדַנִּינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים:
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
מִעֲלֵה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ
מוֹצֵא־רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו:
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה:
בְּתוֹכְכִי מִצְרַיִם
שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים
לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
וְלִכְלֹל מַמְלָכוֹת כְּנָעַן:
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ:
יְהוָה זְכָרְךָ לְדַרְזוֹרְךָ:
וְעַל־עַבְדֶּיךָ יִתְנַחֵם:
מִעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם:
עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא־יִרְאוּ:
אֵף אֵין־יִשְׁרׁוּחַ בְּפִיהֶם:
כָּל־אֲשֶׁר־בָּטַח בָּהֶם:
בֵּית אֱהֲרֹן בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה:
יִרְאֵי יְהוָה בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה:
שֹׁכֵן יְרוּשָׁלַם־

הִלְלוּ־יָהּ:

בימי חול המועד חוץ משבת חוה"מ אומרים כאן קדיש יתום, לעיל עמוד 14.

עומדים ואומרים:

ונוזכר בתד"א
אלוהו זוטא
פ"ד: שבה"ל
ענין תפילה
ס"א א, וס"א ז;
סת"ר ס"א א,
ס"א ב.

בְּרוּךְ שְׂאֵמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בְּרוּךְ
גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בְּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וְקַיָּם לְנֶצַח. בְּרוּךְ
עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל-הָאָרֶץ. בְּרוּךְ מְרַחֵם
עַל-הַבְּרִיּוֹת. בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שְׂכָר טוֹב לִירְאָיו. בְּרוּךְ פּוֹדֶה
וּמַצִּיל. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׂמוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מְלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַמְהַלֵּל. הַמְשַׁבַּח וְהַמְפָּאֵר
בְּפִי עַמּוֹ וּבִלְשׁוֹן כָּל-חַסִּידָיו וְעַבְדָּיו. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדְּךָ
נְהַלְלֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִרְוַמְמְךָ וְנִגְדֶלְךָ וְנִמְלִיכְךָ.
וְנִזְכִּיר אֶת-שִׁמְךָ מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מְלֶךְ
מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר עַד-יְעַד שִׁמְךָ הַגְּדוֹל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
מְלֶךְ מְהַלֵּל בַּתְּשַׁבְּחוֹת (נ"א: בַּתְּשַׁבְּחוֹת): ע"כ עומדים:

טור או"ח
ס"א נא, ב"ש
ספר היכלות:
סרע"ג ח"א
ס"א ט;
סד"ו רס"ג
עמ' קב.

ע"פ סד"ו
רס"ג עמ' לב.

בחול המועד, אין אומרים מזמור זה:

רק בשבת אומרים: **מְזֻמֹּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת:**

סד"ו רס"ג
עמ' קב.
סה"כ לב, א.

סד"ו רס"ג
עמ' קב;
אור"ח ח"א
ד"ן מנחה
צרכות
אות טו;
סה"כ ס"א כג.

סה"כ לב, צ"ט.

לְהַדּוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בְּבִקְרַח חֲסִידְךָ
וְאִמּוֹנְתְךָ בַּלִּילוֹת: עֲלֵי-עֲשׂוֹר וְעֲלֵי-נֶבֶל עֲלֵי הַגִּינוֹן בְּכַנּוֹר:
כִּי שִׂמְחַתְנִי יְהוָה בְּפִעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרַנֵּן: מִהַגְּדִלּוֹ
מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מְאֹד עֲמָקוֹ מַחְשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ-בֶּעַר לֹא יִדַּע
וְכִסִּיל לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת: בְּפִרְחֵי רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ

כָּל־פְּעָלֵי אֹן לְהַשְׁמֵדִם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם
 יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֹאבְדוּ וְיִתְפָּרְדּוּ
 כָּל־פְּעָלֵי אֹן: וְתָרַם כְּרָאִים קִרְנֵי בְלָתֵי בְשֶׁמֶן רֵעָנָו:
 וְתַבֵּט עֵינָי בְּשׁוּרֵי בְקָמִים עָלַי מִרְעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזִנֵּי:
 צְדִיק כְּתָמַר יִפְרַח כְּאָרְז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית
 יְהוָה בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבֹן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים
 וְרֵעָנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יִשְׂרָאֵל יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עוֹלָתָהּ בּוֹ:

ע"כ אין אומרים בחול המועד.

מס"ו פ"ח
ה"ה
יְהוָה מֶלֶךְ גָּאוֹת לָבֶשׂ לָבֶשׂ יְהוָה עַז הַתְּאֹזֵר אֶף־תְּכוּן
תִּגְלַל בַּל־תְּמוֹט: נִכּוֹן כְּסֵאֶךָ מֵאֵז מֵעוֹלָם אַתָּה:
 נִשְׂאוּ נְהַרְוֹתוֹ יְהוָה נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת
 דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מִיַּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם אֲדִיר
 בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדַת־יָדוֹ נֶאֱמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נֹאֲוֶה־קֹדֶשׁ
 יְהוָה לְאַרְצְךָ יָמִים:

סרע"ג פ"ח
ס"ה
יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם
יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֹרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־
מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה: רַם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה עַל
הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה שֶׁמֶךְ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדַרְזוֹדָר:
 יְהוָה בְּשָׁמַיִם הַכִּין כְּסֵאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מַשְׁלָה: יִשְׁמַחוּ
 הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יְהוָה
 מֶלֶךְ יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה וְהוּא יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד: יְהוָה מֶלֶךְ
 עוֹלָם וְעַד אֲבָדוּ גּוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְהוָה הַפִּיר עֲצַת־גּוֹיִם
 הִנְיָא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֲצָה וְתִפְרַר דְּבָרָו דְּבָר וְלֹא
 יָקוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֲצַת יְהוָה

תה" קד, לא.
תה" קנ, ביד.
תה" קנב, יג.
תה" קמ, יע.
דה"א טז, לא.
תה" י, טז.
תה" נג, א.
שנ" טו, ית.
תה" י, טז.
תה" לג, י.
ישע" ט, י.
משל" יע, כה.

היא תקום: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מִחֲשָׁבוֹת לְבֹו לְדָר וְדָר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא־צִוָּה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשָׁב לּוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לּוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי־בֹו יִשְׁמַח לְבַנּוּ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחֲנוּ: כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִחַלְתָּנוּ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עֵוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא־יַעֲוִיר כָּל־חַמְתּוֹ: (יהוה הושיעה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאֵנוּ): אֲשֶׁר־י תְּמַיִמִי־
 דָּרָךְ הַהֵלְכִים בְּתוֹרַת יְהוָה:

תה' לג, יא.
 תה' לג, ט.
 תה' קלג, יג.
 תה' קלה, ד.
 תה' לג, כא.
 תה' לד, יד.
 תה' עח, לח.
 תה' כז, י.
 תה' קטז, ח.

אֲשֶׁר־י יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁכְבָה לּוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו:

שצה"ל ענין
 תפילה ס"ז ז'
 סרע"ג ח"א
 ס"ז י'

תה' פד, ה.
 תה' קנז, טו.
 תה' קמה.
 חרכה; צצני
 צרכות ד'
 ד, ג; פסקי
 ר"ד צרכות
 דף ד, ג;
 שצה"ל תפילה
 ס"ז ז'
 סה"ת ס"ז ג;
 סת"ר ס"ז ג.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכֹל־יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִילָה שְׁמֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְהוָה וּמַהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדֹלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַח מִעֲשִׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יַגִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד הַדָּרָךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וַעֲזוּז נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתְּךָ אֶסְפְּרָנָה: זָכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיַעוּ וְצַדִּיקְתְּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה אֲרָךְ אֲפִים וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשִׂיךָ וְחַסִּידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עַלְמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוִד וְדָר: סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹכֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל־אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתּוֹ: הוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו

וְחִסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר
 יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רְצוֹן־יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתֵם יִשְׁמַע
 וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֲהָבָיו וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים
 יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד:

וּאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ:

תהי' קטו, ית.

סרע"ג ח"א
 ס"ו יא;
 שבה"ל תפילה
 ס"ז ז'
 צבלי שבת דף
 קוט, ב, סת"ר
 ס"ב ב'
 סרע"ג ח"א
 ס"ו יג

הַלְלוּ־יָהּ הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה: אֶהְלֵלָה יְהוָה בְּחַיֵּי
 אֲזַמְרָה לֵאלֹהֵי בְּעוֹדֵי: אֶל־תִּבְטְחוּ בְּגִדֵיבַיִם
 בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה: תִּצַּא רוּחוֹ יֹשֵׁב לְאֲדָמְתוֹ
 בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ עֲשִׂתְנָתָיו: אֲשֶׁר־י שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ
 שִׁבְרוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהָיו: עֲשָׂהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם
 וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשֹּׁמֵר אֵמֶת לְעוֹלָם: עֲשֶׂה מִשְׁפָּטוֹ
 לַעֲשׂוֹקִים נִתֵּן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה
 פִּקַּח עוֹרִים יְהוָה זָקַף כַּפּוֹפִים יְהוָה אֲהַב צַדִּיקִים: יְהוָה
 שֹׁמֵר אֶת־גְּדִילֵי יְתוֹם וְאֶלְמָנָה יַעֲזֹדֵד וְדָרֵךְ רְשָׁעִים יַעֲוֶת:
 יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר הַלְלוּ־יָהּ:

תהי' קמט, חדי

הַלְלוּ יְיָ כִּי־טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נַעֲמִים נֶאֱוָה תְּהַלֵּלָהּ:
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס:
 הֲרַפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעֵצְבוֹתֵם: מוֹנֵה מִסְפָּר
 לְכּוֹכְבִים לְכָל־שְׁמֹת יִקְרָא: גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ
 לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנוּיִם יְהוָה מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים
 עַד־יֶאֱרָץ: עֲנֵנו לַיהוָה בְּתוֹדָה זְמִירוֹ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר:
 הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמְכִּין לְאָרֶץ מָטָר הַמְצַמִּיחַ הָרִים
 חֲצִיר: נוֹתֵן לְבִהמָה לַחֲמָה לְבַגֵּי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא

תהי' קמט, חדי

צבלי שבת דף
 קוט, ב'
 סרע"ג ח"א
 ס"ו יד

בגְבוּרַת הַסּוּם יִחַפֵּץ לֹא-בְשׁוּקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוּצֶה יִהְיֶה
 אֶת-יִרְאָיו אֶת-הַמִּיחֲלִים לְחִסְדּוֹ: שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת-יְהוָה
 הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: כִּי-חֹזֵק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בְּרֶךְ בְּנֶיךָ
 בְּקִרְבֶּךָ: הַשֶּׁם-גְּבוּלֶךָ שָׁלוֹם חֶלֶב חֲטִים יִשְׁבִיעֶךָ: הַשְׁלַח
 אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד-מְהֵרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ: הַנְּתַן שְׁלֵג כַּצֶּמֶר
 כְּפֹר כַּאֲפֹר יִפּוֹר: מִשְׁלֵיךָ קִרְחוֹ כְּפִתִים לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי
 יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַס יִשָּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ-מַיִם: מִגִּיד
 דְּבָרוֹ לִיעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן
 לְכָל-גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי-דָעוּם. הַלְלוּ-יְהוָה:

הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ אֶת-יְהוָה מִן-הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים: תהי' קמטה
ס"ד.
 הַלְלוּהוּ כָל-מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָל-צְבָאוֹ:

הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וַיְרַח הַלְלוּהוּ כָל-כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שָׁמַי
 הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁרוֹ מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם יְהוָה
 כִּי הוּא צִנָּה וְנִבְרָאוֹ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֲקִנְתָּן וְלֹא
 יַעֲבוּר: הַלְלוּ אֶת-יְהוָה מִן-הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל-תְּהוֹמוֹת:
 אֵשׁ וּבָרָד שְׁלֵג וּקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים
 וְכָל-גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל-אֲרָזִים: הַחֲיָה וְכָל-בְּהֵמָה רֹמֵשׁ
 וְצִפּוֹר כָּנָף: מְלִכֵי-אֲרֶץ וְכָל-לְאָמִים שָׂרִים וְכָל-שְׁפָטֵי
 אֲרֶץ: בַּחֹרִים וְגַם-בְּתוֹלוֹת זְקֵנִים עַם-נְעָרִים: יְהַלְלוּ
 אֶת-שֵׁם יְהוָה כִּי-נִשְׁגַּב שָׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוֹ עַל-אֲרֶץ וּשְׁמַיִם:
 וַיֵּרָם קִרְוֹ לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל-חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם
 קָרְבוֹ. הַלְלוּ-יְהוָה:

הַלְלוּ יְהוָה שִׁירוֹ לִיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהַלְתֵּנוּ בְּקִהְלָ תהי' קמטה
ס"ט.
 חֲסִידִים: יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹ בְּנֵי-צִיּוֹן

צבלי שבת 97
 קי"ח, צ'
 סרע"ג ח"א
 ס"י יג.

יִגִּילוּ בְּמַלְכָם: יִהְלְלוּ שְׁמוֹ בְּמַחֹל בְּתֵף וְכִנּוֹר יִזְמְרוּ-לוֹ:
 כִּי-רוּצָה יִהְיֶה בְּעַמּוֹ יִפְאֵר עֲנֻיִם בִּישׁוּעָה: יַעֲלוּ חֲסִידִים
 בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל-מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרַב
 פִּיפְיוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם תּוֹכְחוֹת בְּלֹא-מִים:
 לְאָסֵר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְּלֵי בְרוֹזַל: לַעֲשׂוֹת
 בְּהֶסֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר הוּא לְכָל-חֲסִידָיו. הִלְלוּ-יְיָ:

תהי' קג, ס"ד.

הִלְלוּ יְיָ הִלְלוּ-אֵל בְּקֹדְשׁוֹ הִלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ:
 הִלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתוֹ הִלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ:

סבלי שבת דף קי"ח, ב' סרע"ג ח"א ס"א.

הִלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הִלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר: הִלְלוּהוּ בְּתֵף
 וּמַחֹל הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגְבִּי: הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְעַ
 הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְיָ. הִלְלוּ-
 יְיָ: כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְיָ. הִלְלוּ-יְיָ:¹

ראה שבת"ל ר"ח ס"ו קע"ב. מנח' ויטרי ס"א.

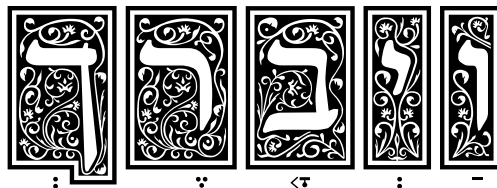
טור א"ח סוף ס"א נ"א.

תהי' פט, נג. תהי' קמ"ג, י.

בְּרוּךְ יְיָ הֵוֶה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלֹךְ יְיָ הוֹוֶה לְעוֹלָם-
 אָמֵן וְאָמֵן:

ראה תשצ"ז קטן ס"א נ"ד.

עומדים (עד סוף שירת הים) ואומרים:

ד"א כט, ר"ג.

סרע"ג ח"א ס"ו יג, טור א"ח ס"א נ"א ששם הגאונים.

דָּוִד אֶת-יְהוָה לְעֵינָי כָּל-הַקֶּהֱל וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד-עוֹלָם: לְךָ יְהוָה
 הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד כִּי-כָּל בְּשָׁמַיִם

¹ במנח' רמ"ז ובולוניה המנהג לכפול פסוק זה לא מופיע, ומקור המנהג ע"פ מנח' ויטרי ס"א א'.

וּבְאַרְצָן לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנַּשָּׂא לְכֹל לְרֹאשׁוֹ
וְהַעֲשֶׂה וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל וּבִידְךָ כַּח
וּגְבוּרָה וּבִידְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לְכֹל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים
אֲנַחְנוּ לְךָ וּמְהִלִּים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ
וּמְרוֹמֶם עַל-כָּל-בְּרָכָה וְתַהֲלָה: אַתָּה-הוּא יְהוָה לְבִדְךָ
אֵת עֲשִׂית אֶת-הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל-צְבָאֵם הָאָרֶץ
וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל-אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה
אֶת-כָּלֶם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

תתנו טו, ה"ה
טור ה"ח
סוף ס"ו נ"א
בשם הגאונים.

סרע"ג ח"א
ס"ו יג

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם לָהֶם חֹמָה
מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּזְשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת-
יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-מִצְרַיִם מֵת
עַל-שַׁפַּת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת-יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בִּיהוָה
וּבַמַּשֶּׁה עֲבָדוּ:

שמי י"ה
כט"לח.

טור ה"ח
ס"ו נ"א
בשם הגאונים.

אֲזַי יִשְׁיֶר-מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיהוָה וַיֹּאמְרוּ
לֵאמֹר אֲשִׁירָה לִיהוָה כִּי-גָאָה גָאָה סוֹס
וּרְכָבוֹ רָמָה בַּיָּם: עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי-לִי
לִישׁוּעָה זָוָה אֱלֹהֵי וְאֲנוּ-הוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וְאֶר-מִמְנוּ-הוּ: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
שָׁמוֹ: מְרַכֶּבֶת פָּרְעָה וְחִילוֹ יָרָה בַּיָּם וּמִבְחַר
שְׁלִשׁוֹ טָבְעוּ בַיַּם-סוּף: תַּהֲמַת יְכַסִּימוּ יִרְדּוּ בַמְּצוֹלֹת כְּמוֹ-
אָבִן: יְמִינֶךָ יְהוָה גְּאֹדְרֵי בְּכַח יְמִינֶךָ
יְהוָה תִּרְ-עֵץ אוֹיֵב: וּבְרַב גְּאוּנֶךָ תַּהַרְס
קַמִּיךָ תִּשְׁלַח חַרְנֶךָ וְאֶכְלָמוּ פִקְשׁוֹ: וּבְרוּחַ

שמי טו, ח"ית.

אֲפִיךָ נַעֲרָמוּ מִיָּם נִצְבּוּ כְּמוֹ-גֹּ
 נְזִלִים קִפְאוּ תְּדוּמָת בְּלָבִים: אָמַר
 אוֹיֵב אֶרְדֵּף אֲשִׁיג אַחֲלֶק שָׁלַל תִּמְלֶאמֹ
 נַפְשִׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדַי: נִשְׁפַּת
 בְּרוּיֹחַךְ בְּסָמוּיָם צָלְלוּ כְּעוֹפֹת בְּמִים
 אֲדִירִים: מִיִּכְמָכָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
 כְּמָכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תִהְיֶה עֲשֵׂה
 פְּלֵא: נְטִיתִי יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נַחִית
 בְּחֹסְדֶךָ עִסְוֹ גְּאֵלֶת נִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ אֶל-גְּוִה
 קֹדֶשְׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגִזוּן חִיל
 אַחֲזוּ יֹשְׁבֵי פְּלִשְׁתִּים: אֲזוּ נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי
 אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֹזְמוּ רַעַד נִמְגּוּ
 כָּל- יֹשְׁבֵי כְּנַעַן: תִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם אִמְתָּה
 וּפְחַד בְּגִדְלֵךְ זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן עַד-
 יַעֲבֹר- עִמָּךְ יְהוָה עוֹרֵי-יַעֲבֹר עִסְוֹ
 קִנִּיתִי: תִּבְאֵמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נַחֲלֹתֶיךָ מְכוֹן
 לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֵלֶת יְהוָה מִקְוֵ-שׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנִי
 יִדְיָךְ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

יְהוָה מְלֹךְ- יְהוָה מְלֹךְ- יְהוָה מְלֹךְ- יְהוָה מְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

מס"ו פ"ד
ה"ד

תה"י טז.
תה"ז טז, א.
שמ"ו טו, יח.
תה"כ כג, כט.
עוב"א, כא.

כִּי לִיהוָה הַמְּלוּכָה וּמִשָּׁל בְּגוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר
 צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת-הַר עֵשָׂו וְהִיתָה לִיהוָה הַמְּלוּכָה:
 וְהָיָה יְהוָה לְמֹלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה
 אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

זכר"ה טז.

¹ במד' רמ"ו ובולוניה נוסף תיבת "וכתוב".

כָּל-בְּרוּאֵי מַעְלָה וּמַטָּה¹.

יְעִידוּן יִגְדוּן כָּלֶם כְּאַחַד. יְהוֹה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

זכר' יד, ט.

שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת שְׁבִילָךְ. וְכָל-מִבִּין² יְסוּדִם יְסִפְרוּ
אֶת-גְּדֻלָּךְ³. וּמֵהֶם יִכִּירוּ כִּי הַכֹּל שִׁלְךָ. וְאַתָּה הָאֵל
(הַמֶּלֶךְ) הַמְּיַחֵד:
יְעִידוּן וְכוּ

לְבָבוֹת בְּחֻשְׁבָם עוֹלָם בְּנוֹי. יִמְצְאוּ כָל-יֵשׁ בְּלִתְךָ שְׁנוֹי.
בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל הַכֹּל מְנוֹי. כָּלֶם נִתְּנוּ מִרְוּעָה
אֶחָד:
יְעִידוּן וְכוּ

ט"פ צמדכר
רצה יד, ז.

מֵרֵאשׁ וְעַד-סוֹף יִשְׁלַךְ סֶמֶן. מִזְרַח וּמַעֲרָב צְפוֹן
וְתִימָן. שִׁחַק וְתִבֵּל לְךָ עַד נְאֻמָּן. מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה
אֶחָד:
יְעִידוּן וְכוּ

ט"פ תה'
קז, ג.
ט"פ תה'
פט, לת.
שמ' ת, יב.

הַכֹּל מִמֶּךָ נִזְבַּד וְבוֹד. אֶתָּה תַעֲמִד וְהֵם יֵאבְדוּ אֶבּוֹד.
לִכֵּן כָּל-יִצְוֹר⁴ לְךָ יִתֵּן כְּבוֹד. כִּי מֵרֵאשׁ וְעַד-סוֹף הֵלֹא
אֵב אֶחָד:
יְעִידוּן וְכוּ

ט"פ תה'
קכ, טו.
מלא' ב, י.

וּבְתוֹרַתְךָ כְּתוּב לְאֹמֵר. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ
יְהוֹהוּ אֶחָד:

דב' ה, ז.

יְהִי-חֲסִדְךָ יְהוֹה עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לְךָ: מַלְכוּתְךָ יְהוֹה
אֱלֹהֵינוּ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים. וּמִמְשַׁלְתְּךָ מַלְכָנוּ בְּכָל-
דוֹר וָדוֹר. שְׂאֵתָה הוּא אֲדִיר בְּקִדְשָׁה וּלְךָ נֶאֱדָה הַמְּלוּכָה.
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ:

תה' לג, כב.
ט"פ תה'
קמה, יג.

ט"פ שמי'
טו, יא.

¹ מחברו רבי שלמה אבן גבירול. וחתם שמו 'שלמה', בראשי הבתים. במח' רמ"ו ובולוניה פתיחה זו נשמטה והפיוט מתחיל בתיבת "יעידון". ² במח' רמ"ו ובולוניה: "לְכָל-מִבִּין". ³ במח' רמ"ו ובולוניה: ללא תיבת "את". ⁴ במח' רמ"ו ובולוניה: "יציר".

רק בשבת וביו"ט אומרים מזמור זה. ובימי חול המועד ממושיכים ב'שתבח'
(לקמן עמוד 70).

סה"ת ס"ו כג. תה"ל ג' ס"ב.

לְדָוִד בְּשִׁנּוֹתָיו אֶת־טַעֲמוֹ לִפְנֵי אַבְיִמֶלֶךְ וַיִּגְרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ:
אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תִּהְלֶתוּ בְּפִי:
בְּיְהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנֻיִם וַיִּשְׁמְחוּ: גְּדָלוֹ לַיהוָה
אֲתִי וּנְרוֹמְמֶדָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דְּרַשְׁתִּי אֶת־יְהוָה וְעֲנֵנִי
וּמְכַל־מְגֻרוֹתַי דַּחֲצִילָנִי: הִבִּיטוּ אֱלֹהֵי וְנַהֲרֹו וּפְנִיָהֶם
אֶל־יַחְפְּרוּ: זָדָה עֲנִי קִרְא וַיהוָה שָׁמַע וּמְכַל־צְרוֹתַי
הוֹשִׁיעוּ: חֲנָה מִלְּאֲד־יְהוָה סָבִיב לִירְאָיו וַיַּחְלִצֵם: טַעֲמוֹ
וּרְאוּ כִי־טוֹב יְהוָה אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַגִּבּוֹר יַחְסֶה־בוֹ: יִרְאוּ אֶת־יְהוָה
קִדְשׁוֹ כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבּוּ וּדְרָשׁוּ
יְהוָה לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב: לְכוּ־בְנִים שְׁמְעוּ־לִי יִרְאֵת יְהוָה
אֶלְמִדְכֶם: מִי־הָאִישׁ הַחֲפִיץ חַיִּים אֲהַב יָמִים לִרְאוֹת
טוֹב: נִצֵּר לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע וּשְׁפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מְרָמָה: סוֹר
מֵרַע וְעִשָׂה־טוֹב בִּקְשׁ שְׁלוֹם וְרַדְפָּהוּ: עֵינֵי יְהוָה
אֶל־צַדִּיקִים וְאֶזְנֵי אֶל־שׁוֹעֲתִים: פְּנֵי יְהוָה בְּעֵשִׂי רַע
לְהַכְרִית מֵאַרְץ זָכָרִם: צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמְכַל־צְרוֹתֶם
הַצִּילֶם: קָרוֹב יְהוָה לְנַשְׁבְּרֵי־לֵב וְאֶת־דַּכְּאֵי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ:
רַבּוֹת רַעוֹת צַדִּיק וּמְכַלֵּם יַצִּילֵנוּ יְהוָה: שֹׁמֵר כָּל־
עֲצוֹמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבְּרָה: תְּמוֹתַת רִשְׁע רַעָה
וּשְׁנֵאֵי צַדִּיק יֶאֱשָׁמוּ: פְּדָה יְהוָה נַפֶּשׁ עַבְדֶּיךָ וְלֹא יֶאֱשָׁמוּ
כָל־הַחֲסִים בּוֹ:

בשבת חוה"מ מדלגין 'רשות לנשמת', וממשיכים בעמוד 68.

לְנִשְׁמַת שֶׁל פֶּסַח¹

עומד החזן, ואומר בקול ובנעימה רק את הבית הראשון והאחרון, והקהל יאמרו שאר הבתים:

<p>ט"פ תה' מ, ט. ט"פ תה' סט, ו.</p>	<p>בְּקָר אָעִיר אֶקְרָאָךְ. יִזְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאָךְ. וּבְיִשְׂרָאֵל לֵבב אֹדְךָ. כִּי־הִפְלֵאתָ לְגִדְוֹדֶיךָ:</p>
---	--

בְּקָר אָעִיר אֶקְרָאָךְ. וּבְיִשְׂרָאֵל לֵבב אֹדְךָ. יִזְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאָךְ.
כִּי־הִפְלֵאתָ לְגִדְוֹדֶיךָ:

<p>ירמ' מו, כ. ט"פ ישע' מ, יב.</p>	<p>נְדַדְתִּי תוֹךְ עֲגָלָה יִפְהֶ־פְּיָה. עֲנֹת בְּחֹמֶר רוֹדְפִי. עַד פְּקַחְתִּי עֵינַי וּפְהִי. אֲנֵא חוּס עַל־קוֹרְאָךְ. וּתְכַבֵּד מוֹט וְעַל. טוֹב גַּם בְּטִיט אוֹתָם גְּעַל. וְאֶקְרָא מוֹדֵד מִי־שְׁעוֹל. וּפְדָהוּ מִיַּד שׁוֹנְאָךְ. הוֹסֵף תַּעֲצוֹם עַל־עַבְדְּךָ. וְעִטְהוּ מַעֲטָה הוֹדְךָ.</p>
--	---

בְּקָר אָעִיר אֶקְרָאָךְ. וּבְיִשְׂרָאֵל לֵבב אֹדְךָ. יִזְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאָךְ.
כִּי־הִפְלֵאתָ לְגִדְוֹדֶיךָ:

<p>יִזְנָה בְּחַר מְכַל־לְאִם. מַצְרִים מְכַל־גּוֹי וְאִם.</p>	<p>יִרַד סְרִסֵּר אֶל־מַעְבִּיד. חַפֵּשׂ אוֹתָהּ פֶּן־אֶאֱבִיד.</p>
--	---

¹ לרבי בנימין בן יואב מן הכנסת מרומה. סי' בנימן.

אֶעֱטֶהוּ גִּזְרִי¹ גַּם רְבִיד־
 הוֹסִיף פִּשְׁעֵי וּשְׁנֵאָה־
 וַיִּקְשֶׁה עֶרְףְּ נִגְדָה־
 וַיִּכְבַּד עַל לְטֹלְאֵיהֶ־
 אֶת־צֶדֶק נוֹרְאוֹתַי נְאוֹם־
 וַיִּקְשֶׁה עֶרְףְּ נִגְדָה־
 עַד־שְׁלַחַת בּוֹ יָדָה־
 בְּקֶר אֲעִיר אֶקְרָאֶה־
 וּבַיִּשָׁר לִבָּב אֹדְדֶה־
 יוֹדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאֶה־
 כִּי־הַפְּלֹאתָ לְגִדּוּדֶיהֶ־

מִכּוֹת עֶשֶׂר נִגַּע עֲדֵי־
 רָעֵדוּ מִתְנַיִו² רָפוּ יָדֵי־
 וַיִּצְאוּ שָׁשִׁים חוֹמְדֵי־
 וַיִּבְנֶה³ פֶּן שִׁיר וַיִּקְרָאֶה־
 כִּי כָל־רוּחַ יִירָאֶה־
 מִקְרָא אֶל־יוֹנְתָהּ דְּרוֹר־
 פּוֹטִים עֵת שָׁבְעוּ מִמְרוֹר־
 צֶדֶק אֶת־יַדַּת הָאֵל בְּרַר־
 וַיִּשָׁר לָהּ וַיִּזְדָּה־
 יְרוּץ לְמָאֵד לְכַבּוּדָה־
 בְּקֶר אֲעִיר אֶקְרָאֶה־
 וּבַיִּשָׁר לִבָּב אֹדְדֶה־
 יוֹדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאֶה־
 כִּי־הַפְּלֹאתָ לְגִדּוּדֶיהֶ־

נוֹסֵף עָלָיו יִגּוֹן וְצִיר־
 לְגֹזֵר הַיָּם נִמְתָּ לְצִיר־
 טָבַע־בוֹ תִּנּוּן מַעֲצִיר־
 לָכֵן כָּל־עֵת אֶמְצָאֶה־
 נִשְׁמַת כָּל־חַי תִּקְרָאֶה־
 עַת רָדַף אַחֲרַי עִמָּה־
 וַיַּעֲבֵר־בוֹ כָּל־אֶמְהֶה־
 אֶת־יוֹנְתָהּ בְּנְאוֹמָה־
 רוּחֵי גַם־נִפְשֵׁי תוֹדָה־
 כִּי־גָבַר עָלַי חֲסִדָה־
 בְּקֶר אֲעִיר אֶקְרָאֶה־
 וּבַיִּשָׁר לִבָּב אֹדְדֶה־
 יוֹדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאֶה־
 כִּי־הַפְּלֹאתָ לְגִדּוּדֶיהֶ־

ע"פ ישעי'
 ס, ט, ב.

ע"פ תהי'
 קח, ב.

¹ במח' בולוניה: "אעשה גים". ובמח' שד"ל: "אעשה גזר".² במח' בולוניה ושד"ל: "מתניו".³ במח' רמ"ז: "ויבנה".

החזן אומר בקול ובנעימה:

ע"פ תה"ו
קג. ו.

מוזכר במשגי'
פסחים
פ"ו, מ"ז;
סרע"ג ח"ב
ס"ו כ"ה;
סה"ת ס"ו כג.

כָּל־חַי תְּבָרַךְ אֶת־שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל־בֶּשָׂר
תִּפְאָרַת וּתְרוּמָה זְכוּרָה מִלְּכֵנוּ. מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם
אֵתָהּ הוּא אֵל. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין־לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר
וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל מִפְּרִיָס וּמִרְחָם בְּכֹל־עֵת צָרָה
וְצוּקָה. אֵין־לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אֵתָהּ:

ע"פ תה"ו
קג. א.
ע"פ תה"ו
יב. ו.

בשבת חוה"מ מדלגים על קטע זה:

אֱלֹהֵי הָרְאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלֹהֵי כָל־בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל־
תּוֹלְדוֹת. הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת (נ"א: הַתְּשַׁבְּחוֹת).
הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְהוֶה לֹא־יָנוּם
וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרָר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ גְּרֹדְמִים¹. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים
וְרוֹפֵא חוֹלִים:

ע"פ תשע'
מד. ו.

ע"פ תה"ו
קו. א.
ע"פ תה"ו
קכ"א. ד.
ע"פ תה"ו
קמ"ה. יד.

וּלְךָ (לְבַדְּךָ) אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

אֵלֵינוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה בְּיָם. וּלְשׁוֹנְנוּ רְנָה בְּהַמּוֹן גְּלִיו.
וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח בְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
בְּשִׁמְשׁ וְיָרַח (נ"א: וְכִיָּרַח). וַיְדַיְנוּ פְּרוּשׁוֹת בְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם.
וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאֵילוֹת. אֵין אָנוּ מְסַפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ.
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וּלְבָרְךָ אֶת־שִׁמְךָ עַל־אֲחַת

ע"פ דה"א
כט. יג.

ע"פ משגי'
ל. יט.

ע"פ מד'
היכלות רבתי
פ"ו כח ס"ו. ב.

ע"פ בבלי
סוכה דף
מ"ה. ב.

¹ במד' רמ"ז: רדומים.

מֵאֵלֶיךָ אֱלֹהֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רִבְבוֹת (פְּעָמִים) הַטּוֹבוֹת
 (נְסִים וְנִפְלְאוֹת) שְׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם־אֲבוֹתֵינוּ. מִמְצָרִים
 גָּאֵלְתָנוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ. בְּרַעַב זָנַתָנוּ וּבְשֹׁבַע
 כָּלְכַלְתָנוּ. מִחֶרֶב הִצַּלְתָנוּ. וּמִדְּבַר מַלְטָתָנוּ. וּמִחֲלָאִים
 רָעִים וְרַבִּים דָּלִיתָנוּ: וְעַד־הַנְּהַי עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא־
 עֲזָבוּנוּ. אֱלֹהֵינוּ רַחֲמֶיךָ וַחֲסִדֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. לְכֹן
 אֲבָרִים שִׁפְלִגְתָּ בָנוּ. וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שִׁנְפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ.
 וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ. הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ
 אֶת־שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. כִּי כָל־פֶּה לְךָ² יוֹדֶה. וְכָל־לִשׁוֹן
 בְּךָ³ תִּשְׁבַּע. וְכָל־בֶּרֶךְ לְךָ⁴ תִּכְרַע. וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ
 תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל־הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ. וְכָל־קָרֵב וְכָל־יֹזְמֵרוּ
 לְשִׁמְךָ. כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר. כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֶנָּה יְהוָה
 מִי כָמוֹךָ:

ט"פ שמי'
 כ, ג.
 ט"פ נחמ'
 ח, י.
 ט"פ דב'
 כח, נט.
 ט"פ תכ'
 כה, ו.

ט"פ בר' ב, ז.

תכ' לה, י.

בשבת חוה"מ מדלגים על קטע זה:

מִי יִדְמֶה־לְךָ וּמִי יִשׁוּהֶ־לְךָ. וּמִי יַעֲרֹךְ־לְךָ וּמִי יַעֲשֶׂה־כְּמַעֲשֶׂיךָ
 וְכַגְּבוּרְתֶךָ. הָאֵל הַגְּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ. הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֶזְךָ. הַגְּדוֹל וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ
 הַגְּבוּר לְנִצְחַח נוֹרְאוֹתֶיךָ. נְהַלְלֶךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִבְרַךְ אֶת־שֵׁם
 קְדֻשָּׁתְךָ. וְדוֹד עֲבָדֶיךָ אָמַר לְפָנֶיךָ. בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה
 וְכָל־קָרְבֵי אֶת־שֵׁם קְדֻשׁוֹ:

כ"ז י, ב.

תכ' קג, א.

מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ. וְעֲנִי וְאֲבִיּוֹן מִגְּזֻלוֹ. וְכֹתוּב. רַנְּנוּ
 צְדִיקִים בַּיהוָה לִישְׂרָאֵל נְאוּה תְהִלָּה:

תכ' לג, א.

¹ במח' רמ"ז: "עַד־הַנְּהַי לֹא וַיִּי". ² במח' רמ"ז וּבּוֹלוֹנִיא: לְךָ. ³ במח' רמ"ז וּבּוֹלוֹנִיא: בְּךָ. ⁴ במח' רמ"ז וּבּוֹלוֹנִיא: לְךָ.

בְּפִי (כָּל) יִשְׂרָאֵל תְּתַרְזָּמֶם.
 וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תְּתַבְרַךְ.
 וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תְּתַקְדָּשׁ.
 וּבְקָרֵב קְדוֹשִׁים תְּתַהַלֵּל.

וּבְמִקְהֵלוֹת (נ"א: וּבְמִקְהֵלוֹת) רַבְבוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
 יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ וְזִכְרֶךָ מְלַכְנָנוּ בְּכָל-דּוֹר וְדוֹר.
 שְׁכֵן חוֹבֵת כָּל-הַיְצוּרִים מְלַפְנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת. לְהַלֵּל. לְשַׁבַּח. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם. לְהַדְר
 וּלְקַדָּשׁ. עַל-כָּל-דַּבְרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת (ו"א: וְתַשְׁבְּחוֹת)
 שְׁאָמַר דָּוִד בְּנִי־יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ. (וּבְכֵן):

סרש"י
 ס"ו י"א;
 שצה"ל ענין
 תפילה ס"ו ת.

עומדים ואומרים:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלַכְנָנוּ. הָאֵל הַמְּלַךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נִאֶה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. שִׁיר וּשְׁבַחָהּ. הַלֵּל וְזִמְרָהּ. עֲזוּ וּמְמַשְׁלָהּ. נִצַּח.
 גְּדֻלָּהּ² וּגְבוּרָהּ. תְּהִלָּהּ וְתַפְאֶרְתָּהּ. קְדוּשָׁהּ וּמְלֻכוֹתָהּ. בְּרֻכּוֹת
 וְהוֹדָאוֹת³ מְעַתָּה וְעַד-עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְלַךְ
 גָּדוֹל⁴ וּמְהֻלָּל⁵ בְּתַשְׁבְּחוֹת (ו"א: בְּתַשְׁבְּחוֹת). אֵל
 הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת. הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָהּ. מְלַךְ.
 אֵל. חַי הָעוֹלָמִים. אָמֵן:

סרע"ג ח"ג
 ס"ו כ"א;
 סת"ר ס"ו א,
 ס"ו ג.

מח' ויערי
 ס"ו ק"א צ"ס
 נשיאו ישראל.

טור א"ח
 ס"ו נ"ח צ"ס
 היושלתני
 שצה"ל ענין
 תפילה ס"ו ז.

תס"ו ק"ג, ג.

ע"פ תס"ו
 קלה, ג"ד.
 סת"ר ס"ו ז.

בשבת וחווה"מ מדלגין על ה'רשות', ואומרים חצי קדיש, לקמן עמוד 72.

1 במח' רמ"ו, בולוניה וסד"ל נוסף תיבת: "קָלִי". 2 במח' רמ"ו ובולוניה: "וְגִדְוֵהָ". 3 במח' רמ"ו ובולוניה: "מְהֻלָּל". 4 במח' רמ"ו: תיבת "גְּדוֹל" לא מופיעה. 5 במח' רמ"ו: "מְהֻלָּל" ללא וי"ו.

יְהִי שִׁמְךָ אֲרוֹמָךְ. וְצִדְקָתְךָ לֹא־אֶכְסֶדֶה: הַאֲזַנְתִּי
 וְהֵאֲמַנְתִּי. לֹא אֶשְׂאֵל וְלֹא אֶנְסֶה: וְאִיךָ אֹמֵר כְּלִי
 חֹמֶר. אֵלַי יוֹצְרוּ מִהֲתַעֲשֶׂה: דְרַשְׁתִּיהוּ פְגַשְׁתִּיהוּ.
 לְמַגְדִּיל עֵז וְצוֹר מַחְסֶה: הִבְהִיר כְּאוֹר מְזֹהֵיר. בְּאֵין מִסָּךְ
 וְלֹא מִכְסֶּה.

ע"פ ישעי'
 מרה, ט.
 ע"פ תהי'
 סח, ד.

יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:

הִדְרַת כְּבוֹדְךָ וְעֵז יְדְךָ. מְסֻפְּרִים הַשָּׁמַיִם: בְּעֵת עֲלוֹתֶם
 וּבְעֵת פְּנוֹתֶם. וּבְעֵת שְׁחוֹתֶם אֲפִים: וּמְלֵאכִים
 נְהַלְכִים. בְּתוֹךְ אֲבִי־אֵשׁ וּמַיִם: יַעֲיֹדוּךָ וְיִוְדוּךָ. בּוֹרֵא נִיב
 שְׁפֹתַיִם: כִּי תִסְבֵּל וְלֹא תִבֵּל. כְּלִי זֶרַע וְיָדַיִם: תַּחֲתִיּוֹת
 וְעֲלִיּוֹת. וְהַחַיּוֹת וְהַכֶּסֶּא.

ע"פ תהי'
 יט, ג.

יחז' כת, יד.
 ישעי' מ, ט.

יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:

וּמִי יִמְלֵל כְּבוֹד מְחֹלֵל. הַשְּׁחָקִים בְּאֶמוֹנָתוֹ: חֵי עוֹלָם
 אֲשֶׁר נִעְלָם. בְּגִבְהֵי רוּם מְעוֹנָתוֹ: וּבְרִצּוֹתוֹ בְּכֵן בֵּיתוֹ.
 בְּאֶהְלוֹ שֵׁת שְׂכִינָתוֹ: וְשָׁם² מְרֵאוֹת לְנִבּוֹאוֹת. לְהַבִּיט אֶל
 גְּדֻלָּתוֹ: וְאֵין תִּבְנִית וְאֵין תְּכִנִּית. וְאֵין קֶץ לְתִבּוֹנָתוֹ: רַק
 מְרֵאוֹ בְּעֵין נְבִיאָיו. כְּמֶלֶךְ רֵם וּמִתְנַשֵּׂא.

ע"פ תהי'
 מ, יח.

יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא:

דְּבַר גְּבוּרוֹת כְּלִי סְפוּרוֹת. וּמִי יִסְפֹּר תְהִלּוֹתָיו: אֲשֶׁרִי
 אִישׁ אֲשֶׁר יְחִישׁ. לְהַזְכִּיר עַז גְּדֻלּוֹתָיו: וְיִסְמַךְ בְּאֵל
 תוֹמֵךְ. עוֹלָם עַל־גְּבוּלוֹתָיו: וְעֵרִיצוֹ שׁוֹב וְרִצּוֹ. לְהַצְדִּיק

ע"פ תהי'
 קו, ג.

1 לרבי יהודה הלוי. סימן יהודה. 2 בקמחא ראבישונא: 'ושם'.

דין עלילותיו: ויודה על-אשר פָּעַל. כי לְמַעַנּוּ פְּעֻלוֹתָיו:
כי יש יום לְאֵל אִיוֹם. ודין על-כָּל-הַמַּעֲשֵׂה.
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא:

הַשְּׁתוֹנֵן וְהַכּוֹנֵן¹. וְהַתְּבוֹנֵן בְּסוּדָךְ: וְהַבִּטָּת מָה אַתָּה.
וּמֵאֵין יְסוּדָךְ: וּמִי הַכִּינָךְ וּמִי הַבִּינָךְ. וְכַח מִי
יְנִידָךְ: וְהַבִּט אֶל-גְּבוּרוֹת אֵל. וְהַעִירָה כְּבוֹדָךְ: חָקֵר
פְּעֻלָּיו. רַק אֵלָיו. אֶל-תִּשְׁלַח יָדְךָ: כִּי תִדְרָשׁ. בְּסוּף
וּבְרֵאשׁ. בְּמִפְּלֵא וּבְמִכְסֵה.
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא:

ע"פ צנז'ר
תנינה דף
י"א, א.
צ"ר כ"ג, י"ב.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

סרע"ג:
שצה"ל תפילה
ס"ו ח' צשס
תשרי הראב"ד
ס"ו קלג;
סה"ת ס"ו כג.

מחבר צנז'ר
פ"י ה"ה
תוס' ברכות
דף ג', א.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא וּלְעֵלְמֵי
עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

שצה"ל תפילה
ס"ו ת

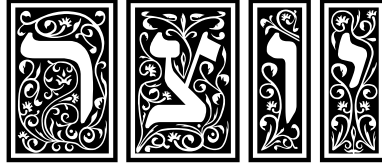
תרגום יוש'
ברא' מע', א;
ט"פ דני"ב, ב.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר
וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאִמִּירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אוינקלוס דב'
כת, מג.

רק בשבת וחזה"מ מומשיכים עם 'ברכו' בעמוד 80.

¹ בכ"י המאה ה"ט: "וְהַתְּבוֹנֵן. וְהַכּוֹנֵן".

לראשון של פסח¹

אָנְעִים חֲדוּשֵׁי שָׁרִים.	שְׁכָר ² אֶמֶת מִיִּשְׂרָאֵל.
אָעֲנֶנּוּ עֲטָרוֹת ³ מְשׁוֹרְרִים.	שֵׁר הַשָּׁרִים.
אֶחָת לְאֶחָת מְשִׁיקוֹת.	בְּהִירוֹת כְּרֶכְמֵי רְשָׁקוֹת.
אָמַר וְחָרַת נַחֲשָׁקוֹת.	יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת:
בַּחֲרָבוֹת הוֹלְכֶת נְאֻמְנִיךְ.	תִּלְעַטְתֶּם שֵׁד חֲשָׁמְנִיךְ.
בְּלוֹתֶם ⁴ רַעֲנִי שְׁמֵנִיךְ.	לְרִיחַ שְׁמֵנִיךְ:
בֵּן עָמוֹס מְשַׁחֲרִיךְ.	יִדְעֶתָ טוֹב סַחֲרִיךְ.
בַּקָּשָׁה מְנַעִים לְשַׁחֲרִיךְ.	מְשַׁכְּנֵי אַחֲרִיךְ.
גְּדֻלָּה לֹא נֹאֵה.	הָאֵמְרָתִי בְּגָרֶס תֹּאֵה.
גְּדֻלָּתִי כִשְׁמַעְתִּי כְּאֹה.	שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֹאֵה:
גַּם כְּדָבוֹר בְּחָרַת.	קָרְנוֹת עֶשֶׂר נִסְחָרַת.
גִּרְלָה ⁵ וְחָבַל נִבְחָרַת.	אֶל־תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחֹרְחָרַת:
דָּוִד אָהֵב דְּגוּלִי.	טְעַמִּי הַגִּיד־לִי.
דָּרְךְ יִשְׂרָאֵל מִגְּדִילִי.	הַגִּידָה לִּי:
דַּעוֹת פְּרוֹק מְדַעִי ⁶ .	נָעַם הַזֵּהִיר לִי־דַעִי.
דָּרַשׁ נָא לִי־דַעִי.	אֶס־לָא תִדַּעִי:

¹ מיוסד ע"ס סדר א"ב כפול. כל בית חותם בפסוק משיר השירים. ובבית שני סימן "שבתי הקטן בירבי משה מעיר רומא יחיה ויגדל בתורה ובמצות". ² במח' רמ"ז: "שְׁכָרִי". ³ במח' רמ"ז ובולוניא: "עֲטָרוֹתִי". ⁴ בכ"ז המאה ה"ט"ו ובמח' רמ"ז: "בְּלוֹתֶם". ⁵ במח' בולוניא: "גְּדֻלָּה וְחָרַתִּי". ⁶ הקימחא דאבישונא מציע לתקן: "מְדַעִי".

הַגְהֵתִי אֹר לְאַרוֹסְתִי.	ש"ש א, ט.
הַכְרַעְתִּי וְהוֹדַעְתִּי תְבוֹסְתִי.	
בּוֹזָה זְרוּעוֹ הַבְּסְתִי.	
לְסַסְתִּי:	
הַקְרַנְתִּי זִיו שְׁלוּחֶיךָ.	ש"ש א, י.
הַגּוֹת עֲנוּק שִׁיחֶיךָ.	
יִשְׂרָתִי שָׁמְתִי לְנוּחֶיךָ.	
נָאוּוּ לְחֵיךָ:	
וְרוּחֶיךָ הָעֵבִיר ¹ לְהַב־	ש"ש א, יא.
וְהַנְחִיל לְנֶעַר נְאֻהֶב־	
וְחַפֵּץ שִׁירוֹת אוֹהָבו־	ט"פ ש"ג, ב.
וְיִשְׂרָ ² בְּחוֹלֵת אֹהָבו־	ט"פ ש"ג, ב. ה, יב.
זָקַר מְשׁוּל חֲמוֹר.	ש"ש א, יב.
זָבַד סָמִים שָׁמַר.	
זָרַע נְדָמָה לְעֵפֶר.	
זָרַע פְּדִיּוֹן וְכֹפֶר.	ש"ש א, יד.
חֵן אֶפְדֵּתֶיךָ ³ רַעֲיָתִי.	ט"פ יח, לד, יד.
חֲבִבְתֶיךָ בְּכֹפֶל בְּרֵאֲיָתִי.	ש"ש א, טו.
חֲזַרְתִּי גָמוּל לְדוֹדִי.	
חֲבִבְתִי נְעִימֵי יְדִידִי.	ש"ש א, טו.
מְלָכִים מְגֻלָּה רְזִים.	ש"ש ה, טו.
קָרוֹת בְּתִינּוּ אֲרֻזִים.	ש"ש א, ט.
טָפְטוּף נְעֵם גְּרוֹן.	ט"פ יט, מד, ו.
טָהַר מְשָׁכֵן וְאַרוֹן.	ש"ש ב, א.
עַרְבָתִי לְרֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן.	
אֲנִי חֲבַצְלֵת הַשָּׂרוֹן:	

¹ הקימחא דאבישונא מציע לתקן: "העביר". ² בכ"י המאה הט"ז וברמ"ו: "ישר". ³ נ"א "אפדתך".
⁴ במח' רמ"ו: "הדרו".

יְרַצֶּה כְּרִיחַ גִּיחוּחִים.	יִרְוּדִים בְּסוּגְרַ בְּחָחִים.	ע"פ יח' יט, ט.
יִלְקֹט יִקְבֹּץ גְּדָחִים.	כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים:	ש"ש 3, 3.
יָקוּם אוֹיְבָיו לְגֵעֵר.	רָגַל יוֹם מְבַעֵר.	ע"פ תה' סח, 3.
יִצִּיל בָּאֵי שָׁעַר.	כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר:	ש"ש 3, 3.
כְּבִדְנִי מְשׁוּטֵט בְּעֵינַי.	רַבְבוֹתָיו עֲנֹדוּנֵי זֵינַי.	ש"ש 3, 7.
כָּלִלְנִי לֵב וְעֵינַי.	הִבִּיאֲנִי אֶל-בֵּית הַיַּיִן:	ש"ש 3, 7.
כָּלִלְנִי תְּמוּרַ אֲשֵׁישׁוֹת.	וּמְלוֹאֲאֵי מְחֹזֵק וּתְשִׁישׁוֹת.	ש"ש 3, 8.
כָּלִלְנִי בְּשֵׁתֵי אֲשׁוֹת.	סִמְכוֹנֵי בְּאֲשֵׁישׁוֹת:	ש"ש 3, 8.
לְבִי בָחַן וּדְרָשִׁי.	מֵרֵאשׁ רֵאשִׁית הַפְּרִישִׁי. ³	
לְפָנַי יַעֲבֹר בְּרֵאשִׁי.	שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי:	ש"ש 3, 9.
לְקַבֵּל בְּאֵהֵב מוֹסְרוֹתֵיכֶם.	אֶלְפֹתַי ⁴ בְּשֵׁיחַ שְׂפָתוֹתֵיכֶם.	
לוֹחֵץ וְלֹא-לְהִתְגָּרוֹתֵיכֶם.	הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם:	ש"ש 3, 10.
מָנָה דָר מוֹעֲדֵי.	יָרַד וּפְלֵג דוֹדֵי.	
מְדַלֵּג הַר לְעוֹדְדֵי.	קוֹל דוֹדֵי:	ש"ש 3, 10.
מִכּוֹסֵף צוּר מִחֻצְבֵי.	חָלַל נִקְרַת מִקְצְבֵי.	
מִפְּעֵלָם הַלֵּיץ בִּי.	דוֹמָה דוֹדֵי לְצֻבֵי:	ש"ש 3, 10.
נְעִימוֹת ⁵ נִצַּח הַגְּדִילֵי.	יָפָה וְהִדָּר גּוֹרְלֵי.	
נְעִימִים חֲבָלִים לְהַגְּדִילֵי.	עֲנָה דוֹדֵי וְאָמַר לִי:	ע"פ תה' טז, 1.
נְאוּר בְּעֵת עֲבַר.	הַדָּרִי בְּטוֹב דְּבַר.	ש"ש 3, 11.
נְבוּל קֶשׁ יַעֲבַר.	כִּי-הִנֵּה הִסְתּוֹ עֲבַר:	ש"ש 3, 11.

¹ במח' רמ"ו: "כִּינֹן". ובכ"י המאה ה־17: כִּינֹן. ² בכ"י המאה ה־17: וּלְאוּ, והקמחא דאבישונא כתב שהוא שיבוש גמור וצ"ל מלוא, ואנו קבלנו את תקונו והוספנו וי"ו בתחילת התיבה להשלים את שם המחבר. ³ במח' רמ"ו, בולוניה ושרד"ל: "הַפְּרִישִׁי". ⁴ במח' רמ"ו, בולוניה ושרד"ל: "אֶלְפֹתַי". ⁵ במח' רמ"ו, בולוניה ושרד"ל: "נְעִימוֹת".

וַיִּרְם קַרְנֵי בְּעֶרְץ־ הַנְּצֻנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ־	סִגְר אֹיְבֵי לְקַרְץ־ סִלַּד מִכְּנֹף הָאֶרֶץ־	ע"פ ש"א ג, א. שע"י כה, טו. ש"ש ג, יב.
יִסַּד בֵּית־חֹגְגִיהָ־ הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה־	סוּגָה סִכְסוּד מְפִיגִיהָ־ סְחֹר בְּאֶתְנַנִּי ¹ מוּגִיָּה־	ש"ש ג, יג.
גָּרְרוּ וּמְלָעוּ בְּקַלְע־ יֹנְתֵי בַחְגוּי הַסְּלַע־	עֲלַק שִׁבַּר לְגַלְע־ עֲלוּמָה בְּסַחֲוֹרַת סְלַע־	ש"ש ג, יד.
דַּעַד עוֹפְרַת מְשׁוּלִים־ אֶחָזוּ־לָנוּ שְׁעֵלִים־	עֵטֶר כְּעֵב עוֹלִים־ עָנוּ גִזֵי שְׁעוֹלִים־	ש"ש ג, טו.
לְבַדְנִי כְּתַרְנִי וְהִכְלִילִי־ דוֹדֵי לִי־	פֶּאוֹר עֲנוּד כְּלִילִי־ פּוֹדֵי וְעִז מְגַדְלִי־	ש"ש ג, טז.
בְּקִשְׁתִּי פָּנֵי אֲיִם־ עַד־ שִׁפּוּחַ הַיּוֹם־	פְּנוֹתֵי מִהֲמוּנָה יוֹם־ פְּדוֹת מְתֵי וּפְדִיּוֹם־	ש"ש ג, יז.
תִּפְלְתִי סֶתֶם וְעַכְבִּי־ עַל־מִשְׁכְּבִי־	צֶדֶק נֶאֱלַמְתִּי בְּעַכּוּבִי־ צַעֲרוּנֵי לֵילוֹת לְעַכְבִּי־	ע"פ ח"כ ג, ת. ש"ש ג, א.
וְקַרְנוֹת צִדִּיק תִּרְוֹמְנָה־ אֶקוּמָה נָא־	צַעֲקָתִי תִקּוּמֶם נָא־ צִדְקָה כְּדַבְּרֹךְ תִּקְיֻמְנָה־	ע"פ ת"י ע"ה, יא. ש"ש ג, ב.
רָשָׁם וְחָרַט לְשׁוּמְרִים־ מְצַאוּנֵי הַשְּׁמֵרִים־	קִשׁוּט נְכוּחִים אֶמְרִים־ קַרְבְּתִי חֲבָלִים מְשֻׁמְרִים־	ש"ש ג, ג.
הִלְכְּתִי ² קְדוֹרְנִית וְהִשְׁבַּרְתִּי־ כְּמַעַט שְׁעַבְרְתִּי־	קִיּוֹם שְׁטָר כְּשַׁבְּרְתִּי־ קַלְעֵתִי וּמְלַב נְעִיבְרְתִּי־	ע"פ מל"א ג, יד. ש"ש ג, ד.

¹ נ"א: "בְּאֶתְנַנִּי מוּגִיָּה־". ² בכ"י המאה ה־טו' ורמ"ו: "וְהִלְכְּתִי־".

רָצוֹן בְּרִכּוֹה־ אֲשִׁיתְכֶם.	וּמִשָּׁנָה תַּחַת בְּשִׁתְּכֶם.	ט"פ יטע' סח, ז.
רְזוּ אָדוּם סוּתְכֶם.	הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם:	ט"ז טו. ט"ז טו.
רַחֲשֵׁתִי לְרַב עֲלִילָה.	בְּעוֹד — תּוֹר הַמַּעֲלָה.	ט"פ דה"ח ח, ח.
רְאוֹת רַבּוּץ מַעֲלוֹה־.	מִי זֹאת עֲלָה:	ט"ז טו. ט"ז טו.
שׁוֹנֵי כְּמִלְאֲכֵי מְרוֹמוֹ.	מוֹשְׁבוֹ רְשָׁמֵנִי לְרוֹמְמוֹ.	
שְׁתִּילִים צְדִיקִים כְּלָמוֹ.	הִנֵּה מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה:	ט"ז טו. ט"ז טו.
שׁוֹמֵי בָּלָב וְקָרֵב.	צְדָקוֹת מַגִּיזָה עֶרֶב.	
שֹׁכֵל זְמִירוֹת עֶרֶב.	כָּלֶם אַחֲזִי חֶרֶב:	ט"פ טו לח, ג.
תִּלְף עַל־הַכְּלִילוֹ.	וְשֵׁם תַּפְּאֲרָת כְּלָלוֹ.	ט"ז טו. ט"ז טו.
תִּלַּל כֶּסֶּ שְׁלוֹ.	אַפְרִיזוֹן עֲשֵׂה לוֹ:	ט"ז טו. ט"ז טו.
תָּאֵב זְקוּק כֶּסֶף.	תָּאֵב וּפֶץ לְהַכְּסֹף.	ט"פ טל"א ג, ג.
תּוֹכּוֹ עֲשׂוֹי בְּכֶסֶף.	עַמּוּדָיו עֲשׂוֹה־ כֶּסֶף:	ט"ז טו. ט"ז טו.

סילוק לא' של פסח²

צְאֲנָהוּ וְרֵאֵינָה שְׂמֵחַת יוֹם חַתָּנָה.	הַנֶּךְ בְּרוּרָה גְדוּלָה.	ט"ז טו. ט"ז טו.
וּקְטָנָה: שְׁנֵיךָ תַּקִּיפוֹת לְחַתּוּן נְאֻמָּנָה.	כְּחוֹט הַשָּׁנִי	ט"ז טו. ט"ז טו.
יְלִידֵי שְׁעֵשׂוֹעַ שׁוֹשָׁנָה:	כְּמַגִּדָּל דָּוִד בְּנוֹי לְתַלְפִּיֹּת מְעוֹנָה.	ט"פ יומ' לח, יט.
שְׁנֵי שְׂדֵיךָ רַבּוּץ מְלוֹן שְׂכִינָה:	עַד שְׁיִפּוּחַ בְּשָׂמִים רֵאשׁ	ט"ז טו. ט"ז טו.
וּלְבוֹנָה. כְּלָךְ יִפְהַ בְּרָה כַחֲמָה וּלְבָנָה:	אֲתִי מְלִבְנוֹן תְּשׁוּרִי	ט"ז טו. ט"ז טו.
מֵרֵאשׁ אֲמָנָה. לְבַבְתָּנִי אַחֲתִי כִלָּה.	שְׁמֵרְתִיךָ כְּבַבַּת עֵינָא:	ט"ז טו. ט"ז טו.
מֵה־יְפוֹ הַגִּיּוֹנִיךָ בְּתַלְמוּד וּבְמִשְׁנָה.	נִפְתַּת תַּטְּפָנָה שְׁפַתוֹתֶיךָ	ט"ז טו. ט"ז טו.
לְמַלְךְ מִפְאָר בְּכָל־פְּנָה:	יִפְהַ כְּתַרְצָה וְנֵאֻוָה בְּהַדּוּרִים. בְּרָה	ט"ז טו. ט"ז טו.
כְּנִדְגָלוֹת אֵימָה בְּהַדּוּרִים:	הַסְּבִי הַשְּׁלִיכִי יֵהֵב וְסִבְרִים.	ט"ז טו. ט"ז טו.

¹ ברמיו: "בְּמִלְאֲכֵי". ² לרבי שבתי בירבי משה מרומה. מוסד ע"ס שה"ש. הרב מ"ע הרטום כתב שאין לומר פייט זה, אך בשנים האחרונות נהגו לאמרו.

לְמַחֲזֹלֵל כָּל מְכַלְכֵּל מְשַׁבְּרִים: שְׁנִיף יֹאכְלוּ הַרְצִית פְּדָרִים.
 לִינֵת צָדֵק בָּהּ מִתְדִירִים: כְּפֹלַח הַרְמוֹן וְרָדִים הַדּוּרִים.
 הַמְשִׁיל¹ רִקְתָּד בְּתֹאב הַדּוּרִים: שְׁשִׁים הֵמָּה בְּשֵׁשׁ סְדָרִים.
 גִּתְנוּ מֵרַעָה אֶחָד לְמִסְדָּרִים: אַחַת מֵעֲלָמוֹת חֲשׂוּבָה
 כִּתְדִירִים. יוֹנָה בִּתְנָדִיב הַבִּיעֵי אֲדוּרִים:

ש"ש ג. ו.
 ש"ש ג. ז.
 ש"ש ג. ח.
 קה"י יב. יא.
 ש"ש ג. ט.
 ש"ש ג. יב.

לְמִיֶּסֶד עַז מְפִי מְאֲדִירִים. רָם וּמְנַשָּׂא אֲדִיר בְּאֲדִירִים.
 הַמְאִיר לְאֶרֶץ וְלְדָרִים:

יוצר לז' של פסח

פל² הַמוֹנִי נְגִהָ³ לְעֵינַי וַיֹּשַׁע יְהוָה: בְּעֵת בְּקַע
 יָם גּוֹאֵל. נְגִלָה כְבוֹד־אֵל. וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל.
 גָּעַר בְּעַרְף מְקַשָּׁה. וְנִשְׁבַּר עָלוּ הַקַּשָּׁה. אִזּו
 יִשִּׁיר־מִשָּׁה: בְּרַחֲמָיו אֵלֵי שָׁע. וְהוֹשִׁיעַ וְנוֹשַׁע. הַנְּקַדָּשׁ
 בְּשִׁיר וַיֹּשַׁע. קְדוֹשׁ:

שמ' יד. ל.
 שמ' יד. ל.
 שמ' טו. א.

דְּבָרָה כְּלָה בְּוַדּוּיָהּ. וְשִׁמְחָה בְּלִבְשָׁה עֲדִיָּה. עֲזִי וּזְמֵרַת
 יְהוָה. הַפִּיל עַל־אוֹיְבִים אֵימָה. בְּאֵף וּקְצָף וְחִמָּה.
 יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה: וּמִצָּרִים כָּלוּ. בְּתוֹדָיִם הַצְּלִילוּ.
 מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ: אֲשׁוּרֵר לְיָהּ בְּזֹאת. עֵינַי לַחֲזוֹת.
 אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת. קְדוֹשׁ:

שמ' טו. ב.
 שמ' טו. ג.
 שמ' טו. ד.
 שמ' טו. ה.

זָד לִבָּם וְשָׁמְמוּ. בְּחֵרוֹן־אֵף גִּזְעָמוּ⁴. תְּהַמֵּת יְכַסִּימוּ: חֲבָלוֹ
 כָּל־מְעַנֵּי. וְשָׁרוּ כָּל־מְאֲמִינֵי. יְמִינָךְ יְהוָה: טָבְעוּ
 בְּשִׂאוֹנָךְ. וְשָׁקְעוּ כָּל־סַם בְּחֵרוֹנָךְ. וּבְרָב גְּאוֹנָךְ: יָם עָלִיהֶם
 כְּהַצִּיפָךְ. יִרְדוּ בְּקִצְפָךְ. וּבְרוּחַ אֲפִיךָ:

שמ' טו. ו.
 שמ' טו. ז.
 שמ' טו. ח.
 שמ' טו. ט.

¹ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "הומקש"ל". ² מיוסד ע"ס א"ב. וחתום בסופו שמו של המחבר סימן אליה.
³ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו ובלוויניא: "נגלה". ⁴ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "זועמו".

שנ' טו, טז: כָּשֶׁל כַּחֵם לְהִתְאַיֵּב. לְרֹדֶף אַחֲרֵימוּ וּלְדַיֵּב. אָמַר אוֹיֵב:

שנ' טו, י: לְהִתְאַזְרֵם בְּכַחַד. וּלְתַנּוֹת שְׂבַחַד. נְשַׁפֵּת בְּרוּחַד:

שנ' טו, יא: מוֹשִׁיעַ גְּאוּלִּים. מְשׁוֹרְרִים וּמְהַלְלִים. מִי־כַמְכָה בְּאֵלִם:

שנ' טו, יב: נִגְד כָּל־מַחְנִיךְ. לְמַחֵץ רֹאשׁ מוֹנִיךְ. נְטִית יְמִינְךָ:

שנ' טו, יג: סֶעֶת בְּעֵנִן כְּבוֹדְךָ. לְהַנְחוֹת צֶאֱן יְרֵךְ. נְחִית בְּחֶסֶדְךָ:

שנ' טו, יד: עִם בְּךָ יַעֲלוּזוּן. בְּתוֹךְ הַיָּם כְּגִזּוּן. שְׁמָעוּ עַמִּים

יִרְגְּזוּן: פְּרַעַה וְחִילוֹ כְּהַצְלִלוֹ. אָדוּם וּמוֹאֵב חֲלַחְלוֹ.

שנ' טו, טו: אִזּוּ נִבְהִלוּ: צָרַח קוֹל בְּאֶהְלִיחֶם. בְּנִפְל כָּל־חֲלִילִיחֶם.

שנ' טו, טז: תִּפְל עֲלִיחֶם:

שנ' טו, יז: קְדוּשִׁים בְּשִׁבְטְךָ תִרְעֵמוּ. וּבְנִיךָ תִרְבִּיץ מִטְעֵמוּ. תִּבְאֵמוּ

וְתִטְעֵמוּ: רוּמֵם בֵּית־תִּפְלִתְךָ. לְהַשְׁמִיעַ תְּהַלְתְּךָ.

שנ' טו, יח: בְּהַר נַחֲלִתְךָ: שִׁכֵּן יְרִידֶיךָ. בְּאֵי עֲדֶיךָ. מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי

שנ' טו, יט: כּוֹנְנֵנוּ יְרִידֶיךָ:

שנ' טו, יט: תִּתְפָּאֵר בְּשֵׁלֶשׁ לְמִלְךָ. בְּהַמְלִיכֶם שְׂרָפִים לְמִלְךָ. יְהוָהוּ

יְמִלְךָ: תִּתְקַדָּשׁ בְּעַם עוֹלָם. בְּמַעְרִיצְךָ בְּהַלוּלָם.

שנ' טו, יט: יְהוָהוּ יְמִלְךָ לְעֵלָם: תִּעְרֵץ בְּקִרְיַת מוֹעֵד. בְּסוּד מְלָכִים

שנ' טו, יט: לְהַעֲדֶךָ. יְהוָהוּ יְמִלְךָ לְעֵלָם וְעַד:

אֲשׁוּרֵר לְיָהּ בְּזֹאת. עֵינֵי לַחֲזוֹת. אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת.

קְדוּשָׁה:

אופן לז' של פסח¹

שנ' יז, ל: וְתִעַן לַיהוָה מְרִיָּם שִׁירוֹ לִיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה

סוּס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם:

¹ מיוסד ע"ס סדר א"ב- הרב מ"ע הרטום כתב שאין לומר פיוט זה, אך בשנים האחרונות נהגו לאמרו.

אָסֵר רִכְבּוֹ בְּשִׁלְיֵי חֵילוֹ. גָּמּוּלוֹ לְהִשְׁבִּילוֹ דִּין הַבְּהִילוֹ:

ט"פ שמו'
יד, ו.
ט"פ ישע'
נע, ית.

סוּס וְרִכְבּוֹ רַמָּה בָּיָם:

הַעִיר חֲמָה וְנָאֵס¹ אֶרְדָּף. זְעוּמֵי גְלִיּוֹת חָשַׁב לְהִרְדֹּף:

סוּס וְרִכְבּוֹ רַמָּה בָּיָם:

טְבִיעַת מְצוּלָה יִרְדּוּ שְׁלִישֵׁיו. בַּעֲזוֹפֶרֶת צָלְלוּ לְגִזּוּנֵי פְרָשָׁיו:

ט"פ שמו'
טו, ז.

סוּס וְרִכְבּוֹ רַמָּה בָּיָם:

מִרְכָּבוֹת פְּרָעָה נִזְעְרוּ בְּתוֹךְ יָם. סִתְמוּ תְהוֹמוֹת עֲלֵיהֶם מֵיָם:

ט"פ שמו'
טו, ז.

סוּס וְרִכְבּוֹ רַמָּה בָּיָם:

פְּרִיצַת גְּזָרִים צָגוּ בְּחֹמוֹת. קָפְאוּ בְּלִבָּיָם רְבִיוּנֵי תְהוֹמוֹת:

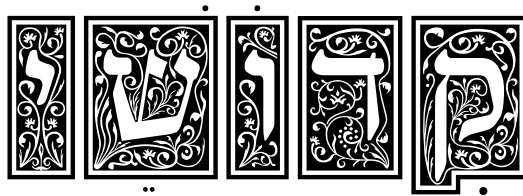
ט"פ שמו'
טו, ח.

סוּס וְרִכְבּוֹ רַמָּה בָּיָם:

שְׁלָמִים עָבְרוּ שְׁפָעַת בְּקִיעָה. תְהוֹמוֹת דָּרְכוּ תְמוּר גִּיא רְקוּעָה:

סוּס וְרִכְבּוֹ רַמָּה בָּיָם:

ליוצר של שבת וחווה"מ עוברים לעמוד 209.

אֵל תִּנּוּ שַׁבַּח וְתוֹדָה² וּבְרַכּוּ וכו':

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

הקהל אומר והחזן אחריו:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

סרע"ג ח"ג
ס" כח.
משנ' זרכות
ס"ז מ"ג.

ספרי
פיסקא שו
ד"ה כי שס.

סס"ת ס"ו עג.

¹ במח' רמ"ז: "ונס" ללא אל"ף. ² חרוז האחרון של הפיוט "יעידון כל עבדיך לגדלך", ויש המשמישים אותו.

שצ"ג ע"ג ענין
הפילה ס"ו יג.

ואומר החזן והצבור לוחשין עמו:

צצ"ג סוטה
ל, צ ורש"י
ד"ה כסופר.

יום טוב החל בשבת אומרים:

יו"ט החל בחול ובחזה"מ אומרים:

סרע"ג ח"ב
ס"ו כב.
ישע"י מה, ז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא
חֹשֶׁךְ עֲשֵׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל.
אוֹר עוֹלָם אוֹצֵר חַיִּים. אוֹרוֹת מְאֹפֵל
אָמַר וַיְהִי הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יִשְׁבְּחוּךָ.
וְהַכֹּל יֹאמְרוּ. אֵין קְדוֹשׁ כִּי־הוּא. הַכֹּל
יְרוֹמְמוּךָ סְלֵה יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל
הַפּוֹתֵחַ בְּכָל־יוֹם דְּלִתּוֹת שַׁעֲרֵי
מִזְרַח. וּבּוֹקֵעַ חֲלוֹנֵי רְקִיעַ. וּמוֹצִיא
חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שְׁבֻתָּהּ.
וּמְאִיר לְעוֹלָם כָּלוּ. וְלוֹיֹשְׁבָיו שְׁבָרָא
בְּמִדַּת רַחֲמִים. וְהַמְאִיר לְאֶרֶץ
וְלַדְרִים עָלֶיהָ. הַמְחַדֵּשׁ טוֹבוֹ² בְּכָל־
יוֹם תָּמִיד. מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. מְהֵרָב
מַעֲשִׂיךָ יְהוָה בָּלֵם בְּחֻכְמָה
עֲשִׂית מְלֵאָה הָאֶרֶץ קִנְיָנְךָ: הַמְלַךְ
הַמְרוֹמֵם לְבָדוֹ מְאֹז. הַמְהַלֵּל.
הַמְשַׁבַּח וְהַמְתַּנְשֵׂא מִיְמֹת עוֹלָם.
אֱלֹהֵי עוֹלָם. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֲזוֹנוּ. צוֹר מְשַׁבְּנוּ.
מְגַן יִשְׁעֵנוּ. מְשַׁבֵּב בְּעַדְנוּ. אֵין עֲרוּךְ
לְךָ וְאֵין זוֹלָתְךָ. אֶפֶס בְּלִתְךָ וְאֵין
דּוֹמָה לְךָ. אֵין עֲרוּךְ לְךָ³ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוֹלָתְךָ
מִלְּפָנָיו לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס

תס"ג ל, ט.
סרע"ג ח"ב
ס"ו כב.

תס"ג קד, כד.

צצ"ג ברכות
דף י"א, ח
וע"ב; סרע"ג
ח"א ס"ו כ.
ע"פ סדו'
רס"ג עמ' יג.
ישע"י מה, ז.

תס"ג קד, כד.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא
חֹשֶׁךְ עֲשֵׂה שָׁלוֹם
וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל. הַמְאִיר
לְאֶרֶץ וְלַדְרִים עָלֶיהָ.
הַמְחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם
תָּמִיד. מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
מְהֵרָב מַעֲשִׂיךָ יְהוָה
בָּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית
מְלֵאָה הָאֶרֶץ קִנְיָנְךָ:
הַמְלַךְ הַמְרוֹמֵם לְבָדוֹ
מְאֹז. הַמְהַלֵּל. הַמְשַׁבַּח
וְהַמְתַּנְשֵׂא מִיְמֹת עוֹלָם.
אֱלֹהֵי עוֹלָם. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֲזוֹנוּ.
צוֹר מְשַׁבְּנוּ. מְגַן
יִשְׁעֵנוּ. מְשַׁבֵּב בְּעַדְנוּ.
אֵל¹ בְּרוּךְ גְּדוֹל דַּעַה.
הַכֵּין וּפָעַל זֵהָרִי חַמָּה.

1 מיוסד ע"ס א"ב. 2 במח' רמ"ו וּבּוֹלוֹנִיא: וְטוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ. 3 במח' רמ"ו: אֵלֶיךָ.

המושך ליו"ט החל בחול ובחזה"מ:
טוב יצר כבוד לשמו.
מאורות נתן סביבות
עזו. פנורט צבאורת
קדושים רוממי שדי
תמיד יספרו כבוד אל
וקדשתו:

יתברך יהוה אלהינו
בשמים ממעל
ועל הארץ מתחת. ועל-
כל שבח מעשי ידיך.
והמאורות אשר יצרת.
המה יפארוך סלה:
וממשיכים "תתברך" וכו'

המושך ליום טוב החל בשבת:
בלתך גואלנו לימות המשיח. ואין
דומה לך מושיענו לתחית המתים:

אל¹ אדון על כל המעשים. ברוך
הוא ומברך בפי כל נשמה.
גלו וטובו מלא עולם. דעת
ותבונה סבבים אותו: המתנאה על-
חיות הקדש. ונהדר בכבוד על-
המרכבה. זכות ומישור לפני כסאו.
חסד ורחמים מלא כבודו: טובים
מאורות שברא² אלהינו. יצרם
בדעה בבינה ובהשכל. כח וגבורה
נתן בהם. להיות מושלים בקרב
תבל: מלאים זיו ומפיקים נגה. נאה
זיום בכל העולם. שמחים בצאתם
ששים בבואם. עשים באימה רצון
קוניהם: פאר וכבוד נותנים לשמו. צהלה ורנה לזכר מלכותו.
קרא לשמש ויזרח אור. ראה והתקין צורת הלבנה: שבח
נותנים לו כל צבא מרום. תפארת וגדלה. שרפים ואופנים
וחיות הקדש³:

(ל) אל אשר שבת מכל המעשים. וביום⁴ השביעי נתעלה וישב
על כסא כבודו. תפארת עטה ליום המנוחה. ענג קרא
ליום השבת. זה שיר ושבח ליום השביעי. שבו שבת אל
מכל מלאכתו. ויום השביעי משבח ואומר. מזמור שיר ליום
השבת: לפיכך יפארו לאל כל יצוריו. ושבח (יקר) וגדלה יתנו
למלך שנתן מנוחה לעמו ישראל ביום שבת קדש:

סרע"ג ח"ב
ס"ו כ"ג
סדו רס"ג
עמ"ק

סה"כ כ"ה

1 מיוסד ע"ס א"ב. 2 נ"א: שבראם. 3 במח' רמ"ו: שרפים וחיות ואופני הקדש. 4 במח' רמ"ו
ובולגוניא: "ביום" ללא וי"ו.

סרע"ג ח"ב
ס"ו כ"ג

ע"פ סה"כ
י"ג ו'

ביום טוב החל בשבת ממושיכים:

שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדֵּשׁ. וְזָכְרְךָ מִלְּפָנֵינוּ יִתְפָּאֵר. בְּשָׁמַיִם
מִמָּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת. וְעַל-כָּל-שִׁבַּח מַעֲשֵׂי יְדֹתֶיךָ.
וְהַמְּאֹרֹת אֲשֶׁר יֵצְרְתָּ. הִמָּה יִפְאָרוּךְ סֵלָה:

בין בחול ובין בשבת ממושיכים "תתברך" וכו':

תִּתְבָּרַךְ (לְנִצְחָה) צוּרֵנוּ מִלְּפָנֵינוּ וְגֹאֲלֵנוּ. בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים.
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר שִׁמְךָ (לְעַד) מִלְּפָנֵינוּ. יוֹצֵר
מְשָׁרְתִים. וְאֲשֶׁר מְשָׁרְתֵינוּ כָּלֶם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם
וּמְשָׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל. דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֶךְ
עוֹלָם. כָּלֶם אֱהוּבִים. כָּלֶם בְּרוּרִים. כָּלֶם גְּבוּרִים. כָּלֶם
עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם. וְכָלֶם פּוֹתְחִים
אֶת-פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה וּבְטִהְרָה. (בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה) וּמְבָרְכִים
וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמְקַדְּשִׁים (וּמַעֲרִיצִים וּמְמַלְיָכִים)
אֶת-שֵׁם הָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. קְדוֹשׁ הוּא.
וְכָלֶם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מְזֶה. וְנוֹתְנִים
בְּאֵהָבָה רְשׁוּת זֶה לְזֶה. לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנִחַת רוּחַ.
בְּשִׁפָּה בְּרוּרָה בְּנִעִימָה וּבְקִדְשָׁה. כָּלֶם בְּאֶחָד עוֹנִים
בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה¹ קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ. קְדוֹשׁ. יְהוָה
צְבָאוֹת. מְלֵא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהַאֹפְנִים וְחַיִּוֹת הַקִּדְשׁ
כָּלֶם בְּרַעַשׁ גָּדוֹל. מְתַנַּשְׂאִים לְעַמְתָּם. מְשַׁבְּחִים
וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

לֵאל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם לְעַד
זְמִירוֹת יֹאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוּת (ג"א: וְתִשְׁבְּחוּת) יִשְׁמְעוּ.

סרע"ג ח"א
ס"ו כ, וס"ב
ס"ו כב.
תוס' תגינה

יג, 3 ד"ה
מזיעתן.

ירמ' כג, לו.
ירמ' י, ה.

ע"פ תה"ו
לט, ג.

תוס' תגינה
יג, 3 ד"ה

מזיעתן ע"פ
מד' אי"ב ג, ת.

סרע"ג ס"ו ד.

ישע"י ה, ג.
החכר במס"ו

פט"ז, ה"ט.

יח"י ג, יב.

שם"ל ענין
תפילה ס"ו יג.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה: עונים בְּיִרְאָה וְאוֹמְרִים.

כִּי הוּא לְבָדוּ (מְרוֹם וְקְדוֹשׁ). פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עוֹשֶׂה
 חֲדָשׁוֹת. בְּעַל מְלַחְמוֹת. זוֹרֵעַ צְדָקוֹת. נוֹרָא תְהִלָּת. בּוֹרָא
 רְפוּאוֹת. מְצַמֵּיחַ יְשׁוּעוֹת. אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת. הַמְחַדֵּשׁ טוֹבוֹ
 בְּכָל-יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. כְּאָמֹר. לַעֲשֵׂה אוֹרִים
 גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ; וּבְחֲסִדוֹ נִתְּנָם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

ע"פ ישעי' מנב, יג.
 שמו"ט, יא.
 ע"פ שמו"ג, כ.
 תה"ו קלו, ז.
 ברא"ה, טו.

אהמ"ד עמ' 127; רש"י תה"ו סה, ט.
 פסקי רי"ד ברכות יא, ב; שצה"ל ענין תפילה סו' יד.

אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֲמֵלָה גְדוֹלָה
 וַיִּתְּרָה חֲמֵלָת עֲלֵינוּ. אָבִינוּ מְלַכְנוּ. בַּעֲבוּר
 אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִטְחוּ בְךָ. וַתִּלְמְדֵם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי חַיִּים.
 כֵּן תַּחֲנֶנּוּ וַתִּלְמְדֶנּוּ. אָבִינוּ אָב הַרְחֻמָּן. הַמְּרַחֵם. רַחֵם
 נָא עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ (בִּינָה) לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל וּלְשַׂמּוֹעַ.
 לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד. לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת-כָּל-דְּבָרֵי
 תִּלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאִירָה עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ.¹ וּדְבַק
 לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ.² וַיַּחַד לְבַבֵּנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת-שְׁמֶךָ.
 כִּי-שֵׁם קְדוֹשְׁךָ הַגְּדוֹל בְּאֵמֶת נִקְרָא עָלֵינוּ. עֲשֵׂה עִמָּנוּ
 (חֲסִד) בַּעֲבוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הָאֵל הַגְּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא.
 מְהִרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים³ קַרְנֵנוּ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 לְמַעַן שְׁמֶךָ. כִּי-בְךָ בִטְחָנוּ לֹא גִבוּשׁ. וּבְשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל
 חֲסִינוּ. לֹא-נִכְלָם וְלֹא-נִכְשַׁל לָעַד וּלְעוֹלָמֵי עַד. כִּי-אָבִינוּ
 וְאֱלֹהֵינוּ אַתָּה. וְרַחֲמֶיךָ וְחֲסִדֶיךָ הַרְבִּים אֵל יַעֲזֹבוּנוּ נִצַּח
 סִלָּה וְעַד. וְנִגְיִלָה וְנִשְׁמַחָה בִישׁוּעַתְךָ. (מֵהָר) וְהִבֵּא עָלֵינוּ
 בְּרָכָה וְשְׁלוֹם מְהִרָה מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְתוֹלִיכֵנוּ
 מְהִרָה קוֹמְמֵיֹת לְאַרְצֵנוּ. כִּי-אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אַתָּה.

צנזו ברכות דף יא, א וע"כ; מנחם צמח' תמיד פ"ה, מ"א; סדו' רס"ג עמ' יג.

ע"פ תה"ו פט, יח.
 ע"פ תה"ו קע, כח.

ישעי' יא, יב.

¹ במח' רמ"ז ובלוניא: "במצותיך". ² במח' רמ"ז: "ליראתך". ובמח' בלוניא "לתורתך". ³ הנוסח הוא ביו"ד, ואע"פ שזהו הכתיב שבתהלים, וכן איתא בסדו' רס"ג עמ' יד.

וּבְנֵנוּ בְּחֶרֶת מְכַלְעִים וְלִשׁוֹן. וְקִרְבָּנֵנוּ (מִלְכָּנוּ) לְשִׁמּוֹ
הַגְּדוֹל סֵלָה בְּאֵמֶת. לְהוֹדוֹת לָךְ וְלִיְחַדְּךָ בְּאֵמֶת וּבְאַהֲבָה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

הקורא ק"ש יכוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים,
ויקרא בנחת ובנעימה: צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח
בין הדבקים כגון על לכבד, על לכבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו
שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה, אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו
בדיעבד: צריך להאריך בדלי"ת של "אחד", וצריך להתני בזיין של "תזכרו"
ושל "וזכרתם": אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה:

33לי זרכות
97 טו, 3:
סרע"ג.

33לי זרכות
97 יג, 3:
סרע"ג.

33לי זכח 97
קיע, 3.

37 ו, 7.

33לי פסחוס
97 נו, 8.

37 ו, סרע.

המתפלל יחיד אומר: אל מלך נאמן:

מד"א 37
ה, יא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

משנ' זרכות
פ"ה, מ"ג:
סרע"ג ח"ב
ס"י 33: סדו
רס"ג עמ' יג.
זכ"ר 3, לו.

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

**וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַיְדֻבְרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וּדְבַרְתָּ בָם
בְּשַׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׂכְכֶךָ וּבְקוֹמְךָ:
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטַטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:**

**וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ אֶל־מְצוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ
בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּרֶ־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ
יֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן
יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה**

37 יא, יג
יג"כא.

סדו רס"ג
עמ' יג.

מִטֹּר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֶבְדַּתֶּם מִהָרָה מֵעַל־
הָאָרֶץ הַטְּבֵה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת־דְּבָרֵי
אֱלֹהֵי עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשֵׁיכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת
עַל־יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם אֹתָם
אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סדר רס"ג עמ' יג.

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי
בְּגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת
יְהוָה וְעַשִּׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעַשִּׂיתֶם
אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיזֹת לָכֶם
לְאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

פסקי רי"ד
צרכות יב, א;
ס"ח ס' ט.

צנלי צרכות
דף יב, א.

החזן חוזר ואומר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

ירמ' ג, י.

מח' ויערי
ס' קא צנסי
נשילי ישראל.

וַיְצִיב וְנִכּוֹן וְקִיָּם וַיִּשָּׂר וְנֶאֱמָן וְאֶהוּב וְחַבִּיב וְנַחְמָד
וְנָעִים וְנוֹרָא וְאֶדִיר וּמְתַקֵּן וּמְקַבֵּל וְטוֹב
וְיָפֵה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד אָמֵת הוּא אֱלֹהֵי
עוֹלָם מְלַכְנוּ צוֹר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעָנוּ לְדוֹר וָדוֹר הוּא
קִיָּם וְשִׁמוֹ קִיָּם וְכִסְאוֹ נִכּוֹן וּמְלָכוּתוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְעֶד
קִיָּמַת (ג"א: קִיָּמַת) וּדְבָרָיו חַיִּים וְקִיָּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנַחְמָדִים

הזכר צמט
צרכות
פ"ב, מ"ב;
סדר רס"ג
עמ' טו.

ט"פ יוש
צרכות
פ"א, ה"ו.

לְעֵד וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל-אֲבוֹתֵינוּ וְעַל-יָנוּ. עַל-בְּנֵינוּ
 וְעַל-דּוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל-כָּל-דּוֹרוֹת זָרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ.
 עַל-הָרָאשׁוֹנִים וְעַל-הָאַחֲרוֹנִים. דְּבַר טוֹב וְקִיָּם. אֲמַת
 וְאִמוּנָה. חֶקֶתָן וְלֹא יַעֲבוֹר: אֲמַת שְׁאֵתָה הוּא יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ. מִלְּכָנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלָנוּ גּוֹאֵל אֶת-אֲבוֹתֵינוּ.
 צוֹרָנוּ צוֹר יְשׁוּעָתָנוּ. פּוֹדְנוּ וּמַצִּילָנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ.
 וְאִין אֱלֹהִים עוֹד וּזְלָתָךְ:

ע"פ דה"ח
טז, יג.

תה"ק קמ"ו.

תה"ח ש"ח
תשנ"ז ח"א
ס"י קע"ו.

עֲזָרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם. מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ (לָהֶם
 וּלְבָנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל-דּוֹר וְדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם
 מוֹשֶׁבֶךָ. וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצַדִּיקְתְּךָ עַד-אֲפִסֵי-אָרֶץ: (אֲמַת)
 אֲשֶׁרִי אִישׁ שְׁיִשְׁמַע אֶל-מִצְוֹתֶיךָ. וְתוֹרַתְךָ וּדְבָרְךָ יִשִּׁים
 עַל-לְבוֹ. אֲמַת אַתָּה הוּא אֲדוֹן לְעַמְּךָ. וּמֶלֶךְ גְּדוֹל וְגִבּוֹר
 לְרִיב אֶת-רִיבֶם. אֲמַת אַתָּה הוּא רֹאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא
 אַחֲרוֹן. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אִין-לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ.
 (אֲמַת) בְּמִצְרַיִם נִגְלִיתָ. כָּל-בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגַתָּ. בְּכוֹרְךָ
 (יִשְׂרָאֵל) גָּאֵלְתָּ. יִסְסוּף בְּקַעַת. יָדִים טַבַּעַת. יָם לִיבְשָׁה
 שְׂמַתָּ. וַיִּדְרִים עֲבָרוּ. וַיִּכְסּוּ-מִים צָרִיחָם אַחַד מֵהֶם לֹא
 נוֹתַר: וְעַל-זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוּבִים לְאֵל. וְנָתַנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת
 שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת (נ"א: וְתִשְׁבָּחוֹת). בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת.
 לְמֶלֶךְ אֵל רֵם וְנִשְׂאָ. חַי וְקַיִם. גְּדוֹל וְנוֹרָא. מִשְׁפִּיל גְּאִים.
 מִגְּבִיָּה שְׁפָלִים. מוֹצִיא אֲסִירִים. וּפּוֹדֵה עֲנָוִים. וְעוֹזֵר
 דָּלִים. וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַת שׁוּעָם אֱלֹיוּ. תְּהִלָּה
 (נ"א: תְּהִלּוֹת) לְאֵל עֲלִיּוֹן בְּרוּךְ הוּא. מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָלֶם. מִי־כַמְכָּה

סדר' רס"ג
עמ' טז.

תה"ח ע"ב, ת.

ע"פ ירוש'
צרכות

פ"ח, ה"ו.

ע"פ תה"
ס"ו, ו.

תה"ח ק"ו, יא.

ש"מ' ע"ו, יא.

בְּאֵלֶם יְהוָה מִי כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ (הַגְדוֹל)
 עַל-שִׁפְתַי הַיָּם. יַחַד כָּלֶם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ. יְהוָה
 יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: בְּגִלְלֵ אֲבוֹת תּוֹשִׁיעַ בָּנִים. וְתִבְיֵא גְאוּלָּה
 לְבָנֵי בְנֵיהֶם. כִּי-מֵעוֹלָם אֶתָּה גּוֹאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 גְּאוּל יִשְׂרָאֵל:

תוס' פסחים
 קטז, ב ד"ה
 ונאמר:
 שצה"ל סי' עז
 ענין תפילה;
 סח"ר סי' ד
 ענין ק"ש;
 סה"ת סי' ד.

מכיל' דר"י
 מס' דשירה
 פ"א א.
 שמו"ט, ית.
 ראה רס"ג
 עמ' ק.

צבלי פסחים
 דף קח, ב;
 מדר' אגדה
 ויק' פ"א
 סי' ה'.

בשבת וחזה"מ עוברים לעמ' 214, ובשאר ימי חזה"מ עוברים לעמוד 185.

סרע"ג ח"ב
 סי' עז.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלַּתְךָ:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
 אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגְּדוֹל
 הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
 אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמִבְּיֵא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם
 לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

צבלי ברכות
 דף ט, ב.
 מכילתא דר"י
 שמו' מס'
 דפסחא פ' עז.

תה' נא, ת.
 שמו"ג, ו.
 דב' י, ח;
 צבלי ברכות
 דף לג, ב.
 צר' יד, ב.

צר' רצה
 פ' לנו; צבלי
 פסחים דף
 קח, ב; שצה"ל
 תפילה סי' ית.
 ע"פ צבלי
 תענית דף

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
 בא' של פסח: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם
 בז' של פסח: מוֹרִיד הַטָּל

ג, ח; אגדת
 צר' פ' מד;
 סרע"ג ח"א
 סי' לח.

ישע' סג, א.
 משנ' תענית
 פ"א, מ"א;
 פסקי ר"ד
 ברכות דף
 לג, א.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמֵי רַבִּים. סוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמּוּנָתוֹ
 לַיִשְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מְלֶךְ
 יַמִּית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמַן אֲתָה לְהַחְיֹת
 מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

ש"ס ב, ו.
 שצ"ה"ל תפילה
 ס"ו יח צ"ס
 אגדה.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כָּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמוֹנֵי מִעֲלֶה עִם־קְבוּצֵי מַטֶּה. יַחַד כָּלָם
 קִדְּשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאֶךָ. וּקְרָא
 זֶה אֱלֹזֵה וְאָמַר. קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְהוָה צְבָאוֹת
 מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ
 כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְרֵי קִדְשְׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח:
 יְמֶלֶךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

צבלי צרכות
 דף כ"א, ב;
 פרקי היובלות
 רצחו מפ' ג'
 ואל"ך.
 תוספתא
 צרכות
 פ"א, ה"ט.

סרע"ג: ר"ח
 מגילה דף
 יג, ב.
 ישע' ו, ג.
 יח"ג, יב.
 תה' קמ"ו, י.

לְדוֹר וָדוֹר נְמַלִּיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקְדוּשׁ.
 וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
 כִּי־אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוּשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַקְּדוּשׁ:

סרע"ג.
 ע"פ מגילת
 א, יד.
 שצ"ה"ל תפילה
 ס"ו יח צ"ס
 אגדה.
 ע"פ דצ"ז, ת.
 ע"פ תה'
 קמט, ד.
 ע"פ ירמ'
 יד, ט.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת. קִדְּשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדְּתֶךָ. וְשִׁמְךָ² הַגָּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ
 עָלֵינוּ קִרְאתָ:

מוכר צבלי
 יומא דף
 סז, ב; סרע"ג
 ח"צ ס"ו עז;
 סדו' רס"ג
 עמ' קו.

וּתְתַן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שְׁבַתוֹת לְמִנוּחָה
 ו)מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם
 (בשבת: הַשְּׁבַת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתָנוּ
 מִקְרָא קִדְּשׁ זָכָר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם:

מוכר צבלי
 צרכות לג, ב;
 פסקי ר"ד.
 ויק' כג, ו.
 שמי' יב, כז.

ע"פ מס"ו
 פ"ט, ה"א.

¹ במח' רמ"ו נוסף: "בְּקִרְבֵּנוּ". ² במח' רמ"ו ובולוניה: איתא "וְשִׁמְךָ".

מס"ו פ"ט ט.
ה"ה; סרע"ג
ח"צ ס' ט.

ט"פ סדו'
רס"ג עמ"קו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה וְיִרְצֶה.
וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר. וְזָכְרוּנוּ וְזָכְרוּנוּ אֲבוֹתֵינוּ.

וְזָכְרוּנוּ יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזָכְרוּנוּ מְשִׁיחַ בְּנֵי דָוִד עַבְדְּךָ. וְזָכְרוּנוּ
כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן
וְלֶחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשְּׁבֵת הַזֶּה וּבְיוֹם)
חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדֵנוּ
בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ
עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

ויק' כג. ו.
שצ"ל תפילה
ס' כג.

ט"פ דה"צ
כ, יב.
ט"פ נחמ'
ט, לא.

זכר ציוש'
צרכות
פ"ט, ה"ב.
דב' טז, ת.

וְהַשִּׂיאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת-בְּרַכְתְּךָ מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים
וְלִשְׂמֹחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ
לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלוּ— קַדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן
חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שְׂבַעֲנוּ מִטוֹבָךָ. שִׂמְחֵנוּ בִישׁוּעָתְךָ.
וְטַהַר לַבָּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וְהַנְּחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
(בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שְׂבִיבוֹת
(וּמוֹעֲדֵי קַדְשְׁךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת:
הַשְּׁבֵת ו)יִשְׂרָאֵל וְהַזְמַנִּים:

מס"ו פ"ט ט.
ה"ה; סרע"ג
ח"צ ס' ט.
סדו' רס"ג
עמ"קו.

צבלי פסחים
דף קח, ג.

סח"ר
ס' מט,
וס' נד.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתְךָ שְׁעָה.
וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
וְתִפְלָתְךָ מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

חוס' מנחות
דף קז, ח ד"ה
ונוכחל.

ט"פ מוכ'
ד, יא.
שצ"ל תפילה
ס' יח צבס
אגדה.

ט"פ מד' תה'
ט, ח.

דה"א כט, יג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה
 הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ
 הַמְּסוּרִים בְּיַדְךָ וְעַל-
 נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 וְעַל-נַסִּיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיּוֹם
 עִמָּנוּ וְעַל-נַפְלְאוֹתֶיךָ
 וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל-עֵת.
 עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
 הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
 הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ
 חַסְדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.
 לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ
 פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

ע"פ ספרי
צמ"א פ' קלט.

תה"ו יח.

ע"פ חז"ל
ג, כג.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל
 הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":
מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתְּחוּיִם
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָל-בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְדוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
שְׁהַחַיֵּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תַּחַיֵּינוּ
וְתַחַנְנוּ וְתֹאסוּף גְּלוּיֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע
כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר
חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת
וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל שְׁאֵנוּ מוֹדִים
לָךְ. (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):
לֹא-הִסְתַּרְתָּ
פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

פסקי ריא"ז
צרכות פ"ג
ה"ב אות ז'
שנה"ל תפילה
ס"ו כג.
ע"פ צבלי
סוטה דף
מ, ח.
ירמ"ל לב, סו.

ישע"י יח.
תה"ו קט, ה.

מ"ב כ, ג.
ע"פ ירוש'
צרכות
פ"א ה"ה.

סרע"ג ח"א
ס"ו לט.
ע"פ ישע"י
סד, ו.

ע"פ תה"ו
ג, כג.

עַל-כָּלֶם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכַנּוּ תָמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִדְוֹךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
ס"ו יח צבס
אגדה.

בחזרה הכהנים נושאים כפיהם. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה
 אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאִמּוּרָה מִפִּי אֲהָרֹן
וּבְנָיו כַּהֲנָיִם עִם קְדוּשָׁיְךָ. בְּאַמּוּר. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר
יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֶיךָ וַיְחַנֶּךָ: יִשָּׂא יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם:

סרע"ג.
צמ"א ו'
כדרכו.

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלִינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמֹךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם. (אָמֵן)²

שצ"ה"ל ענין תפילי ס"ו כד.

תה"פ טו, טז.

ט"פ מש"ל ד, יג.

ט"פ שצ"ה"ל תפילה ס"ו יח שצ"ס אגדה.

ט"פ תה"כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזון אומר פסוק זה בלחש:

צצ"ל ברכות 97 ט, ב.

תה"י יט, טו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֶפֶר לְכָל תְּהִיָּה.
יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעַצְתָּם
וְתִקְלַקֵּל מִחֲשָׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח
לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעָה. שְׁעָרֵי
פְּרָנְסָה וְכִלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

ט"פ תה"לד, יד.

ט"פ שצ"ה"ל יח, לב.

צצ"ל ברכות דף יח, א; רש"י ברכות דף כט, ב ד"ה תתנוסס. ט"פ סרע"ג.

צצ"ל ברכות דף יח, ה.

תה"י יט, טו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחזור לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:³

ט"פ שצ"ל יומא 97 נג, ב.

צצ"ל ברכות דף יח, כה, ב. ט"פ ישע"ל כז, ה.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

רמ"א אר"ח ס"ו קכג ס"ח.

ט"פ מש"ל חצות פ"ה, מ"ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה⁴ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

¹ במח' רמ"ו: תיבת "וחיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ו ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א. ³ במח' רמ"ו ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ו ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ⁴ בת"י ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח ס"ו קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונאו וכך מנהגו.

ביו"ט ראשון של פסח אומרים:

סרע"ג ח"ב
ס"א פתח;
סדרו רס"ג
עמ" קנג;
סה"ח ס"א כג.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְגַמּוֹר אֶת־הַהֵלֵל:**

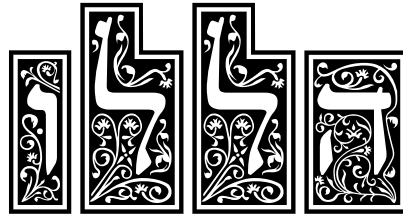
בבלי סוכה
לע, ח;
סה"ח ס"א נח.

בחוה"מ וביו"ט האחרון של פסח אומרים:

סרע"ג.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְקַרְא אֶת־הַהֵלֵל:**

בבלי סוכה
לע, ח.

סה"ק קיג,
ל"ט.

בבלי תענית
דף כח, ב.

יְהוָה הֵלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הֵלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֶרְח־שָׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֵלֵל
שֵׁם יְהוָה: רֶם עַל־כָּל־גּוֹיִם וְיְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי
כִּי־הוּנָה אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיהִי לְשַׁבַּת: הַמְשַׁפִּילִי לְרֵאשִׁית
בְּשָׂמִים וּבְאֶרֶץ: מְקִימֵי מַעַרְפֵּי דָל מְאַשְׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן:
לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים לְעַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֵת
הַבַּיִת אֶם־הַבְּנִים שְׂמֹחֵה • הֵלְלוּ־יְהוָה:

סה"ק קיד,
ל"ח.

**בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזוֹ: הֵיטָה
יְהוָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה
וַיִּגַם הַיַּרְדֵּן יִסַּב לְאַחֹר: הַהַרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת
כְּבְּנֵי־צֶאֱן: מֵהֶלֶךְ הַיָּם כִּי תִגּוֹם הַיַּרְדֵּן תִּסַּב לְאַחֹר:
הַהַרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבְּנֵי־צֶאֱן: מִלִּפְנֵי אֲדוֹן**

חולי ארץ מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגס-מים
חלמיש למעינו-מים:

ילקו"ש תורה
רמז תרנ"ד;
שזה"ל ר"ח
ס"י קעד.

רק ביו"ט ראשון של פסח מוסיפים:

לא לנו יהוה לא לנו כי-לשמך תן כבוד על-חסדך על-אמתך:
 למה יאמרו הגוים איהנא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל
 אשר-חפץ עשה: עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: פהלהם
 ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא ישמעו אף
 להם ולא יריחון: ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא-יהגו
 בגרונם: כמוהם יהיו עשיהם כל אשר-בטח בהם: ישראל בטח
 ביהוה עזרם ומגנם הוא: בית אהרן בטחו ביהוה עזרם ומגנם
 הוא: יראי יהוה בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא:

ספ"ת ס"י כג.
תפ" קטו.
ח"י.

יהוה זכרנו יברך יברך את-בית ישראל יברך את-בית
 אהרן: יברך יראי יהוה הקטנים עם-הגדלים: יסף
 יהוה עליכם עליכם ועל-בניכם: ברוכים אתם ליהוה
 עשה שמים וארץ: השמים שמים ליהוה והארץ נתן
 לבני-אדם: לא המתים יהללויה ולא כל-ירדי דומה:
 ואנחנו נברך יהוה מעתה ועד-עולם יהוה יהוה:

תפ" קטו.
יב"ת.

ילקו"ש תורה
רמז תרנ"ד;
שזה"ל ר"ח
ס"י קעד.

רק ביו"ט ראשון של פסח מוסיפים:

אהבתי כי-ישמעו יהוה את-קולי תחנוני: כיהטה אזנו לי ובמי
 אקרא: אפפוניו חבלי-מות ומצרי שאול מצאוני צרה
 ויגזון אמצא: ובשם-יהוה אקרא אנה יהוה מלטה נפשי: חנון יהוה
 וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים יהוה דלתי ולי יהושיע:
 שובי נפשי למנוחיכי כיהוה גמל עליכי: כי חלצת נפשי ממות
 את-עיני מן-דמעה את-רגלי מדחי: אתה-לך לפני יהוה בארצות
 החיים: האמנתי כי אדבר אני עגיתי מאד: אני אמרתי בחפזי
 כל-האדם כזב:

ספ"ת ס"י כג.
תפ" קטו.
ח"י.

מִה־אֲשִׁיב לַיהוָה כָּל־תְּגֻמּוֹלוֹהִי עָלַי: כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא
 וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: גִּדְרֵי לַיהוָה אֲשֵׁלֵם נְגִדֵה־נָא
 לְכָל־עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי יְהוָה הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְהוָה
 כִּי־אֲנִי עֲבָדָךְ אֲנִי־עֲבָדָךְ בְּן־אֲמֹתָךְ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי:
 לָךְ־אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: גִּדְרֵי לַיהוָה
 אֲשֵׁלֵם נְגִדֵה־נָא לְכָל־עַמּוֹ: בְּחֻצְרוֹתוֹ בֵּית יְהוָה בְּתוֹכְכִי
 יְרוּשָׁלַם־הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל־הָאֲמִים: כִּי גָבַר
 עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וְאֲמַת־יְהוָה לְעוֹלָם־הַלְלוּ־יָהּ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהֲרֹן	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא יְרֵאֵי יְהוָה	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

מִן־הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַמֶּרְחֵב יְהוָה: יְהוָה לִי לֹא
 אִירָא מִה־יַעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה לִי בְּעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה
 בְּשִׁנְאֵי: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטַח בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת
 בַּיהוָה מִבְּטַח בַּגְּדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי
 אֲמִילָם: סְבוּנִי גַם־סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: סְבוּנִי
 כַּדְבוּרִים דָּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: דַּחַה
 דַּחִיתַנִּי לְנֶפֶל וַיְהוֶה עֲזָרָנִי: עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לְיִשׁוּעָה:
 קוּלוּ רְנָה וּישׁוּעָה בְּאֱהֲלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְהוָה עֲשֶׂה חֵיל:
 יְמִין יְהוָה רֹמְמָה יְמִין יְהוָה עֲשֶׂה חֵיל: לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיָּה
 וְאֶסְפָּר מִעֲשֵׂי יְהוָה: יִסֹּר יִסְרָנִי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִרְנַנְנִי:

פִתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק אֲבֹא־בְכֶם אֹדֶה יְהוָה זֶה־הַשַּׁעַר
לַיהוָה לְצַדִּיקִים יִבְאוּ בּוֹ:

אֹדֶהְךָ כִּי עָנִיר־נָנִי תפ"ו ק"ח, כפ"כט.
וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: (אודך): צבלי סוכה ד' לט, ח.

אֲבֹן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: (אבן):

מֵאֵת יְהוָה הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: (מאת):

זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגְלָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ: (זה):

אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא:

אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא:

בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יְהוָה בְּרַכְנוֹכֶם מִבֵּית יְהוָה: (ברוך):

אֵלֹהֵי יְהוָה וַיֵּאָר לָנוּ אֲסֵרוּ־חַג בְּעֵבְתֵים

עוֹד־מִקְרָנֹת הַמִּזְבֵּחַ: (אל):

אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶךָ אֵלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: (אלי):

הוֹדִוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב הוֹדִוּ לַיהוָה חֲסִדּוֹ: (הודו):

יְהִלְלוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ משנ" סוכה פ"ג מו"ח: צבלי פסחים ד' ק"ח, ח.
כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וְנַעֲמִים לְשִׁמְךָ לְזַמְרֵךְ כִּי

מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ וס"ו פח; מנחם צמח"ד שכל טוב שמו" פ' יב.
מֵהַלָּל בְּתַשְׁבְּחוֹת (נ"א: בְּתַשְׁבְּחוֹת) אָמֵן:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ מנחם צמח"ד פ"ו ה"ו: תוס' ברכות ג, ח: סת"ר ס' מט.
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעִגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן: סרע"ג ח"ב ס' פח; ששה"ל תפילה ס' ח' צ"ס תשרי הראשון ס' קאג.

שבת"ל תפילה
סי' ת.

תרגום ירוש'
ברא' מט', א';
ע"פ דני' 3, כ.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

אונקלוס דב'
כת, מג.

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנִחְמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

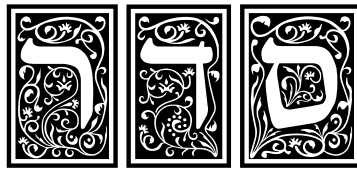
ע"פ תרגום
מ"א ת, מה.
תרגום ירוש'
שנ"א, א, יט.

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קִדְּם
אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמֵיָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן:

אוי' כה, ב.
ע"פ ישע'י
סו, ה.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

הוצאת ספר תורה

שבת"ל ענין
שבת סי' עז
כשם אציו
ראה"ע ע"פ
מס"ו פי"ד,
ה"ד.

בשביעי של פסח אומרים לפני פתיחת ארון הקודש¹:

אֵין־כְּמוֹךָ בְּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: יְהוָה מַלְךְ. יְהוָה
מַלְךְ. יְהוָה וּמַלְךְ לְעֵלְמָא וְעַד: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה
יְבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
אֶחָד: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

מס"ו פי"ד
ה"ד.

תה' פו, ת.
תה' קמה, יג.
תה' י, עז.
תה' זג, א.
שנ"א טו, יח.
תה' כט, יא.
דבר' ג, ד.
מס"ו יד, ה.

¹ במד' רמ"ו ובולוניה הפסוקים הבאים אינם כאן. ומופיעים רק ביום השמיני של פסח ובשחרית של שבת.

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ רַחוּם אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אֵב הַרְחָמִים הִיטִיבָהּ בְּרָצוֹנָה אֶת־צִיּוֹן תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם: כִּי כָךְ בִּטְחָנוּ מִלֶּךְ עוֹלָמִים: וְעַתָּה קוֹמָה יְהוָה אֱלֹהֵים לְנוֹחֵךְ אַתָּה וְאַרְוֹן עֵינֶיךָ כְּהַגִּיד יְהוָה אֱלֹהֵים יִלְבָּשׁוּ תְשׁוּעָה וְחִסְדֶיךָ יִשְׁמְחוּ בְטוֹב: בְּעֶבֶר דָּוִד עֲבַדְךָ אֶל־תִּשָׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יְהוָה אֱלֹהֵים אֶל־תִּשָׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זְכָרָה לְחִסְדֵי דָוִד עֲבַדְךָ:

תה"ו נח, כ.

תה"ו נח, ו, נח.

תה"ו קנב, ו.

תה"ו נח, ו, נח.

פּוֹתְחִים אֶת אַרְוֹן הַקּוֹדֵשׁ. וּבִי"ט אוֹמְרִים:

אֶפְתַּח¹ נָא שְׁפָרְתִּי וְאֶעֱנֶה בְּרוֹן לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

ט"פ חו"ו

לכ, כ.

ט"פ תה"ו

פד, ג.

צמ"ו י, לה.

ט"פ ש"ב

כב, ד.

ישע"ו נח, כ.

ט"פ ישע"ו

נח, ח.

ט"פ ישע"ו

מה, ח.

ט"פ ישע"ו

מה, ח.

ט"פ ישע"ו

לה, ו.

ט"פ תה"ו

קכו, ד.

שמ"ו ל, ו.

ט"פ צמ"ו

י, לה.

ט"פ תה"ו

עד, כב.

ט"פ זכר"ו

ט, יב.

ט"פ ישע"ו

נח, ו.

ט"פ קה"ו י, ו.

ט"פ ישע"ו

לה, ו.

ט"פ צמ"ו

י, לה.

מִהֲלָל אֶקְרָא אֵל עַת יִשְׁעֵנוּ יוֹאֵל. וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל. נִקְרָא אָז בְּגֵרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

תִּפְתַּח אֶרֶץ יִשְׂעָה לְתַפְלַת דָּךְ תִּשְׂעָה. וַיִּשְׂרָאֵל נוֹשְׂעָה. וְלִשׁוֹן אֵלִם תֵּרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

תִּשְׁיֵב שְׁבוֹתָנוּ אֵל חַי גּוֹאֲלָנוּ. וְנִשְׁלַם נְדָרֵינוּ. וְכִפֵּר אֶהְרֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

יִפּוּצוּ אֵל אוֹיְבֶיךָ. יִרְנוּ תְּאֲבִיךָ. יוֹם תִּרְיֵב אֶת־רִיבְךָ. יִשׁוּבוּ לְבַצְרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

הֵן נֶעְבֹר גְּאוּלִּים. וְלָנוּ אֵל אֱלִים. מְעוֹז וְחִלִּים. יִגְבֵר וַיִּתְרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

חֲזִקִי נָא אֵל תְּהִי. וְנָס יִגּוֹן וְהִי נִשְׁיֵר כְּנֶאֱסָ² וְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

¹ לרבי מתתיה ב"ר יצחק מבולוניה - מיוסד על שם המחבר ר' "מתתיה חזק" - ² במח' רמ"ו ובולוניה: איתא "קנס" -

בראשון של פסח וימי חוה"מ אומרים (לשביעי של פסח ראה להלן עמוד 101).

וַיְהִי¹ בְּנִסְעַת הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אֲיֹבֵיךָ
וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאתֶיךָ מִפְּנֵיךָ:

ספר המנחכים
ד"ה ושני
כלבו ס"ו לז.

קוּמָה עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְרָנוּ
לְמַעַן חֲסִדֶּךָ: כִּי מֵצִיֹן
תֵצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלַם: יְהוָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם יְהוָה זְכוֹרָךְ לְדֶרֶךְ
וְדָר: יְהוָה חֲפֵץ לְמַעַן
צַדִּיק וַיַּגְדִּיל תוֹרָה וַיֹּאדִיר:
תה' נד, טו.
ישע' ב, ג.
תה' קלה, יג.
ישע' נב, כה.

וּ"א כנוסח ק"ק רומה:
קוּמָה יְהוָה לְמִנּוּחֲתֶךָ אֲתָה וְאָרֶץ
עֲזוּד: כְּהִגִּיד יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ
יִרְנְנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עֲבָדְךָ אֶל-
תִּשָׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: וּמוֹצִיאִין סֵפֶר
הַתּוֹרָה וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנִּתֵּן
תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא:
אֲשֶׁרֵי הַעַם שִׁפְכָה לֹא אֲשֶׁרֵי הַעַם
שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו: אַבְרָכָה אֶת־יְהוָה
בְּכַל־עֵת תְּמִיד תִּהְלְתוּ בְּפִי: בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנוּיִם
וַיִּשְׂמְחוּ: גִּדְלוּ לַיהוָה אֶתִּי וּנְרוּמָה שְׁמוֹ יַחְדוּ:

תה' קלב, ס"ו.
תה' קמז, טו.
תה' לד, ב.

בראשון של פסח אומרים:

הַזְדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתַי: שִׁירוּ־לוֹ
זְמִירוֹ לֹא שִׁיחוּ בְּכַל־נַפְלְאוֹתַי: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדוֹשׁ
יִשְׁמַח לְבוֹ מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: דְרָשׁוּ יְהוָה וְעֹזוּ בִּקְשׁוּ פָנָיו תְּמִיד:
זְכְרוּ נַפְלְאוֹתַי וְאֲשֶׁר־עָשָׂה מִפְתֵּי וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: זֶרַע אֲבָרָהֶם
עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכַל־הָאָרֶץ
מִשְׁפְּטָיו: זְכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְבַר צְוָה לְאַלְף דּוֹר: אֲשֶׁר
בָּרַת אֶת־אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק: וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֵק
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת־אָרֶץ־כְּנָעַן חֶבְל
נַחֲלַתְכֶם: בְּהִיּוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעֲט וְגָרִים בָּה: וַיִּתְהַלְכוּ
מִגְזֵי אֶל־גְּזֵי מִמַּמְלַכָּה אֶל־עַם אַחֵר: לֹא־הִנִּיחַ אָדָם לְעַשְׂקֶם

תה' קה, ט"ז.

1 במד' רמ"ז ובלווי'א: נוסח שונה ומורחב של פסוקים.

וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מַלְכִים: אֶל־תִּגְעוּ בְּמַשִּׁיחֵי וְלִנְבִיאֵי אֶל־תִּרְעוּ:
 וַיִּקְרָא רַעַב עַל־הָאָרֶץ כָּל־מִטֵּה־לֶחֶם שָׁבַר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם
 אִישׁ לְעֶבֶד נַמְכָר יוֹסֵף: עָנּוּ בַכֶּבֶל רָגְלוֹ בְּרֹזֶל בָּאָה נִפְשׁוּ:
 עַד־עַתָּה בֹאֲדַבְרוּ אִמְרַת יְהוָה צִרְפַּתְהוּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהוּ
 מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: שָׂמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ:
 לְאַסֵּר שָׂרֵיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקִנָיו יַחֲכֵם: וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב
 גַּר בְּאֶרֶץ־חָם: וַיִּפֶר אֶת־עֲמוֹ מֵאֵד וַיַּעֲצֵמָהוּ מִצְרַיִם: הִפְךָ לֶבֶם
 לְשֹׂנְאֵי עַמּוֹ לְהִתְנַפֵּל בְּעַבְדָיו: שָׁלַח מִשָּׁה עֲבָדוֹ אֶהֱרֹן אֲשֶׁר
 בְּחַר־בוֹ: שָׂמוּ־בֵם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח
 חֲשָׁד וַיַּחֲשֹׁד וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ: הִפְךָ אֶת־מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת
 אֶת־דֹּגְתָם: שָׂרֵץ אֶרֶץ צִפְרֹדַעַיִם בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר
 וַיָּבֹא עָרַב כְּנִזִּים בְּכָל־גְּבוּלָם: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בְּרֹד אֵשׁ לְהַבּוֹת
 בְּאֶרֶץ־חָם: וַיֵּךְ גִּפְנִים וּתְאֵנִים וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא
 אַרְבֵּה זֵילֶק וְאִין מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ־חָם וַיֹּאכַל פְּרִי
 אֲדָמָתָם: וַיֵּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ־חָם רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם: וַיִּצְיֵאֵם
 בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאִין בְּשַׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי־נִפְל
 פָּחַדְם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עָנָן לְמִסְךְ וְאֵשׁ לְהֶאֱיִר לַיְלָה: שָׁאֵל
 וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעַם: פָּתַח צוּר וַיִּזְבּוּ מִיָּם הִלְכּוּ
 בְּצִיּוֹת נֹהַר: כִּי־זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת־אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: וַיִּצְא
 עִמּוֹ בְּשֹׁשׁוֹן בְּרָנָה אֶת־בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אֶרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל
 לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: בַּעֲבוּרוֹ יִשְׁמְרוּ חֻקָיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצְרוּ־ הַלְלוּ־יָהּ:

בשבת חול המועד ובימי חוה"מ אומרים:

בְּצֵאתָ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹ: הֵיטָה יְהוּדָה
לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיִּגַּם הַיַּרְדֵּן
יִסֹּב לְאַחֹר: הַהַרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבַנֵּי־צֶאֱן: מַה־לָּךְ

ספ' קיד.
פ"ח.

הַיָּם כִּי תִגָּדַע הַיָּם וְיִרְדּוּן תִּסָּב לְאַחֲזֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים
 גְּבֻעוֹת כְּבִנְי־צֶאֱן: מִלְּפָנַי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלְּפָנַי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
 הַהֶפְכִי הַצִּיּוֹר אֲגַס־מַיִם חֲלָמַיִשׁ לְמַעַיְנו־מַיִם:

בשביעי של פסח פותחים את ארון הקודש ואומרים:

וַיְהִי בִּנְסֻעַ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה! יְהוָה וַיִּפְצֹר אֵיבֵיךָ וַיִּגְסֹוּ
 מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ: קוּמָה עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדִינוּ לְמַעַן חֲסֹדֶךָ:
 קוּמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם: קוּמָה
 אֱלֹהִים רִיבָה רִיבָה זְכֹר חֲרַפְתֶּךָ מִנִּי־נָבֵל כָּל־הַיּוֹם: קוּמָה
 יְהוָה קִדְמָה פָּנָיו הִכְרִיעָהוּ פִּלְטָה נִפְשֵׁי מִרְשָׁע חֲרַבְךָ: קוּמָה
 יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִי־הִכִּיתָ אֶת־כָּל־אֵיבֵי לְחֵי שְׁנֵי רְשָׁעִים
 שִׁבְרָתָ: קוּמָה יְהוָה אֵל נְשָׂא יָדְךָ אֶל־תִּשְׁכַּח עֲנוּיִם: קוּמָה
 יְהוָה אֶל־יַעֲזֹב אֲנֹשׁ יִשְׁפֹטוּ גּוֹיִם עַל־פְּנֵיךָ: קוּמָה יְהוָה
 לְמִגּוּחַתְךָ אַתָּה וְאֶרֶץ עֲזָךָ: כִּהְגִידָה יִלְבְּשׁוּ־צַדִּיק וְחֹסֵדֶיךָ יִרְגְּנוּ:
 בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבַדְךָ אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יְהוָה אֱלֹהִים
 אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זְכָרָה לְחֹסְדֵי דָוִד עֲבַדְךָ: הַכֹּל הָבֹו
 גָּדֹל לְאֱלֹהֵינוּ וְתִנּוּ כְבוֹד לְתוֹרָה: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
 וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדֹר־
 וְדֹר: יְהוָה חַפֵּץ לְמַעַן צַדִּיקוֹ יִגְדִּיל תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

בשביעי של פסח אומרים:

הַדָּוִד לִיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ: יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְהוָה אֲשֶׁר
 גָּאֵלָם מִיַּד־צָר: וּמֵאֲרֻצוֹת קִבְּצָם מִמְּזֻרַח וּמִמְּעֵרֵב מִצָּפוֹן
 וּמִמַּיִם: תַּעֲזֹב בְּמִדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרְךָ עִיר מוֹשָׁב לֹא מִצָּאוּ: רַעֲבִים
 גַּם־צִמְאִים נִפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בִּצָּר לָהֶם
 מִמִּצְוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם: וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת אֶל־עִיר
 מוֹשָׁב: יוֹדוּ לִיהוָה חֲסֹדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבִנְיָ אָדָם: כִּי־הִשְׁבִּיעַ

ספר המנחכים
 ד"ה ושני
 כלבו ס"ו לו.

כמ"ו י. לה.
 תה"ו נד, טו.
 תה"ו פג, ט.
 תה"ו עז, כב.
 תה"ו יח, יג.
 תה"ו ג, ח.
 תה"ו י, יב.
 תה"ו ט, כ.
 תה"ו קלב, דע.
 דה"צ ו, מב.
 ישע"ב ג, ג.
 תה"ו קלס, יג.
 ישע"ב מב, כה.

תה"ו קז, דמג.

נִפְשׁ שִׁמְקָה וְנִפְשׁ רְעֵבָה מֵאֲטוּב: יִשְׁבִּי חֲשֹׁךְ וְצַלְמוֹת אֲסִירֵי
עָנִי וּבְרוּל: כִּי־הִמְרוּ אִמְרֵי־אֵל וְעֵצַת עֲלִיּוֹן נֶאֱצוּ: וַיִּכְנַע בְּעַמְל
לִבָּם כְּשָׁלוֹ וְאִין עֶזֶר: וַיִּזְעֲקוּ אֱלֹהֵיהוּה בַּצָּר לָהֶם מִמְצַקוֹתֵיהֶם
וַיִּשְׁיַעֵם: וַיֹּצִיאֵם מִחֲשֹׁךְ וְצַלְמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתַּק: יוֹדוּ לִיהוּה
חֲסָדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי־שִׁבֵר דְּלִתוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי
בְרוּל גִּדְעוּ: אֲוֹלִים מִדְּרֹךְ פִּשְׁעֵם וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל־אֲכָל
תִּתְעַב נִפְשָׁם וַיִּגְיֵעוּ עַד־שַׁעֲרֵי מוֹת: וַיִּזְעֲקוּ אֱלֹהֵיהוּה בַּצָּר
לָהֶם מִמְצַקוֹתֵיהֶם וַיִּשְׁיַעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיִּמְלֵט
מִשְׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לִיהוּה חֲסָדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וַיִּזְבְּחוּ
זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עֲשִׂי
מְלֶאכָה בְּמֵים רַבִּים: הִמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוּה וְנִפְלְאוֹתָיו
בְּמִצּוֹלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גְּלִיו: יַעֲלוּ שָׁמַיִם
יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרַעַה תִּתְמוּגַג: יַחֲוּגוּ וַיִּנְוֵעוּ כְּשֹׁכֹר
וְכָל־חֲכָמָתָם תִּתְבַּלַּע: וַיִּצְעֲקוּ אֱלֹהֵיהוּה בַּצָּר לָהֶם וּמִמְצַקוֹתֵיהֶם
וַיֹּצִיאֵם: יִקַּם סְעָרָה לְדַמְמָה וַיַּחֲשׂוּ גְלִיהֶם: וַיִּשְׁמְחוּ כִּי־יִשְׁתַּקּוּ
וַיִּנְחֹם אֶל־מְחוּז חֲפָצָם: יוֹדוּ לִיהוּה חֲסָדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם: וַיִּרְוּמָוְהוּ בְּקַה־לַעַם וּבְמוֹשָׁב זִמְנִים יְהַלְלוּהוּ: יִשֵּׁם
נְהָרוֹת לְמַדְבָּר וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאוֹן: אֶרֶץ פְּרִי לְמַלְחָה מְרַעַת
וַיִּשְׁבִּי בָהּ: יִשֵּׁם מַדְבָּר לְאֲגַם־מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם:
וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיִּכּוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ
כַּרְמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרֵי תְבוּאָה: וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבָהֶמְתֶּם לֹא
יִמְעִיט: וַיִּמְעִטוּ וַיִּשְׁחוּ מֵעֶצֶר רַעַה וַיִּגְוּ: שִׁפְךָ בּוֹ עַל־נְדִיבִים
וַיִּתְעַם בְּתֵהוּ לֹא־דָרְךְ: וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מֵעוֹנֵי וַיִּשֵּׁם כְּצֹאן
מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְחוּ וְכָל־עוֹלָה קִפְצָה פִּיהֶם: מִי־חֲכָם
וַיִּשְׁמַר־אֵלָה וַיִּתְבוּנְנוּ חֲסָדֵי יְהוּה:

מוצאים שני ספרי תורה ואומרים:

מס"ו יד, ה. **גִּדְלוּ לַיהוָה אֹתִי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:** תה"ו לה, ד.

תה"ו נט, ה. **רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדָּם רַגְלָיו קְדוֹשׁ**
 תה"ו נט, ט. **הוּא: רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר**
 ש"ח ב, ב. **קְדוֹשׁ כִּי-קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין-קְדוֹשׁ כִּי הוּא כִּי אֵין**
 תה"ו יח, לב. **בְּלִתְדָּ וְאֵין צֹר בְּאֱלֹהֵינוּ: (כִּי מִי אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה**
 מס"ו יד, ה. **וּמִי צֹר זֹלַתִּי אֱלֹהֵינוּ): אַחַד אֱלֹהֵינוּ- גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ-**
קְדוֹשׁ וְנִרְאָ שְׁמוֹ:

בשביעי של פסח מעלים את ספרי התורה על התיבה ואומרים:

צ"ב כב, ח. **אֲב הַרְחֵמִים אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם הוּא יַחֹס וַיִּגַּן וַיַּחְמַל וַיִּרְחַם**
 דני"ב יב, ג. **עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּכָל-מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם**
 יט, יא. **וְאָמְרוּ אָמֵן. וְעַל-מְרֵי רַבּוֹתֵינוּ וּמְנַהֲיֵי דוֹרְנוּ. אוֹרֶם יֶאֱרֹ**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **כָּאוֹר שְׁבַעַתִּים. בְּנִיֵּהֶם יִרְבוּן כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. גַּם תִּלְמִידֵיהֶם**
 ע"פ דה"א טז. **כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ. דָּתָם תַּעֲמוּד וְלֹא-תִמוּט. הֵם מְתוֹקִים מִדְּבַשׁ**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **וְלֹא יִמְעֹטוּ. וְגַם חֻקְמָתָם לֹא תִשָּׁכַח. זְכָרָם לִנְצַח לֹא יִמְנַע.**
 ע"פ דה"א טז. **וְנִרְ יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּבֵה מִלְּפָנָיו לְעוֹלָם וָעֶד וְאָמְרוּ כָל-הָעַם**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **אָמֵן. אֲהַבְתוּ¹ יוֹדִיעַ לְכֶם. בְּרַכְתוּ יִשְׁיִם עָלֵיכֶם. גּוֹאֵל יַחִישׁ**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **לְכֶם. דְּגוֹל יִגְדַּל אֶתְכֶם. הַדּוֹר בְּלָבוֹשׁ יֵאָדָר מִכֶּם. וּמֹת**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **אֶל-יִמְשׁוֹל בְּכֶם. זַעַף הַשָּׁטָן יִסִּיר מֵעַלְיֶכֶם. חֲמַלְתוּ יַחְמוֹל**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **עָלֵיכֶם. טוֹב עֵין יִיטִיב לְכֶם. יֵצֵר הָרַע יִסִּיר מֵעַלְיֶכֶם.**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **כָּל-הַבְּרָכוֹת יִסּוּבּוּ אֶתְכֶם. לְאִירַת חַן יַחֲזוּ עָלֵיכֶם.**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **מִשְׁאֵלוֹתֵיכֶם יִמְלֵא לְכֶם. גּוֹעֵם נוֹצְרָכֶם יִתֵּן לְכֶם. שִׁיחַ**
 ע"פ ש"ב כ"ח. **שִׁפְתוֹתֵיכֶם יִשְׁעָה מִכֶּם. עֵז וַיִּשׁוּעָה יִצְמִיחַ לְכֶם. פְּדוּת וּגְאֻלָּה**

1 מיוסד ע"ס א"ב.

יִשְׁלַח לָכֶם צִדְקָה תְרוּמַם אֶתְכֶם. קוּמְמִיּוֹת יוֹלִיכְכֶם. רֵאשִׁית
חֲכֻמָּה יְלוּה לָכֶם. שֹׁאֵנָן וּבִטָח יוֹשִׁיבְכֶם. תּוֹרָה תְּמִימָה
יַחֲיִיכֶם וַיּוֹשִׁיעֶכֶם. וְאָמְרוּ כָּל־הָעַם אָמֵן:

ע"פ ויק'
כ, יג.

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבּו גְדֹל לֵאלֹהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבָרָךְ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֹרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאוֹ
מִהַלְלֵל שֵׁם יְהוָה: מִהַלְלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאִיבֵי אֲוִשַׁע:
וַיֹּאמֶר מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֹךְ.
וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה:

דב' לב, ג.
תה' קיג, ד"ג.

ש"ב כב, ד.

תה' קג, יע.

בימי חוה"מ ובשבת חוה"מ אומרים:

וְתִגְלָה (וְתִרְאָה) מְלֻכוֹתוֹ עָלֵינוּ מְהֵרָה. וַיַּחֲזֹן וַיִּרְחַס¹
פְּלִיטָתָנוּ וּפְלִיטַת כָּל־עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְּנֵנוּ
(תְּמִיד) לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן וְאָמְרוּ כָּל־הָעַם
אָמֵן. הַכֹּל הָבּו גְדֹל לֵאלֹהֵינוּ. וְתֵנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

ע"פ מס"ו
יה, ו.

דב' לב, ג.

מגביהים ספר התורה ואומרים:²

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
צְוֵה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

שנה"ל

סי' עח.

דב' ד, מד.

דב' לג, ד.

דב' ד, ד.

כִּהֵן קָרַב. יַעֲמַד הַכֵּהֵן (או: אֵין פֶּאן כֵּהֵן יַעֲמוֹד הַלּוֹי
או: יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ שֶׁנִּתְּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּקִדְשָׁתוֹ.³ תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוֹת יְהוָה

תה' יע, דני.

¹ במח' רמ"ז: תיבת "וירחם" לא מופיעה. ² במח' רמ"ז ובולוניה הגבהת התורה והפסוקים שאומרים אח"כ עד "כלכם היום" לא מופיעים. עד מח' שד"ל הגבהת התורה מופיעה לאחר קריאת התורה. ואח"כ בכל הסידורים מופיעה לפני קריאת התורה וכן נהוג היום. ³ במח' רמ"ז ובולוניה "ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו" לא מופיע. וכן הפסוקים מספר משלי אינם מופיעים. הנוסח כאן הינו עפ"י המנהג האיטלקי בירושלים, שערך הרב מ"ע הרטום, עמ' 18, ג.

נֶאֱמַנָה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פִּקּוּדֵי יְהוָה יִשְׁרִים מְשַׁמְּחֵי־לֵב
 מִצְוַת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה
 עוֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטֵי־יְהוָה אִמַּת צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תָּמִים
 דִּרְכּוֹ אִמְרַת־יְהוָה צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ:
 דִּרְבִּיָּה וְרִכִּינָעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: עֲזִיחִיִּים
 הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָּה מְאֹשֶׁר: כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֵּיךָ
 וְיִוָּסְפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים: יְהוָה עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ
 אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

תהי' ית, לא.

משל' ג, חדיית.

משל' ט, יא.

תהי' כט, יא.

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה האותיות ומברך בקול רם:

רות 3, ד.

יְהוָה עִמָּכֶם (הקהל עונה: יְבָרְכֶךָ יְהוָה):¹

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מס"ו פ"ג ה"ו.

ספרי פיסקא טו ד"ה כי שם.

סדו' רס"ג ענף שנטו; סה"ה"ק סדר קה"ת.

סדו' רס"ג ענף שנטו; רה"ש צרכות פ"ז סו' כו.

מחבר במשנ' מנגלה 7, 3;

צבלי צרכות יא, 3; ט"פ

מס"ו פ"ג, ה"ו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
 מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

מחבר במשנ' מנגלה 7, 3;

מס"ו פ"ג, ה"ו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ
 תּוֹרַת אִמַּת. וְחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

רהצ"ה ח"א שו"ת סו' קסת; שצה"ל ענין תפילה סו' מא; סת"ר סו' ו.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה לא מופיע.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכּוֹ
 וַיִּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח:
 וְלִקְחֶתֶם אֲגֵדַת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר־בִּסּוֹף וְהִגַּעְתֶּם
 אֶל־הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בִּסּוֹף וְאַתֶּם
 לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר: וְעָבַר יְהוָה לַנֶּגֶף
 אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵי
 הַמְּזוּזוֹת וַפֶּסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחֵת לְבֹא
 אֶל־בְּתֵיכֶם לַנֶּגֶף: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחֻק־לֶךְ
 וּלְבִנְיֵךְ עַד־עוֹלָם: לִי וְהָיָה כִּי־תֵבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן
 יְהוָה לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת:
 וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם:
 וְאַמַּרְתֶּם זָבַח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בְּתֵי
 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתֵינוּ הִצִּיל
 וַיִּקַּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: ם יִשְׂרָאֵל וַיְהִיו
 בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהוָה הִכָּה כָּל־בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר

סדו' רס"ג
 עמ' שסג;
 פסקי רי"ז
 מגילה פ"ד
 ה"ד חות ט'
 שבה"ל פסח
 ס"ו רי"ג;
 סת"ר
 ס"ו מטג;
 סה"ת ס"ו כד.

פְּרַעֲהָ הַיִּשָּׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשָּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית
הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה: וַיִּקָּם פְּרַעֲהָ לַיְלָה הוּא וְכָל־
עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צָעֲקָה גְדוֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין
בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה
וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּלְכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה כְּדַבַּרְכֶּם: גַּם־צִאנְכֶם גַּם־בְּקֹרְכֶם
קָחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וּלְכוּ וּבְרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי: בַּשַּׁבָּת רְבִיעִי
וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעַם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי
אָמְרוּ כָלֵנוּ מֵתִים: וַיִּשָּׂא הָעַם אֶת־בְּצֻקוֹ טָרִם יַחֲמֹץ
מִשְׂאֵרֹתָם צָרְרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל־שִׁבְכֵם: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ
כַּדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׂאֻהוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב וּשְׂמֹלֹת:
וַיְהִי־הוּא נֹתֵן אֶת־חֶן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׂאֻהוּ וַיִּנְצְלוּ
אֶת־מִצְרַיִם: פ רביעי ובשבת חמישי

וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶס סִכְתָּה כְּשִׁש־מֵאוֹת אֶלֶף
רַגְלֵי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף: וְגַם־עָרַב רַב עָלָה אִתְּם
וַיֵּצְאוּ וּבָקָר מִקֶּנֶה כָּבֵד מְאֹד: וַיֹּאפּוּ אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר
הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמֹץ כִּי־גָרְשׁוּ
מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֶה וְגַם־צָרָה לֹא־עָשׂוּ
לָהֶם: וּמוֹשֶׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְהִי מִקֶּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ
כָּל־עַבְדָּוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: לַיְלָה שְׁמֵרִים הוּא
לַיהוָה לְהוֹצִיֵּאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא־הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיהוָה
שְׁמֵרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם: פ חמישי ובשבת ששי
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל־בֶּן־

גָּבַר לֹא-יֹאכַל בּוֹ: וְכָל-עֶבֶד אִישׁ מִקְּנַת-כֶּסֶף וּמִלְתָּה
 אֹתוֹ אִזּוּ יֹאכַל בּוֹ: תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא-יֹאכַל בּוֹ: בְּבֵית
 אֶחָד יֹאכַל לֹא-תוֹצִיא מִן-הַבַּיִת מִן-הַבֶּשֶׂר חוּצָה וְעֶצֶם
 לֹא תִשְׁבְּרוּ-בּוֹ: כָּל-עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: בַּשַּׁבָּת שְׁבִיעִי
 וְכִי-יִגְוֹר אֶתְךָ גֹר וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹלֵל לּוֹ כָּל-זִכָּר
 וְאִזּוּ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאֹזְרָח הָאָרֶץ וְכָל-עֶרְל לֹא-
 יֹאכַל בּוֹ: תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לְאֹזְרָח וְלִגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם:
 וַיַּעֲשׂוּ כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה
 וְאֶת-אַהֲרֹן בֶּן עֶשְׂוֹ: ׀
 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם עַל-צְבָאֲתָם: פ

סרע"ג ח"ב
 ס"ו פה:
 ספ"ת ס"ו כד.

מניחים ספר התורה שני על התיבה והקורא או העולה האחרון אומר:

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְּכָל-
בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שצה"ל תפילה
 ס"ו ח' צעס
 תש"ו הראש"ד
 ס"ו קנג.

מוחקר צנסי"ו
 פ"ו ס"ו
 חוס' צרכות
 דף ג' ה'.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁיר-תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וּנְחַמָּתָא דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שצה"ל תפילה
 ס"ו ת.

תרגום ירוש'
 צרף' מט', ה'
 ט"פ דני' ב, כ.

אחר כך אומרים:

אֱלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת
הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים
צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו הָאֵר הָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה:

תה' פ, ד.
 תה' פ, ח.
 תה' פ, כ.

מוֹסָפִין שֶׁל פֶּסַח

כ"ג
מזכרה.

וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח
 לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חָג
 שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת יֵאָכֵל: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא-קֹדֶשׁ
 כָּל-מִלְאֲכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהַקְרִבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה
 לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנָיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כִבְשִׂים
 בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחֹתֶם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן
 שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינִים לָפָר וּשְׁנַיִ עֶשְׂרִינִים לְאַיִל תַּעֲשׂוּ: עֲשֶׂרוֹן
 עֲשֶׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: וְשַׁעִיר
 חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֹלֹת הַבֶּקָר אֲשֶׁר
 לְעֹלֹת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת-אַלְהָה: כֹּאֲלֵה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת
 יָמִים לַחֵם אִשָּׁה רֵיחַ-נִיחֹחַ לַיהוָה עַל-עֹלֹת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה
 וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאֲכַת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

סרע"ג ח"ב
 ס"ו פסח; סד"ו
 רס"ג עמו
 שע; שצ"ה"ל
 פסח ס"ו ריטג
 סת"ר
 ס"ו מנג
 סה"ת ס"ו כה

סת"ר
 ס"ו מע.

ואומרים "אב הרחמן" לקמן עמוד 116.

סדר הקריאה לימי חול המועד לקמן עמוד 222.

קְרִיאָה לַיּוֹם שִׁבְעִי שֶׁל פֶּסַח

ש"ו יג.
 ח"כ.

**וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעְיָה אֶת-הָעַם וְלֹא-נָחַם אֱלֹהִים דָּרֶךְ
 אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים
 פֶּן-יִנָּחַם הָעַם בְּרֹאֲתָם מִלַּחְמָה וְשָׁבוּ מִצְרַיִמָּה: וַיֹּסֵב**

כצ"ו מנילה
 לא; ח; סרע"ג
 ח"ב ס"ו ט"א;
 סד"ו רס"ג
 עמו שע;
 פסקי רי"א"ז
 מנילה פ"ד
 ה"ד אות כ"ג;
 שצ"ה"ל פסח
 ס"ו ריטג;
 סת"ר ס"ו נג;
 סה"ת ס"ו כה.

אֱלֹהִים אֶת־הָעַם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יִסְסוּף וַחֲמֹשִׁים עָלוּ
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עֲצָמוֹת יוֹסֵף
 עִמּוֹ כִּי הִשְׁבַּע הַשָּׂבִיעַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד
 אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהֵעֲלִיתֶם אֶת־עֲצָמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: בַּשַּׁבָּת
 לוי וַיִּסְעוּ מִסֻּכּוֹת וַיַּחֲנוּ בְּאֶתֶם בְּקִצֵּה הַמִּדְבָּר: וַיְהוֹה הַלַּיְלָה
 לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעִמּוּד עֲנָן לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעִמּוּד
 אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לְלַכֵּת יוֹמָם וְלַיְלָה: לֹא־יִמָּשׁ עִמּוּד הָעֲנָן
 יוֹמָם וְעִמּוּד הָאֵשׁ לַיְלָה לִפְנֵי הָעַם: פ לוי ובשבת שלישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיֵּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירָת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי
 בַּעַל צְפֹן נִכְחוּ תַחְנוּ עַל־הַיָּם: וְאָמַר פְּרַעֲהַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 נִבְכִים הֵם בְּאֶרֶץ סֹגֵר עָלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: וַחֲזַקְתִּי אֶת־לֵב־
 פְּרַעֲהַ וְרַדְף אַחֲרֵיהֶם וְאִכְבַּדְתִּי בְּפְרַעֲהַ וּבְכָל־חִילוֹ
 וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן: בַּשַּׁבָּת רְבִיעִי וַיִּגְדֹּל
 לְמַלְאֲכֵי מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעַם וַיִּהְיֶה לְבַב פְּרַעֲהַ וַעֲבָדוּ
 אֶל־הָעַם וַיֹּאמְרוּ מִה־זֹּאת עֲשִׂינוּ כִּי־שַׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל
 מֵעַבְדָּנוּ: וַיֹּאסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עֲמֹו לָקַח עִמּוֹ: וַיִּקַּח
 שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלֹשׁ עַל־כֶּלֶו:
 וַיַּחֲזֵק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרַי בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רָמָה: יִשְׂרָאֵל וּבַשַּׁבָּת חֲמִישִׁי
 וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיִגּוּ אוֹתָם חֲנִים עַל־הַיָּם
 כָּל־סוּס רֶכֶב פְּרַעֲהַ וּפָרָשָׁיו וַחִילוֹ עַל־פִּי הַחִירָת לִפְנֵי
 בַּעַל צְפֹן: וּפְרַעֲהַ הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם
 וַהֲגִה מִצְרַיִם נִסְעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה: וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הַמְבִלֵי אִין־קַבְרִים

שמ"י יד.
 ח"ל"ב.

בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בַּמִּדְבָּר מֵהִזְאֵת עֲשִׂיתָ לָנוּ
 לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם: הַלֹּא־זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ
 בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חָדַל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב
 לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֶּתְנוּ בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל־הָעָם אֶל־תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה
 אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם
 לֹא תִסְפוּ לְרֹאֲתָם עוֹד עַד־עוֹלָם: יְהוָה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם

תַּחֲרֹשׁוּן: פ רביעי ובשבת ששי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מֵהִתְצַעֵק אֵלַי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ: וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מִטְּוֶה וְנִטְהַר אֶת־יָדְךָ
 עַל־הֵימָּם וּבִקְעָהוּ וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשָׁה:
 וְאֲנִי הִנְנִי מְחִזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאֶכְבְּדָה
 בְּפִרְעֹה וּבְכָל־חִילוֹ בְּרִכְבוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־
 אֲנִי יְהוָה בְּהַכְּבֹדִי בְּפִרְעֹה בְּרִכְבוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַיִּסַּע מִלֶּאֲדָם
 הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם
 וַיִּסַּע עֲמוּד הָעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין
 מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעָנָן וְהַחֲשָׁד
 וַיֹּאֲר אֶת־הַלַּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלַּיְלָה: וַיִּט
 מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיֵּלֶךְ יְהוָה אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים
 עֹזָה כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת־הַיָּם לְחַרְבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם:
 וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה
 מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל־
 סוּס פִּרְעֹה רִכְבוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תוֹךְ הַיָּם: וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת
 הַבֹּקֶר וַיִּשְׁקֹף יְהוָה אֶל־מַחְנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן
 וַיִּהְיֶה אֶת מַחְנֵה מִצְרַיִם: וַיִּסַּר אֶת אַפְּן מִרְכַּבְתּוֹ וַיִּנְהַגְהוּ

בְּכִבְדֹת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוּה
 נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם: פ חמישי ובשבת שביעי
 וַיֹּאמֶר יְהוּה אֶל־מֹשֶׁה נְטֹה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וַיֵּשְׁבוּ הַיָּמִים
 עַל־מִצְרַיִם עַל־רֶכֶב וְעַל־פָּרָשָׁיו: וַיֹּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ
 עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶרֶךְ לְאַיְתָנוּ וּמִצְרַיִם נָסִים
 לְקִרְאָתוֹ וַיִּנְעַר יְהוּה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיָּשְׁבוּ הַיָּמִים
 וַיִּכְסּוּ אֶת־הַרְכָּב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכָל־חֵיל פְּרָעָה הַבָּאִים
 אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׂאָר בָּהֶם עַד־אֶחָד: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 הִלְכוּ בַיַּבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם לָהֶם חֹמָה מִיַּמִּינָם
 וּמִשְׂמָאלָם: וַיִּזְשַׁע יְהוּה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד
 מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שִׁפְתַי הַיָּם: וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוּה בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ
 דָּהֵעָם אֶת־יְהוּה וַיֹּאמְינוּ בִּיהוּה וּבַמַּשּׁוּדָה עַבְדָּו:

שיטה פנויה

או	יִשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיהוּה וַיֹּאמְרוּ	שמו טו
לאמר	אֲשִׁירָה לִיהוּה כִּי־גָאָה גָאָה	לרכו
וּרְכָבוֹ רָמְדָה בַּיָּם:	עָזִי וְזַמְרַת־יָהּ וַיְהִי־לִי	
לִישׁוּעָה	זוֹה־י אֱלֹהֵי וְאַנְוֹה־וּ	
אָבִי וְאֶר־מִמְנוֹה־וּ:	יְהוּה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוּה	
שָׁמוֹ:	מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וַחֲיִלוֹ יָרָה בַּיָּם וּמִבְּחַר	
שָׁלְשָׁיו טָבְעוּ בַיָּם־סוּף:	תְּהַמֵּת יְכַסִּימוּ יִרְדּוּ בַמַּצּוֹלֹת כְּמוֹ־	
אָבִן:	יְמִינֶךָ יְהוּה נֶאֱדָרִי בַכַּח	
יְהוּה תִרְעַץ אוֹיֵב:	וּבְרַב גְּאוּנֶךָ תִּהְרַס	
קַמִּיךָ	תִּשְׁלַח חֲרֹנֶךָ יֶאֱכְלָמוּ כְּקֶשׁ:	
אֶפְיֶךָ נִעְרָמוּ מֵיָם	נִצְּבוּ כְמוֹ־נְוֹ	

נְזִלִים קִפְאוּ תְּהוֹמֹת בְּלִבֵּי־ם: אָמַר
 אוֹיֵב אֶרְדֹּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שָׁלַל תִּמְלֵאמוּ
 נַפְשֵׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדַי: נִשְׁפָּת
 בְּרוּיַחַד כְּסֻמוּ יָם צָלְלוּ כְּעוֹפֹת בְּמִים
 אֲדִירִים: מִי־כִמְכָרָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
 כְּמָכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תִהְלֵת עֲשֵׂה
 פְּלֵא: נְטִית יְמִינְךָ תִבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִית
 בְּחִסְדְּךָ עִסְוֹן גְּאֵלָתְךָ נִהְלֵת בְּעֵזְךָ אֶל־גְּנוּה
 קֹדֶשְׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָזוּן חֵיל
 אַחֲזוּ יִשְׁבִי פְּלֵאֲשֶׁרֶת: אֲזוּ נִבְרָה לֹא אֱלֹהֵי
 אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֹזְמוּ רֶעֶד נִמְגֹו
 כָּל־ יִשְׁבִי כְּנַעַן: תִּפְּלֵ עֲלֵיהֶם אִימַתָּה
 וּפְחַד בְּגִדְלֵךְ זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן עֵד־
 יַעֲבֹר עִמָּךְ יְהוָה עוֹר־יַעֲבֹר עִסְוֹן
 קִנִּית: תִּבְאָמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר גִּחְלָתְךָ מְכוֹן
 לְשַׁבְּתֶךָ פְּעֵלָתְךָ יְהוָה מִקְּדָשׁ אֲדִנִי כּוֹנְנִי
 יָדִיךָ: יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: כִּי
 בָא סוֹס פְּרָעָה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרְשָׁיו בֵּיָם וַיֵּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם
 אֶת־מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הַיָּם:

שיטה פנויה

וְתִקַּח מְרִים הַנְּבִיאָה אַחֲזוּת אֶהְרֹן אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ וְתִצְאֵן
 כָּל־הַנְּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבְמַחֲלֵת: וְתַעַן לָהֶם מְרִים
 שִׁירוּ לַיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בֵּיָם: ׀
 וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף
 וַיִּצְאוּ אֶל־מִדְּבַר־שׁוּר וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־

מִצָּאוּ מַיִם: וַיִּבְאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מֵיַם מִמֶּרְהָ
 כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ מֶרְהָ: וַיִּלְנוּ הָעַם עַל־מִשְׁחָה
 לֵאמֹר מִה־נִּשְׁתָּהּ: וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיֹּרְהוּ יְהוָה עֵץ וַיִּשְׁלַף
 אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שֵׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם
 נִסָּהוּ: וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמָע לְקוֹלִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וַהֲיִשָּׁר
 בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֵאֲזִינָה לְמִצְוֹתָיו וְשִׁמְרָתָ כָּל־חֻקָּיו כָּל־
 הַמִּחְלָה אֲשֶׁר־שָׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לְאֲ־אֲשֵׁים עֲלֶיךָ כִּי אָנֹכִי
 יְהוָה רַפְּאֵךְ: ׀

סרע"ג ח"ב
 ס"ו לא; פסקי
 ריא"ז מגילה
 פ"ד ס"ד חות
 ג; שבה"ל
 פסח ס"ו ריע;
 סת"ר ס"ו נג;
 סה"ת ס"ו כד.

מניחים ספר תורה שני על התיבה והקורא או העולה האחרון אומר חצי קדיש.
 אחר כך אומרים:

אֱלֹהִים הַשִּׁיבְנוּ וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 הַשִּׁיבְנוּ וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים
 צְבָאוֹת הַשִּׁיבְנוּ הָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:

תה"פ, ד.
 תה"פ, ט.
 תה"פ, כ.

סת"ר ס"ו נג.

וקוראים פרשת המוספין "והקרבתם" וכו' (לקמן 225).

סרע"ג ח"ב
 ס"ו לא; סדו
 רס"ג ענ'
 שט; שבה"ל
 פסח ס"ו ריע;
 סה"ת ס"ו כד.

ברכת הגומל¹

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לְחַיִּים
 טוֹבוֹת. שְׂגֻמְלָנִי כָּל־טוֹב:

סה"ת סוף
 ס"ו נח.

ע"פ 33ג
 צרכות 77
 ג, 3.

הקהל עונה:

מִי שְׂגֻמְלָךְ כָּל־טוֹב. הוּא יְגַמְלֶךְ כָּל־טוֹב לְעַד סְלָה.
 יוֹדוּ לַיהוָה חֶסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם:

סת"ר
 נספחים
 ס"ו ג.

הפרדס שער
 הרחיה.
 תה"ק, ת.

¹ במד' רמ"ז ובולגריא לא מופיע.

מי שברך לעולה לתורה:¹

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את-כבוד רבי... שמתנדב... למנוחת נפש... ולמנוחת נפש כל-קרוביו שמתו וכל-שאר שכבי עמו ישראל. לחיי... ולחיי כל-בני ביתו ולחיי כל-קרוביו ואוהביו ולחיי כל-הקהל הקדוש הזה. ובשכר זה הקדוש ברוך הוא ישמרו ויצילהו מכל-צרה וצוקה. וישלח ברכה רוחה והצלחה בכל-מעשי ידיו. ויברכהו ויוצאהו לעלות לרגל עם-כל-ישראל אחיו. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

ע"פ דב"ר סוף פ"א י"א.

מי שברך להולדת הבת

יונתי בחגני הסלע בסתר המדרגה הראיני את-מראיך השמיעני את-קולך ביקולך ערב ומראיך נאווה: (לבת ראשונה מוסיפים: אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה): ויברכו את-רבקה ויאמרו לה אחתנו את הוי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו: יברכה יהוה וישמרה: יאר יהוה פגיו אליך ויחנך: ישא יהוה פגיו אליך וישם לך שלום:

ע"פ ש"ש ב, יד.

ע"פ ש"ש ג, ט.

בר' כד, ט.

צמ"א ו, כד"ט.

מי שברך אמותינו שרה ורבקה רחל ולאה ומרים הנביאה ואביגיל ואסתר המלכה בת-אביחיל. הוא יברך את-הילדה הנעימה הזאת ויקרא שמה בישראל... במול-טוב ובשעת ברכה. ויגדלה בבריאות שלום ומנוחה. ויוצאה לאביה ולאמה לראות בשמחתה ובחפתה. בבנים זכרים. עשר וכבוד. דשנים ורעננים ינובון בשיבה. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

ע"פ דב"ר סוף פ"א י"א.

מי שברך לבנים ערב גיוסם (בנוסח הקבוץ הדתי)

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את-הבחור... היוצא להגן על-ארצנו וערי אלהינו בעבור שעלה לכבוד המקום. לכבוד התורה ולכבוד השבת. הקדוש ברוך הוא יחזקהו

¹ במז' רמ"ו ובלוניא: ליתא מכאן עד "אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור".

וַיֹּאמְרוּ וַיִּשְׁמְרוּהוּ מִכָּל־רָעָה מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה וַיּוֹצִיאוּהוּ לְשָׁלוֹם וַיִּשְׁיבֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדָיו עִם כָּל־אֲחָיו חִילֵי צָבָא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר אומרים אחד משני הפזמונים הבאים:

פזמון מאת ר' מרדכי לאטיס מרומה:

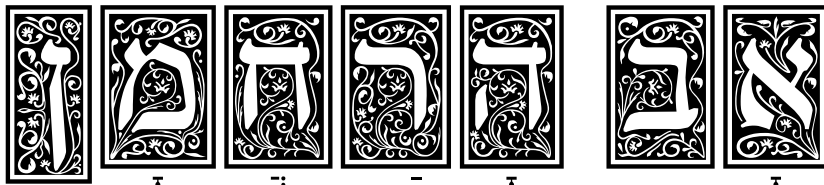
מְשֻׁכֵּיל מִכְתָּם שִׁירוּ רַעִים - לְכָבוֹד אִישׁ תָּם וְתָמִים דְּעִים: בר' כה, טז.
 גַּם אָמְרוּ מִה־טוֹב וּמִה־נְעִים - יֵלֵד הַנְּמוּל לְשִׁמוּנָה: תה' קלג, ח.
 אֲשִׁיר הַיּוֹם לְבָרִית מִלָּה - זְמַרָה שְׁגִיזוֹן וְתִהְיֶה: ט"פ ויק'
 תּוֹדוֹת אֶקְרִיב בְּדַמוֹת עוֹלָה - וּכְמוֹ תוֹרִים וּבְגִיּוֹנָה: ח, יד.

פזמון מאת ר' טוביה:

יְהִי־שָׁלוֹם בְּחִילָנוּ וְשָׁלוֹה בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּסִמְן טוֹב בֵּן בָּא לָנוּ - בְּיָמָיו יָבֹא גּוֹאֵל: ט"פ תה'
 הַיְיָלֵד יְהִי רַעְנָן - בְּצֵל שְׂדֵי יִתְלוֹנָן: קכג, ז.
 וּבִתּוֹרָה יִתְבוֹנָן - יֵאלֶף דַּת לְכָל־שׂוֹאֵל: תה' נא, ח.
 בְּסִמְן וְכוּ

לפני קריאת המפטיר, בזמן שמלבישים את ספר התורה אומרים:

יִשֵּׁב אֶת־שְׁבוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וַיּוֹצִיאוּנוּ מִצָּרָה לְרוּחָה וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה בְּקִרְוֹב. וְנֹאמַר אָמֵן: אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב בְּסֵאֵף לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה לְנִצַּחַת תִּשְׁכַּחַנוּ תַעֲזוּבֵנוּ לְאַרְץ יָמִים: הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יִמְיֵנוּ כְּקֶדֶם: הוֹשִׁיעֵנוּ מוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וְלָכָּה לִישׁוּעָתָנוּ: הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמֶּךָ וּבִרְךָ אֶת־נַחֲלֶתְךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם עַד־הָעוֹלָם:

אי"י ה' יערכא.

תה' כה, ט.

המפטיר, לאחר שיגמור הגולל לגלול את סה"ת, קודם קריאת ההפטרה יברך: סת"ר ס"י ע"ז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר
בַּבְּנֵי־אִים טוֹבִים. וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם. הַנְּאֻמְרִים
בְּאַמְתּוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה. בְּמַשָּׁה עֲבָדוֹ
וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבַבְּנֵי־אִי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק:

מס"ו פ"ג,
ה"ז; סרע"ג
ח"ב ס"י ל"ג;
סד"ו רס"ג
עמ"י ססו.

הפטרה ליו"ט ראשון של פסח

בְּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־הוֹשֵׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת
צָרִים וְשׁוֹב מִלֵּאֲתֵי־בְנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁנִית: וַיַּעֲשֵׂהְלוֹ
יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמַּלֵּךְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־גְּבַעַת
הָעֲרָלוֹת: וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מַל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעַם הַיִּצְאָא
מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כָּלֹא אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ
בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם: כִּי־מָלִים הָיוּ כָל־הָעַם הַיִּצְאָא וְכָל־
הָעַם הַיִּלְדִים בַּמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ:
כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלַכְוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תָּם כָּל־
הַגּוֹי אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיִּצְאָא מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ
בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבַלְתִּי הֲרֹאוֹתֶם אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבוֹתֶם לָתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב
וַיִּדְבָּשׁ: וְאֶת־בְּנֵיהֶם הִקִּים תַּחְתֶּם אַתֶּם מֶלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ כִּי־
עָרְלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתֶם בְּדֶרֶךְ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תָּמוּ כָל־
הַגּוֹי לְהַמּוֹל וַיִּשְׁבּוּ תַחְתֶּם בַּמַּחְנֶה עַד חַיּוֹתֶם: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־הוֹשֵׁעַ הַיּוֹם גְּלוֹתִי אֶת־חֲרַפְתִּי מִצְרַיִם
מֵעַלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גְּלָגָל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
וַיַּחֲנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּגְלָגָל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעָה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב בְּעָרֵב יְרִיחוֹ: וַיֹּאכְלוּ מֵעֵבֹר

סרע"ג ח"ב
ס"י פת; סד"ו
רס"ג עמ"י
שע; פסקין
רי"ז מנילה
פ"ד ה"ד אות
א'; שנה"ל
פסח ס"י ר"ט;
סת"ר
ס"י מע
ובנספחוס
ס"י ה; סה"ת
ס"י כד.

ר"א סד"ו
רס"ג
עמ"י שע

הָאָרֶץ מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח מִצּוֹת וְקִלְוֵי בְעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה:
 וַיִּשְׁבֹּת הַמֶּן מִמַּחֲרַת בְּאֹכְלֵם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ וְלֹא־הָיָה
 עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן וַיֵּאכְלוּ מִתְּבוֹאֹת אֶרֶץ כְּנָעַן בַּשָּׁנָה
 הַהִיא: ׀
 וַיְהִי בַהֲיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ
 וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה־אִישׁ עֹמֵד לְנִגְדּוֹ וְחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה
 בְּיָדוֹ וַיִּלְדָּה יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנֹו אֶתְּהָ אִם־לְצָרִינוּ:
 וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי אֲנִי שַׁר־צָבָא־יְהוָה עֲתָה בָּאתִי וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ
 אֶל־פְּנֵי אֶרְצָהּ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנָי מְדַבֵּר
 אֶל־עַבְדּוֹ: וַיֹּאמֶר שַׁר־צָבָא יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ שַׁל־נַעֲלֶךָ
 מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתְּהָ עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא
 וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן: וַיִּרִיחוֹ סִגְרַת וּמִסְגְּרַת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

יס"ו ג. א.

ש"ס ל פסח
ס"ו ריע.

אין יוצא ואין בא: 1 ׀

וממשיכים "גואלנו" וכו' עמוד 121.

סח"ר
ס"ו נט,
ובנספחים
ס"ו ה.

הפטרה ליום שביעי של פסח

וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה אֶת־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
 בַּיּוֹם הַצֵּיל יְהוָה אֶתֹו מִכָּף כָּל־אֹיְבָיו וּמִכָּף שָׂאוֹל:
 וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלְעֵי וּמִצְדָּתֵי וּמִפְּלִטֵי־לֵי:
 אֱלֹהֵי צוּרֵי אַחֲסֵה־בּוֹ מִשְׁגָּבֵי וּמְנוֹסֵי
 מִהֲלָל אֶמְרָא יְהוָה כִּי אֶפְפָּנִי מִשְׁבְּרֵי־מוֹת
 חֲבִלֵי שָׂאוֹל סַבְנֵי
 אֶת־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
 בַּיּוֹם הַצֵּיל יְהוָה אֶתֹו מִכָּף כָּל־אֹיְבָיו וּמִכָּף שָׂאוֹל:
 יְהוָה סִלְעֵי וּמִצְדָּתֵי וּמִפְּלִטֵי־לֵי:
 מִגְּנֵי וּקְרָן יִשְׁעֵי
 מִשְׁעֵי מַחֲמֵס תִּשְׁעֵנִי:
 וּמֵאֵיבֵי אֹשְׁעֵי:
 נַחֲלֵי בְלִיעַל יִבְעֲתָנִי:
 קֹדְמֵי מִקְשֵׁי מוֹת:

ש"צ כב,
ח"ב.

צ"ג ונגילה
לח, א;
סרע"ג ח"צ
ס"ו לח; סדו'
רס"ג עמ'
שע; פסקו'
ריח"ז ונגילה
פ"ד ה"ד אות
ג'; שצ"ה ל'
פסח ס"ו ריע;
סח"ר ס"ו נט,
ובנספחים
ס"ו ה; סה"ת
ס"ו כד.

1 במח' רמ"ז ובולונויא וכן בספר שבלי הלקט, פסח, ס"ו ריש, ובתניא רבתי ס"ו מט, כאן מסיימים את הפטרה. ויש הנוהגים להוסיף פסוק ייחודי יהוה את־יהושע ויהי שָׁמְעוּ בְּכָל־הָאָרֶץ: הנמצא במח' שד"ל ע"פ השפעת הספרדים.

בַּצַּרְלִי אֶקְרָא יְהוָה
וַיִּשְׁמַע מֵהִיכָלוֹ קוֹלִי
וַיִּתְנַעַשׂ¹ וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ
וַיִּתְנַעַשׂוּ כִּי־חָרָה לוֹ:
וְאֵשׁ מִפִּי תֹאכַל
וַיִּט שָׁמַיִם וַיִּרְד
וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוֹב וַיַּעֲף
וַיִּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו סְכוֹת
מִנְגֵּה נִגְדוֹ
יִרְעַם מִן־שָׁמַיִם יְהוָה
וַיִּשְׁלַח חֲצִיִּים וַיִּפְיֹצֵם
וַיִּרְאוּ אַפְקֵי יָם
בְּגַעַרְתִּי יְהוָה
יִשְׁלַח מִמְרוֹם יִקְחֵנִי
יִצִּילֵנִי מֵאִיבֵי עוֹ
יִקְדַּמְנִי בַּיּוֹם אִידֵי
וַיֵּצֵא לְמִרְחָב אֶתִּי
יִגְמְלֵנִי יְהוָה בְּצַדִּיקוֹתַי
כִּי שָׁמַרְתִּי דַרְכֵי יְהוָה
כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו² לִנְגִדֵי
וְאֵהִיָּה תָמִים לוֹ
וַיֵּשֶׁב יְהוָה לִי בְּצַדִּיקוֹתַי
עַם־חֹסֵיד תִּתְחַסֵּד

וְאֶל־אֱלֹהֵי אֶקְרָא
וַיִּשְׁוַעְתִּי בְּאֲזְנוֹי:
מִוְסָדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגְּזוּ
עֲלֶה עֵשֶׁן בְּאֶפֶס
גָּחָלִים בְּעֵרוּ מִמְּנוֹ:
וַעֲרַפֵּל תַּחַת רַגְלָיו:
וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ:
חֲשֵׁר־תָמִים עָבִי שְׁחָקִים:
בְּעֵרוּ גָחָלֵי־אֵשׁ:
וְעֲלִיזוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ:
בָּרַק וַיְהִם³:
יִגְלוּ מִוְסָדוֹת תִּבְל
מִנְשֵׁמַת רוּחַ אֶפֶס:
יִמְשְׁנִי מִמַּיִם רַבִּים:
מִשְׁנָאֵי כִּי אִמְצֹו מִמְּנִי:
וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעַן לִי:
יַחֲלֹצֵנִי כִּי־חָפֵץ בִּי:
כָּבַד יָדַי יֵשִׁיב לִי:
וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהֵי:
וַחֲקֹתָיו לֹא־אֲסוּר מִמְּנֶה:
וְאֶשְׁתַּמְרָה מִעוֹנֵי:
כְּבָרִי לִנְגֵד עֵינָיו:
עַם־גְּבוּר תָמִים תִּתַּמֵּם:

1 זהו הקרי, והכתיב "ותנעש". 2 זהו הקרי, והכתיב "וייהם". 3 זהו הקרי, והכתיב "משפטיו".

עֶסֶבְנֵבֶר תִּתְבַּר
 וְאֶת־עַם עֲנִי תוֹשִׁיעַ
 כִּי־אֲתָה גִרִי יְהוָה
 כִּי בָכָה אַרְוֶץ גְּדוּד
 הָאֵל תָּמִים דְּרָכּוֹ
 מִגֵּן הוּא לְכָל הַחֹסִים בּוֹ:
 וּמִי צֹר מִבְּלַעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ:
 וַיִּתֵּר תָּמִים דְּרָכָיו:
 וְעַל בְּמַתִּי יַעֲמִדֵנִי:
 וְנַחַת קָשֶׁת־נַחוּשָׁה זָרַעְתִּי:
 וְעִנְתָּךְ תִּרְבֵּנִי:
 וְלֹא מָעַדוּ קִרְסָלָי:
 וְלֹא אָשׁוּב עַד־כְּלוֹתֶם:
 וַיִּפְּלוּ תַחַת רַגְלֵי:
 תִּכְרִיעַ קָמִי תַחַתִּנִּי:
 מִשִּׁנְאֵי וְאֶצְמִיתֶם:
 אֶל־יְהוָה וְלֹא עֲנֶם:
 כְּשִׁיט־חַוִּצוֹת אֲדָקֶם אֲרַקְעֶם:
 תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹזִים
 בְּנֵי נֶכֶר יִתְכַחֲשׁוּ־לִי
 בְּנֵי נֶכֶר יִבְּלוּ
 חִי־יְהוָה וּבְרֹדֶף צוּרֵי
 הָאֵל הַנִּתֵּן נִקְמַת לִי

וְעַם־עַקֵּשׁ תִּתְפַּל:
 וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תִּשְׁפִּיל:
 וַיְהוָה יִגִּיהַ חֲשָׁבֵי:
 בְּאֱלֹהֵי אֲדַלְג־שׁוּר:
 אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה
 כִּי מִי־אֵל מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה
 הָאֵל מָעוּזֵי חֵיל
 מְשׁוּה רַגְלֵי² כְּאֵילוֹת
 מְלַמֵּד יָדַי לַמְּלַחְמָה
 וַתִּתֵּן־לִי מִגֵּן יִשְׁעֶךָ
 תִּרְחִיב צַעֲדֵי תַחַתִּנִּי
 אֲרַדְּפָה אֵיבֵי וְאִשְׁמִידֶם
 וְאֶכְלֶם וְאֶמְחָצֶם וְלֹא יִקּוּמוּן
 וַתִּזְרַנִּי חֵיל לַמְּלַחְמָה
 וְאֵיבֵי תִתֶּה לִי עֶרְף־
 יִשְׁעוּ וְאֵין מִשִּׁיעַ
 וְאִשְׁחַקֶם כַּעֲפַר־אֲרָץ
 וַתִּפְּלִטֵנִי מִרִיבֵי עַמִּי
 עִם לֹא־יָדַעְתִּי יַעֲבֹדֵנִי:
 לִשְׁמוֹעַ אֲזִין יִשְׁמְעוּ לִי:
 וַיַּחְגְּרוּ מִמֶּסְגְּרוֹתֶם:
 וַיִּרְם אֱלֹהֵי צוּר יִשְׁעֵי:
 וּמְרִיד עַמִּים תַּחַתִּנִּי:

1 זהו הקרי, והכתיב "דרכבו". 2 זהו הקרי, והכתיב "רגליו".

וּמוֹצֵי־אֵי מַאֲבִיבִי
 וּמִקְמֵי תְרוּמָתִי
 מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי: ¹
 עַל־כֵּן אֲוֹדֶךָ יְהוָה בְּגוֹיִם
 וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּר:
 מְגִדּוֹלִי ¹ יְשׁוּעוֹת מִלְכּוֹ
 עַד־עוֹלָם:

סרע"ג ח"ג
ס"ה 65

סר"ר
נספחים
ס"ה ה.

אחרי קריאת ההפטרה המפטיר אומר:

גְּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

שע"ז נח, ד.

בְּרוּךְ ² אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. צוּר כָּל־
 הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל־הַדְּרוֹת. הָאֵל הַנְּאֻמָּן
 הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. כִּי כָל־דְּבָרָיו אֵמֶת וְצֶדֶק.
 נְאֻמָּן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנְאֻמָּנִים דְּבָרֶיךָ. וְדַבֵּר
 אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲזֹר לֹא־יָשׁוּב רִיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נְאֻמָּן
 אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל־דְּבָרָיו:

מס"ו פ"ג,
ה"ח ע"פ
סרע"ג ח"ג
ס"ה 63

סדו' רס"ג
עמ' שסו
נוצח בקולוה.

רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ. וְלַעֲלוּבַת נַפְשׁ
 תוֹשִׁיעַ ³ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 מְשֻׁמַּח ⁴ צִיּוֹן בְּבִגְיָה:

ע"פ מס"ו
פ"ג, ה"ח;
ע"פ סרע"ג
ח"ג ס"ה 63;
סדו' רס"ג
עמ' שסו.

שְׂמַחֲנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא עֲבָדֶךָ וּבְמַלְכוֹת
 בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. בְּמַהֲרָה יָבֹא וַיְגַל לְבָנֵינוּ.
 עַל־כִּסְאוֹ לֹא־יֵשֵׁב זָר וְלֹא־יִנְחֲלוּ עוֹד אַחֲרֵים אֶת־כְּבוֹדוֹ.
 כִּי בְשֵׁם קִדְשֶׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ. שְׁלֵא יִכְבֶּה גֵרוֹ לְעוֹלָם וָעַד.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶגֶן דָּוִד:

מס"ו פ"ג,
ה"ח 63.

סרע"ג ח"ג
ס"ה 63;
סדו' רס"ג
עמ' שסו.
ויק' כג, ה.

עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הָעֲבוּדָה וְעַל־הַנְּבִיאִים וְעַל־יּוֹם (בשבת):
 הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְעַל־יּוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה שֶׁנִּתְּתָה לָנוּ

סדו' רס"ג
ס"ה 63;
סדו' רס"ג
עמ' שסו.

מס"ו פ"ג,
ה"ח 63;
סדו' רס"ג
עמ' שסו
נוצח ווסח
שונה ודוונה
במקל.

¹ זהו הקרי, והכתיב "מגדולי". ² במח' רמ"ו ובלוניא: נוסח ברכות ההפטרה שונה במקצת. ³ כאן שינוי הצנזור. ובמסכת סופרים, ברמב"ם ובמח' רמ"ו, בלוניא ושר"ל: "תַּנְקוּם נְקָם", וכך גם בסרע"ג ובסדו' רס"ג עמ' שסו. ⁴ במח' רמ"ו, בלוניא ושר"ל: "מְנַחֵם".

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: לְקַדְּשָׁה וּלְמַנוּחָה) לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה
 לְחַיִּים וּלְכָבוֹד וּלְתַפְאֳרַת־עַל־הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ
 מוֹדִים לָךְ וּמְבַרְכִים אוֹתְךָ¹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חַי
 תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת
 וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

ראה צנלי
 פסחים קח, ב.

סח"כ
 סו"י מט,
 וסו"י נז.

תפילה לשלום המדינה

ט"פ משנ
 אבות פ"ג,
 מ"ב; צנלי
 ט"ז ק"ד
 ט"ח.

אֲבִינוּ² שְׁבַשְׁמִים. צוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ. בְּרַךְ אֶת־מְדִינַת
 יִשְׂרָאֵל. רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלְתֵּנוּ. הִגֵּן עָלֶיךָ
 בְּאֶבְרַת חֶסֶדְךָ וּפְרוּשׁ עָלֶיךָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ. וּשְׁלַח אוֹרְךָ
 וְאַמְתָּךְ לְרֵאשִׁיּוֹת שְׂרִיָּה וְיוֹעֲצֵיךָ וְתַקְנֶם בְּעֵצָה טוֹבָה
 מְלַפְּנֶיךָ. חִזַּק אֶת־יְדֵי מְגַנֵּי אֶרֶץ קְדֻשָּׁנוּ. וְהִנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ
 יְשׁוּעָה וְעֵטְרַת נִצְחוֹן תְּעַטְרֵם. וְנַתַּת שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וּשְׂמֵחַת
 עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ. וְאֶת־אֲחֵינוּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. פְּקֹד־נָא
 בְּכָל־אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם. וְתוֹלִיכֶם מִהָרָה קוֹמְמוֹת לְצִיּוֹן
 עֵירְךָ וְלִירוּשָׁלַיִם מְשָׁכֵן שְׁמֶךָ. כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
 עֲבֹדְךָ. אִם־יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: וְהִבִּיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר־יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשֶׁתָּהּ וְהִיטְבֶךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ:
 וְיַחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ וּלְשִׁמּוֹר אֶת־כָּל־
 דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ. הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גְּאוֹן עֲזֶךָ עַל־כָּל־יּוֹשְׁבֵי תֵבֵל
 אֶרֶצְךָ. וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 מְלֶךְ (נ"א: מְלֶךְ) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. אָמֵן סְלָה:

ט"פ ויק
 ז, ו.

צ"ל, ג, ד"ס.

ט"פ צ"ל
 ז, כ.

1 במח' רמ"ז, בלוניא ושר"ל במקום "אותך יתברך שםך בפי כליחי תמיד לעולם ועד", הנוסח הוא: "את שםך, תמיד אלהי ישעוני".
 2 כמובן תפילה זו וימי שברך לחיילי צה"ל אינם במחז' העתיקים, וחוברו ע"י הרבנות הראשית לישראל.

מי שברך לחיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך
את-חילי צבא הגנה לישראל. העומדים על-משמר
ארצנו וערי אלהינו. מגבול הלבנון ועד-מדבר מצרים
ומן-הים הגדול עד-לבא הערבה. ביבשה באויר ובים.
יתן יהוה את-אויבינו הקמים עלינו נגפים לפניהם.
הקדוש ברוך הוא ישמרם ויצילם מכל-צרה וצוקה
ומכל-נגע ומחלה. וישלח ברכה והצלחה בכל-מעשה
ידיהם. ידבר שונאינו תחתייהם ויעטרים בכתר ישועה
ובעטרת נצחון. ויקים בהם הכתוב. כי יהוה אלהיכם
ההלך עמכם להלחם לכם עם-אויביכם להושיע אתכם.
ונאמר אמן:

מי שברך לקהל:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך
את-כל-הקהל הקדוש הזדה. ואת-כל-קהלות
הקדש. הם ונשיהם ובניהם (ובנותיהם) וכל-אשר להם.
ומי שתקנו בתי כנסיות לתפלה והבאים בתוכם
להתפלל. והנותנים שמן למאור ויין לקדוש ולהבדלה
ומזונות לאורחים וצדקה לעניים. והעוסקים בתורה
(ובמצוות). והעוסקים בצרכי צבורם לשם שמים
ובאמונה. הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם. וישלח
לכל-עונם וירפא לכל-גופותם וישלח ברכה. רוחה
והצלחה בכל-מעשה ידיהם. עם כל-ישראל אחיהם.
ונאמר אמן:

כ"א ס"ד
כ"ב ט"ז

כ"א ס"ד
כ"ב ט"ז

כ"א ס"ד
כ"ב ט"ז

מִי שְׁבַרְךָ (אֲמוֹתֵינוּ) שָׂרָה רַבְקָה רַחֵל וְלֵאָה. הוּא יְבָרְךָ
 אֶת־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹשָׂה מְעִיל אוֹ מְטַפַּחַת לְכָבוֹד
 הַתּוֹרָה. וְהַמְתַּקֶּנֶת גַּר לְכָבוֹד הַתּוֹרָה. הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא יְשַׁלֵּם שְׂכָרָהּ. וְיִתֵּן לָהּ גְמוּלָה הַטּוֹב. וְנֹאמֵר אָמֵן:

תפילה לחולה נוסח מילאנו (חברה ע"י הרב צבי בן רפאל פרידנטל ז"ל):
 מִי שְׁבַרְךָ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרְךָ וְיִרְפֵּא
 אֶת־הַחֹלֶה... בְּעִבּוֹר (שֶׁהַצְּבוּר מִתְפַּלֵּל לְרַפּוּאָתוֹ הַשְּׁלָמָה)
 וְנוֹדֵר... בְּשִׂכָר זֶה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְרַחֵם עָלָיו. וְיְבָרְכֵהוּ.
 וְיִרְפְּאֵהוּ. וְיַחְזְקֵהוּ. וְיַחֲיֵהוּ וְיַצִּילֵהוּ מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה. וְיִשְׁלַח
 רַפּוּאָה שְׁלָמָה לְכָל־אֲבָרָיו וְגִידָיו. וְלְכָל־גּוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ. וְיַנְחוּהוּ עָלָיו
 כָּל־הַבְּרָכוֹת. וְיַבְטֵל מֵעָלָיו כָּל־גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת וְרַעוֹת. וְיַמְלֵא
 כָּל־מְשָׁלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה. וְיַצְמִיחַ לוֹ וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל יְשׁוּעָה בְּקִרְוֵב.
 וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

ע"פ דב"ר
 סוף פ"י יא.

סת"ר ס"ו טז.

יְזַכֵּר¹ אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת־נַפְשׁוֹ...

ראה שנה"ל
 ענין שבת
 ס"ו פ"א.

לאשה (לנשים)

שְׁהֲלֵךְ (שְׁהֲלִכּוּ) לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא. עַם־נַפְשׁ שָׂרָה
 רַבְקָה רַחֵל וְלֵאָה. אֲשֶׁר
 הֵן חַיִּוֹת בְּגִן־עֵדֶן. הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יְכִיֵּן לָהּ (לָהֶן)
 מְנוּחָה אֲשֶׁר יֵיטֵב לָהּ
 (לָהֶן). וְתַהֲיֶיהָ נַפְשָׁה

לאיש (לאנשים)

שְׁהֲלֵךְ (שְׁהֲלִכּוּ) לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא. עַם־נַפְשׁ
 אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אֲשֶׁר
 הֵם חַיִּים בְּגִן־עֵדֶן. הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יְכִיֵּן לוֹ (לָהֶם)
 מְנוּחָה אֲשֶׁר יֵיטֵב לוֹ
 (לָהֶם). וְתַהֲיֶיהָ נַפְשׁוֹ

¹ במח' רמ"ו ובולוניה מופיע רק הנוסח הכללי. בשביעי של פסח החזן אומר בקול רם "זכור אלהים לטובה את נפשך" וכל אחד מזכיר בלחש את נשמות קרוביו שנפטרו, ולאחר מכן החזן ממשיך בקול רם: "אשר הלכו לחיי העולם הבא וכו'".

המשך לאיש (לאנשים)

צְרוּרָה (וּתְהִינָה נִפְשׁוֹתֵיהֶם
צְרוּרוֹת) בְּצָרוֹר הַחַיִּים
הַנִּצְחָיִים תַּחַת כֶּסֶא הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲתֵת הַמַּתִּים יִקְיִץ
וִירְגֵן (יִקְיִצוּ וִירְגְנוּ)

המשך לאשה (לנשים)

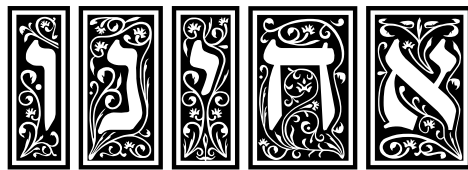
צְרוּרָה (וּתְהִינָה נִפְשׁוֹתֵיהֶן
צְרוּרוֹת) בְּצָרוֹר הַחַיִּים
הַנִּצְחָיִים תַּחַת כֶּסֶא הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲתֵת הַמַּתִּים תִּקְיִץ
וִתְרַגֵּן (תִּקְצְנָה וְתִרְגְּנָה)

עִם־יִתֵּר שְׁכָנֵי עַפְרָיִם כְּדַכְתִּיב יַחֲיוּ מִתִּיךָ נִבְלָתִי יִקְוִמוּן
הַקִּיצוּ וְרַגְנוּ שְׁכָנֵי עַפְרָיִם וְלִכְלְנוּ יִתֵּן יְהוָה שְׂכָר טוֹב
וְחַיִּים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וַיִּמְלֵא מִשְׁאֲלוֹת
לְבָנָיו לְטוֹבָה וַיִּצְמִיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב וְכֵן יְהִי רָצוֹן
וְנֹאמֵר אָמֵן:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת־נֶפֶשׁ כָּל־שְׂכָבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.
עִם נֶפֶשׁ אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב אֲבוֹתֵינוּ. (וְעִם־נֶפֶשׁ
שָׂרָה רַבֵּקָה רַחֵל וְלֵאָה). וְאַשֶּׁר הִנִּיחוּ לְנַפְשׁוֹתֵם זְכִירָה
בְּהַקְדָּשׁ יְנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתֵם בְּגֵן־עֵדֶן. וְנֹאמֵר אָמֵן:

ט"פ סת"ר
סוף פ"א יא.

ט"פ סת"ר
סוף ס"ב טז.

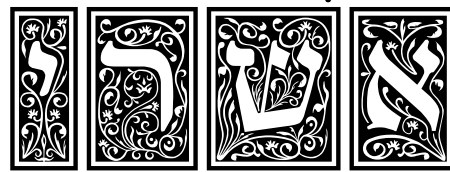

יִשְׂרָאֵל וְאֲנוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאַסִּירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנְּתוּנִים בְּצָרָה
וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוּם (בְּרַחֲמָיו) יְרַחֲמֵם וַיַּחֲזֵן אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ)
בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וַיִּשְׁיַעֵם וַיִּשְׁיַעֲנוּ. וַיִּצְיָאֵם וַיִּצְיָאֲנוּ
מִצָּרָה לְרוּחָה. וּמֵאֶפְלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב). וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי־יְחִסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִי אַתָּה תַעֲנֶנּוּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעַנְנֵי: (מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיָּה וְאִסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קְרָאֵנוּ:

תה"לג, כב.
תה"לח, טז.
תה"ס, ז.
תה"פד, י.
תה"קית, ח.
תה"כ"ג, י.

שצה"ל ענן
תפילה ס"ז ז'

תה"פד, ה.

יִשְׁבְּבֵי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שׁוֹכֵחַ לֹא אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵינוּ:

תה"קמד, טו.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאֲבָרְכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֶהְלֵלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוָר לְדָוִד יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ גּוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֻלְתֶּךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכַר רַב־טוֹבֶךָ יִבְיַעוּ וְצַדִּיקֶיךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה אֲרָךְ אֲפִים וּגְדֻלַּחֲסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל יֹרְחָמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחַסִּידֶיךָ יִבְרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיָהּ אָדָם גְּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר:

תה"קמה, חרכה; צבלי
ברכות דף
ד, 3; פסקין
רי"ד ברכות
דף ד, 3;
שצה"ל תפילה
ס"ז ז'
סס"ת ס"ז 3;
סת"ר ס"ז 3.

¹ במד' רמ"ז מופיע רק שלשה פסוקים הראשונים.

סוּמְךָ יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֶף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל
 אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פֹּתַח
 אֶת־יְדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: צְדִיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו
 וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכָל־אֲשֶׁר
 יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאֵיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֲהָבָיו וְאֶת־כָּל־הַרְשָׁעִים
 יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְהוָה:

תה' קטו, ית.

מחזירים את ספר התורה ואומרים:

סת"ר

ס"ו מט.

תה' קמח,

יב"ה.

בַּחֲזוּרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת זְקֵנִים עַם־נְעָרִים: ¹יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ
 וְשָׁמַיִם: וַיֵּרָם קִרְוֹן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חַסִּידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קָרְבּוֹ הַלְלוּ־יְהוָה: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֵיבֵי אוֹשִׁיעַ:
 וּבִנְחָה יֹאמֵר שׁוֹבָה יְהוָה רַבְּבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעֵבֹר
 דְּדוֹד עֲבַדְךָ אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לִקַּח טוֹב נָתַתִּי
 לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל־תִּעֲזָבוּ: עֵץ־חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ
 וְתִמְכֶיָה מֵאֲשֶׁר: דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי־נֶעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם:
 הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יִמִּינוּ פְּקֻדָּם: תּוֹרָה
 הִיא עֵץ חַיִּים. לְכַלְנוּ חַיִּים. כִּי־עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים:

ש"צ כב, ד.

במ"י לו.

תה' קלג, י.

משל"ג, ב.

משל"ג, יח.

משל"ג, ת.

איכ"ה, כא.

תה' לו, י.

סמנטי"ו

ס"ו טו.

ויקי רכ"ה

פ"ה ל"ה

ד"ה אמר ר'.

בימי חול המועד אומרים כאן "ובא לציון" וכו' לקמן עמוד 154.

¹ במח' רמ"ו ובולוניה הפסוק הראשון לא מופיע. וכן מ"בעבור דוד עבדך" וכו'. והנוסח כאן הוא לפי הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, עמ' 13 וראה שם בהערה (1) שבשעת הדחק אפשר לקצר.

סדר

מוסף של פסח

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבִרְא כְרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַזְמִיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מנחם בנס"ו
פ"י ה"ו
תוס' ברכות
דף ג' א.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה

תרגום ירוש'
ברא' מט, א;
ע"פ דני' ב, כ.

וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא
וּנְחַמְתָּא דְאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

הויקלוס דב'
כת, מנ.

סת"ר
ס' מנ.

עמידה למוסף של פסח

סרע"ג ח"ב
ס' פט.

ביום ראשון של פסח מכריזים: "מוריד הטל".

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהִם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם

סה' נא, ח.

בבלי ברכות
דף ט, ב.
מכילתא דר"י
שנ"י מס'
דפסחא פ' טז.

שנ"י ג, ו.

דב' י, ח;
בבלי ברכות
דף נג, ב.
בר' יד, כ.

לִמְעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָהּ • מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן • בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה • מְגִן אַבְרָהָם:

כ"ר פ' לטו;
כצלו פסחים
דף קח, ג;
שנה"ל תפילה
ס"א ית.

אֶתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי • מְחַיֶּה מֵתִים אֶתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ישע' סג, א.

סה"ח ס"א כד.

בחזרה של א' של פסח החזן אומר:
שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ • מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד
הַטָּל • לְבָרְכָהּ וְלֹא לְקַלְלָהּ • לְשִׁבְעַע וְלֹא
לְרַעֲב • לְרִצּוֹן וְלֹא לְרִזּוֹן • לְחַיִּים¹ וְלֹא לְמוֹת²:

מוריד הטל

ט"פ עכ"ג
תענית ד'
ג, א; אגדה
כ"ר פ' מד;
סרע"ג ח"א
ס"א לת.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד • מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים • סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים • מְתִיר אֲסוּרִים • וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ
לְיִשְׂרָאֵל עֲפָר • מִי־כֶמוֶךְ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ • מִלֶּךְ
מִמִּית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה³ • וְנֶאֱמָן אֶתָּה לְהַחְיִית
מֵתִים • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

ש"א ג, ו.
שנה"ל תפילה
ס"א יח ככס
אגדה.

כ"ח ס"א ח"א סרע"ג ח"א מגילה דף יג, ב.	ב"ו ט ובשבת חוה"מ, אומרים בחזרה: כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ (יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֹאכִים) הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עַם (עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל) קְבוּצֵי מַטְּהָ • יְחַד כָּלָם קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ • כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ • וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר • קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל־	פ"ד"א סוף פ' ד'; כצלו ברכות ד' כא, ב; פ"ק היכלות רבתי מ"ג ו' וילך; סרע"ג ח"א מגילה דף יג, ב; ישע' ו, ג. תוספתא ברכות פ"א, ה"ט.
כ"ח ס"א ח"א סרע"ג ח"א מגילה דף יג, ב.	בחוה"מ אומרים בחזרה: כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עַם־קְבוּצֵי מַטְּהָ • יְחַד כָּלָם קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ • כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ • וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר • קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְהוָה	כ"ח ס"א ח"א סרע"ג ח"א מגילה דף יג, ב.

¹ במח' רמ"ו ובולוניה: "לחיים ולא לפנות" מופיע אחר לברכה ולא לקללה, וכן הוא הנוסח בספר התדיר, סוף ס' כד. ² במח' רמ"ו ובולוניה: מדלג הקטע "מכלכל חיים" וכו', וחזתם "ממית ומחיה ואין דומה לך". ³ בא"י מחיה המתים, וכן איתא להדיא בספר התדיר, סוף ס' כד. ³ במח' רמ"ו נוסף: "בקרוב".

<p>המשך לחוה"מ בחזרה: צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חוּן: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יאמרו: קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־ יהוה מִמְקוֹמוֹ: חוּן: וּבְדַבְרֵי קִדְשׁוֹ כְּתוּב לְאִמְרוֹ- קו"ח: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם- אַלְהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר וָדָר- הַלְלוּ־יָהּ:</p>	<p>המשך ליו"ט ולשבת חוה"מ בחזרה: הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חוּן: כְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם- מְשֻׁרְתֵינוּ שׁוֹאֲלִים זֶה לְזֶה אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ- לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יאמרו: קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְקוֹמוֹ: חוּן: מִמְקוֹמוֹ (הוא) יִפֹּן (בְּרַחֲמָיו) לְעַמּוֹ- הַמֵּיחָדִים אֶת־ שְׁמוֹ עָרַב וּבָקָר תְּמִיד בְּכָל־יוֹם- פְּעָמַיִם בְּאַהֲבָה וְאוֹמְרִים- שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה</p>
<p>אָחָד: אָחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ- הוּא אָבִינוּ- הוּא מְלַכְנוּ- הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ- הוּא יִשְׁמָיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שְׁנִית לְעֵינֵי כָּל־חַיֵּי לְהַיּוֹת לְכֶם לְאֱלֹהִים: קו"ח: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ביו"ט יש מוסיפים: אַלֵּהִים אֵל עֲלִיּוֹן הַשּׁוֹכֵן בְּרוּם חֲבִיּוֹן- הַשֵּׁב שְׂכִינְתְּךָ בְּמַהֲרָה לְצִיּוֹן): חוּן: וּבְדַבְרֵי קִדְשׁוֹ כְּתוּב לְאִמְרוֹ- קו"ח: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם- אַלְהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר וָדָר- הַלְלוּ־יָהּ:</p>	<p>סדו' רס"ג עמ' קכ"א; סת"ר ס"ו מט. דבר' ה' ד. כמ' טו, נח. סה' קמ"ו, י.</p>

סה' קמ"ו, י.

יח' ג, יב.

תשי' רכ"ג
לוח"ח ס"ו לג;
שנה"ל ענין
תפי' ס"ו מה.

יח' ג, יב.

סדו' רס"ג
עמ' קכ"א;
סת"ר
ס"ו מט.
דבר' ה' ד.

כמ' טו, נח.

סה' קמ"ו, י.

**לְדוֹר וָדוֹר נְמַלִּיךְ לְאֵל- כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ-
וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד- כִּי־אֵל
מְלִיךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה- בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה- הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים- אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת- קִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקָרַבְתָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ- וְשִׁמְדָ¹ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
עָלֵינוּ קָרָאתָ:**

סרע"ג.

ט"פ מלח'
ל, יד.

שנה"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
תגדה.

ט"פ דב' ז, ת.
ט"פ תה'
קמט, ד.

מוחקר רכ"ג
יומ"ח 97
פז, ב; סרע"ג
ח"ב ס"ו 5;
סדו' רס"ג
עמ' קו;
שנה"ל פסח
ס"ו ריע.

ט"פ ירמ'
יד, ט.

¹ במד' רמ"ו ובלוניא: איתא "ושמד".

זכר צבצבי
צרכות לג, ב;
פסקי ר"ד.

ויק' כג, ו.
שנ' יב, טז.

וְתִתֶּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת): שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה
(ו)מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם

ע"פ מס"ו
פ"ט, ה"א.

(בשבת): הַשְּׁבֹת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתְנוּ
מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכַר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם:

ע"פ יח'
לט, כג.
ע"פ שנ'
לד, כד.
ע"פ ש"א
ל, ג.

וּמִפְּנֵי חֲטֵאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדָמָתְנוּ.
וְאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְעֹלוֹת וְלִרְאוֹת וְלִהְשַׁתַּחֲוֹת בְּבֵית
בְּחִירְתְּךָ. בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו.
מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ:

ע"פ סרע"ג
ח"ב סו' פטג;
סדו' רס"ג
עמ' קנ"ה.

ישע' נח"א, כ"א.

וּבִכֵּן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֵב הַרְחָמֶן. מִלֶּךְ יַעֲקֹב: שֶׁתִּשׁוּב
וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.

ע"פ סדו'
רס"ג
עמ' קנ"ה.

וְתִבְנֶהוּ מְהֵרָה וְתִגְדֵּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ. אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. גִּלְיָה כְבוֹד מִלְּכוּתְךָ וּמִלֶּךְ עָלֵינוּ

מס"ו פ"ט
ה"ה.

ע"פ רמ"ג
ג, ת.

ע"פ ישע'
יא, יב.

ע"פ רמ"ג
ל"א, ז.

מְהֵרָה. וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי. וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ

מִבֵּין הַגּוֹיִם. וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ כִּגְס מִירְכַתֵי אֶרֶץ. וְהִבִּיאָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ

בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ
תְּמִידִין כְּסֹדֶרֶן וּמוֹסָפִין כְּהִלְכָתְךָ. (בשבת): וּמוֹסֵף יוֹם הַשְּׁבֹת

ויק' כג, ו.

הַזֶּה) וּמוֹסֵף יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ
בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רִצּוֹנְךָ כְּמָה שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרְתְךָ.
עַל־יְדֵי מִשָּׁה עֲבָדְךָ. מִפִּי כְבוֹדְךָ כְּאָמֹר:

בשבת:

צמ' כח, ע"א.

וּבְיוֹם הַשְּׁבֹת שְׁנֵי־כַבָּשִׁים בְּגִי־שֹׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׂמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שֶׁבֶת בְּשִׁבְתוֹ עַל־עֹלֹת
הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

סדו' רס"ג
עמ' קנ"ב;
שצ"ה"ל שבת
סו' פכ;
סח"ר סו' ת.

ביום א' של פסח:

ובַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח
 לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חֹג
 שִׁבְעַת יָמִים מִצֹּת יֵאָכֵל: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ
 כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

סדר' רס"ג
 עמ' קנח.

כמ' כח,
 טזרית.

בכל ימי הפסח:

וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם
 וְאֵיל אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
 תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

סרע"ג ח"ב
 ס"א ז'
 סדר' רס"ג
 עמ' קנב
 ועמ' קנג;
 סה"ת ס"א כד.

כמ' כח, יע.

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּדְבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר. וּשְׁנֵי
 עֶשְׂרִים לְאֵיל. וְעֶשְׂרֹן לִכְבֶּשׂ. וַיֵּין כְּנִסְכּוֹ.
 וְשַׁעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְּמִידִין כֶּהֱלַכְתֶּן:

סרע"ג ח"ב
 ס"א ז'
 סדר' רס"ג
 עמ' קנב.

בשבת:

יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנִי. עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעֵי.
 כָּל־שִׁבְעוֹ וַיִּתְעַנְּגוּ מִשׁוֹבָד. וּבְשִׁבְעֵי רִצִּית בּוֹ וְקִדְּשׁוּ.
 חֲמִדַּת יָמִים אוֹתוֹ קִרְאתָ. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מִלֶּךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ. טוֹב
 וּמִיֵּטִיב הַדָּרֶשׁ לָנוּ. שׁוֹבָה עָלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ
 בְּגִלְגַּל אֲבוֹתֵינוּ שְׁעֵשׂוֹ רְצוֹנְךָ. בְּנֵה בֵּיתְךָ כְּבִתְחִלָּה. וְכוּנֵן
 בֵּית מִקְדָּשְׁךָ עַל־מְכוּנֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנוֹ.
 וְהִשָּׁב שְׂכִינָה לְתוֹכוֹ. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וְהִשָּׁב כְּהֵנִים
 לְעַבְדֹתָם וְלוֹיִם לְשִׁירָה וְלִזְמֶרָה. וְשֵׁם נַעֲלָה וְנִרְאָה
 וְנִשְׁתַּחֲוּהוּ לְפָנֶיךָ בְּשֵׁלֶשׁ פְּעָמֵי רְגְלֵינוּ. כַּכְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ.
 שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאָה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פָּנָיו יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמִּצֹּת וּבְחַג הַשִּׁבְעוֹת

סרע"ג ח"ב
 ס"א ז'
 ט"פ סדר'
 רס"ג
 עמ' קנב.

ט"פ ח"ב
 קיט, סח.

ט"פ ירמ'
 כג, ג.

ט"פ שמו'
 כג, ת.

דברי טז,
 טזרית.

וּבְחַג הַסִּפּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת־פְּנֵי יְהוָה רִיקָם: אִישׁ כְּמַתַּנֵּת יָדוֹ כְּבִרְכַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ:

מס"ו פ"ט, ה"ה; סרע"ג ח"ב ס"ו פט ס"ו 5; סד"ו רס"ג עמ" קנ"ג. 37' עז, ח.

זכר צירוף צרכות פ"ט, ה"ב.

וְהִשְׁיֵאֲנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וְלִשְׂמֵחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבָרְכֵנוּ כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלֵה קִדְשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ שִׁמְחֵנוּ בִישׁוּעֶתְךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאֵהְבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שְׂבֻתוֹת ו) מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ וְתִרְצֶה לְפָנֶיךָ אֶת־תְּפִלַּת עַמּוּסֶיךָ כִּתְמִידֵי יוֹם וּכְקָרְבַן מוֹסֵף (בשבת: וּכְקָרְבָנוֹת מוֹסְפִין) בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשְּׂבֻת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִנִּים:

צנ"י פסחים 97 קח, ב.

ס"ח ס"ו מנ"ט וס"ו נד.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל־תְּפַלְתֵם שְׁעָה וְהָשֵׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלְתֵם מִהֲרָה בְּאֵהְבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתּוֹ לְצִיּוֹן:

סרע"ג ח"ב ס"ו 5; חו"ב מנחות 97 קי, ח ד"ה וניכחל.

ע"פ מ"כ ד, יא. שנה"ל תפילה ס"ו יח צ"ס אגדה.

ע"פ מ"ד ת"ח 5ט, ח.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן": **מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי כָּל־בְּשָׂר יוֹצֵרְנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְדוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עַל־שִׁחֵיִתְנוּ וְקִמַּמְתָּנוּ כֵּן תַּחֲזִינֵנוּ**

פסקי רי"א צרכות פ"ג ה"ב אות ז; שנה"ל תפילה ס"ו כב. ע"פ צנ"י סוטה 97 מ, ח. ירמ"י לב, סז.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיַדְךָ וְעַל־נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לְךָ וְעַל־נְפְשֵׁיךָ שֶׁכָּל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ

ד"ה כט, יג.

ע"פ ספרי צמ" פ' קל"ג.

המושך מודים דרבנן:

וּתְחַנְּנוּ וּתְאַסּוּף גְּלִיּוֹתֵינוּ
 מֵאַרְבַּע בְּנֵפוֹת הָאָרֶץ.
 וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ
 וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת
 וּבִלְבָב שָׁלֵם. עַל שְׁאֵנוּ
 מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
 הַהוֹדָאוֹת):

ישע' יא, יב.
 תה' קוט, ה.
 מ"ב כ, ג.
 ע"פ ירוש' זרכות
 פ"א ה"ה.

וְטוֹבוֹרְנִיךָ שְׁבָכְל־עֵת. עֶרֶב
 וּבִקֵּר וְצַהֲרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ
 רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תִמוּ
 חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוָלָם קוֹיְנוּ לָךְ. לֹא־
 הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־
 עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־דָוַסְתָּרַת פְּנֵיךָ
 מִמֶּנּוּ:

תה' נה, יח.
 ע"פ ח"כ ג, כג.
 סרע"ג ח"א ס'
 ע"פ ישע' סז, ו.

עַל־כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ תָּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיִּהְיוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

ע"פ תה' נב, יא.

שבה"ל תפילה ס' יח בשם אגדה.

הכהנים נושאים כפיהם בחזרה. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה
 הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן
 וּבְנָיו כְּהֻנִּים עִם קְדוּשָׁיֶךָ. כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ:
 יָאֵר יְהוָה פְּנֵיו אֵלֶיךָ וַיִּחַנְּךָ: יִשָּׂא יְהוָה פְּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשְׂם
 לָךְ שָׁלוֹם:

סרע"ג.
 צמ"ו כדרכו.

שִׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כָּלֵנוּ
 כְּאֶחָד בְּאֹר פְּנֵיךָ. כִּי בְּאֹר פְּנֵיךָ נִתַּת לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 תוֹרַת חַיִּים. אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרַכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשָׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרַךְ אֶת־
 אֶת־כָּל־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָה

שבה"ל ענין תפילי ס' כד.

תה' פטו, טו.
 ע"פ משל' ד, יג.
 ע"פ דב' כו, טו.

¹ במד' רמ"ז: תיבת "חיים" לא מופיעה.

שצ"ל תפילה
ס"י יח צ"ס
אגדה.

בְּשִׁלּוֹמָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁלּוֹם. (אָמֵן):¹

ט"פ ת"ח
כ"ט, י"א.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: צ"ל ברכות
דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי ט"פ ת"ח
דף ח, א; רש"י
לד, יז.

נַפְשֵׁי תְדוּסִים וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי. וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר
לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי ט"פ ט"ז
יח, ל"ב.

לְרַעָה. תִּפְרַעְתֶּם וּתְמַלְקַל מַחְשָׁבוֹתֶם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֲכָמָה. שַׁעֲרֵי ט"פ סרע"ג.

בִּינָה. שַׁעֲרֵי דַעָה. שַׁעֲרֵי פְרָנְסָה וְכַלְפָּלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חַן
וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: צ"ל ברכות
דף ח, א.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך
לימינו ואומר:²

עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלֹם עָלֵינוּ ט"פ צ"ל
יומא דף נ"ג, ב.

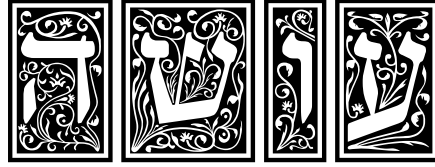
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רמ"א ר"ח
ס"י קנ"ג ס"א.

שְׁתַּבְּנָה³ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ):

ט"פ מנח
אבות
פ"ה, מ"ב.

¹ במח' רמ"ו וכולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכתיו רשאי לענות אמן ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א. ² במח' רמ"ו וכולוניה הנחיה זו מופיעה קודם ייהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"י ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ³ בתניו ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח ס"י קכ"ג, בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

שְׁלוֹם לְאֵי שֶׁל פֶּסַח

יְהוָה ¹ יִשְׁפֹּת לָנוּ שְׁלוֹם.	ע"פ ישעי כ, יב.
יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:	תה"ו כטו, יח.
אִישׁ מִלְאָכֵי חֲפָצָתִי בּוֹ. אֲשֶׁר בְּבִשׁוּרָה טוֹבָה יָבֵא. בְּרִית לְנֶצַח מֵאֵת רַבּוֹ. הֵיטָה אֲתוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ	ע"פ ש"צ יח, כז. מלא' ב, ה.
גּוֹלֵת שְׁבִטִי בְּמַאֲסֵר שְׁבִיתָהּ. נִכְסָפָה לֵיחַל כְּמָה וְכִלְתָּהּ. דְּבָרְךָ אֵלָיו רוֹץ־נָא לְקִרְאתָהּ. וְאָמַרְתְּ לָהּ הַשְּׁלוֹם לְךָ שְׁלוֹם.	ע"פ תה"ו פד, ג. מ"ב ד, כו.
ה' יִבְרַךְ	
הֵן בֵּיהוָה תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל. יְפִי תוֹחַלְתִּי לְבָבִי שׂוֹאֵל. וְאֲשַׁמְעֶה מִה־יְדִבֵּר הָאֵלֹהִים. יְהוָה כִּי יִדְבֹר שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ	ע"פ ירמ'ו ג, כג. ע"פ תה"ו לט, ח. תה"ו פה, ט. ע"פ דברי לג, ו. ד"א יב, יט.
זְדִים יִכְלוּ וַיְחִי רְאוּבֵן. בְּשׁוּרָה יִשְׁמַע שְׁמֵעוֹן וַיְבִין. חֲסִידְךָ בְּהַתְּבַשְׂרוֹתוֹ לְךָ בֵּן. דְּוִיד וְעַמְךָ בֶן־יִשְׁשֵׁי שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ	
טְפִי כְּהִנֵּה וּלְוִיָּה יַחֲדִיו. נְכוּנִים אִישׁ בְּמִשְׁמְרוֹת מַעֲמָדָיו. יְהוּדָה לְחַג חֲגִיו וּמוֹעֲדָיו. עַל־מְקוֹמוֹ יָבֵא בְּשָׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ	שמ"ו יח, כג.
כְּאֶחָד יָדִין דָּנִי וַיִּפְדֶּה. יַחֲלֶף כְּלִיל אֶלִיל הַרוּדָה. לְהוֹשִׁיב נִפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֵה. וַיֵּשֶׁב עַמִּי בְּנוֹה שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ	שופ' ה, יח. ישעי' לג, יח.
מְרַחֵב סָבִיב נַחֲלַת גְּדִי. מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר לְאֲשֶׁר בְּהוֹדִי. נִשְׂא וְנִעְלָה מִגֵּן בְּעֵדִי. דִּרְשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדַבֵּר שְׁלוֹם.	ע"פ דב' לג, כ. תה"ו ג, ד. חם' ג, ג.
ה' יִבְרַךְ	

¹ שם המחבר רבי בנימין. ומיוסד ע"ס ע"ב.

סְמוּכִים בְּצוּרִם בְּנֵי־יִשְׁשַׁכָּר. נֶאֱמַן יְבֹא וְאֵתוּ שְׂכָר. עוֹלָלִי
 זְבוּלוֹן בְּזָבוּל לְבִקְר. יַחֲזֹק בְּמַעֲוֵזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ
 פְּלִיטֵי יוֹסֵף מִשְׁמֵאל וְיָמִין. חֲבָרִים עַל־יְהוּדָה וּבְנֵימִין.
 צִיּוֹן יַעֲלוּ לְקִץ הַיָּמִין. יִשְׁאַלוּ אִישׁ־לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם.
 ה' יִבְרַךְ

שע"ו, כו, ה.

ש"פ דנ"י
יב, יג.
שמ"ו יח, ז.

קִרְאוּ וּדְרָשׁוּ לְשָׁלוֹם שְׁלָם. זְבָחִים וְעוֹלוֹת וְתוֹדוֹת לְשָׁלָם.
 רָגַשׁ מְחוֹגְגִים יִשִּׁישׁ וְעַלְם. לְמַעֲרֵים טוֹבִים וְהֶאֱמַת
 וְהִשְׁלוֹם.
 ה' יִבְרַךְ

זכר' ט, יט.

שְׁלֵשׁ¹ פְּעָמֵי רְגְלֵי שְׂבָחִי. קְרוּאִים לְעֹלוֹת לְבֵית נִיחוּחִי.
 תֹּאמְרוּ כֹה לַחֵי אַחֵי. וְרַעֲי אֲדַבְּרָה־נָּא שְׁלוֹם. ה' יִבְרַךְ

ש"פ שמ"י
כג, ח.
ש"פ ש"א
יע, ח.
סה' קכב, ט.

כְּתוּב בְּדַבְּרֵי קִדְשׁךָ

לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה־נָּא שְׁלוֹם בְּךָ: וְנֹאמַר שְׁאֵלוּ
 שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֶהְבִּיךָ: וְנֹאמַר יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן
 יְהוָה יְבָרְךָ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

סה' קכב, ט.
סה' קכב, ו.
סה' כע, יא.

שְׁלוֹם לְז' שֶׁל פֶּסַח

וְכַתּוּב כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֶּיךָ וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: וְכַתּוּב
 וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

משל' ט, יא.

דבר' ה, ה.

¹ במד' רמ"ז: איתא "שלוש". ובכ"י המאה הטי"ו "שלוס".

הַיּוֹם תִּאֲמָצְנוּ¹ הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ הַיּוֹם תִּגְדְּלֵנוּ הַיּוֹם
 תִּדְרֹשְׁנוּ לְטוֹבָה הַיּוֹם תִּהְדָּרְנוּ הַיּוֹם תְּנוַעַדְנוּ
 הַיּוֹם תִּזְכְּרֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַיּוֹם תִּחַסְּנוּ הַיּוֹם תִּטְכֹּסְנוּ
 הַיּוֹם תִּישָׁרְנוּ לְפָנֶיךָ הַיּוֹם תִּכְבְּדֵנוּ הַיּוֹם תִּלְבַּבְנוּ
 הַיּוֹם תִּמְלִטְנוּ מִכָּל־רָע הַיּוֹם תִּנְצָרְנוּ הַיּוֹם תִּשְׁמַחְנוּ
 הַיּוֹם תִּעֲטָרְנוּ הַיּוֹם תִּפְאַרְנוּ הַיּוֹם תִּצְהַלְנוּ הַיּוֹם
 תִּקוּמְנוּ הַיּוֹם תִּרְוַמְנוּ הַיּוֹם תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ
 הַיּוֹם תִּתְמַכְנוּ:

כִּהְיִים הַזֶּה תִּבְיָאֵנוּ שְׂשִׁים וּשְׁמֹחִים בְּבִגְדֵי שָׁלוֹם כְּכַתוּב
 עַל־יַד נְבִיאֶךָ וְהִבִּיאוּתֵי אֱלֹהֵי קֹדְשִׁי
 וּשְׂמַחֲתִים בְּבֵית תְּפִלְתִּי עוֹלֵתֵיהֶם וּזְבַחֵיהֶם לְרָצוֹן
 עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים וְכַתוּב
 וַיִּצְנֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַחֲקִים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת־
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל־הַיָּמִים לְחֵיתָנוּ כִּהְיִים הַזֶּה:
 וַצְּדָקָה וּבְרָכָה וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִהְיֶה לָּנוּ:

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ¹
 וַיִּמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ²
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
 וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

סרע"ג ח"ב
סי' קה.

ישע"י נו, ז.

דבר' ג, כד.

סר"ר סוף
סי' נט.

מוכר' בנס"ו
פ"י ס"ו
תוס' ברכות
דף ג, ה.

שנה"ל תפילה
סי' ת.

תרגום ירוש'
ברא' נט, ה;
ט"פ דני' ב, ב.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
 וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

תְּתַקַּבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קְדָם
 אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־
 כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אֵין כְּאֱלֹהֵינוּ. אֵין כְּאֲדוֹנֵינוּ. אֵין כְּמַלְכֵנוּ. אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ:
 מִי כְּאֱלֹהֵינוּ. מִי כְּאֲדוֹנֵינוּ. מִי כְּמַלְכֵנוּ. מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ:

נֹדֶה לְאֱלֹהֵינוּ. נֹדֶה לְאֲדוֹנֵינוּ. נֹדֶה לְמַלְכֵנוּ. נֹדֶה
 לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ.
 בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ.
 אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ. אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: (אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ.
 אַתָּה תִּקּוּם תִּרְחַם צִיוֹן. כִּי־עַת לְחַנּוּנָה כִּי־בָא מוֹעֵד):

אַתָּה הוּא שְׁהַקְטִירוּ אַבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אַתָּה) קְטָרֶת
 הַסַּמִּים. פְּטוּם הַקְטָרֶת. הַצָּרִי וְהַצְּפָרָן. הַחֶלְבָּנָה

וְהַלְבוּנָה. מִשְׁקַל שְׁבַעִים שְׁבַעִים מְנָה. מִר וּקְצִיעָה.
 שְׁבֻלַת גֶּרֶד וְכֶרֶם. מִשְׁקַל שְׁשָׁה עָשָׂר שְׁשָׁה עָשָׂר
 מְנָה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עָשָׂר וְקַלוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תְּשַׁעָה.
 בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תְּשַׁעָה קִבִּין. יֵין קִפְרִיסִין סָאִין תְּלַת
 וְקִבִּין תְּלַתָּא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין מִבִּיא חֲמַר חוֹרִין¹

ע"פ סרע"ג
 ח"א ס"י סה.
 צבלי כחיתות
 ק"ג, א.

אונקלוס דב'
 כח, מג.

ע"פ תרגום
 מ"א, ת, מה.
 תרגום ירוש'
 ש"א, א, יט.

א"ו, כה, ג.
 ע"פ יטע'
 ס, ה.

סרע"ג ח"א
 ס"י סה;
 סת"ר סוף
 ס"י מג.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה: תור יין.

עֲתִיק. מֶלֶח סְדוּמִית רְבַע. מַעְלָה עֶשֶׂן כָּל־שָׁהוּא. רַבִּי
נָתַן אוֹמֵר אֵף כַּפֹּת הַיֶּרֶדן כָּל־שָׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ דָּבַשׁ
פְּסָלָה. אִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ חַיֵּב מִיתָהּ:

רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֵלָּא שְׂרָף
הַנוֹטֵף מֵעֵצֵי הַקֶּטֶף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שִׁשְׁפִּין בָּהּ
אֶת־הַצָּפָרָן כְּדֵי שֶׁתֵּהָא נְאֻה. יֵין קַפְרִיסִין שְׁשׁוּרִין בּוֹ
אֶת־הַצָּפָרָן כְּדֵי שֶׁתֵּהָא עֵזָה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יִפִּין לָהּ.
אֵלָּא שָׂאִין מִכְּנִיסִין מִי רַגְלִים בְּמַקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

33בני כריתות
דף ו. ט.

מד' שכל טוב
כ"ב, י"א.

הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:¹

משנ' תמיד
פ"ז מ"ה.

בְּרֵאשׁוֹן בְּשַׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

33בני כ"ה
ל"א, ט.

לְדָוִד מְזֻמֹּר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְלֹ וַיֵּשְׁבֵי בָּהּ:
כִּי־הוּא עַל־יַמִּים יְסֻדָּה וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה:
מִי־יַעֲלֶה בְּהַר־יְהוָה וּמִי־יָקוּם בְּמִקְוֹם קֹדֶשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם
וּבֶרֶת־לֵבֶב אֲשֶׁרוֹ לֹא־נִשְׂא לִשְׂוֵא נִפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
לְמַרְמָה: יִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וַיִּצְדָּקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
זֶה דָּוִד דִּרְשׁוּ מִבְּקָשֵׁי פְּגִידָה יַעֲקֹב סָלָה: שָׂאוּ שְׂעָרִים
רֵאשִׁיכֶם וְהִנֵּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי
זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה עֲזוֹז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה:
שָׂאוּ שְׂעָרִים רֵאשִׁיכֶם וְשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ
הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ
הַכְּבוֹד סָלָה:

כ"ב, ט"ז.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה: מובא רק תחילת המזמור ולא כולו. ובמח' שד"ל מובא כל המזמור של אותו היום וכך נהוג היום.

בבלי ח"ה
לא, ה.

בְּשֵׁנֵי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

משנ' תמיד
פי"ז מ"ד.תה' נח,
ח"טו.

שִׁיר מְזֻמֹּר לְבְנֵי־קָרַח: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר
 אֱלֹהֵינוּ הִרְקִדְשׁוּ: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל־הָאָרֶץ
 הִרְצִיּוֹן יִרְכָּתִי צִפּוֹן קָרִית מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ
 נֹדַע לְמִשְׁגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמַּלְכִים נֹעְדוּ עִבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה
 רָאוּ בֵּן תַּמְהוּ נִבְהָלוּ נִחְפְּזוּ: רַעְדָה אַחֲזַתֶם שָׁם חֵיל
 כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כֹּאשֶׁר
 שָׁמַעְנוּ בֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה אֶצְבָּאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד־עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדָּךְ
 בְּקָרֵב הִיכָלְךָ: כִּשְׁמֶךְ אֱלֹהִים בֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל־קְצוֹי־אָרֶץ
 אֶצְדֵּק מִלְּאֵה יְמִינְךָ: יִשְׁמַחוּ הִרְצִיּוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה
 לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ
 לְבָבְכֶם לְחִילָה פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר
 אַחֲרוֹן: כִּי זֶהוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וְעַד הוּא יְנַהַגְנוּ
 עַל־מוֹת:

בְּשֵׁלִישֵׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

בבלי ח"ה
לא, ה.משנ' תמיד
פי"ז מ"ד.

תה' פב, ח"ד.

מְזֻמֹּר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֶצֶב בְּעַד־תְּאֵל בְּקָרֵב אֱלֹהִים
 יִשְׁפֹּט: עַד־מַתִּי תִשְׁפֹּטוּ־עוֹל וּפְגִי רְשָׁעִים
 תִּשְׂאוּ־סֵלָה: שְׁפֹטוּ־דָל וִיתוֹם עֲנִי וְרֵשׁ הַצְּדִיקוֹ: פִּלְטוּ־דָל
 וְאַבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ בַּחֲשֵׁכָה
 יִתְהַלְכוּ לְמוֹטוֹ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי־אֶמְרֶתִי אֱלֹהִים אַתֶּם
 וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלַכֶּם: אֲכַן כְּאַדָּם תְּמוֹתוֹן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים
 תִּפְלוּ: קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִּנְחַל
 בְּכָל־הַגּוֹיִם:

משנ' תמיד
פ"ז מ"ד.
תה' פא, סרת.

בְּרִבְעֵי בַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

אֶל-נִקְמוֹת יְהוָה אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֹׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ
הַשֵּׁב גָּמוּל עַל-גָּאִים: עַד-מָתִי רְשָׁעִים יְהוּדָה עַד-
מָתִי רְשָׁעִים יַעֲלוּזוּ: יִבְיְעוּ יִדְבְּרוּ עִתְקוּ יִתְאַמְרוּ כָּל-פְּעֻלֵי
אָוֶן: עִמָּךְ יְהוּדָה יִדְכָּאוּ וְנַחֲלֶתְךָ יַעֲנוּ: אֶלְמָנָה וְגֵר יִהְרָגוּ
וְיִתּוּמִים יִרְצְחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה-יְיָ וְלֹא-יִבִּין אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: בִּינוּ בַּעֲרִים בָּעַם וְכִסְיִלִים מָתִי תִשְׁכִּילוּ: הַנְּטַע
אֶזְזָן הֲלֹא יִשְׁמַע אִם-יִצָּר עֵינַי הֲלֹא יִבִּיט: הַיִּסֵּר גּוֹיִם הֲלֹא
יִזְכִּיחַ הַמְּלֶמֶד אָדָם דַּעַת: יְהוּדָה יִדְעֵ מַחְשָׁבוֹת אָדָם
כִּי-הִמָּה הִבֵּל: אֲשֶׁר-יִוֹ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר-תִּיִסְרֶנּוּ יְיָ וּמִתּוֹרַתְךָ
תִּלְמָדְנוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רַע עַד יִכְרֶה לְרָשָׁע שַׁחַת:
כִּי לֹא-יִטַּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי-עַד-צֶדֶק
יָשׁוּב מִשֹּׁפֵט וְאַחֲרָיו כָּל-יִשְׂרָאֵל: מִי-יָקוּם לִי עַם-מְרִעִים
מִי-יִתִּיצֵב לִי עַם-פְּעֻלֵי אָוֶן: לוֹלֵי יְהוּדָה עֲזַרְתָּה לִי כַמַּעֲטוֹ
שָׁכְנָה דוּמָה נִפְשֵׁי: אִם-אֶמְרֵתִי מָטָה רַגְלֵי חֶסֶדְךָ יְהוּדָה
יִסְעֲדֵנִי: בָּרַב שִׁרְעָפִי בְּקִרְבִי תִנְחוּמֶיךָ יִשְׁעֵשְׂעוּ נִפְשֵׁי:
הִיחַבְּרָךְ כֶּסֶף הַזֹּהַת יִצָּר עֲמַל עַל-יְחֹק: יִגּוּדוּ עַל-נִפְשׁ
צִדִּיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוּדָה לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי
לְצוּר מַחְסֵי: וַיֵּשֶׁב עָלֵיהֶם אֶת-אֹנֶם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתָם
יִצְמִיתָם יְהוּדָה אֱלֹהֵינוּ:

בבלי ר"ה
לא, ט.

משנ' תמיד
פ"ז מ"ד.
תה' פא, סרת.

בַּחֲמִישֵׁי בַשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים:

לְמַנְצִיחוֹ עַל-הַגְּתִית לְאַסְף: הַרְנִינוּ לְאֱלֹהִים עוֹזְנוּ הָרִיעוּ
לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּזְמָרָה וּתְנוּתָף כְּנֹזֵר נְעִים
עַם-נָבֵל: תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִינוּ: כִּי חֹק

בבלי ר"ה
לא, ט.

לְיִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁפֵּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: עֲדוּתוֹ בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ
 בְּצֵאתוֹ עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁפְתַּי לֹא-יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעֵ:
 הַסִּירוּתִי מִסֶּבֶל שְׁכֵמוֹ כִּפְיוֹ מְדוּד תַּעֲבֹרְנָה: בְּצִרְחָה
 קָרָאתָ וְאַחֲלִצְךָ אֶעֱנֶךָ בְּסֹתֵר רַעַם אֲבַחֲנֶךָ עַל-מִי מְרִיבָה
 סֵלָה: שָׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם-תִּשְׁמַע-לִי:
 לֹא-יְהִיֶּה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכְרִי: אֲנֹכִי יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הֶרְחַב-פִּיךָ וְאַמְלֵא-הוּ:
 וְלֹא-שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי יִשְׂרָאֵל לֹא-אָבָה לִי: וְאֲשַׁלַּח-הוּ
 בְּשָׂרִירֹת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי שָׁמַע לִי
 יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ: כַּמַּעֲט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם
 אֲשִׁיב יָדַי: מְשֹׁנְאֵי יְהוָה יִכְחָשׁוּ-לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם:
 וַיֵּאכִלְהוּ מִחֶלֶב חֶטֶה וּמִצֹּר דָּבַשׁ אֲשַׁבִּיעֶךָ:

בְּשִׁשִּׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

צבלי ר"ה
לא, ח.

משני תמיד
פי"ז מ"ד.

תה' טג, ח"ה.

יְהוָה מִלֶּךָ גִּאֻת לָבֶשׂ- לָבֶשׂ יְהוָה עַוֹ הַתְּאֹזֵר- אֶף-תִּכּוֹן
 תִּבְלַל בַּל-תִּמּוֹט: נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז- מֵעוֹלָם אֶתָּה:
 נִשְׂאוּ נְהַרְוֹתוֹ יְהוָה- נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם- יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת
 דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מִיַּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי-יָם- אֲדִיר
 בְּמַרוֹם יְהוָה: עֲדַתִּיךָ נֶאֱמָנוּ מְאֹד- לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה-קֹדֶשׁ-
 יְהוָה לְאֶרֶץ יָמִים:

בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

צבלי ר"ה
לא, ח.

תה' טג, ח"ה.

מְזֻמּוֹר¹ שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהַדְרוֹת לִיהוָה וּלְזִמֹּר
 לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בְּבִקְרַח חֲסִידֶךָ וְאֶמְוַנְתֶּךָ
 בְּלִילוֹת: עֲלֵי-עֲשׂוֹר וְעֲלֵי-נָבֶל עֲלֵי הַגִּזְיוֹן בְּכַנּוֹר: כִּי

¹ במח' רמ"ז ובולוניא: המזמור בשלמותו איננו, וכאן הוכנס עפ"י הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנגינה.

שִׁמַּחְתָּנִי יְהוָה בְּפַעֲלָךְ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּן: מֵהַגְדִּלּוֹ
 מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדַע
 וְכִסִּיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים כִּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיֵצוּ
 כָּל־פְּעֵלֵי אֹן לְהַשְׁמַדֵם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלַם
 יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֹאבְדוּ יִתְפָּרְדּוּ
 כָּל־פְּעֵלֵי אֹן: וְתָרַם כְּרָאִים קִרְנֵי בְלָתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן:
 וְתַבֵּט עֵינַי בְּשׁוּרֵי בְּקָמִים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזִנִּי:
 צְדִיק כְּתָמַר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָה: שְׁתוּלִים בְּבֵית
 יְהוָה בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבֹן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים
 וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יִשְׂרָאֵל יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עוֹלָתָה בּוֹ:

ויש מוסיפים וכן המנהג המקורי לומר אותו במקום מזמור שיר ליום השבת:

מזמור שִׁיר לְעֵתִיד לְבָא לְעוֹלָם שְׁפָלוֹ שַׁבָּת
 שֶׁהִיא מְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְאֵא תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים
 מְרַבִּים שָׁלוֹם בְּעוֹלָם־ שֶׁנֶּאֱמַר־ וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי
 יְהוָה וְרַב שָׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֵל תִּקְרֵי בְּנֵיךָ אֶלֶּא בְּנֵיךָ:
 יְהִי־שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי
 אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה
 טוֹב לְךָ: וְרֵאֵה־בָנִים לְבְנֵיךָ שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: (שָׁלוֹם
 רַב לְאַהֲבֵי תוֹרְתֶךָ וְאִין־לָמוּ מְכֻשׁוֹל: יְהוָה עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן
 יְהוָהוּ יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם):

חד"ג סוף פ' מת. שפי נד. יג.
 תה' קכב. ז' ד.
 תה' קכז. ו. תה' קיט. קסה. תה' כט. יא.

ירושלמי
 זרכות סוף פ"ט: ע"ג
 זרכות ד' ס' ד.

קדיש דרבנן:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיָזְמִיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

מוזכר במס"ו פ"י ה"ג תוס' זרכות ד' ג. ח.

מוזכר זכ"ל סוף סוטה ד' מט. ח: ששה"ל תפילה ס"ח ח' זשס תשרי הראשון ס"ח קאג.

שנה"ל תפילה
סי' ת.

תרגום ירוש'
ברא' מנח, א';
ע"פ דני' ב, כ.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמֵי יִתְבָּרַךְ.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לויקלוס דב'
כת, מנ.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־רַבְּנָן. וְעַל־תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל־כָּל־תַּלְמִידֵי
תַּלְמִידֵיהוֹן (דִּיתְבִּין) דְּעֵסְקִין בְּאֹרֵיתָא (קַדְשֵׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא
הָדָן וְדִי בְּכַל־אַתְר וְאַתְר. יְהִי (לְנָא ו) לְהוֹן וּלְכוּן שְׁלָמָא וְחֻנָּא
וְחֻסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי אַרְיֵכִי) וּמְזוּנֵי רוּיְחִין מִן־קַדְמֵי מְרֵה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ ת' ירוש'
שמו' כ, כה.
ע"פ דני'
ב, יח.
ע"פ עזר'
ה, יא.

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

לוי' כה, ב.
ע"פ ישע'
כ, ה.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

תשובה"ג שער
תשובה
סי' מנ.

לֵינּוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. שְׁלֵא עֲשֵׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא

ע"פ ירמ'
י, טח.

שְׁמֵנוּ כְּמִשְׁפַּחֹת הָאָרְצוֹת. שְׁלֵא שֵׁם
חִלְקֵנוּ כְּהֵם. וְגוֹרְלֵנוּ כְּכָל־הַמּוֹנֵם. שְׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל

ישע' מה, כ.

וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאֲנוּ כּוֹרְעִים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

ישע' נח, יג.

(שְׁהוּא) נוֹטֵה שְׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם
מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵין¹ עוֹד מְלַבְּדוֹ. אֶמֶת מְלַכְנוּ וְאֵין זולָתוֹ. כְּכַתּוּב

¹ במד' רמ"ז: "אין" בתוספת וי"ו.

ד' ז' לט.

בְּתוֹרְתְךָ וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לִבְבְּךָ כִּי יְהוָה הוּא
הָאֱלֹהִים בְּשָׂמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִמְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת
עוֹדךָ לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן-הָאָרֶץ וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת
יִכְרֹתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי וְכָל-בְּנֵי בָשָׂר יִקְרָאוּ
בְּשִׂמְךָ לְהַפְנוֹת אֱלֹהֶיךָ כָּל-רִשְׁעֵי אָרֶץ יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ
כָּל-יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל-בָּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ וְלִכְבוֹד שִׂמְךָ יִקְרָאוּ
יִתְנוּ וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם עַל מַלְכוּתְךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
לְעוֹלָם וָעֶד כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ
בְּכָבוֹד כִּפְתוּב בְּתוֹרְתְךָ יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
וְכַתוּב¹ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

ע"פ ישעי
מה, כג.

שמו" טו, יח.

ד' ג' ה.

קדיש יתום:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְחַיִּיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוחקר במס"ך
פ"ו ס"ו
תוס' ברכות
דף ג' ה.

שצה"ל תפילה
ס"ו ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֹלָם וְלְעֹלָמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

תרגום ירוש'
ברא' מט, ה;
ע"פ דני' ב, כ.

אוינקלוס ד' ד'
כח, מנ.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׂמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

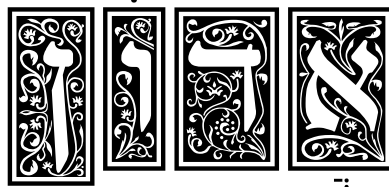
¹ במד' רמ"ז: "וְנִאֲמַר".

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לוי' כה, ב.
ע"פ ישעי'
כז, ה.

פיוט לר' דניאל בן יהודה דיין:

יִגְדֵּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאִין-עַת אֶל-מְצִיאֹתוֹ:
אָחַד וְאִין יְחִיד בְּיַחְדּוֹ. נְעַלְם וְגַם אִין-סוּף לְאַחַדוֹתוֹ:
אִין לוֹ דְּמוּת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף. לֹא-נִעְרֹד אֱלִיו קְדֻשָׁתוֹ:
קְדָמוֹן לְכָל-דְּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רֵאשׁוֹן וְאִין-רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל-נוֹצֵר. יוֹרֵה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שָׁפַע נְבוֹאָתוֹ נְתָנוּ אֶל- אַנְשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ:
לֹא-קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד. נָבִיא וּמְבִיט אֶת-תְּמוֹנָתוֹ:
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל. עַל-יַד נְבִיאָו נֶאֱמַן בֵּיתוֹ:
לֹא-יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא-יִמִּיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ:
צוּפָה וַיִּזְדַּע סְתָרֵינוּ. מְבִיט לְסוּף דְּבָר בְּקַדְמוֹתוֹ:
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד¹ כְּמַפְעֵלוֹ. נוֹתֵן לְרֹשַׁע רַע כְּרֹשְׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקִץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ. לְפָדוֹת מַחְכֵי קִץ יְשׁוּעָתוֹ:
מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרוּב חֶסְדּוֹ. בְּרוּךְ עַד-יַעַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
(אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וְנְבוֹאָתוֹ):

עוֹלָם אֲשֶׁר מָלְךְ. בְּטָרָם כָּל-יִצִּיר נִבְרָא:

¹ נ"א: חסיד.

לַעֲת נַעֲשֶׂה כְּחֻצוֹ ¹ כָּל־	אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כָכֵלֹת הַכֹּל־	לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹה־	וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאֲרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי־	לְהַמְשִׁיל לּוֹ לְהַחֲבִירָה ² :
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי ³ תְּכָלִית־	וְלוֹ הָעוֹז וְהַמְשָׁרָה:
וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי־	וְצוֹר חֲבֵלֵי בְּעַת ⁴ צָרָה:
וְהוּא נְסִי וּמְנוֹסִי־	מְנַת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא:
בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי־	בְּעַת אִישׁוֹן וְאַעִירָה:
וְעַסְרוּחֵי גּוֹיְתֵי־	יִהְיֶה לִי וְלֹא אִירָא:

¹ ע"פ ת"ס
קיס, ו.

ואומרים בנחת:

בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר^{מ"ב ח, נרמ.}
דִּבֶּר לֹא־נִפְלֵ דְדִבֶּר אֶחָד מְכֹל דְּדִבְרוּ הַטּוֹב אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ: יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר
הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אֶל־יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל־יִטְשֵׁנוּ:

¹ במח' רמ"ו: בְּעַת; כְּחֻצוֹ- ² במח' רמ"ו: וְלִהְיִיבִירָה- ³ במח' רמ"ו: וְכָלֵי- ⁴ במח' רמ"ו: בְּיוֹם-

סדר

קידוש לשחרית של פסח

בשבת אומרים:

שמי' לא, טז'ח
וּשְׁמְרוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת לְדַרְתָּם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעֹלָם כִּי-שִׁשַּׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹשׁ:

שמי' כ, טז'ח
 דברי' ה, יג.
 שמי' כ, יא.
זְכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שָׁמֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: עַל-כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ:

אם חל יום טוב בחול מתחילים מכאן:

ויק' כג, ד.
אֱלֹהֵי מוֹעֲדַי יְהוָה מְקַרְאֵי קִנְיָן אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

סְבְרֵי מְרֻנָּן. (הקהל עונה: לְחַיִּים):

דע"ז ויק' י, ט
 ט"פ צנ"ל
 שבת סז, ג;
 סת"ר ס"ז כד.

מד' תנחומא
 פקודי ס"ז ב'.

צנ"ל פסחים
 דף ק"ו, א.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

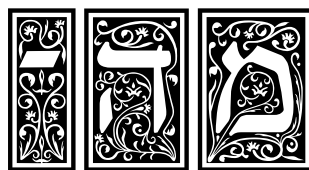
בשבת אומרים:

שנה"ל
ס"א קכו
ס"ח כ

אִם-תָּשִׁיב מִשַּׁבֶּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בַּיּוֹם קִדְשִׁי וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקִדּוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדֵתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֲפָצֶךָ וְדַבֵּר דְּבַר: אֹז תִּתְעַנֵּג עַל-יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל-בִּמְתֵי אֶרֶץ וְהֵאכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר:

יש"ל נח.
יב"ד.

שנה"ל
ס"א קכו
ס"ח כ
ס"א כ

יש"ל נכ. ז.

נָאוּ עַל-הַהָרִים רַגְלֵי מְבֹשֵׁר מִשָּׁמַיִם שְׁלוֹם מְבֹשֵׁר טוֹב מִשָּׁמַיִם יְשׁוּעָה אָמַר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ: גִּילִי מְאֹד בַּת-צִיּוֹן הָרִיעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מֶלֶכְךָ יָבֹא לָךְ צְדִיק וְנוֹשָׁע הוּא עֲנִי וְרֹכֵב עַל-חֲמֹר וְעַל-עֵיר בְּדֹאֲתָנוֹת: הִנְנִי

זכ"ר ט. ט.

מלח"ג. ה.

שִׁלַּח מְלֹאכֵי וּפְנֵה־דָרֶךְ לְפָנַי וּפְתַאֲמֵם יָבוֹא אֶל־הֵיכְלֹ
הָאֲדֹנָן אֲשֶׁר־אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלֵּאךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם
חֹפְצִים הַנְּהַבָּא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנִכִּי שִׁלַּח לְכֶם
אֵת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:
וְהִשִּׁיב לִב־אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם: הִנֵּה
יָמִים בָּאִים נֹאֲס־יְהוָה וְהִקְמַתִי לְדוֹד צֶמַח צְדִיק וּמִלֵּךְ
מִלֵּךְ וְהִשְׁכִּיל וְעָשָׂה מְשַׁפֵּט וְצַדִּיקָה בְּאֶרֶץ: בְּיָמָיו תּוֹשַׁע
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵן לְבֶטֶח וְזֶה־שֵׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרָא יְהוָה
צְדִיקָנוּ: וַיֵּשְׁבוּ עַל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעִבְדֵי לִיעֲקֹב אֲשֶׁר
יֵשְׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיֵּשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
עַד־עוֹלָם וְדוֹד עִבְדֵי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם: וְכִרְתִּי לָהֶם
בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יְהִי אֹתָם וּנְתַתִּים וְהִרְבִּיתִי
אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת־מְקוֹדְשֵׁי בְּתוּכָם לְעוֹלָם: וְהִיָּה מְשַׁכְּנִי
עָלֵיהֶם וְהִיִּיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעַם: וַיִּדְעוּ
הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקוֹדֵשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מְקוֹדְשֵׁי
בְּתוּכָם לְעוֹלָם:

מנצח ב.
כרית.

יח"ו ב.
כרית.

יח"ו ב.
כרית.

לְמַנְצַח¹ עַל־הַגְּתִית לְבְנֵי־קָרַח מְזֻמָּר: מִזֶּה־יִדְרֹת
מְשַׁכְּנֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָּהּ
נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת יְהוָה לְבִי וּבְשָׂרִי יִרְנְנוּ אֵל אֱלֹהֵי: גַּם־צִפּוֹר
מְצָאָה בַּיַּת וּדְרֹרוֹ קֵן לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרָתִיָּה אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ
יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹכֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלָלוּךָ
סְלָה: אֲשֶׁר־יֵאָדָם עוֹזְלוֹ בְּךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּם: עֲבָרְיוֹ בְּעַמְּקֵי
הַבְּכָא מַעֲיֵן יִשִּׁיתוּהוּ גַם־בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחִיל

כ"ו ח"ו
ס"ו רנ"ו
חמדת הימים
משמרת החדש
פ"ח.

ס"ו פ"ד ח"ו.

1 לפי מח' רמ"ו ובולוניה ממשיכים ב"אשרי". ונוסח זה מופיע ממח' שד"ל ואילך.

אֶל-חֵיל יִרְאָה אֶל-אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צָבָאוֹת שְׁמָעָה
 תִּפְלְתִי הָאֵינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רְאָה אֱלֹהִים וְהִבֵּט
 פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב יוֹם בְּחִצְרֶיךָ מֵאֶלֶף בְּחֶרְתֵי הַסְּתוּפָף
 בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּר בְּאֶהֱלֵי-רִשְׁעֵי: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים
 חָן וְכְבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לַהֲלָכִים בְּתַמִּים: יְהוָה
 צָבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בַּטַּח בְּךָ:

אגרת
 התשובה
 אות ע.

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: צֹו אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם אֶת-קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחַחֵי תִשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
 לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד:
 אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבִים: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית
 רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד הָעֹשֶׂה בְּהַר סִינַי לְרִיחַ נִיחַח
 אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֶּדֶךְ
 נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים
 כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה:

צמ"ח כתי, ארת.

אֵתָה הוּא שְׁהַקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אֶת-)קִטְרֵת הַסַּמִּים.
 פְּטוּם הַקְטִרֵת. הַצָּרִי וְהַצֶּפֶרֶן. הַחֲלָבָנָה וְהַלְבוֹנָה.
 מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנָה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֹלֶת גֶּרֶד
 וְכֶרֶם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנָה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם
 עָשָׂר וְקִלוּפָה שְׁלֹשָׁה. וּמִנְמוֹן תַּשְׁעָה. בּוֹרִית כְּרִשִּׁינָה תַשְׁעָה
 קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סֵאִין תֵּלֶת וּמִבִּין תֵּלֶת. וְאִם אֵין לֹו יֵין
 קַפְרִיסִין מִבִּיא חֶמֶר חוֹרִין¹ עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע.
 מַעֲלָה עֶשֶׂן כָּל-שָׁהוּא. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר אֵף כֶּפֶת הַיֶּרֶדן

ע"פ סרע"ג
 ח"א ס"ו ס"ה.
 צנלי כריתות
 97 ו. ח.

¹ במד' רמיו ובולוניא: תור יין.

כָּל־שְׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ. אִם חָסַר אַחַת
מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ חָיַב מִתָּהּ:

33
97 ו. א.

רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֵלָּא שְׂרָף הַנוֹטֵף
מֵעֵצֵי הַקֶּטֶף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שְׂשָׁפִין בָּהּ אֶת־הַצֶּפֶרֶן
כְּדִי שְׁתֵּהָא נְאֻה. יֵיזן קַפְרִיסִין שְׂשׁוֹרִין בּוֹ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדִי
שְׁתֵּהָא עֲזוּה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יִפִּין לָהּ. אֵלָּא שְׂאִין מִכְּנִיסִין
מִי רַגְלִים בְּמַקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

מד' שכל טוב
צ"ו כ"ב, י"ח.

מלא' ג. ד.

וְעֵרְבָה לִיהוּה מִנְחַת יִהוּדָה וִירוּשָׁלַם בִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קִדְמָנִית:

תה' פד, ה.

שצה"ל ענין
תפילה ס"ז.

יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שֹׁכֵךְ לֹ
אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שִׁיְהוּה אֱלֹהֵיו:

תְּהִלָּה לְדוֹר אַרְזוּמָמָךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְהוּה וּמְהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר:
דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מֵעַשִׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדָר כְּבוֹד
הוֹדֶךָ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ
וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיְעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ:
חֲנוּן וְרַחוּם יְהוּה אֲרַךְ אַפָּיִם וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוּה לְכָל
וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוּה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ

תה' קמה,
ח"כא: 33
צרכות 97
ד, 3: פסקו
ר"ד צרכות
97 ד, 3:
שצה"ל ענין
תפילה ס"ז,
וענין שצח
ס"ו קבו:
סה"ת ס"ו 3:
סת"ר ס"ו 3.

יְבָרְכֶנָּה: כְּבוֹד מְלִכוּתְךָ יֵאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ:
 לְהוֹדִיעוּ לְבַנְי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדֶּר מְלִכוּתוֹ:
 מְלִכוּתְךָ מְלָכוֹת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר:
 סוּמְךָ יִהְיֶה לְכָל־הַנְּפֻלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינַי־כָּל־
 אֵלֶיךָ יִשָּׁבְרוּ וְאַתָּה נֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח
 אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: צְדִיק יִהְיֶה בְּכָל־דְּרָכָיו
 וְחֹסֵד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קְרוֹב יִהְיֶה לְכָל־קֹרְאָיו לְכָל־אֲשֶׁר
 יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִהְיֶה אֶת־כָּל־אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים
 יִשְׁמִיד: תִּהְלֵת יִהְיֶה יְדְבָר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קֹדְשׁוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד:

וּאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְיָ:

תה' קטו, יח.

רא"ש ברכות
פ"ח, ס"ו.

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבְי פֹשֵׁעַ בְּיַעֲקֹב נֹאֵם יְהוָה: וְאֲנִי
 זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלְיָךְ
 וּדְבָרֵי אֲשֶׁר־שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא־יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ
 וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: וְאַתָּה
 קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֵל־זֶה וְאָמַר
 קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: בְּלַחֲשׁ: וּמִקְבְּלֵין דִּין מִן דִּין וְאֶמְרִין. קַדִּישׁ בְּשֵׁמי
 מְרוּמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קַדִּישׁ עַל־אַרְעָא עוֹבֵד
 גְּבוּרָתָהּ. קַדִּישׁ לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמַיָּא. יְהוָה צְבָאוֹת
 מְלֵיא כָּל־אַרְעָא זִיו יְקָרָה ע"כ: וּתְשַׁאֲנֵי רוּחַ וְאֲשַׁמַּע
 אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:
 בְּלַחֲשׁ: וּנְטַלְתְּנִי רוּחָא. וּשְׁמַעִית בְּתֵרַאי קַל זִיעַ שְׁגִיאָא.

ישע' נטו
כ"כח.

ראה תשובה ג'
שע"ת ס"ו ויה;
ליקו"פ פ"ט, כ;
שפה"ל ענין
תפיל' ס"ו מנד.

תה' ככ, ד.

ישע' ג, ג.

תרגום.

ישע' ג, יב.

תשר' כ"ג
או"ח ס"ו לת;
תוס' ברכות
ג, ח סוף ד"ה
ושני;
עור' או"ח
ס"ו קלכ.

וּמְשַׁבְּחִין וְאֹמְרִין בְּרִיד יִקְרָא דִּיהוּה מֵאַתֵּר בֵּית
 שְׂבִינְתָה ע"כ: יְהוּהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: בלחש: יְהוּה מַלְכוּתָה
 קָאִים לְעֹלָם וּלְעֹלְמֵי עֲלְמֵיָא: יְהוּה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
 וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיַצֵּר מַחְשְׁבוֹת
 לְבָב עַמְךָ וְהִכֵּן לְבָבְם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם וְיִכְפֹּר עוֹן
 וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יִעִיר כָּל־חַמְתּוֹ:
 כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסֹלַח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֶיךָ: צְדָקָתְךָ
 צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת: תֵּתֵן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קָדָם: בְּרוּךְ
 אֲדֹנָי יְיָ יוֹם יְעֻמְסֵלְנוּ הָאֵל יִשׁוּעֵתְנוּ סֵלָה: יְהוּה
 צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׁגֹּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: יְהוּה צְבָאוֹת
 אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח בְּךָ: (יְהוּה הוֹשִׁיעָה הַמְּלֹךְ יַעֲנֵנוּ
 בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ): ע"כ בלחש:

שמ" טו, ית.

זה"א כט, ית.

תה"א עת, לת.

תה"א פה, ה.

תה"א קיע, קמב.

מנ"כ ז, כ.

תה"א סה, כ.

תה"א נה, ת.

תה"א פד, יג.

תה"א כ, י.

ירושלמי
 זרכות
 פ"ה, ה"ה.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שְׁבָרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים.
 וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת וְחַיִּי¹ עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ.
 הִרְחַמְנוּ יִפְתַּח לִבֵּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֶהְבְּתוֹ וְיִרְאֵתוּ
 בְּלִבֵּנוּ. וְיִשִּׂים בְּלִבֵּנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ.
 וְלַעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבֵּי שָׁלֵם וּבְנַפְשׁ חַפְצָה.
 לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִגְדַּל לְבַהֲלָה. וְכֵן יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ יְהוּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁנִּשְׁמַר חֻקֶּיךָ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכָּה וְנִחְיֶה וְנִרְאָה וְנִירָשׁ יִשׁוּעַת שְׁנֵי
 הַמְּשִׁיחַ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. לְזִכּוֹת וְלִמְעֻשִׁים טוֹבִים וְלַחַיִּי
 הָעוֹלָם הַבָּא:

ע"פ סרע"ג

ח"א ס"א סה.

ראה ראצ"ה
 ח"א שו"ת ס"ו
 קסח: שנה"ל
 ענין תפילה
 ס"ו מנח:
 סת"ר ס"ו ג.

בבלי סנהדרין

טז, א.

¹ במד' רמ"ו וּבִלְוֵיָא: "חיי" ללא וי"ו.

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. מנחם בנמס"ו
פ"י ה"ו
תוס' ברכות
דף ג' א.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַזְמִיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ. תרגום ירוש'
ברא' מע, א;
ט"פ דנ"י ב, ב.
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשֻׁבְחָתָא אוינקלוס דב'
כת, מג.
וּנְחֻמָּתָא דְאֲמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יו"ט החל בחול ממושיכים לקמן עמוד 165.

בשבת מוסיפים ואומרים:

וְאֲנִי תְּפַלְתִּי־לְךָ יְהוָה עַתָּה רַצֹּן אֱלֹהִים בְּרַב־חֶסֶדְךָ. תה' טז, יד.
עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ: כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעִשָׂה נִפְלְאוֹת תה' פ, י.
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ
וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

הוצאת ספר תורה

וַיְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ יְהוָה וַיִּפְּצוּ אֵיבֶיךָ. במ' י, לה.
וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאִיךָ מִפְּנֵיךָ: קוּמְהָ עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפָדֵנוּ לְמַעַן תה' נד, טז.
חֶסֶדְךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה ישע' ב, ג.
תה' קלה, יג.
ישע' נב, כא.
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדַרְזוֹדֵר: יְהוָה חֲפִץ לְמַעַן צַדִּיקוֹ
יִגְדִיל תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

הַלְלוּ יְהוָה אֹדְהָ יְהוָה בְּכָל־לֵב בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעַדְהָ: תה' קיא, א-ד.
גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה דְּרוֹשִׁים לְכָל־חַפְצֵיהֶם:

שנה"ל שבת
סי' קכו.
שם רש"י.

ספר המכתוב
ד"ה ושני
כלבו סי' לו.

הוֹדוּהֶדֶר פִּעְלוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ עִמְדַת לְעַד: זָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתַי
 חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה: טָרַף נָתַן לִירְאָיו יִזְכָּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כַּח
 מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי יָדָיו אָמַת
 וּמִשְׁפָּט נְאֻמִּים כָּל־פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם
 בְּאֵמַת וַיִּשָּׂר: פְּדוּתוֹ שָׁלַח לְעַמּוֹ צְוֵה־לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ
 וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רְאֵשִׁית חֲכָמָהוּ יִרְאֵת יְהוָה שִׁכְל טוֹב לְכָל־
 עֲשִׂיהֶם תְּהַלְתּוּ עִמְדַת לְעַד:

גִּדְלוּ לַיהוָה אֶתִי וְנִרְוֹמָמָה שְׁמוֹ יַחְדוֹ:

תה"ל, ד, ה.

מס"ו יד, ה.

רוֹמָמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
 רוֹמָמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲר קְדוֹשׁ כִּי־קְדוֹשׁ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קְדוֹשׁ כִּיהוָה כִּי אֵין בְּלַתֵּד וְאֵין צוֹר
 כְּאֱלֹהֵינוּ: (כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוֹר זֹולְתֵי אֱלֹהֵינוּ):
 אַחַד אֱלֹהֵינוּ־ גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ־ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

תה"ל נט, ה.

תה"ל נט, ט.

ש"ס ב, ג.

תה"ל יח, לב.

מס"ו יד, ה.

וְתַגְּלָה (וְתִרְאָה) מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ מְהֵרָה. וַיַּחֲזֵן וַיִּרְחַס¹
פְּלִיטָתָנוּ וּפְלִיטַת כָּל־עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְנַנּוּ
(תְּמִיד) לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן וְאָמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן.
הַכֹּל הָבֹו גְדֹל לְאֱלֹהֵינוּ. וְתַנּוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

ש"ס מס"ו
יד, ג.

צ"ל לב, ג.

מגביהים ספר התורה ואומרים:²

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנִי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
צְוֵה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלַת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

צ"ל ד, מד.

צ"ל נג, ד.

צ"ל ד, ד.

מס"ו פ"ד,
ה"ת.

¹ במח' רמ"ז: תיבת "וירחם" לא מופיעה. ² במח' רמ"ז ובולוניה הגבהת התורה והפסוקים שאומרים אח"כ
 עד "כלכם היום" לא מופיעים. עד מח' שד"ל הגבהת התורה מופיעה לאחר קריאת התורה. ואח"כ בכל
 הסידורים מופיעה לפני קריאת התורה וכן נהוג היום.

כִּהֵן קָרְבַּי יַעֲמֵד הַכֹּהֵן (או: אִין כֹּהֵן יַעֲמֵד הַלֵּוִי או:
 יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ¹ שְׁנַתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּקִדְשָׁתוֹ. תּוֹרַת יְהוָה תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוֹת יְהוָה
 נְאֻמָּנָה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי־לֵב מִצֹּת
 יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד
 מִשְׁפָּטֵי־יְהוָה אֶמֶת צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תָּמִים דָּרְכּוֹ אִמְרַת־יְהוָה
 צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכֹל הַחַסִּים בּוֹ: דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי־נְעָם
 וְכֹל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: עֵז־חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתַמְכִּיהָ
 מְאֹשֶׁר: כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֵּיהָ וְיִוָּסִיפוּ לָהּ שָׁנוֹת חַיִּים: יְהוָה עוֹ
 לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

סה"ע, חדי.
 סה"י, ית, לא.
 משל"ג, חדי.
 משל"ט, יא.
 סה"כ, יא.

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם (הקהל עונה: יְבָרְכֶךָ יְהוָה):²
בְּרָכּוֹ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

רות 3, ד.

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

מס"ו פי"ג,
 ס"ו.
 ספרי
 פיסקה טו
 ד"ה כ"ו שס.

העולה חוזר ואומר: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
 מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מוזכר במשג'
 מנילה ד, 3;
 צבלי צרכות
 יא, 3; ט"פ
 מס"ו
 פי"ג, ה"ו.

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ
 תּוֹרַת אֶמֶת. וַחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מוזכר במשג'
 מנילה ד, 3;
 מס"ו
 פי"ג, ה"ו.

סד"ו רס"ג
 עמ"י שנג;
 סה"א"ק סדר
 קה"ת.
 סד"ו רס"ג
 עמ"י שנג;
 רא"ש צרכות
 פי"ז ס"ו כו.

ראצ"ה ח"ה
 ש"ת ס"ו
 קסה; שצה"ל
 ענין תפילה
 ס"ו מ"א;
 סת"ר ס"ו ו.

1 במח' רמ"ז ובולוניה "ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו" לא מופיע. וכן הפסוקים מספר משלי אינם מופיעים. הנוסח כאן הינו עפ"י המנהג האיטלקי בירושלים, שערך הרב מ"ע הרטום, עמ' 18, ג'.
 2 במח' רמ"ז ובולוניה: לא מופיע.

קוראין אחת מן הפרשות דלהלן לפי סדר של פרשיות השנה.

פרשת שמיני

ויק' ט, ד"ט.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-לָךְ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחֹטֵאת וְאֵיל
לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי יְהוָה: וְאֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר
לֵאמֹר קַחוּ שְׂעִיר-עִזִּים לְחֹטֵאת וְעֵגֶל וּכְבֹּשׁ בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם
לְעֹלָה: וְשׂוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבְחַ לְפָנַי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן כִּי הַיּוֹם יִהְיֶה נִרְאָה אֵלֵיכֶם: וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה
מֹשֶׁה אֶל-פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל-הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי
יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא
אֵלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: לוי וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קָרַב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ
וַעֲשֵׂה אֶת-חַטָּאתְךָ וְאֶת-עֹלֹתְךָ וּכְפַר בְּעֵדְךָ וּבְעַד הָעַם
וַעֲשֵׂה אֶת-קָרְבַּן הָעַם וּכְפַר בְּעַדְם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וַיִּקְרַב
אַהֲרֹן אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת-עֵגֶל הַחֹטֵאת אֲשֶׁר-לוֹ: וַיִּקְרְבוּ
בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת-הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבְּעוֹ בְּדָם וַיִּתֵּן עַל-קַרְנֹת
הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-הַדָּם יָצַק אֶל-יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת-הַחֵלֶב וְאֶת-
הַכֶּלֶיִת וְאֶת-הַיִּתְרֹת מִן-הַכֶּבֶד מִן-הַחֹטֵאת הַקָּטִיר הַמִּזְבֵּחַ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: יִשְׂרָאֵל וְאֶת-הַבֶּשֶׂר וְאֶת-הָעוֹר
שָׂרָף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַיִּשְׁחַט אֶת-הָעֵלָה וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת-הַדָּם וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת-הָעֵלָה
הַמְּצִיאוֹ אֵלָיו לְנִתְחִיָּה וְאֶת-הָרֹאשׁ וַיִּקְטֹר עַל-הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּרְחֹץ
אֶת-הַקָּרֶב וְאֶת-הַכְּרָעִים וַיִּקְטֹר עַל-הָעֵלָה הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּקְרַב
אֶת קָרְבַּן הָעַם וַיִּקַּח אֶת-שְׂעִיר הַחֹטֵאת אֲשֶׁר לָעַם וַיִּשְׁחַתְּהוּ
וַיַּחֲטְאוּהוּ כְּרֹאשׁוֹן: וַיִּקְרַב אֶת-הָעֵלָה וַיַּעֲשֶׂה כַּמִּשְׁפָּט:

פרשת אחרי מות

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם
 לִפְנֵי־יְהוָה וַיֹּמְתוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־
 אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֶל־יָבֵא בְּכָל־עַת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבַּיִת לַפְּרֻכָּת
 אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנֹן אֲרָאָה
 עַל־הַכַּפֹּרֶת: בְּזֹאת יָבֵא אֶהֱרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפָר בֶּן־בְּקָר
 לַחֲטָאֹת וְאֵיל לְעֹלָה: כְּתַנְתָּ־בְּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסֵי־בַד יִהְיוּ
 עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאֲבָנֹת בַּד יַחְזֹר וּבְמִצְנַפֶּת בַּד יִצְנֹף בְּגַדֵי־קֹדֶשׁ
 הֵם וְרַחֵץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ וְלִבְשָׁם: וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאֹת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה: וְהִקְרִיב
 אֶהֱרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ: לוֹי
 וְלִקַּח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְהִעֲמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד: וְנָתַן אֶהֱרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גִּרְלוֹת גֹּזֶל אֶחָד לַיהוָה
 וְגֹזֶל אֶחָד לְעֹזָאוֹל: וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־הַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה
 עָלָיו הַגֹּזֶל לַיהוָה וַעֲשֶׂהוּ חֲטָאֹת: וְהַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו
 הַגֹּזֶל לְעֹזָאוֹל יַעֲמִד־חֵי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ
 לְעֹזָאוֹל הַמִּדְבָּרָה: וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לוֹ
 וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשַׁחַט אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לוֹ:
 יִשְׂרָאֵל וְלִקַּח מִלֵּא־הַמִּחֻתָּה גִּחְלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה
 וּמִלֵּא חֲפָזָיו קָטְרֹת סַמִּים דִּקְקָה וְהִבִּיא מִבַּיִת לַפְּרֻכָּת: וְנָתַן
 אֶת־הַקָּטְרֹת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה וּכְסָהוּ עַנְן הַקָּטְרֹת אֶת־
 הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת: וְלִקַּח מִדָּם הַפָּר וְהִזָּה
 בְּאֲצָבָעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֹדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יִזֶּה שִׁבְעַ־
 פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֲצָבָעוֹ: וְשַׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר
 לָעָם וְהִבִּיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבַּיִת לַפְּרֻכָּת וַעֲשֶׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר

ויק' טו, סדרת.

עֲשֵׂה לָדָם הַפֶּר וְהוּזָה אֶתְּוֹ עַל־הַכֹּפֶרֶת וְלִפְנֵי הַכֹּפֶרֶת: וְכִפֵּר
עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתֶם
וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאַהֲל מוֹעֵד הַשְּׁכֵן אִתְּם בְּתוֹךְ טְמֵאתֶם: וְכָל־אָדָם
לֹא־יְהִיֶהוּ בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֵּר
בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל־קֹהֵל יִשְׂרָאֵל:

פרשת קדושים

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת־שִׁבְתִּי
תִּשְׁמְרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אֶל־תִּפְּנוּ אֶל־הָאֵלִילִם וְאֱלֹהֵי
מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹוי וְכִי תִזְבַּחוּ
זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבַּחְהוּ: בְּיוֹם זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל
וּמִמַּחֲרַת וְהַנּוֹתֵר עַד־יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשְׂרָף: וְאִם הָאָכֵל
יֵאָכֵל בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יִרְצָה: וְאִכְלֹי עֹנֵו יִשָּׂא
כִּי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חָלַל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ:
וּבִקְצֹרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרִצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאת שֹׂדֶךְ לְקַצֵּר
וְלִקַּט קִצִּירֶךָ לֹא תִלְקַט: וְכִרְמֶךָ לֹא תַעֲזֹל וּפְרֹט כִּרְמֶךָ
לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וּלְגֵר תַּעֲזֹב אִתְּם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יִשְׂרָאֵל
לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא־תִכְחָשׂוּ וְלֹא־תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ: וְלֹא־
תִּשָּׁבְעוּ בַשָּׁמַי לִשְׁקֹר וְחָלַלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
לֹא־תַעֲשֶׂק אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר אֶתְּךָ
עַד־בֹּקֶר: לֹא־תִקַּל חֹרֵשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְּשָׁל וְיִרְאֵת
מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:

ויק' יט, ט"ז.

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

סה"ת סוף
סי' נח.

**בְּרוּךְ¹ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים
טוֹבוֹת. שְׂגַמְלָנִי כָּל-טוֹב:**

ט"פ ע"פ
צרכות דף
נד, ג.

הקהל עונה:

סה"ת
נספחים
סי' ג.

**מִי שְׂגַמְלָךְ כָּל-טוֹב. הוּא יִגְמְלָךְ כָּל-טוֹב לְעַד סְלָה. יוֹדוּ
לַיהוָה חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:**

סה' קז, ת.

מי שברך לעולה לתורה:

**מִי שִׁבְרָךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יִבְרָךְ אֶת-כָּבוֹד
רַבִּי... שְׂמַתְנַדְּב... לְמַגּוּחַת גִּפְשׁ... וְלַמְּנוּחַת גִּפְשׁ כָּל-קְרוֹבֵיו
שְׂמַתּוֹ וְכָל-שְׂאֵר שְׂכֵבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. לְחַיֵּי... וְלַחַיֵּי כָּל-בְּנֵי בֵיתוֹ
וְלַחַיֵּי כָּל-קְרוֹבֵיו וְאוֹהֲבָיו וְלַחַיֵּי כָּל-הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וּבְשֹׁכֵר
זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵהוּ וְיִצְלֵהוּ מִכָּל-צָרָה וְצוּקָה. וְיִשְׁלַח
בְּרָכָה רְחוּחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂי יָדָיו. וּבְבִרְכָהוּ וּיִזְכְּהוּ לְעֹלֹת
לְרַגְלָא עִם-כָּל-יִשְׂרָאֵל אֲחֵיו. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:**

ט"פ דצ"ר
סוף פ"א י"א.

ט"פ ישעי'
לח, כ.

**יְהִי רְצוֹן לְפָנֵי אֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים לְכוּנֵן אֶת-בֵּית חַיֵּינוּ.
וְלְהַשִּׁיב שְׂכִינְתָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
וְנֹאמַר אָמֵן:**

ט"פ סרע"ג
ח"א סי' ק.

**יְהִי רְצוֹן לְפָנֵי אֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים לְרַחֵם עַל-פְּלִיטָתָנוּ. וְלַעֲצֹר
אֶת-הַמַּגֵּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעַלֵּינוּ וּמֵעַל בְּתֵינוּ. וּמֵעַל
כָּל-עֲדַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמַר אָמֵן:**

**יְהִי רְצוֹן לְפָנֵי אֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים לְקַיֵּם לָנוּ אֶת-כָּל-חֻכְמֵי
יִשְׂרָאֵל. הֵם וּבְנֵיהֶם (וּנְשֵׁיהֶם) וְתַלְמִידֵיהֶם
וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם. שֶׁבְּכָל-מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:**

¹ במד' רמ"ז וכולוניא לא מופיע.

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבוֹנֵנוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת
טוֹבוֹת (יְשׁוּעוֹת) וְנִחְמוֹת. מְהֵרָה מְאַרְבָּע כַּנְּפוֹת
הָאָרֶץ. וְנֹאמַר אָמֵן:

ישע' יא, יב.

אֲחִינוּ יִשְׂרָאֵל וְאֲנוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאֲסִירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנְּתוּנִים
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוּם (בְּרַחֲמֵינוּ) יְרַחֲמֵם וְיַחֲוֶן
אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ) בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיִוְשִׁיעֵם וְיִוְשִׁיעֵנוּ.
וְיִוְצִיאֵם וְיִוְצִיאֵנוּ מִצָּרָה לְרוּחָהּ. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב).
וְנֹאמַר אָמֵן:

תה' לג, כב.
תה' לת, טז.

תה' ס, יז.

תה' פד, י.

תה' קיט, ח.
תה' כ, י.

יְהִי-יְחִסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי-לָךְ יְהוָה
הוֹחֵלְתִי אֶתְּךָ תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ יְדִידֶךָ
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: (מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פָּנָיו מִשִּׂיחֶךָ:
לֹא-אָמוֹת כִּי-אֲחִיָּה וְאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶכֶךְ
יַעֲנֵנוּ בְיוֹם-קְרָאֵנוּ:

מחזירים את ספר התורה ואומרים:

תה' קמט,
יב' יד.

בַּחֲזוּרִים וְגַם-בְּתוֹלוֹת זְמַנִּים עַם-נְעָרִים:² יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם
יְהוָה כִּי-נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ הוֹדוֹ עַל-אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
וַיֵּרָם קָרוֹן לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל-חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבּוֹ
הַלְלוּ-יְהוָה: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֲיִבֵי אוֹשָׁע: וּבְגִנְחָה יֹאמַר
שׁוֹבָה יְהוָה רַבְּבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבַדְךָ
אֶל-תִּשָׁב פָּנָיו מִשִּׂיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִּי
אֶל-תַּעֲזוּבוּ: עֵץ-חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיָה מֵאֲשֶׁר:

ש"כ כב, ד.
צמ"י י, לו.

תה' קלג, י.

משל' ד, ב.

משל' ג, יח.

סמנטי'ו
סי' טו.

¹ במח' רמ"ז מופיע רק הפסוק הראשון. ² במח' רמ"ז ובולוניה הפסוק הראשון לא מופיע. וכן מ"בעבור דוד עבדך" וכו'. והנוסח כאן הוא לפי הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, עמ' 13 וראה שם בהערה (א) שבשעת הדחק אפשר לקצר.

דְּרַכֵּיהָ דְרִכֵּי־גֵעִם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יִמְיֵנו בְּקִדְּשׁ: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים לְכַלְנוּ חַיִּים.
 בִּי־עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים:

משל' ג. ת.
 איכ' ה, כה.

סה' לו, י.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ.
 וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־
 יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחכר צמס"ו
 פ"ו, ה"ו
 תוס' צרכות
 ד' ג, ח.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵי יִתְבָּרַךְ.

שצה"ל תפילה
 סי' ת.

תרגום ירוש'
 צרא' מט, ח;
 ט"פ דני' ב, ב.

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
 דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

אויקלוס דצ'
 כת, מנ.

ביו"ט מומשיכים בעמוד הבא. בשבת וחזה"מ עוברים לעמוד 218.

עמידה למנחה של פסח

קסה סרע"ג ח"ב
סי' עז.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

תה' נא, ח.

צלו ברכות
דף ט, ב.
מכילתא דר"י
שמי' מס'
דפסחא פ' טז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי

שמי' ג, ו.

אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל

ד' צ' י' ח;
צלו ברכות

הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה

דף לז, ב.
צ' יד, ב.

אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם

לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ

אַתָּה יְהוָה. מַגֵּן אַבְרָהָם:

צ' רצה
פ' לט; צלו
פסחים דף
קח, ב; שצה"ל
תפילה סי' יח.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ישע' סג, א.

מזריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמֵים רַבִּים. סוֹמֵךְ

ע"פ צלו
תענית דף
ג, א; אגדת
צ' פ' מד;
סרע"ג ח"א
סי' לת.

נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ

לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מְלַךְ

ש"א ב, ו.

מִמֵּית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת

מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

שצה"ל תפילה
סי' יח ששס
אגדה.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כָּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמוֹנֵי מִעֲלֵה עַם־קְבוּצֵי מַטְּה. יַחַד כָּלָם

סרע"ג; ר"ח
מגילה דף
יג, ב.
ישע' ו, ג.

קְדָשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וּקְרָא

צלו ברכות
דף כה, ב;
פרקי היובלות
רצתי מפ' ג'
והילך.
תוספתא
ברכות
פ"א, ה"ט.

זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר. קו"ח: קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת

יש' ג, יב.

מְלֹא כְלֵה־אָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ

כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְרֵי קְדָשְׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח:

יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

תה' קמז, י.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בקרוב".

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

סרע"ג

ט"פ מלא'
ח, יד.
שנה"ל תפילה
ס"ו יח ע"ג
חגדה.

מוזכר בצבלי
יומא דק

פז, ב; סרע"ג
ח"ב ס"ו ע"ג;

סד"ו רס"ג
עמ' קו.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת. קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹד־תֶּךָ. וְשִׁמְךָ¹ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
עָלֵינוּ קִרְאתָ:

ט"פ ד' ז, ת.
ט"פ תה'
קמט, ד.

ט"פ ירמ'
יד, ט.

וַתִּתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבְּתוֹת לְמִנּוּחָה
(ו)מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם
(בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֲרוּתָנוּ
מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכַר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם:

מוזכר בצבלי
צרכות דק
לג, ב; פסקו
ר"ד.

ט"פ מס"ו
פ"ט, ה"ח.

ויק' כג, ו.
שמו, יב, טו.

ט"פ סד"ו
רס"ג עמ' קו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה וְיִרְצֶה.
וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוֹרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מֹשֶׁיַח בֶּן־דָּוִד עֶבְדְּךָ.
וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה.
לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
וּבְיוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְכָרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה.
וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר
יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי
אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

מס"ו פ"ט,
ה"ה; סרע"ג
ח"ב ס"ו ע"ג.

ויק' כג, ו.
שנה"ל תפילה
ס"ו כג.

ט"פ דה"ב
כ, יב.
ט"פ נחמ'
ט, לא.

¹ במד' רמ"ו וּבִלְוִיָּא: אִיתָא "וְשִׁמְךָ".

מכר צירוף/ צרכות פ"ט, ה"ב.

מס"ו פ"ט, ה"ה; סדו רס"ג עמ' קו. צ"ד, ע"ח.

וְהִשְׁאֲנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים

וְלִשְׂמֹחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרַצִּיתָ

לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלֵה. קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן

חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שְׂבַעֲנוּ מִטוֹבְךָ. שִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתְךָ.

וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

(בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן (בשבת: שְׂבָתוֹת

עצמי פסחים 97 ק"ח, ב.

ס"ד ס"ו מ"ט, ו"ב.

וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת:

הַשְּׁבֵת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רַצֵּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל־תִּפְלְתֶם שְׁעָה.

וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל

תוס' מנחות 97 ק"ח, א ד"ה ונוכח.

וְתִפְלְתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד

עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן

ע"פ מ"ב, ד, יא.

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

שנה"ל תפילה ס"ו יח צ"ט אגדה.

הַמַּחֲזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

ע"פ מ"ד ת"ה ט"ו, ח.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה

הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

וְאַל־הִי אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ

הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־

נְשַׁמּוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.

וְעַל־נְסִיךְ שְׂבָכְל־יוֹם וְיוֹם

עִמָּנוּ וְעַל־נַפְּלֵאוֹרְתֶיךָ

וְטוֹבוֹרְתֶיךָ שְׂבָכְל־עַתָּה.

ד"ה ט"ו, יג.

ע"פ ספרי צמ"פ קל"ט.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל

הצייבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים

אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ

אֱלֹהֵי כָּל־בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר

בְּרֵאשִׁית. בְּרֵכּוֹת וְדַוְדָּאוֹת

לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־

שִׁחַיִּיתָנוּ וּקְמִיתָנוּ. כֵּן תַּחֲזִינָנוּ

וְתַחַנְּנוּ וְתִאֶסְפוּ גְּלוּתֵינוּ מֵאַרְבַּע

כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר

עַל שְׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ.

פסקי ריא"ז צרכות פ"ג ה"ב אות ז; שנה"ל תפילה ס"ו כ"ב.

ע"פ עצמי 97 מ, ח.

ירמ' ל"ב, כז.

ישע' י"א, יב.

ת"ה קי"ט, ה.

מ"ב כ"ג.

(בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):

ע"פ ירוש' צרכות פ"א ה"ה.

עָרַב וּבָקָר וְצֹהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם
 כִּי לֹא־תָמוּ חֲסָדֶיךָ וַיַּעֲוֹלֶם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

תה"ו נה, יח.
 ע"פ חז"ל
 ג, כג.
 סרע"ג ח"א
 ס"ו לנ.
 ע"פ ישע"י
 70, ו.

עַל־כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּפָנֶיךָ תָּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
 ס"ו יח כגס
 אגדה.

ע"פ תה"ו
 נב, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בָּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ
 כְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.

תה"ו פט, טו.

שנה"ל ענין
 תפילה ס"ו כד.

תּוֹרַת חַיִּים. אֲהַבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בִּרְכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרַךְ
 אֶת־כָּל־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שַׁעַר
 בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):²

ע"פ משל
 ד, יג.
 ע"פ דב'
 כו, טו.

ע"פ תה"ו
 כט, יא.

שנה"ל תפילה
 ס"ו יח כגס
 אגדה.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזון אומר פסוק זה בלחש:

צבלי ברכות
 דף ט, ב.

יְהִי־וְלְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה"ו יט, טו.

ויש נוהגין לומר:

ע"פ תה"ו
 לד, יד.

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תִּדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעַצְתָּם
 וְתִקְלַקְלַ מַחְשָׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח
 לִי שַׁעְרֵי תוֹרָה. שַׁעְרֵי חֶכְמָה. שַׁעְרֵי בִינָה. שַׁעְרֵי דַעָה. שַׁעְרֵי
 פְּרָנְסָה וְכִלְכֵּלָה. שַׁעְרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

צבלי ברכות
 דף יח, א; רש"י
 ברכות דף
 כט, ב ד"ה
 תחנונים.
 ע"פ סרע"ג.

ע"פ ש"ס
 יח, לב.

¹ במח' רמ"ו: תיבת "וחיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ו ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א.

תה"ו יט, טו.	יְהִיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:	צבלי ברכות דף ח, ט.
צבלי יומא דף נג, ג.	פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר: ¹	
לוי' כה, ג. ע"פ ישעי' סו, ה.	עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:	צבלי יומא דף נג, ג.
ע"פ משנ' לצות פ"ה, מ"ב.	(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּבַּחנָּה ² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):	רמ"א אר"ח ס"ו קכג ס"ח.
	החזן אומר:	
מחבר צמס"ו פ"ו ה"ו; תוס' ברכות דף ג, א.	יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיָמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל- בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:	
תרגום ירוש' צמ"א מ"ג, א; ע"פ דני' ג, כ.	יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:	צמ"ל תפילה ס"ו ת.
לויקלוס דב' כח, מנג.	לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנִחַמְתָּא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:	
ע"פ תרגום מ"א ט, מה. תרגום ירוש' שנ"א, יט.	תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קַדְם אֲבוּהוֹן דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:	
	יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל- כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:	
לוי' כה, ג. ע"פ ישעי' סו, ה.	עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:	

¹ במח' רמ"ו ובלונאי הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ו ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ² בתנ"י ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח ס"ו קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונאנו וכך מנהגנו.

ואומרים בנחת:

בְּרִיךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר
דִּבֶּר לֹא-נִפְּלָ דְבַר אֶחָד מְכֹל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עֶבְדּוֹ: יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר
הָיָה עִם-אַבְתֵּינוּ אֶל-יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל-יִטְשָׁנוּ:

מ"ג ת, נירמ.

אם יש בביה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים מזמור של יום (לעיל עמוד
140 ואילך) וקדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִזְמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוכר במס"ו
פ"ו ס"ו
תוס' ברכות
דף ג, ה.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֶלְמֵי יִתְבָּרַךְ. תרגום ירוש'
ברא' מט, ה;
ט"פ דני"ב, ב.

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אויקלוס דב'
כח, מנ.

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחְמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן: איו' כה, ג.
ט"פ ישע'
כ, ה.

שנה"ל תפילה
ס"א ת.

ס"ז סוף
ס"ז כד.

לפני מנחה של שביעי של פסח אומרים שיר השירים ללא ברכה:

מגילת שיר
השירים.

ש"ן רבתי.

יר השירים אשר לשלמה: ישקני מנשיקות
 פיהו כי טובים דדיך מיין: לריח שמניך
 טובים שמן תורק שמך על-כן עלמות אהבוך:
 משקני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה
 בך נזכרה דדיך מיין מישרים אהבוך: פ
 שחורה אני ונאווה בנות ירושלם כאהלי קדר כיריעות
 שלמה: אל-תראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש
 בני אמי נחרו-בי שמני נטרה את-הכרמים כרמי שלי
 לא נטרתי: הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה
 תרביץ בצהרים שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך:
 אס-לא תדעי לך היפה בנשים צאילך בעקבי הצאן
 ורעי את-גדיתיך על משכנות הרעים: פ
 לססתי ברכבי פרעה ומיתוך רעיתי: נאוו לחיך
 בתרים צוארך בחרוזים: תורי זהב נעשה-לך עם נקדות

הַכֶּסֶף: עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נִרְדֵי נָתַן רִיחוֹ: צְרוּר הַמָּרו
 דוּדִי לִי בֵּין שְׁדֵי יְלִיז: אֲשַׁלֵּל הַכֶּפֶרו דוּדִי לִי בְּכַרְמִי
 עֵין גְּדִי: ׀ הַנֶּדֶד יִפֶּה רַעֲיָתִי הַנֶּדֶד יִפֶּה

עֵינֶיךָ יוֹנִים: הַנֶּדֶד יִפֶּה דוּדִי אֶף נָעִים אֶף־עַרְשֵׁנו רַעֲנָנָה:
 קָרוֹת בְּתֵינּו אַרְזִים רַהֲיִטְנוּ: בְּרוֹתִים: אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן
 שׁוֹשַׁנַּת הָעֵמְקִים: כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים בֵּן רַעֲיָתִי בֵּין
 הַבָּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר כֵּן דוּדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ
 חֲמֹדָתִי וַיִּשְׁבְּתִי וּפְרִיז מִתּוֹק לְחֶכְמִי: הִבִּיאֲנִי אֶל־בַּיִת הַיֵּין
 וְדָגְלוּ עָלַי אֲהַבָּה: סִמְכוֹנִי בְּאֲשֵׁישׁוֹת רַפְדוֹנִי בַתְּפוּחִים
 כִּי־חֹלֶת אֲהַבָּה אֲנִי: שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וַיִּמְיֵנו
 תַּחְבֵּקֵנִי: הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אֹ
 בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִסְתַּעֲרוּ וְאִסְתַּעֲרוּ אֶת־הָאֲהַבָּה
 עַד שֶׁתַּחֲפֹץ: ׀ קוֹל דוּדִי הִנְהִיזָה

בָּא מְדַלֵּג עַל־הַהָרִים מִקַּפֵּץ עַל־הַגְּבְעוֹת: דוֹמָה דוּדִי
 לְצִבִּי אֹ לְעַפְר הָאֵילִים הִנְהִיזָה עוֹמֵד אַחֲרַ כְּתִלְנו
 מִשְׁגִּיחַ מִן־הַחֲלֹנוֹת מִצִּיץ מִן־הַחֲרָכִים: עֲנָה דוּדִי וְאָמַר
 לִי קוֹמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכִּי־לָךְ: כִּי־הִנֵּה הִסְתּו עֶבֶר
 הַגֶּשֶׁם חִלַּף הַלָּךְ לוֹ: הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר
 הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנו: הַתְּאֵנָה חֲנֻטָה פְּגִיחָה
 וְהַגְּפָנִים סְמֹדֵר גִּתְנו רִיחַ קוֹמִי לָךְ? רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכִּי־
 לָךְ: ׀ יוֹנְתִי בְּחֻגֵי הַסֶּלַע בְּסִתְרַ הַמְּדַרְגָּה
 הִרְאִינִי אֶת־מְרָאֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלְךָ כִּי־קוֹלְךָ עָרֵב
 וּמְרָאֶיךָ נְאוּהָ: ׀ אַחֲזוּ־לְנו שְׁעָלִים

1 זהו הקרי, והכתיב "רחישנו". 2 זהו הקרי, והכתיב "לכיי".

שָׁעֲלִים קָטָנִים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סְמָדָר: דּוּדֵי
לִי וְאֲנִי לוֹ הֲרַעָה בְּשׁוֹשָׁנִים: עַד שִׁפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ
הַצִּלְלִים סָבִב דְּמַהֲלֵךְ דּוּדֵי לְצַבִּי אִוּ לְעַפְרַי הָאֵילִים
עַל־הָרֵי בְּתָר: ׀
בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְּאֵתִי: אֲקוּמָה
נָא וְאִסּוּבָבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת אֲבַקֶּשֶׁה אֶת
שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְּאֵתִי: מִצְּאוּנֵי הַשְּׂמָרִים
הַסֹּבְבִים בְּעִיר אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי רְאִיתֶם: כַּמְעַט
שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמִּצְּאֵתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי אֲחֻזְתִּי
וְלֹא אֲרַפְּנוּ עוֹד—שֶׁהֵבִיאתִי אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֲדָר
הַזֹּרְתִי: הַשִּׁבְעֵתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אִוּ
בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִסְתַּעֲרוּ וְאִסְתַּעֲרוּ אֶת־הָאֵהְבָה
עַד שֶׁתַּחֲפִץ: ׀
כְּתִימְרוֹת עֵשֶׂן מְקַטְרֶת מֵרֹ וּלְבוֹנָה מְכַל אֲבָקָת רוֹכֵל:
הִנֵּה מִטְתּוֹ שֶׁל־שְׁלֹמֹה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי
יִשְׂרָאֵל: כָּלֶם אֲחֻזֵי חָרֵב מְלֻמְדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חֲרָבוֹ
עַל־יָרְכוּ מִפְּחָד בְּלִילוֹת: ׀ אֲפֹרִיזֵן עֲשֵׂה לִּי
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֵצֵי הַלְּבָנוֹן: עֲמוּדָיו עֲשֵׂה כֶּסֶף רִפְיֶדְתּוֹ
זָהָב מִרְכָּבוֹ אֲרָגְמָן תּוֹכוֹ רְצוּף אֵהְבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם:
צְאֻנָּה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שֶׁעֲטָרָה־
לִּי אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׁמְחַת לְבוֹ: ׀ הִנֵּךְ
יָפָה רַעִיתִי הִנֵּךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ שֶׁעָרְךָ
כְּעָדָר הָעֹזִים שֶׁגִּלְשׁוּ מֵהָר גִּלְעָד: שִׁנִּיךְ כְּעָדָר הַקְּצוּבוֹת
שֶׁעָלוּ מִן־הַרְחֻצָּה שֶׁכָּלֶם מִתְּאִימוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם:
כַּחוֹשׁ הַשְּׁנִי שֶׁפְּתוֹתֶיךָ וּמִדְּבָרְךָ נִאוּהָ כְּפֶלֶחַ הַרְמוֹן רִקְתְּךָ

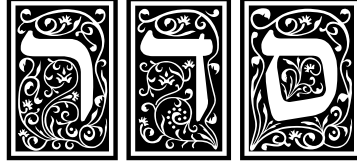
מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ: כְּמַגְדֵּל דְּוִיד צְוֹאֲרֶךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיזוֹת אֶלְךָ
 הַמְּגִן תְּלוּי עָלָיו כֹּל שְׁלֹטֵי הַגְּבָרִים: שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כִּשְׁנֵי
 עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה הַרוּעִים בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד שִׁפּוּחַ הַיּוֹם
 וְנָסוּ הַצִּלְלִים אֵלֶיךָ לִי אֶל־הַר הַמּוֹר וְאֶל־גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה:
 כְּלָךְ יִפְהַרְעֵתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ: ׀ אֶתִּי מְלַבְּנוֹן
 כִּלָּה אֶתִּי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֶמְנָה מֵרֵאשׁ
 שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעַנּוֹת אֲרִיזוֹת מֵהַרְרֵי נְמָרִים: לִבְבַּתְּנִי
 אַחֲתִי כִלָּה לִבְבַּתְּנִי בְּאַחֲתִי מֵעֵינֶיךָ בְּאַחַד עֵנֶק מִצְּוֹרְנֶיךָ:
 מֵה־יָפוּ דְדִיךָ אַחֲתִי כִלָּה מֵה־טָבוּ דְדִיךָ מִיַּיִן וְרִיחַ שְׁמֶנֶיךָ
 מִכָּל־בְּשָׂמִים: נִפְתַּת תִּטְפְּנָה שְׁפֹתֶיךָ כִלָּה דְּבֶשׂ וְחָלָב
 תַּחַת לְשׁוֹנֶיךָ וְרִיחַ שְׁלֹמֶתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן: גִּוֹן נֶעוּל אַחֲתִי
 כִלָּה גֵּל נֶעוּל מֵעֵין חָתוּם: שְׁלַחֲיֶיךָ פְּרָדִים רְמוּזִים עִם
 פְּרֵי מְגָדִים כְּפָרִים עִם־נְרָדִים: נִרְדּוּ וְכִרְכֹּם קָנָה וְקִנְמוֹן
 עִם כָּל־עֵצֵי לְבוֹנָה מֵרֵ וְאֶהְלוֹת עִם כָּל־רֵאשֵׁי בְּשָׂמִים:
 מֵעֵין גַּזִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן־לְבָנוֹן: עוֹרֵי צִפּוֹן
 וּבּוֹאֵי תִימָן הַפִּיחֵי גִנִּי יִזְלוּ בְּשִׁמּוֹ יָבֵא דוֹדִי לְגִנּוֹ וַיֹּאכֵל
 פְּרֵי מְגָדָיו: בְּאֶתִּי לְגִנִּי אַחֲתִי כִלָּה אֲרִיתִי מוֹרֵי עִם־בְּשָׂמֵי
 אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם־דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יִינֵי עִם־חֶלְבֵי אֶכְלוּ רֵעִים
 שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים: ׀ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר
 קוּלוֹ דוֹדִי דוֹפֵק פֶּתַח־לִי אַחֲתִי רַעִיתִי יוֹנֵתִי תַמְתִּי
 שְׂרָאשֵׁי נִמְלֵא־טָל קוֹצוֹתִי רְסִיסֵי לֵילָה: פֶּשֶׁטֶתִי אֶת־
 כְּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבִּשְׁנָה רַחֲצֵתִי אֶת־רַגְלִי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם:
 דוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר וּמַעֵי הָמוּ עָלָיו: קִמְתִּי אֲנִי לַפֶּתַח

1 זהו הקרי, והכתיב "באחד".

לְדוּדֵי וַיְדִי נְטֹפֵי-מֹר וְאַצְבְּעֹתַי מֹר עִבְרָה עַל כַּפּוֹת
 הַמְנַעֵל: פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֶמֶק עִבְרָה נִפְשִׁי יֵצֵאָה
 בְּדַבְּרוֹ בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קָרָאתִיו וְלֹא עָנְנִי:
 מִצְאָנִי הַשְּׂמֵרִים הַסְּבָבִים בְּעִיר הַכּוֹנֵי פִצְעוֹנֵי נִשְׂאוּ
 אֶת-רִדְיִי מֵעַלֵי שְׂמֵרֵי הַחֲמוֹת: הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם אֲסִיתְמָצְאוּ אֶת-דוּדֵי מֵהִתְגִּידוּ לוֹ שְׂחֹלֶת
 אֶהְבֶּה אֲנִי: מֵהִדוּדָךְ מִדוּד הַיִּפָּה בְּנָשִׁים מֵהִדוּדָךְ
 מִדוּד שְׂכָכָה הַשְּׂבַעְתָּנִי: דוּדֵי צַח וְאֵדוֹם דָּגוּל מְרַבְּבָה:
 רָאשׁוּ בָתֶם פֹּה קוֹצוֹתַי תִּלְתְּלִים שְׂחָרוֹת כְּעוֹרֵב: עֵינָיו
 כְּיוֹנִים עַל-אֶפְיָקֵי מִים רַחְצוֹת בְּחֶלֶב יִשְׁבּוֹת עַל-מִלְאָת:
 לְחִיו כְּעָרוֹגַת הַבֶּשֶׂם מְגִדְלוֹת מְרַקְחִים שְׂפֹתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים
 נְטֹפּוֹת מֹר עִבְרָה: יְדִיו גְּלִילֵי זָהָב מְמַלְאִים בִּתְרֹשִׁישׁ
 מַעֲיו עֵשֶׂת שֵׁן מְעַלְפֹת סְפִירִים: שׁוֹקוֹ עֲמוּדֵי שֵׁשׁ
 מִיִּסְדִּים עַל-אֲדָנֵי-פֹה מְרָאֵהוּ כְּלִבְנוֹן בְּחֹר כְּאֲרוֹזִים:
 חֲבוֹ מִמֵּתְקִים וְכֹלֹ מִחֲמָדִים זֶה דוּדֵי וְזֶה רַעֲי בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם: אָנֹה הַלֶּךְ דוּדָךְ הַיִּפָּה בְּנָשִׁים אָנֹה פָּנֵה דוּדָךְ
 וְנִבְקָשְׁנוּ עִמָּךְ: דוּדֵי יָרֵד לָגְנוֹ לְעָרְגוֹת הַבֶּשֶׂם לְרַעוֹת
 בְּגָזִים וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים: אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הִרְעָה
 בְּשׁוֹשְׁנִים: ׀ יָפָה אֶת רַעֲיִתִי כְּתֹרְצָה
 נְאוּהָ כִּירוּשָׁלַם אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת: הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדֵי שְׁהָם
 הִרְהִיבֵנִי שְׁעָרֶךָ כְּעֵדֶר הָעוֹזִים שְׂגָלְשׁוֹ מִן-הַגְּלֵעָד: שְׂנִיךָ
 כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שְׁעָלוּ מִן-הִרְחֻצָּה שְׂכָלֶם מִתְאִימוֹת
 וְשָׂכְלָה אֵין בָּהֶם: כְּפֹלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ:
 שְׂשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשִׂמְנִים פִּילֻגְשִׁים וְעֵלְמוֹת אֵין מִסְפָּר:
 אַחַת הִיא יוֹנְתִי תִמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה בָּרָה הִיא

לְיֹלְדֹתֶיהָ רְאוּהָ בְנוֹת וַיֵּאֱשְׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילֹגֶשִׁים
 וַיְהִלְלוּהָ: ׀ מִי־זֹאת הַנְּשֻׁקָהָ כְּמו־שַׁחַר יָפָה
 כְּלִבְנָה בְּרָהּ כַּחֲמָה אֵימָה כַּנְּדָגְלוֹת: ׀ אֶל־
 גִּנַּת אֶגְזוֹ יִרְדְּתִי לִרְאוֹת בְּאֲבִי הַנְּחַל לִרְאוֹת הַפְּרָחַה
 הַגֶּפֶן הַנִּצְצוֹ הַרְמוֹנִים: לֹא יִדְעֵתִי נַפְשִׁי שְׂמִתְנִי מִרְכָּבוֹת
 עִמִּי נָדִיב: שׁוּבִי שׁוּבִי הַשְּׁוֹלְמִית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנַחֲזֶה־בְךָ
 מִה־תַּחֲזוֹ בַשְּׁוֹלְמִית כַּמְחַלֵּת הַמַּחֲנִים: מִה־יָפוּ פְעַמְיָךְ
 בַּנְּעָלִים בַּת־נָדִיב חֲמוּקֵי יִרְכִיךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדַי
 אָמֹן: שְׂרָרְךָ אֲנִי הִסְהֵר אֶל־יַחֲסֵר הַמְּזוּג בְּטַנְךָ עֲרַמַת
 חֲטִים סוּגָה בַשְּׁוֹשְׁנִים: שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תֵּאֱמָר
 צְבִיָּה: צֹאֲרֵךְ כַּמְגִדֵּל הַשֵּׁן עֵינֶיךָ בְּרָכוֹת בְּחֻשְׁבוֹן
 עַל־שֵׁעַר בַּת־רַבִּים אַפְּךָ כַּמְגִדֵּל הַלְּבָנוֹן צוּפָה פָּנֶי
 דְּמָשֶׁק: רֹאשְׁךָ עַל־יָךְ כַּכְּרָמֶל וְדִלַּת רֹאשְׁךָ כַּאֲרֻגְמָן
 מִלֶּךְ אֶסּוּר בְּרֹהֲטִים: מִה־יָפִיתִי וּמִה־נִּעְמַת אֲהַבָּה
 בַּת־עֲנוּגִים: זֹאת קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתַמָּר וְשְׂדֵיךָ לְאַשְׁכְּלוֹת:
 אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר אַחֲזָה בְּסַנְסֻנִּי וַיְהִי־נָא שְׂדֵיךָ
 כַּאֲשֶׁכְלוֹת הַגֶּפֶן וְרִיחַ אַפְּךָ כַּתְּפוּחִים: וְחַכְךָ כִּיֵּן הַטּוֹב
 הוֹלֵךְ לְדוֹדַי לְמִישָׁרִים דוֹבֵב שַׁפְתֵי יְשָׁנִים: אֲנִי לְדוֹדַי
 וְעָלִי תִשׁוּקְתוֹ: ׀ לָכֵה דוֹדִי נִצָּא הַשָּׂדֶה
 נְלִינָה בַּכְּפָרִים: נִשְׁכַּיְמָה לְכַרְמִים נִרְאָה אֶס־פְּרָחַה הַגֶּפֶן
 פִּתַח הַסְּמֹדֵר הַנִּצְצוֹ הַרְמוֹנִים שָׁם אֲתֵן אֶת־דְּדֵי לֶךְ:
 הַדּוֹדָאִים נִתְנוּ־רִיחַ וְעַל־פְּתַחֲחֵינוּ כָּל־מְגִדִים חֲדָשִׁים גַּם־
 יְשָׁנִים דוֹדֵי צְפִנְתִּי לֶךְ: מִי יִתְנֶךָ כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי
 אֲמַצְאֶךָ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם לֹא־יָבוֹז לִי: אֲנַהֲגֶךָ אֲבִיאֶךָ
 אֶל־בֵּית אֲמִי תִלְמַדְנִי אֲשַׁקֶּךָ מִיָּזֵן הַרְקַח מִעֵסִים רַמְנִי

שְׁמֵאלוֹ תַחַת רֵאשִׁי וַיְמִינֵנִי תַחְבֵּקֵנִי: הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם
 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מִהֲתַעֲרִוּוּ וּמִהֲתַעֲרְרוּ אֶת־הָאֱהָבָה עַד
 שְׂתַחַפֵּץ: ◦ מִי זֹאת עָלָה מִן־הַמְדְּבָר מִתְרַפֶּקֶת
 עַל־דוֹרָה תַחַת הַתְּפוּחַ עוֹרֶרְתִּיךְ שָׁמָּה חִבְּלָתְךְ אִמּוֹךְ
 שָׁמָּה חִבְּלָה יִלְדְתְךְ: שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל־לִבְךְ כַחוֹתֶם
 עַל־זְרוּעֶךְ כִּי־עוֹזָה כַמּוֹת אֱהָבָה קָשָׁה כַשְּׂאוֹל קִנְיָאָה
 רִשְׁפִיָּה רִשְׁפִי אֵשׁ שֶׁלֹּהֶבְתֶּיהָ: מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
 לְכַבּוֹת אֶת־הָאֱהָבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטָפוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ
 אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ: ◦ אַחֲזוֹת
 לָנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ מִהֲנַעֲשֶׂה לְאַחֲתֵנוּ בַיּוֹם
 שִׁיד־בְּרֵכָה: אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנָה עָלֶיךָ טִירַת כֶּסֶף
 וְאִם־דָּלַת הִיא נִצּוֹר עָלֶיךָ לֹחַ אֶרֶז: אֲנִי חוֹמָה וְשָׂדֵי
 כַמְגַדְלוֹת אֲזוּ הֵייתִי בְּעֵינָיו כַּמוֹצֵאת שָׁלוֹם: ◦
 כָּרֶם הָיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמֶּזֶן
 נָתַן אֶת־הַכָּרֶם לְנֹטְרִים אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף:
 כְּרָמִי שָׁלִי לְפָנַי הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֵמָה וּמֵאֲתַיִם לְנֹטְרִים
 אֶת־פָּרְיוֹ: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּזִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלְךְ
 הַשְּׂמִיעֵנִי: בְּרַחוּ דוֹדַי וְדַמְה־לְךְ לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרֵי הָאֵילִים
 עַל הָרִי בְּשָׂמִים: ♣

ערבית למוצ"ש ויו"ט ולימי חוה"מ

במוצאי שבת אומרים:

יְהוָה מֶלֶךְ גִּאֲוֹת לְבָשׁ. לְבָשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאוֹרָה. אֶף־תִּכּוֹן
תִּבְלַל בַּל־תְּמוּט: נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז. מְעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאֹ
נְהַרְוֹתוֹ יְהוָה. נִשְׂאֹ נְהַרְוֹת קוֹלָם. יִשְׂאֹ נְהַרְוֹת דְּכֵיִם: מִקְלוֹתוֹ
מִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם. אֲדִיר בְּמַרוֹם יְהוָה: עֵד־תִּיָּדוֹ
נֶאֱמָנוּ מְאֹד. לְבִיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

תה"ג, ל"ה, ל"ז.

תִּכּוֹן תִּפְלְתִי קִטְרֹת לְפָנֶיךָ מִשְׁאֵת כְּפִי מִנְחַת־עֶרֶב: עֶרֶב
וּבִקָּר וַיִּצְהָרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה וַיִּשְׁמַע קוֹלִי: בְּרוּךְ
אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־הִסִּיר תִּפְלְתִי וַחֲסִדּוֹ מֵאֵתִי:

תה"ו קמ"א, ב.
תה"ו נ"ה, י"ח.
תה"ו ס"ו, ב.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר עֵינֵי אֱלֹהֵהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי
מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצָן: אֶל־יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ
אֶל־יִנּוֹם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יִנּוֹם וְלֹא יִשָּׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה
שְׁמֶרְךָ יְהוָה אֶלְךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְבֶּה וַיִּרְחַ
בַּלְיָלָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה
יִשְׁמֹר־צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

תה"ו קמ"ב,
ל"ח.

לְדָוִד בְּרוּךְ יְהוָה צוּרֵי הַמְּלִמָּד יָדַי לְקָרֵב אֲצַבְעוֹתַי
לְמַלְחָמָה: חֲסִדֵי וּמִצְוֹתַי מִשְׁגִּבֵי וּמַפְלִטֵי לִי מִגִּנֵּי
וּבֹ חֲסִיתִי הִרְוֹדֵד עָמִי תַחְתֵּי: יְהוָה מִה־אָדָם וַתִּדְעֵהוּ
בְּנֵאֲנוּשׁ וַתַּחֲשִׁבֵהוּ: אָדָם לֵהֲבִיל דָּמָה יָמָיו כְּצֶלַע עוֹבֵר: יְהוָה
הִט־שְׁמִיךָ וַתִּרְדַּ גָּע בַּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ: בְּרוּךְ בְּרַק וַתִּפְיֵצֵם

תה"ו קמ"ג,
ל"ט.

שְׁלַח חֲצִיךָ וּתְהַמָּס: שְׁלַח יָדֶיךָ מִמְרוֹם פְּצָנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם
 רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֹכַר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׂוֹא וַיִּמְיָנֻם יַמִּין שְׁקָר:
 אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָּךְ בְּנִגְבַל עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה־לָּךְ:
 הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לְמַלְכִים הַפּוֹצֵה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מִחֶרֶב רַעָה:
 פְּצָנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֹכַר אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׂוֹא וַיִּמְיָנֻם
 יַמִּין שְׁקָר: אֲשֶׁר בְּנִינוּ כְּנֻטְעִים מְגֹדְלִים בְּנִעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ
 כְּזֹיֹת מְחֻטָּבוֹת תִּבְנֶית הֵיכָל: מְזוּיָנוּ מְלֵאִים מִפִּיקִים מִזֶּן אֶל
 זֶן צֹאנֵינוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרַבְּבוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ: אֲלוֹפֵינוּ מִסְבָּלִים
 אִיזְפָּרִץ וְאִין יוֹצֵאת וְאִין צְוָחָה בְּרַחֲבֵתֵינוּ: אֲשֶׁר־יֵהֱעֵם שְׂכָכָה
 לוֹ אֲשֶׁר־יֵהֱעֵם שִׁיהוּהָ אֱלֹהֵינוּ:

תה"ס ז, ארת.

לְמַנְצַח בְּנִגִּיֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יֵאָר
 פָּנָיו אֲתָנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאָרֶץ דְּרָכָךְ בְּכָל־צִוִּים
 יִשׁוּעַתָּךְ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: יִשְׁמַחוּ
 וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאֲמִים בְּאָרֶץ תִּנְחַם
 סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: אָרֶץ נִתְּנָה
 יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ
 כָּל־אֲפִסֵי־אָרֶץ:

בימי חול המועד ובמוצאי יו"ט מתחילים מכאן:

(אם מוצאי יו"ט חל בליל שבת, מתפללים קבלת שבת וערבית של ליל שבת).

תה"ע עת, לעו;
 סרע"ג, סדו'
 רס"ג
 תה"כ, י

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עֲוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ
 וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמַּתּוֹ: יְהוּה הוֹשִׁיעָה הַפְּלֵךְ יַעֲנֵנוּ
 בְּיוֹם־קָרְאֵנוּ:¹

סרע"ו סו'
 תכה, שכה"ל
 ענין תפילה
 סו' מט,
 וסת"ר סו' טו'
 צסס ר'
 אליעזר הגדול.

¹ במח' רמ"ו בולגניא ובמח' שד"ל "לאחר והוא רחום" כתוב: "ה' אל רחום ותנון אך אפים ורב חסד ואמת". לאחר מכן נשמט.

משנ' ברכות פ"ז מ"ג.

החזן אומר: **בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבַרֵךְ:**

סרע"ג ח"א סי' נ"א.

ספרי פי' שו ד"ה כי שס.

הקהל אומר ואחריו החזן: **בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבַרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

משנ' ברכות פ"א, מ"ה; ע"פ סרע"ג ח"א סי' נ"א;

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מַעְרִיב עַרְבִים. וּבַחֲכָמָה פִּוְתַח שְׁעָרַיִם. וּבִתְבוּנָה

סדו' רס"ג עמ' כ.

מְשֻׁנָּה עֵתִים. וּמַחְלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים. וּמַסְדֵּר אֶת־הַכּוֹכָבִים

בבלי ברכות דף י"א, ב.

בְּמַשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרַצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹמָם וְלַיְלָה. גּוֹלֵל

ישע' מז, ד.

אוֹר מְפַנֵּי־חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מְפַנֵּי־אוֹר. הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמַבְיֵא

אהמ"ד עמ' 127: רש"י תה" סה, ט.

לַיְלָה. הַמְּבַדִּיל בֵּין־יוֹם וּבֵין־לַיְלָה. יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ.

וְשְׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ

אַתָּה יְהוָה. הַמַּעְרִיב עַרְבִים:

משנ' ברכות פ"א, מ"ה; סרע"ג ח"א סי' נ"א;

אֶהְבֵּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֵּת. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדְתְּ. עַל־כֵּן יְהוָה

ע"פ ירמי' נ"א, ב.

סדו' רס"ג עמ' כ; פסקי

אֱלֹהֵינוּ. בְּשִׁכְבָּנוּ וּבְקוּמָנוּ תֵּן־בְּלַבְנּוֹ. לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רַצוֹנְךָ.

ר"ד ברכות י"א, ב; שבת"ל ענין תפילה סי' יד.

וְנִשְׁמַח וְנַעֲלֶז בְּדַבְּרֵי (תְּלִמּוּד) תּוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ

(וְחֻקוֹתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבִהֶם

נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֶהְבֵּתְךָ אֶל־תִּסַּר מִמֶּנּוּ עַד־נִצָּח

ע"פ מ"א י, ט.

נִצָּחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הקורא ק"ש יכוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה, אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד. צריך להאריך בדלי"ת של "אחד", וצריך להתניו בזיין של "תזכרו" ושל "וזכרתם". אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

בבלי ברכות דף טו, ב; סרע"ג.

בבלי ברכות דף י"א, ב; סרע"ג.

המתפלל יחיד אומר: **אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:**

בבלי שבת דף קט"ו, ב.

מד"א ד' ה, י"א.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

ד' ו, ד.

משנ' ברכות פ"א מ"ג; סרע"ג ח"א סי' נ"א.

ד"ר ב. לו.

בבלי פסחים
דף נז, ט.

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

בבלי ד"ר
סדר רס"ג
עמ' סז.

וְאֵהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל-מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
 מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם
 בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:
 וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
 עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

בבלי ד"ר
יב"כא;
סדר רס"ג
עמ' סז.

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ
 בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי מִטַּר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ
 יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי
 עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם
 פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת-
 הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהִיאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ
 וְאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן
 לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם
 וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וְלִמְדֹתֶם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת
 בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל
 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי
 הַשָּׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ:

משנ' ברכות
פ"ח, מ"ה;
סדו' רס"ג
עמ' כז.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל-כַּנְּפֵי
בְגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנִתְּנוּ עַל-צִיצֵת הַכֹּהֵן פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת
יְהוָה וְעַשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעַשִׂיתֶם
אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוּר אוֹמֵר: אָמֵת:

במ' טו,
לרמ"א.

פסקי רי"ד
ברכות יב, א;
סת"ר סו' ט.

בבלי ברכות
דף יב, א.

החזן חוזר ואומר: יהוה אלהיכם אמת:

ירמ' י, י.

וְאִמּוּנָה כָּל-זֹאת וְקִים עֲלֵינוּ. כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֵין זולָתוֹ. וְאִנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ
מִיַּד מַלְכִים. הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְּכָנוּ מִכַּף כָּל-עֲרִיצִים.¹ הָאֵל
הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ. הַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל-אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ.
הַשֵּׁם גִּפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא-נִתֵּן לְמוֹט רַגְלֵנוּ: הַמְדַרְיֵכֵנוּ
עַל-בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיִּרְם קַרְנֵנוּ עַל-כָּל-שׁוֹנְאֵינוּ. (הָאֵל)
הָעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וּנְקָמָה בְּפָרְעָה. אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים
בְּאֶדְמַת בְּנֵי-חָם. הַמְכָה בְּעֶבְרָתוֹ כָּל-בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם.
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ מִתּוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר בְּנָיו
בֵּין-גְּזֵרֵי יַם-סוּף. אֶת-רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת-שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת
טַבַּע. וְרָאוּ בָנִים אֶת-גְּבוּרָתוֹ. שִׁבְחוּ² וְהוֹדוּ לְשִׁמוֹ.
וּמְלָכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ
עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלֶם. מִי-כִמְכָה בְּאֵלֶם

משנ' ברכות
פ"ח, מ"ה;
סדו' רס"ג
עמ' כז.

סו' טו, ט.

שמו' טו, יא.

¹ במד' רמ"ו: "העריצים" בתוספת ה"א. ² במד' רמ"ו: תיבת "שבחו" לא מופיעה.

יְהוָה מִי כְמִכָּה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא־
 מְלִכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵי־ךָ בּוֹקֵעֵ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה־ זֶה אֵלֵי עָנּוּ
 וְאָמְרוּ־ יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃ וְנֶאֱמַר־ כִּי־פָדָה יְהוָה
 אֶת־יַעֲקֹב וַגָּאֵלֹ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־
 גָּאֵל יִשְׂרָאֵל׃

שמ"ט, יח.
 ירמ' לא, י.

צנזי פסחים
 דף קח, ב.

הַשְּׂכִיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם־ וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכֵנוּ לְחַיִּים
 (טוֹבִים) וְלְשָׁלוֹם־ וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ־
 וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ־ וְתִקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ־ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 (מִהֲרָה) לְמַעַן שְׂמֹךְ־ וְהִסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב־ דָּבָר וְחָרֵב
 וְרָעַב וְיָגוֹן וְאֲנָחָה־ וְשָׁבַר (וְהִסֵּר) שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ־
 וְשָׁמַר יְצִאתָנוּ וּבּוֹאֵנוּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם־ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־
 שׁוֹמֵר עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד־ אָמֵן׃

משנ' צרכות
 פ"ח, מ"ד;
 סרע"ג ח"א
 סי' לא;
 ע"פ סדו'
 רס"ג עמ' כז;
 סת"ר סי' ט.
 ע"פ תה'
 קט, כח.

ע"פ יח'
 יד, כח.

מד' תה'
 (בוצה) יב, ח.

שנה"ל תפילה
 סי' נח;
 סת"ר סי' ט.

אומרים בלחש:

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם־
 אָמֵן וְאָמֵן׃ בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שְׁכֵן יְרוּשָׁלַם
 הַלְלוּ־יָהּ׃ בְּרוּךְוּ יְהוָה אֱלֹהֵים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה
 נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ׃ וּבְרוּךְוּ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֵא כְבוֹדוֹ
 אֶת־כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח
 יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו׃ כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוָה אֶת־עַמּוֹ בְּעֵבֹר שְׁמוֹ
 הַגָּדוֹל כִּי הוּאֵיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֲתַכֶּם לוֹ לְעַם׃ וַיֵּרָא
 כָּל־הָעַם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּאֵ הָאֱלֹהִים
 יְהוָה הוּאֵ הָאֱלֹהִים׃ וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ
 בַּיּוֹם הַהוּאֵ יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד׃ יְהִי־חֲסִדְךָ יְהוָה
 עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּמְקַבְּלֵנוּ

תה' פט, נג.
 תה' קמו, י.
 תה' קלה, כח.
 תה' עב,
 יחדיט.
 תה' קד, לא.
 ש"א יב, כב.
 מ"ח יח, נט.
 זכ"ר יד, ט.
 תה' לג, כב.
 תה' קו, מח.

סרע"ג ח"א
 סי' לא; ע"פ
 סדו' רס"ג
 עמ' כז;
 שנה"ל הל'
 תפילה סי' נג;
 סת"ר סי' ט.

מִן־הַגֹּזִים לְהַדּוֹת לְשֵׁם קְדוֹשׁךָ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֱלֹתֶךָ:
 כָּל־גֹּזִים אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ
 לְשִׁמְךָ: כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעָשִׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים
 לְבָרְךָ: וְאֲנַחְנוּ עִמָּךְ וְצֹאן מִרְעִיתֶךָ גֹּדֵה לָךְ לְעוֹלָם
 לְדוֹר וָדָר נִסְפָּר תֵּהֱלֹתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה בַּיּוֹם בָּרוּךְ יְהוָה
 בְּלַיְלָה בָּרוּךְ יְהוָה בְּשָׁכְבֵנוּ בָּרוּךְ יְהוָה בְּקוּמֵנוּ: כִּי
 בְּיָדְךָ נִפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נִפְשׁ כָּל־חַי
 וְרוּחַ כָּל־בֶּשֶׂר־אִישׁ: בְּיָדְךָ אִפְקִיד רוּחֵי פְדִית אֹתִי
 יְהוָה אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים יַחֲדֵי שִׁמְךָ וְקִים
 זְכָרְךָ וּמַלְכוּתֶךָ תָּמִיד־הוּא יִמְלֶךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:
 ע"כ בלחש: תְּהִלָּה נִבְיַע לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת לֹאֵל הַמִּפְאָר
 בְּמַקְהֵלוֹת קְדוֹשִׁים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ אֵל חַי לְעַד
 וְקִים לְנֶצַח:

תה"פ טו, טז

תה"פ טז, יז

רו"י יז, יח

תה"ל נא, נב

סדר' רס"ג
עמ' סחשצה"ל ענין
תפילה ס"ו נכז
סת"ר ס"ו ט

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ
 וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן:

שצה"ל תפילה
ס"ו ח' צשס
תשר' הראצ"ד
ס"ו קאגמוחקר צנסי"ו
פ"י ס"ו
תוס' צרכות
דף ג' ח

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ
 וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשָּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא
 וְנַחֲמָתָא דְאִמִּירָן בְּעֵלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

שצה"ל תפילה
ס"ו תתרגום ירוש'
צרא' מט, ח'
ע"פ דני' צ, כאוינקלוס ד'
כת, מנ

1 במד' רמ"ז: תיבת "כי" לא מופיעה.

עמוּדה של ערבית למוצ"ש,
למוצאי יו"ט ולימי חוה"מ

קפה
צבלי מנגילה
דף ח, ב,
יח, א.

בלילה הראשון של חוה"מ החזן מכריז "אתה הבדלת"; "ותן טל לברכה";
"יעלה ויבוא".

תה' נח, ח.

אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צבלי צרכות
דף ט, ב,
מכילתא דר"י
שמ' מס'
דפסחא פ' נח.

שמ' ג, ו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי

דצ' י, ח;

אֲבֹרָהִם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל

צבלי צרכות

דף לג, ב.

צב' יד, ב.

הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם
לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ

אַתָּה יְהוָה. מְגַן אֲבֹרָהִם:

צב' רצה
פ' נט; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שצה"ל
תפילה סו' יח.

ישע' סג, א.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדָנִי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מזריד הטל

ע"פ צבלי

תענית דף

ג, ח; אגדת

צב' פ' מד;

סרע"ג ח"א

סו' לת.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לְיִשְׁרָאֵל עֹפֵר. מִי־כְמוֹךָ בֵּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מְלַךְ
מִמֵּית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

ש"א ב, ו.

שצה"ל תפילה

סו' יח צבס

אגדה.

סרע"ג.

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וְשִׁבְחָךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּיֵנו לְאִי־מוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מְלַךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מולא'

א, יד.

שצה"ל תפילה

סו' יח צבס

אגדה.

ע"פ תה'

ד, י.

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאִנוּשׁ בִּינָה:

¹ במד' רמז' נוסף: "בקרוב".

במוצ"ש ובמוצאי יו"ט אומרים:

אתה הַבְּדִלְתָּ בֵּין-קֹדֶשׁ לְחֹל. בֵּין-אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין-יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם. בֵּין-יּוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. וְכַשֵּׁם שֶׁהִבְדִּילְתָּנוּ מִגּוֹיֵי הָאָרְצוֹת וּמִמַּשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה. כֵּן תִּטְהַרְנוּ וְתִתְנַקְּנוּ מִכָּל-חַטָּא וְעוֹן.

סרע"ג ח"ב
ס"ו לג; סת"ר
ס"ו נג; סה"ת
ס"ו כה.

משנ' ברכות
פ"ה, מ"ב;
סרע"ג ח"ב
ס"ו לד; סדו'
רס"ג ענ'
קכד; פסקין
ר"ד ברכות
דף לג, ב.

וְחַנְּנוּ מֵאֲתָךְ דְּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
חֹזֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁבְּנוּ אֲבֵינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וּמְקַרְבָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹדְתְךָ. וְהַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סַלַּח-לָנוּ אֲבֵינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל-לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי אֵל טוֹב וְסַלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חֲנוּן הַמֵּרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

ט"פ תר"ו
פג, ה.
ט"פ ישע'
נה, ז.

רְאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וּרְיִבָה רִיבָנוּ. וּגְאֹלָנוּ מִלְּכָנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֹךְ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֹזֵק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

ט"פ תר"ו
קטג,
קנ"ב קנ"ד.

מד' שכל טו"ב
שנ"ו פ' יב.

בבלי פסחים
דף קח, ב.

רַפְּאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנו וְנוֹשְׁעָה. כִּי תִהְיֶה עֲלֵינוּ אַתָּה. וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל-מַכּוֹתֵינוּ (וּלְכָל-תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רּוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. רּוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ט"פ ירמ'
ח, ד.
ט"פ ירמ'
ג, ח.

ט"פ ש"ס
ה, יב.

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת-הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת-כָּל-מִינֵי תְבוּאָתָהּ. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׁבַּע אֶת-הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה. רוֹחָה

וְהִצְלַחַהּ בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינָוּ וּבִרְךְ אֶת-שָׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים
הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרָכוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחֵירוֹתֵנוּ. וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלִיּוֹתֵינוּ¹
(וּמְבַצְּנוּ יַחַד מֵאֲרָבַע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ).
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיִזְעַצְּנוּ כְּבַתְחִלָּה.
וְתַמְלִךְ עָלֵינוּ אֶתָּה (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים). בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִלֶּךְ
אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

<p>נוסח בלתי מצוננר:</p> <p>וְלַמְשַׁמְדִים בְּלִ-תְּדוּי תְּקוּהָ. וְכָל- הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ- וְכָל-אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה יִכָּרְתוּ. וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעָקַר וּתְשַׁבֵּר וּתְכַנְיַע אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זְדִים:</p>	<p>נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:</p> <p>וְלַמְלִשְׁיָנִים בְּלִ-תְּדוּי תְּקוּהָ. וְכָל- הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ- וְכָל-אוֹיְבֵיךָ מְהֵרָה יִכָּרְתוּ- וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעָקַר וּתְשַׁבֵּר וּתְכַנְיַע אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זְדִים:</p>
---	---

עַל-הַחֲסִידִים וְעַל-הַצְּדִיקִים וְעַל-גְּרֵי הַצְּדִיק וְעַל-פְּלִיטַת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהֵמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל-הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת. וְשִׂים
חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גִבוּשׁ כִּי-בָךְ בְּטַחְנוּ מִלֶּךְ
עוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לַצְּדִיקִים:

33ג
דף כט, א;
ע"פ סרע"ג
ח"א סי' נט.

ע"פ מנכ'
ה, ט.

תוספתא
ברכות פ"ג,
הל' כה.

¹ במח' רמ"ו ובולוניה: גְּלִיּוֹתֵינוּ, הלמ"ד בחיריק.

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבָנֵה אוֹתָהּ בְּנֵן עוֹלָם בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

ע"פ זכ' א, טו.

תה' קמז, ב.

אֶת־צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ בְּמִהְרָה תִצְמַיֵחַ. וּמְרַנְנו תְּרוֹם בִּישׁוּעָתְךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוִינּו כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִצְמִיחַ קָרְן יְשׁוּעָה:

ע"פ ירמ' לג, טו.

ע"פ תה' כה, ה.

ע"פ יחז' כט, כא.

צבלי פסחים 97 קח, ב.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחֹס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת־תַּחֲנֻנָּתֵנוּ. כִּי אָב מְלֹא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם. וְלֹא נָשׁוּב רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ראה מנחת"י (ורש"י) ברי' פ"ג וישלח סי' ט.

ערוך ערך עין.

תה' סה, ג.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתֵם¹ שְׁעָה. וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתְּפִלָּתֵם מִהְרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

תוס' מנחות דף ק"ה א"ה ומוכחל.

בחול המועד אומרים:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקַד. וְיִזְכֵּר זְכוּרֵינוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבַדְךָ. וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחֹס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

סרע"ג: שצה"ל פסח סי' ריעו; סת"ר סי' נג.

ויק' כג, ו. שצה"ל תפילה סי' כג.

ע"פ דה"צ כ, יב. ע"פ נחמ"ג ט, לא.

הזכר צתוספתא צרכות פ"ג ה"א; צבלי שפת דף כד, א.

¹ במד' רמ"ז: "ובתפלתם".

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עֵירְךָ בְּרַחֲמִים
 כִּמְאֹז בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:
 מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאתָ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־
 נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל־נַפְסֶיךָ שֶׁבְּכָל־יּוֹם וְיוֹם עֲמָנוּ
 וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עָרַב וּבִקְרָא וְצַהֲרִים
 הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶּיךָ
 וּמַעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
 וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.
 ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.
 ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.
 ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.
 ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

עַל־כָּל־מַעֲוֹלֵינוּ וְיִתְרוֹמֵם שִׁמְךָ מִלְּכַנּוּ תָּמִיד כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת בָּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה (חַיִּים) חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
 עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּל־נוֹ
 כְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנִיךָ כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 תּוֹרַת חַיִּים אֶהְבֶּה וְחֶסֶד צְדָקָה בְּרָכָה יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרְךָ
 אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָרָה
 בְּשָׁלוֹמְךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם (אָמֵן)²:

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.
 ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמֵרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ע"פ מנ"ח תה"ו
 ט"ו, טז, טז.

¹ במח' רמ"ו: לא מופיע "וחיים". ² במח' רמ"ו ובולוניה לא מופיע אמן, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי-נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעָה וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי
 תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי וְנַפְשֵׁי כְּעֶפֶר לְכֹל תַּהֲיֶה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי שְׂפָל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה תִּפְרַע
 עֲצָתָם וּתְמַלְקֵם מִחֻשְׁבוֹתָם וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
 שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה שְׁעָרֵי חֲכָמָה שְׁעָרֵי בִּינָה שְׁעָרֵי
 דַּעְיָה שְׁעָרֵי פְּרִנְסָה וְכִלְכְּלָה שְׁעָרֵי חַיִּים חַן וְחֶסֶד וּרְחֻמִּים
 וּרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמֵרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי: תה"י יע, טו.

ע"פ תה"י
לה, יד.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו
 ואומר:¹

ע"פ תה"י
דף ח, א.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

ע"פ תה"י
יומא דף נג, ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 שְׁתַּבְּנֶה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

רמ"א אר"ח
סי' קכג ס"א.

במוצאי יו"ט שלא חל בשבת אומרים כאן קדיש שלם (עמוד 193), ספירת
 העומר ועלינו (עמוד 198).

במוצאי יו"ט שהוא גם מוצ"ש וכן במוצ"ש חול המועד אומרים כאן קדיש
 שלם, ו"ויתן לך" לקמן עמוד 193.

¹ במח' רמ"ז וכולוניא הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה',
 ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ² בתניו ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח סי' קכג,
 סי' ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

במוצאי שביעי של פסח שהוא גם מוצאי שבת, אומרים כאן חצי קדיש, וממשיכים "ויהי נועם" וכו'.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמִּיכוּן וּבְחַיִּי דְּכָל-בֵּית-
יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחבר צמס"ו
פ"ו ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, א.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש'
ברא' מט, א;
ע"פ דני' ב, כ.

שבת"ל תפילה
סי' ת.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא:

לויקלוס דב'
כת, מג.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בִּרְכָתָא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאָמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תה"ל ג, ת.

וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

שדר"א ברי' א'
ד"ה ברכס;
סרע"ג ח"ב
סי' לו;
שבת"ל ענין
שבת סי' קכט.

יֵשֵׁב בְּסֵתֵר עֲלִיּוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנֵן: אִמֵּר לִיהוָה מַחְסֵי
וּמַצּוּדֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתַי: כִּי הוּא יִצְלָךְ מִפָּח יְקוּשׁ
מִדְּבַר הַזּוֹת: בְּאֲבָרְתוֹ יִסֹּךְ לָךְ וְתַחַת-כַּנְפָיו תַּחֲסֶה צְנָה
וְסַחֲרָה אִמְתּוֹ: לֹא-תִירָא מִפָּחַד לִילָה מִחוּץ יַעוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר
בְּאִפְלֵ יְהוָה מִקְטָב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצַּדְךָ אֶלֶף וּרְבֹבָה
מִימִינֶךָ אֶלֶיךָ לֹא יָגֵשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים
תִּרְאֶה: כִּי-אֵתָהּ יְהוָה מַחְסֵי עֲלִיּוֹן שִׁמְתָּ מְעוֹנָה: לֹא-תֵאָנֶה
אֶלֶיךָ רָעָה וְנִגַּע לֹא-יִקְרַב בְּאֵהָלֶךָ: כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה-לָךְ
לְשַׁמְרֶךָ בְּכָל-דְּרָכֶיךָ: עַל-כַּפַּיִם יִשְׁאוּנָה פֶּן-תִּגָּף בְּאֲבֹן רִגְלֶךָ:
עַל-שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כְּפִיר וְתַנְיִן: כִּי בִי חָשַׁק
וְאִפְלֹטָהוּ אֲשַׁגְּבֶהוּ כִּי-יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עַמּוֹ-אֲנֹכִי

תה"ל טו,
ל"ט.

בְּצַרְהָ אֲחֻלְצֵהוּ וְאֶכְבְּדֶהּ: אֶרֶךְ יָמִים אֲשֶׁבִיעֶהוּ וְאֶרְאֶהוּ
בִּישׁוּעָתִי: אֶרֶךְ יָמִים וכו'.

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקֵרָא זֶה אֱלֹזָה וְאָמַר
קְדוֹשׁוּ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ

תה"כ כג. ד.
ישע"ג ה. ג.

כְּבוֹדוֹ: בלחש: וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין וְאֶמְרִין. קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא
עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קְדִישׁ עַל־אֲרַעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ. קְדִישׁ

תרגום.

תשרי רנ"ג
א"ח ס"ו לת;
תוס' ברכות
ג, א סוף ד"ה
ושני;
עור א"ח
ס"ו קלג.

לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא. יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־אֲרַעָא זִיו
יְקָרָה ע"כ: וּתְשַׁאֲנֵי רוּחַ וְאֲשַׁמְעַע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוּל בְּרוּךְ

יש"ג ג. יב.

כְּבוֹד־יְהוָה מִמְקוֹמוֹ: בלחש: וְנִטְלַתְנֵי רוּחָא. וְשַׁמְעִית בְּתֵרָאֵי
קָל זִיעַ שְׂגִיא. דְּמִשְׁבַּחִין וְאֶמְרִין. בְּרִיד יְקָרָא דִּיהוָה מֵאַתֵּר

שמו"טו ית.

בֵּית שְׁכִינְתָּהּ ע"כ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד: בלחש: יְהוָה מַלְכוּתָהּ
קָאִים לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא: יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק

דה"א כט. ית.

וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה־זֹאת לְעוֹלָם לְיִצְרַח מַחֲשָׁבוֹת לְבָב
עַמְּךָ וְהִכֵּן לְבָבְסָא אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּסוֹ יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית

תה"ט עת. לת.

וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיֵב אִפּוֹ וְלֹא־יֵעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסֹלַח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֶיךָ: צְדָקָתְךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ

תה"ט פו. ה.

אֱמֶת: תַּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קֹדֶם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹסֵף יוֹם יַעֲמֹס־לָנוּ הָאֵל

תה"ט קיט.

קמג.

מזכ"ג ה. ב.

יִשׁוּעָתָנוּ סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־יִ אָדָם בְּטַח בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה

תה"ט סח. כ.

תה"ט נו. ת.

תה"ט פד. יג.

תה"ט כ. י.

הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאָנוּ): ע"כ בלחש:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שְׁבָרָאָנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. וְנָתַן
לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכְנוּ. הִרְחַמָּן

ע"פ סרט"ג

ח"א ס"ו סה.

יִפְתַּח לְבָנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֶהְבְּתוֹ וְיִרְאֵתוּ בְּלִבְנוּ. וְיִשִּׁים

ראה ראצ"ה
ח"א שו"ת ס"ו
קסח: שצ"ל
ענין תפילה
ס"ו מ"א;
סת"ר ס"ו ו.

1 במד' רמ"ו ובולוניה: "חיי" ללא וי"ו.

בְּלִבְנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 בְּלִבְבִּי שָׁלוֹם וּבְנַפְשׁ חֲפִצָּה. לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא גִלְד
 לְבַהֲלָהּ. וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 שְׁנַשְׁמֵר חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲמֶיךָ וְנִרְאֶה וְנִירָשׁ יְשׁוּעַת
 שְׁנֵי הַמְּשִׁיחַ לְטוֹבָה וְלְבִרְכָה. לְזִכּוֹת וְלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְלַחַיִּי
 הָעוֹלָם הַבָּא:

בבלי סנהדרין
טו, א.

החזן אומר:

וַיִּתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבִרְא כְרַעוּתָהּ.
 וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל-
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוחזר צמס"ו
פ"ו ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, א.

שנה"ל תפילה
ס"ו ח' צמס
תשו' הראב"ד
ס"ו קלג.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא וְיִתְבָּרַךְ.
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

תרגום ירוש'
ברא' מע, א;
ע"פ דג"י ב, כ.

שנה"ל תפילה
ס"ו ת.

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בִּרְכָתָא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
 וְנַחֲמָתָא דְּאִמִּירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אוינקלוס ד'
כת, מנ.

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל-בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם
 אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ תרגום
מ"א ח, מה.
תרגום ירוש'
שמ' א, יט.

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-
 כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

א"ו כה, ב.
ע"פ ישעי'
סו, ה.

וַיִּתֵּן-לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן
 וְתִירָשׁ: יַעֲבֹדוךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֲמִים הוּא:

בר' כז,
כח-כט.

סת"ר ס"ו כה.

גְּבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ בְּנֵי אִמְךָ אֲרִיזָה אֲרוּר
וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ: וְאֵל שְׂדֵי יְבָרְךָ אֶתְךָ וַיִּפְרֹךְ וַיִּרְבֶּךָ
וְהֵייתָ לְקָהֵל עַמִּים: וַיִּתֵּן לְךָ אֶת־בְּרִכַּת אַבְרָהָם לְךָ
וְלִזְרַעֲךָ אֶתְךָ לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מִגְרִיז אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
לְאַבְרָהָם: הַמְלֵאךָ הַגָּאֹל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרְךָ אֶת־
הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אָבִתִּי אַבְרָהָם וַיִּצְחַק
וַיִּדְגּוּ לְרַב בְּקִרְבַּ הָאָרֶץ: מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי
וַיְבָרְכֶךָ בְּרִכַּת שְׁמַיִם מֵעַל בְּרִכַּת תְּהוֹם רַבְּצַת תַּחַת
בְּרִכַּת שְׂדֵים וְרַחֵם: בְּרִכַּת אָבִיךָ גְּבִירוֹ עַל־בְּרִכַּת הַזְּרִי
עַד־תַּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם תַּהֲיִין לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָקֹד גְּזִיר
אֲחִיו: יְהוּה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֶתְכֶם וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לְרַב: יְהוּה אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֶלְפֵי
פְּעָמִים וַיְבָרְךָ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: בְּרוּךְ אַתָּה
בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרוּךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמְתְּךָ
וּפְרִי בַּהֲמָתְךָ שֹׁגֵר אֶלְפֶיךָ וְעַשְׂתֵּרוֹת צֹאנֶךָ: בְּרוּךְ טִנְאֶךָ
וּמִשְׁאֲרֵתְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֵאֶךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצִאֲתְךָ: יִתֵּן
יְהוּה אֶת־אֵיבֶיךָ הַקָּמִים עֲלֶיךָ נִגְפִים לְפָנֶיךָ בְּדַרְךָ אַחַד
יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ: יֵצֵו יְהוּה אֶתְךָ
אֶת־הַבְּרִכָּה בְּאֶסְמֶיךָ וּבְכָל מִשְׁלַח יָדְךָ וּבְרִכְךָ בְּאֶרֶץ
אֲשֶׁר־יְהוּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: יְקִימְךָ יְהוּה לֹו לְעַם קְדוֹשׁ
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לְךָ כִּי תִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוּה אֱלֹהֶיךָ
וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו: וְרָאוּ כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּה נִקְרָא
עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ: וְהוֹתִרְךָ יְהוּה לְטוֹבָה בְּפָרִי בִטְנְךָ
וּבְפָרִי בַּהֲמָתְךָ וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוּה לְאַבְתְּיךָ לָתֵת לָךְ: יִפְתַּח יְהוּהוּ לְךָ אֶת־אוֹצְרוֹ

בר' כח, ג'ד

בר' מ"ח, טו

בר' מ"ט, כ"ב

בר' ט', י"ב

בר' כח, ג"ב

הטוב את־השמים לתת מט־ארצך בְּעֵתוֹ וּלְבַרְךָ אֶת
כָּל־מַעֲשֵׂה יָדְךָ וְהִלִּיתָ גוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה:
אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עִם נוֹשַׁע בִּיהוָה מִגֵּן עֲזָרְךָ
וְאֲשֶׁר־חָרַב גְּאוֹתְךָ וַיִּכְחָשׂוּ אֲיִבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בְּמוֹתֵימוֹ
תִּדְרֹךְ: וּפְדוּיֵי יְהוָה יִשְׁבֹּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם
עַל־רֵאשִׁים שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיִגּוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה: וְאָמַר
בְּיָסָם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנו זֶה יְהוָה
קִוִּינוּ לוֹ נִגִּילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי
אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחַד כִּי־עוֹי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה:
וּשְׂאֲבַת־מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעֲנֵי הַיִּשׁוּעָה: וְאָמַרְתָּם בְּיָסָם
הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְּשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בַעֲמִים עֲלִילָתִי
הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ: זָמְרוּ יְהוָה כִּי גְאוֹת עָשָׂה מוֹדַעַת
זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ: צִהְלִי וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בִּיהוָה תִּשׁוּעַת עוֹלָמִים
לֹא־תִבְשׂוּ וְלֹא־תִכְלְמוּ עַד־עוֹלָמֵי עַד: כִּי כָל־הָעַמִּים
יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְאַנְחָנוּ גִלְדָּה בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד: בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וּנְלַכֶּה בְּאוֹר יְהוָה: וַיְהִי דוֹד
לְכָל־דָּרְכוֹ מִשְׁכִּיל וַיְהוֶה עִמּוֹ: וְאָמַרְתֶּם כֹּה לָחִי וְאַתָּה
שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר־לָךְ שָׁלוֹם: הִנְנִי שֹׁלַח
מִלְּאָכֵי וּפְנֵה־דַרְךְ לְפָנַי וּפְתָאֵם יָבוֹא אֶל־הֵיכָלוֹ הָאֲדוֹנָן
אֲשֶׁר־אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלְּאָד הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם חֹפְצִים
הִנֵּה־בָּא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח לָכֶם אֶת
אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא: אַחֲרֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְאֵתוֹ תִּירָאוּ וְאֵת־מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ
וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ וְאֵתוֹ תַעֲבְדוּ וְבוֹ תִדְבְּקוּן: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים

דב' לג, כט.

ישע' לה, ו.

ישע' כה, ט.

ישע' יב, כד.

ישע' מה, ח.

ישי' ד, ה.

ישע' ז, ה.

ש"ס יח, ד.

ש"ס כה, ו.

מלא' ג, ח.

מלא' ג, כג.

דב' יג, ה.

דב' ד, ה.

יטו' נה' יב.
 בִּיהוּה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם: כִּי־בִשְׂמֵחָה תֵצְאוּ
 וּבִשְׁלוֹם תּוּבְלוּן הַהָרִים וְהַגְּבְעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֵיכֶם רְנָה
 וְכָל־עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֵאוּ־כָף:

תה' קכח.
 ח'ת.
 שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַהָרִים מֵאִן יָבֹא עֲזָרִי:
 עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֵל־יִתֵּן לְמוֹט
 רַגְלֶךָ אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
 יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה אֲצִלְךָ עַל־יַד יְמִינְךָ: יוֹמָם
 הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְפֶּה וַיִּרְחַח בְּלִילָה: יְהוָה יִשְׁמְרְךָ מִכָּל־רָע
 יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשְׁךָ: יְהוָה יִשְׁמַר־צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מִמֵּעַתָּה
 וְעַד־עוֹלָם:

תה' כטו' יא.
 תה' יטו.
 ח'טו.
 יְהוָה עֲזוּ לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בִשְׁלוֹם: תּוֹרַת
 יְהוָה תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוּת יְהוָה נְאֻמָּה
 מַחְכִּימַת פִּתִּי: פִּקּוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשִׁמְחֵי־לֵב מִצְוֹת
 יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יֵרָאֵת יְהוָהוּ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת
 לְעַד מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה אָמֵת צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּה־ב
 וּמִפּוֹ רַב וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנֹפֶת צוֹפִים: גַּם־עֲבָדְךָ נוֹהֵר
 בָּהֶם בְּשִׂמְרֹם עֵקֶב רַב: שְׂגִיאוֹת מִי־יָבִין מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי:
 גַּם מִזִּדִּים חֲשׂוֹךְ עֲבָדְךָ אֶל־יִמְשְׁלוּ־בִי אֲזוּ אֵיתָם וְנִקְיִתִי
 מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה
 צוּרִי וְגֹאֲלִי: צוּרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה־ וְגֹאֲלִי בְּעוֹלָם הַבָּא: וְאֲנִי
 תה' עה.
 ח'יח.
 אֲגִיד לְעֵלָם אֲזִמְרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: וְכָל־קִרְנֵי רְשָׁעִים
 תה' קיט.
 ע'דעב.
 תה' פטו' נג.
 אֲלֹמֶד חֲקִידָה: טוֹב־לִי תּוֹרַת־פִּידָה מֵאֲלֹפֵי זֶה־ב וְכֹסֶף: בְּרוּךְ

תה' קלה, כה.
 יהוה לעולם אמן ואמן: ברוך יהוה מציון שכן ירושלים
 הללויה:

תה' קג, טו.
 הללו יהוה הללו אל בקדשו
 הללויה בגבורתו
 הללויה בתקע שופר
 הללויה בתוף ומחול
 הללויה בצלצלי שמע
 הללויה בנגבל וכנור:
 הללויה במנים ועגב:
 הללויה בצלצלי תרועה:
 הללויה: כל הנשמה תהלל יהוה.

חד"ג סוף
 פ' מת;
 ירושלמי
 ברכות סוף
 פ"ט; צגלי
 ברכות ד'
 סד, א.

רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים
 שלום בעולם. שנאמר: וכל-בניך למודי יהוה ורב
 שלום בניך: אל תקרי בניך אלא בניך: יהי שלום
 בחילך שלוה בארמנותיך: למען אחי ורעי אדברה נא
 שלום בך: למען בית-יהוה אלהינו אבקשה טוב לך:
 וראה בנים לבניך שלום על-ישראל: (שלום רב לאהבי
 תורתך ואין-למו מכשול: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך
 את-עמו בשלום):

תה' קכח, ו.
 תה' קיט,
 קסה.
 תה' כט, יא.

¹ קטע זה ליתא במח' רמ"ז, ובמקומו קטע אחר החותם ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות" (ברכת השיר). ובספר שבלי הלקט מובא בשם הרב אביגדור כהן צדק שאין ראוי לחתום בו (ערוגה קכ"ט) ועין גם קובץ מחקרים על מח' כמנהג בני רומא עמוד ט"ז.

קדיש דרבנן:

מחזק צמ"ו
סועה 97
מע, ח.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מְלֻכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחזק צמ"ו
פ"ו ס"ו;
תוס' ברכות
97 ג, ח.

שצח"ל תפינה
ס"ו ת

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש'
ברא' מט, ח;
ע"פ דני"ב, ב.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וּנְחַמָּתָא
דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אוינקלוס דב'
כת, מג.

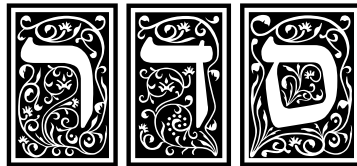
עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבָּנָן. וְעַל-תַּלְמֵי-דִיהוֹן וְעַל-(כָּל)-תַּלְמֵי-דִי
תַּלְמֵי-דִיהוֹן (דִּי-תַבִּין) דְעֶסְקִין בְּאוֹרֵי-תָא (קַדְשֵׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא
הָדָן וְדִי בְּכָל-אַתְר וְאַתְר. יְהֵא (לְנָא ו) לְהוֹן וּלְכוּן שְׁלָמָא וְחֲנָא
וְחַסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי אַרְיֵבִי) וּמְזוּנֵי רוּיְחִין מִן-קַדְשׁ מְרַה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ ת' ירוש'
שנ"ב כ, כח.
ע"פ דני'
ג, יח.
ע"פ שר'
ה, יח.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

איו' כה, ג.
ע"פ ישע'
ס, ה.

ספירת העומר

מליל שני של פסח לאחר שהתפללו ואמרו קדיש גמור, עומדים ומברכין על ספירת העומר וסופרים.

סדו' רס"ג
עמ' קנז;
סח"ר ס"ו ג.

סדר' רס"ג
עמ' קנד; ספר
האורה ח"א
סי' ז"ה.

מדרש תנאים
דצ' פט"ז,
פ"ט; סת"ר
סי' ג.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־סְפִירַת הָעֹמֵר:**

הַיּוֹם לְעֹמֵר

ע"פ צבלי
ונגרות דף
סו, א;
סת"ר סי' ג.

1	יוֹם אֶחָד:	5	חֲמִשָּׁה יָמִים:
2	שְׁנֵי יָמִים:	6	שִׁשָּׁה יָמִים:
3	שְׁלֹשָׁה יָמִים:	7	שִׁבְעָה יָמִים שָׁהם שְׁבֻעַ
4	אַרְבָּעָה יָמִים:		אֶחָד:

שצה"ל
סי' רל"ד;
סת"ר סי' ג;
סה"ת
סי' כה.

**יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ¹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּשַּׁב
עֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְמִקוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ. וְתֵן
חֻלְקָנוּ בְּתוֹרָתְךָ:**

תה" סו, ארת.

**לְמַנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר
פָּנָיו אֲתָנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרַכָּךָ בְּכָל־גּוֹיִם
יְשׁוּעַתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֶם: יִשְׁמְחוּ
וַיְרַנְּנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאַרְץ תִּנְחַם
סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֶם: אֶרֶץ נִתְּנָה
יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ
כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:**

החזן אומר בקול רם:

תשורה"ג שער
תשובה
סי' מג.
ע"פ ירמ'
י, תח.

**לִיָּנוּ לְשִׁבַח לְאֶדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֶרֶץ. וְלֹא
שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפַּחֹת הָאֶרְצוֹת. שְׁלֵא שָׁם**

¹ מנהגינו שהנוסח כאן שונה הוא במקצת ממה שמופיע בסוף העמידה. ושינוי זה נמצא ג"כ בשבלי הלקט, סדר פסח, סי' רלד, וכן בספר תנאי רבתי, סי' ג, ענין ספירת העומר.

חֲלַקְנוּ כָּהֶם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכֹל־הַמוֹנִם. שָׁהֶם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל
 וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאַנּוּ כּוֹרְעִים ישע' מנה, כ.
 וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 (שֶׁהוּא) נוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בַּשָּׁמַיִם ישע' נח, יג.
 מִמַּעַל וּשְׂכִינַת עֵזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אֵינִי עוֹד מְלַבְּדוֹ. אֶמֶת מַלְכָּנוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. כִּכְתוּב דב' ז, לט.
 בְּתוֹרָתְךָ. וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לְבַבְךָ כִּי יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

עַל־כֵּן נִקְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֲרַת
 עֲזֶךָ. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת
 יִכְרֹתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי. וְכֹל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ
 בְּשִׂמְךָ. לְהַפְנוֹת אֱלֹהֵי כָּל־רִשְׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ
 כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֶל. כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל־לְשׁוֹן.
 לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׂמְךָ יִקְר
 יתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֵם עַל מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
 לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא. וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ
 בְּכָבוֹד. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְכִתּוּב² שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
ש"פ ישע' מנה, כג.
שמו' טו, יח.
דב' ה, ז.

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:

מוחקר במס"ו
 פ"ו ס"ו
 תוס' ברכות
 דף ג, ט.

ששה"ל תפילה
 סי' ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עֲלָמַיָּא יִתְבָּרַךְ.
תרגום ירוש'
 ברכ' מט, ט;
 ט"פ דני' ב, כ.

¹ במד' רמ"ז: "ואין" בתוספת וי"ו. ² במד' רמ"ז: "ונאמר".

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפְאֶר וַיְתַרְזַם וַיְתַנַּשֵּׂא וַיְתַהַדֵּר וַיְתַעַלֶּה וַיְתַהַלֵּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְאֲמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאֲמָרוּ אָמֵן:

אונקלוס ד'ב'
כת, מנג.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאֲמָרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אוי' כה, ב.
ע"פ ישעי'
סו, ה.

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת-יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

משנ' ברכות
פ"ז מ"ג.

הקהל עונה ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ספרי
פיסקא שו
ד"ה כי שם.

הבדלה על הכוס

במוצ"ש יש אומרים:

זְכוּר¹ לְטוֹב. שְׁבוּעַ טוֹב. בְּסֶמֶן טוֹב:
אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא.
בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִס־מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד:

אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל. אִישׁ בְּשֵׁר שְׁלוֹם עַל־יָד יְקוּמֵי אֵל.
אִישׁ גָּשׁ וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
אלהיו וכו'

אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנַיִם־עָשָׂר רָאוּ עֵינָיו. אִישׁ הִנְקָרָא בְּעַל שְׁעָר
בְּסֶמֶנָיו. אִישׁ וְאָזוֹר עוֹר אָזוֹר בְּמַתְנָיו:
אלהיו וכו'

אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל־שְׁמוֹ נִקְרָא. תִּצְלִיחֵנוּ עַל־יָדוֹ בְּתוֹרָה.
תִּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּי בְּשׁוֹרָה טוֹבָה בְּמַהֲרָה. תוֹצִיאֵנוּ מֵאֶפְלָה
לְאוּרָה:
אלהיו וכו'

אֲשָׁרֵי מִי שְׁרָאָה פָּנָיו בְּחֵלוֹם. אֲשָׁרֵי מִי שְׁנַתֵּן לוֹ שְׁלוֹם. וְהַחֲזִיר
לוֹ שְׁלוֹם. יִהְיֶה יְבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:
אלהיו וכו'

כְּכַתוּב: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם
יִהְיֶה הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהַשִּׁיב לִב־אֲבוֹת עַל־בְּנֵים וְלִב
בְּנֵים עַל־אֲבוֹתָם:

מלח' ג.
כריכד.

במוצ"ש הכל אומרים:

לִיְהוֹדִים² הִיְתָה אוּרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וַיִּקְרַ. (כֵּן
תִּהְיֶה־לָנוּ). בְּשִׁמְחָה נוֹעַדְנוּ בְּבֵית (בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת) הַזֶּה. וּבְכָל־מָקוֹם שְׁנֵהֵיָה שָׁם. יִהְיֶה־אֲדִיר בְּעֶזְרָנוּ.
סֶמֶן טוֹב בְּבֵיתָנוּ. מִזֵּל טוֹב בְּגוֹרְלָנוּ. יְבָרְכֵנוּ יוֹצְרָנוּ יוֹצֵר
כָּל. בְּפָרְיָה וְרִבְיָה. בְּעוֹשֵׁר. בְּבְרִיאוֹת. בְּנִכְסִים וּבְרוֹב
כָּל. בְּכָל יִשְׁמַחֵנוּ אֲדוֹן מַעֲזָנוּ. וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל יְדַרְכֵנוּ:

חס' ת, טז.

¹ פיזט זה אינו מופיע במח' רמ"ז ובולוניה, מיוסד ע"ס אל"ף ב"ת ונאמרים רק הבתים הראשונים והאחרונים של הפיזט (השווה מח' וישרי סימן ר"ג). ² נוסח פסוקי הבדלה הינו כמח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ז סדר הפסוקים שונה.

במוצאי החג שלא חל בשבת מתחילים כאן:

כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר אֵשָׂא וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא:¹ אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא: אָנָּה יְהוָה עֲנֵנוּ בְּיִסְקְרָאנוּ: הוּא יִשְׁלַח (לָנוּ) בְּרֻכָּהּ רוּחָהּ וְהַצְּלִחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ וְנֹאמַר אָמֵן:

נד' תנומה
פקודי ס' 3
צבלי פסחים
קג, קד, ט.

דע"ז ויק' י ט
ע"פ צבלי
שנת סו, ב;
סח"ר ס' כד.
סרע"ג ח"ב
ס' לט;
סח"ר ס' כח.

סְבְרֵי מְרַנְּנֵי² (הקהל עונה: לְחַיִּים):
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

במוצ"ש אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא עֵצִי (עֲשׂוֹבִי אוּ מִינִי) בְּשָׂמִים:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:

צבלי פסחים
קג, קד, ט.

צבלי פסחים
קג, קד, ט;
סרע"ג ח"ב
ס' לט.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם.³
בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל:

ע"פ צבלי
פסחים קד
קג, ב; סרע"ג
ח"ב ס' לט;
סד' רס"ג
עמ' קכה.

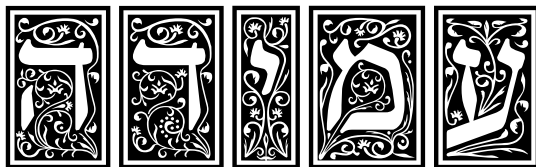
זכר צבלי
צרכות קד
לג, ט.

במוצ"ש יש מוסיפים:

וְנַח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה: כֵּן נִמְצָא חֵן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם: וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בְּשָׂנֶה הַהִוא מַאֲה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה:
אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאֵי אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאֵי אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאֵי. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֹהֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:

צ' ו, ת.
משלי ג, ד.
צ' כו, יב.

¹ במח' רמ"ו ובולוניה נוסף כאן: "נשא ברכה מאת ה' וצדקה מאלקי ישענו" (עפ"י תהלים כד, ה). ² במח' רמ"ו ובולוניה: "סברו מור"י. ³ היום מקובל לומר הנוסח המצוננר "לעמים".

לְלֵיל שַׁבַּת וַחֹה"מ

צבלי צרכות
דף טו, ב.

אֲדַנִּי שֹׁפְתֵי תַפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

חסי' נח, ח.

מכילתא דר"י
שמו' מס'
דפסחא פ' טז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהִם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְגַן אֲבֹרָהִם:

צבלי צרכות
דף כט, א.
שמו' ג, ו.
דב' י, ח;
צבלי צרכות
דף לג, ב.
צב' יד, ב.

צב' רצה
פ' לט; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה ס"ו ית.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

יש"פ סג, ח.

מוֹרִיד הַטַּל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לְיִשְׁרָאֵל עֲפָר. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מֶלֶךְ
מֵמִית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

יש"פ צבלי
תענית דף
ג, א; אגדה
צב' פ' מד;
סרע"ג ח"א
ס"ו לה.

יש"פ ב, ו.

שבה"ל תפילה
ס"ו יח צבס
אגדה.
סרע"ג.

לְדוֹר וְדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי-הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי-אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

שבה"ל תפילה
ס"ו יח צבס
אגדה.

יש"פ מלא'
ח, יד.

¹ במד' רמ"ו נוסף: "בְּקָרוֹב".

רבי גדוק היה
מתפלל חפילה
קצרה בגלי
שבתות.
תוספתא
ברכות
פ"ג, ה"ז;
רש"י ח"א
סו' קלו דשס
הירושלמי;
סרע"ג ח"ב
סו' ה;
סו' רס"ג
עמ' קי"א;
שנה"ל שבת
סו' סו
סח"ר סו' יג.

ומאהבתך¹ ידוהו
אלהינו
שאהבת את ישראל
עמך ומחמלתך מלכנו
שחמלת על בני-
בריתך נתת לנו יהוה
אלהינו את יום השביעי
הגדול והקדוש הזה.
לגדולה ולגבורה²
ולקדושה ולמנוחה
ולעבודה ולאהבה.
ולתת לנו ברכה ושלוש
מאתך:

יש נוהגים לומר במקום "ומאהבתך",
אתה קדשת:
אתה³ קדשת את יום השביעי לשמך.
תכלית מעשה שמים וארץ.
ויברכתו מכל הימים. וקדשתו מכל-
הזמנים. וכן כתוב בתורתך:
ויכלו⁴ השמים והארץ וכל צבאם: ויכל
אלהים ביום השביעי מלאכתו
אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל-
מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום
השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל-
מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:
ישמחו⁵ במלכותך שומרי שבת וקוראי
ענג. עם מקדשי שביעי כלם
ישבעו ויתענגו מטובך. ובשביעי רצית בו
וקדשתו. חמדת ימים אותו קראת. זכר
למעשה בראשית:

בר' ב, ט"ג.

אלהינו ואלהי אבותינו. רצה במנוחתנו. קדשנו
במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו

1 בש"ס דפוס וילנא מופיע רק תיבות "ומאהבתך ה' אלקינו". והביא החוקר יחזקאל הנוסח: "שאהבת את ישראל עמך ומחמלתך מלכנו שחמלת על בני בריתך נתת לנו ה' אלקינו את יום השביעי הגדול והקדוש הזה באהבה" ע"פ כתב יד ערפורט, וכן מצאתי שהגיה האור הגנוז הנדפס בש"ס וילנא, אות יב. ² הנוסח כאן הוא לפי מח' בולוניה. ובמח' רמ"ו הנוסח הוא: "למנוחה ולגדולה ולקדושה ולעבודה ולהודאה". ³ כתב השבלי הלקט, ענין שבת, ס"ו סו: "יש מקומות שנהגו לומר בתפלת לחש אתה קדשת, ויש בה ויכולו, ומנהגינו לומר ומאהבתך כדאייתא בתוספתא דברכות (פ"ג ה"ז)". ⁴ הקשה הקמחא דאבישונא על אתר, הלא צריכים לומר "ויכולו" ע"פ בבלי, שבת דף קט, ב, א"כ לנוסח הלועזים שאומרים רק "ומאהבתך" היכן ה"ויכולו", ותירץ שסומכים על שאומרים "ויכולו" עם הש"ץ. ובאמת משבלי הלקט ענין שבת, ס"ו סו, ומנהגינו ס"ו יג, ענין ערבית של לילי שבת, מוכח שלקיום דברי הבבלי אומרים "ויכולו" לפני ברכת מעין שבע, מפני שהביאו להלכה את דברי הבבלי לומר ויכולו, אבל כתבו ש"מנהגנו לומר ומאהבתך", והוסיפו להורות שמנהגינו לומר ויכולו עם ברכה מעין שבע. וראה נא את אשר כתב בפירושי סידור התפילה לרוקח עמ' תעה: "יש בני אדם טועים וסוברים שיש לומר ויכולו בתפלה, והבל יפצה פיהם, כי אין להוסיף, אלא אחר תפלה אומר ויכולו". וגם ברא"ש, מס' שבת פט"ז ס"ה, כתב: "ראיתי בסדר תפלות הקדמונים שאין אומרים ויכולו". ⁵ ליתא במח' רמ"ו ובולוניה.

מְטוּבָךְ. שְׂמַחְנוּ בִישׁוּעַתְךָ. וְטַהַר לְבַנּוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת.
 וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁךָ.
 וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 מִקִּדְשׁ הַשַּׁבָּת:

צבלי פסחים
 דף קח, ב.

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׁעָה.
 וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
 וְתִפְלְתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד
 עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

תוס' ונחת
 דף קח, א ד"ה
 ומוכח.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגִּיעַ. יִרְאֶה וְיִרְצֶה.
 וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוּרֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדְּךָ.
 וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה.
 לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלְרִצּוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן
 וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
 וְרַחוּם אַתָּה:

סרע"ג
 שצה"ל פסח
 ס"י ריעו
 סת"ר ס"י נג.

הזכר
 צתוספתא
 צרכות
 פ"ג ה"י
 צבלי שבת דף
 נה, א.

ויק' כג, ו.
 שצה"ל תפילה
 ס"י כג.
 ע"פ דה"צ
 כ, יב.
 ע"פ נחמו'
 ט, לא.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
 כַּמָּאז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:
מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־
 נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־נַפְשֵׁיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ
 וְעַל־נַפְּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת. עָרַב וּבִקֵּר וְצַהֲרִים.

ע"פ מוכ'
 ד, יא.
 שצה"ל תפילה
 ס"י יח צבס
 אגדה.
 דה"א כט, יג.
 ע"פ ספרי
 צמ" פ' קלט.
 סה"י נה, ית.

ע"פ מוד' סה'
 נט, א.

הטוב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
 וַיַּעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
 וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

ט"פ ח"כ
 ג, כג.
 סרע"ג ח"א
 ס"י לג.
 ט"פ ישע"י
 סד, ו.

עַל־כֵּלָם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי תָמִיד. כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שצה"ל תפילה
 ס"י יח כשס
 אגדה.

ט"פ ח"כ
 כג, יא.

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ
 כְּאַחַד בְּאֹר פְּנִיךָ. כִּי בְּאֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרְךָ אֶת־
 כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשִׁלּוּמְךָ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרְךָ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם.
 (אֲמֵן)²

ח"ה פ"ט, טז.
 ט"פ משל
 ד, יג.
 ט"פ דב'
 כו, טו.

שצה"ל ענין
 תפילה ס"י כד.

שצה"ל תפילה
 ס"י יח כשס
 אגדה.

ט"פ ח"כ
 כג, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמִרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ח"ה יע, טו.

כצלי ברכות
 דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעַצְתָּם
 וְתִקְלַקְלַ מַחְשְׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח
 לִי שַׁעְרֵי תוֹרָה. שַׁעְרֵי חֶכְמָה. שַׁעְרֵי בִינָה. שַׁעְרֵי דַעָה. שַׁעְרֵי
 פְּרִנְסָה וְכִלְכֵּלָה. שַׁעְרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כצלי ברכות
 דף ח, א; רש"י
 ברכות דף
 כט, ב ד"ה
 תחנונים.
 ט"פ סרע"ג.

ט"פ ח"ה
 לד, יח.

ט"פ ש"ב
 יח, לב.

¹ במח' רמ"ז: לא מופיע "חיים". ² במח' רמ"ז ובולגריא "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו ראשי לענות אמן ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א."

תה' יט, טו. יהיו לְרִצּוֹן אֲמַר־יָי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: 33ב1 צכ"ג ברכות 77 ח, ט, 77

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן: 3. חו' כה, 3. ע"פ ישע' 54, ה.

שְׁתַּבְּנָה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ: 3. ע"פ משנ' אבות פ"ה, מ"ב.

רמ"א חו"ח סי' קכג ס"א.

וממשיכים לעיל עמוד 28.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ² בתנ"י ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח סי' קכג, סי"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

מתפללים עד "ברכו" כמו בכל שבת ולפני "ברכו" אומרים:

לשבת וחזה"מ של פסח¹

אור ישע מאשרים.	שמור זרה מאשרים.
אהודנו בידיו כשרים.	שיר השירים.
אילת אווי תשוקות.	לחלוח עיוף ² שוקקות.
אסמי ³ שבע להשקות.	ישקני מנשיקות:
ברוכי מעלמות משמניך.	מושלי גנזכי מכמניך.
בשמתם תמרוק סממניך.	לריח שמניך:
בני ביתך וחוריך.	הנם חזר סחוריך.
בית מדין צחוריך.	משכני אחוריך.
גאה ורב ענודי.	הודי מפנות נוה.
גם כי דוה.	שחורה אני ונאווה:
גחל כי מחרחרת ⁴ .	קרב רגז סחרחרת.
גחן קדורנית כחרת.	אל-תראוני שאני שחרחרת:
דולי ומכמדלי בדלי.	טוטפת כלילי גדלי.
דגלי עז מגדלי.	הגידה לי:

¹ לרבי שלמה הבבלי. מוסד ע"ס א"ב כפול. וחזום בכל חרוז, תחילת פסוק משיר השירים. ² בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "עוות". ³ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו ובולוניא: "אסמי". ⁴ ברמ"ו ובולוניא: "מחורחרת".

נָתוּן רוּעָה דְרָדְעִי· אִסְלָא תְדַעִי:	דְרַבּוּנֵי מְלֻמַּד מְרָדְעִי· דָּן וְהוֹכִיחַ פְּדַעִי·	ש"ס א, ת.
בְּיָם בְּקַע לְבִסְיָתִי· לְסַסְתִּי:	הַדְרִיךְ סוּס לְמְנוּסְתִי· הַמִּירֹז וּמְלֵא בְפִסְתִי·	ש"ס א, ט.
רְטִית גּוּמֵי מְחַיֵּךְ· גְּאוּוּ לְחַיֵּךְ:	הַתְרַנֵּי מְלֵי חַיֵּךְ· הָזָה וְהִבָּא לְתַחֵיךְ·	ש"ס א, י.
בְּנִצּוּל צוּל רְהַב· תּוֹרֵי זְהַב:	וְחַנְנֵי חֵן מְצַהֵב· וְכַבִּיר הַצְבִּיר יְהַב·	ש"ס א, יא.
יַדַּע סִיג סְבוּ· עַד־שֶׁהַמְּלֶךְ בְּמַסְבוּ:	וְלִבִּי גַם בּוּ· וְסָר בְּאוֹכַל עֲשׂוּבוּ·	ש"ס א, יב.
יַחֲזוּר עָרִיצִים לְזַמְרֵי· צְרוּר הַמְרוּ:	זְמַן זְמַן מְזַמּוֹר· זְבֻלְנֵי בַצָּר לְכַמְרֵי·	ש"ס א, יג.
הַזֵּיל כְּרַכּוּסִים ² חֲפָרֵי· אֶשְׁכַּל הַכְּפָרוּ:	זְלוּזֵל כְּרוּס סְפָרֵי ¹ · זֵיף חוּב מְסַפְרֵי·	ש"ס א, יד.
וְחַפֵּץ חֲלִבֵי רַעוּתִי· הַנְּדָה יִפְהַ רַעֲוִתִי:	חֶשֶׁק חֶבֶת רַעוּתִי· חֶזֶה לְחַפַּת יְרִיעֵתִי·	ש"ס א, טו.
דָּן בְּרוּוֵי דְדִי ⁴ · הַנְּדָה יִפְהַ דוּדֵי:	חֶשׁ חֲפְשִׁי ³ מְדוּדֵי· חַנְנֵתִי חַתְנֵי יְדִידֵי·	ש"ס א, טז.
הָרִים עוֹקֵר וּתְרֹזִים· קָרוֹת בְּתֵינּוּ אֲרֹזִים:	טְלִטֵל פְּנִיקְטִי ⁵ גְּתֹרֹזִים· טָס מְטַע מְזוֹרֹזִים·	ש"ס א, טז.

1 נ"א: "כפר". 2 ברמיו ובולוניה: "כרכוס", וראה פירוש רו"ה. 3 בכ"י המאה הט"ו "חופשיו". ובבולוניה
וברמיו: "חפשויו". 4 נ"א: "דודי". 5 ברמיו "פניקטי".

	טִירַת בֵּיתוֹ נֶאֱצְלָתָּ.	יִתְנֶנִּי רֶחֶם מִצְהָלָתָּ.
	טַכְסִים חֲתָנָה מְצַלְצָלָתָּ.	אֲנִי חֲבַצְלָתָּ:
ש"ש ב, ב.	יַעֲלוּ רוּם מְתוּחִים.	חֲרוּשִׁים דּוֹשִׁים תִּיחֹחִים.
	יָאִים עֲרָבִים נִיחֹחִים.	כְּשׁוֹשָׁנָה בֵּין הַחֹחִים:
ש"ש ב, ב.	יֵצִיץ לֹא לְמַצְעָר.	יִתֵּר שְׂאֵת מְזַעֵר.
	יִפְרַח לִוְיִי מְעַר.	כְּתִפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר:
ש"ש ב, ג.	כְּתַרְנִי ² מִהַכֶּשֶׁר זֵין.	הַרְבַּנִי מִלֵּא עֵין.
	כְּתַב רְאִיָּה וּמְנִין.	הִבִּיאֲנִי אֶל-בֵּית הַיֵּין:
ש"ש ב, ד.	כָּלֵכֵל עֲדָנִי מִתְשִׁישׁוֹת.	יִסְרְנִי קִשׁוֹת מְקַשְׁשׁוֹת ³ .
	כּוֹנְתִי חוֹלֵת תְּשִׁישׁוֹת.	סִמְכּוֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת:
ש"ש ב, ה.	לֹא דֶרֶךְ כְּהִלְיָשִׁי.	גַּם צִיָּה כְּהוֹרִישִׁי.
	לְמַסְדָּךְ וּפְנּוּי טְרָשִׁי.	שְׂמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשִׁי:
ש"ש ב, ו.	לֵב אֶחָד וּשְׁכָם.	דְּאִים כְּעֵב לְמִשְׁכָּם.
	לְאִסִּירִים יַחְפִּץ בְּסִכָּם.	הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם:
ש"ש ב, ז.	מְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת רְדוּדִי.	לַחֵץ עֵקֶרְבִי גְדוּדִי.
	מִהַר קֶדֶר מְדוּדִי.	קוֹל דוּדִי:
ש"ש ב, ח.	מִבֵּית חֶמֶר קֶצְבִי.	בֵּית חַיִּים הַצִּיבִי.
	מְצַפִּי מְצִיפִי מְצַבִּי.	דוּמָה דוּדִי לְצַבִּי:
ש"ש ב, ט.	נִחַלֵת שְׂפָרָה לִי.	תַקְנוֹת שְׁלוֹשׁ גּוֹרְלִי.
	נְעִימוֹת כְּמֵר לִי.	עֲנָה רֶחֶם יוּדִי וְאָמַר לִי:
ש"ש ב, י.		

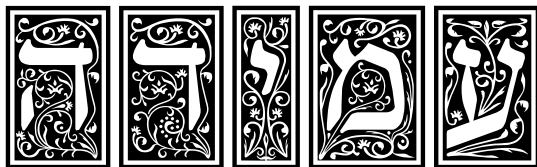
¹ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "לְוִיִּי". ² בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "כְּתַרְנִי". ובבולוניה "כְּתַרְנִי", אך בפירוש כמו שכתוב בפנים. ³ נ"א: "מְקַשְׁשׁוֹת".

גַּם תִּתִּי סִבָּר־	ש"ס ב, יא.	וְרַק אֵין דְּבָר־	
גִּוּסוֹ גִּוּוֹו־וּ כְּבָר־		כִּי־הִנְדֹּוּ הַסְּתוֹ עֲבָר־	
סְרָסוֹר זֵרוֹז מְרָץ־	ש"ס ב, יב.	רֹאשׁ פִּרוֹז הֶרֶץ־	
סְלֹל שְׁלוֹם וְתָרֶץ־		הַנְּצָנִים נְרָאוּ בְּאַרְץ־	
סִפֵּק עֵתִיק מְפִיגְיָה־	ש"ס ב, יג.	הַפֵּק מִמְתִּיק פִּיגְיָה־	
סִלְתִּי ¹ סִלְתִּי סְפוּגְיָה־		הַתְּאֲנָה חֲנֻטָּה פִּגְיָה־	
עַקְלָתוֹן נוֹשֵׁף קָלֵע־	ש"ס ב, יד.	וּפִיתוֹם מְכֻשֵׁף נְצָלֵע־	
עָרַב שְׁלֹשׁוֹל כְּהַקְלֵע־		יִוְנְתִי בְּחֲגוּי הַסְּלֵע־	
עֵרוּדִים עִם עֵילִים־	ש"ס ב, טו.	מָדוּ זָדוּ שְׁעוּלִים־	
עֲנִין לֹא מַעֲלִים־		אַחֲזוּלְנוּ שְׁעֵלִים־	
פְּתִיגִיל וְעִגִיל בְּדָלִי־	ש"ס ב, טז.	עֲנוּק פְּנוּק קְדָלִי־	
פָּנִים בְּפָנִים הַשְּׂדִילִי־		דוּדִי לִי־	
פְּעַל בָּם תְּפֹוּח־	ש"ס ב, יז.	שָׁכַר לֹא־קְפֹוּח־	
פְּקֹד דָּר־טְפֹוּח־		עַד שְׁיִפֹוּח־	
צְמָצַם שְׁכָנוּ מְרַכְבִּי־	ש"ס ב, יח.	יוֹם חֲנוּךְ כְּרַכְבִּי־	
צְפִיתִי פֹה עֲכוּבִי־		עַל־מְשַׁכְבִּי־	
צָבִי קָדַשׁ מְנָה־	ש"ס ב, יט.	מְקוֹם מְבַחַר־מְנָה־	
צִיּוֹן רֹאשׁ אֲמָנָה־		אַקוּמָה נָא־	
קָרָצְתִי רָצְתִי בְּאוֹמְרִים־	ש"ס ב, כ.	טְפָתִי נְפָתִי בְּמוֹרִים־	
קָלְקַלְתִּי שְׁמָנִים שְׁמָרִים־		מְצֹאוֹנִי הַשְּׁמָרִים־	

¹ במד' רמ"ז: "סלת".

	קִנְיָן כִּי־שִׁבְרֵתִי.	וְטוֹב לֹא סִבְרֵתִי.
ש"ש ג. ג.	קְדוּשֵׁי לִוְיֵי חִבְרֵתִי.	כְּמַעַט שְׁעִבְרֵתִי:
	רָשָׁם אֶסֶר בְּצַבְאוֹתֵיכֶם.	בְּזַעֲזוּעַ חֵיל אֵילוֹתֵיכֶם.
ש"ש ג. ה.	רְחוֹק דְּחוֹק אוֹתְכֶם.	הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם:
	רִישׁ גְּלִי כְּהַעֲלָה. ¹	יִזְנֶה תַמְרוֹהַ עֲלָה. ²
ש"ש ג. ו.	רְגָשׁוֹ בְּנֵי עוֹלָה.	מִי זֹאת עֲלָה:
	שִׁירוֹת שִׁפְרִיר שִׁטְתּוֹ.	מִטּוֹת וְרְבוֹא חִטְתּוֹ.
ש"ש ג. ז.	שִׁעַר יָצָא וְשִׁטְתּוֹ.	הִנֵּה מִטְתּוֹ:
	שִׁירַת עֲרָבוֹב מְלַעְרָב.	אֲמָנוֹת אֲבוֹב עֲרָב.
	שִׁירוֹת גְּבוֹב הָרֵב.	כָּלֶם אַחְזִי חָרָב:
ש"ש ג. ח.	תָּאֵב פָּסֶק לוֹ.	מִלְאוֹת בְּנֵי טָרְסָקְלוֹ.
	תִּטְלִיל חֶסֶה לוֹ.	אַפְרִיזוֹן עֲשֵׂה לוֹ:
ש"ש ג. ט.	תָּאֵר פְּנִים מֵהַכֶּסֶף. ³	נָעַמוּ יְדִידוֹת כּוֹסֶף.
	תִּבְנֶיֶת אוֹרֵת יוֹסֶף.	עַמּוּדָיו עֲשׂוּהָ כֶּסֶף:
ש"ש ג. י.		

¹ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו ובוּלוֹניָא: "כְּהַעֲלָה". ² בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "עוֹלָה". ³ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "מֵהַכֶּסֶף".

צבלי צרכות
דף כטו, ח;
סרע"ג ח"ב
סו' כב.

לשחרית של שבת וחוה"מ

צבלי צרכות
דף טו, צ.

אֲדֹנָי שׁוֹפְתֵי תַפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

סה' נה, ח.

מכילתא דר"י
שמו' מס'
דפסחא פ' טו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מֶגֶן אֲבֹרָהֶם:

שמו' ג, ו.

דצ"י ח;
צבלי צרכות
דף לג, צ.
צרי' יד, ב.

צרי' רצה
פ' לטו; צבלי
פסחים דף
קח, צ; שבה"ל
תפילה סו' יח.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ישע' סג, ח.

מזריד הטל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לְיִשְׁרָאֵל עַד עַד. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מֶלֶךְ
מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

ע"פ צבלי
תענית דף
ג, ח; אגדה
צרי' פ' מד;
סרע"ג ח"א
סו' לה.

ש"א ג, ו.

שבה"ל תפילה
סו' יח צשס
אגדה.
סרע"ג.

לְדוֹר וְדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וְשִׁבְחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מלא'
ח, יד.

שבה"ל תפילה
סו' יח צשס
אגדה.

¹ במד' רמ"ו נוסף: "בְּקָרוֹב".

יְשַׁמַּח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ. כִּי עֲבַד נְאֻמָּן קָרָאתָ לוֹ. ע"פ צמ"ג
 אֱלֹהֵינוּ. כְּלִיל תְּפִאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ נָתַתָּ בְּעַמְדוֹ יב, ז.
 לְפָנֶיךָ עַל־הַר סִינַי. שְׁנֵי לֹחֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ. ע"פ שמו
 לך, כטו.
 וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת. וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ: ע"פ צ"ד
 ה, יטו.
 ע"פ צ"ד
 ה, יב.

וַיִּשְׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת שמי' לא,
 לְדַרְתָּם בְּרִית עוֹלָם: בְּיָנִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל טזרח.
 אֹת הוּא לְעֹלָם כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָשׁ:

וְלֹא נָתַתוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת. וְלֹא הִנְחַלְתוּ ע"פ שמו"ר
 מַלְכֵנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים¹. וְגַם בְּמִנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ פרו' כה, יא.
 עַרְלִים. כִּי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נָתַתוּ בְּאַהֲבָה. לְזֵרַע יַעֲקֹב ע"פ מנ"י
 מנ"י, ת.
 אֲשֶׁר בָּם בְּחַרְתָּ. עִם מְקֻדְשֵׁי שְׁבִיעִי. כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ
 מְטוֹבְךָ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַת בּוֹ וּמְקֻדְשָׁתוֹ. חֲמֶדֶת יָמִים אוֹתוֹ ע"פ שמו"ר
 סד"א פ"טו.
 קָרָאתָ. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:
 ע"פ שמו"ר
 סד"א פ"טו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רְצֵה בְּמִנוּחָתֵנוּ. קִדְשָׁנוּ סרע"ג ח"ג
 ס"י כג.
 בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שִׁבְעֵנוּ
 מְטוֹבְךָ. שִׁמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ. וְטַהַר לְבָבֵנוּ לְעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת.
 וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קִדְשְׁךָ.
 וַיִּשְׁמְחוּ בְּךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקֻדְשֵׁי שְׁמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 מְקֻדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

צבלי פסחים
 דף קח, ב.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל־תִּפְלָתֵם שְׁעָה.
 וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל

תוס' מנחות
 דף ק"א א ד"ה
 ומיכאל.

¹ צריך להיות: פְּסִילִים.

וּתְפַלְתֶּם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן. וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה וְיִרְצֶה.
וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוֹרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ.
וְזִכְרוֹן כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה.
לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. זְכַרְנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ
בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּם וְחַנּוּן
וְרַחֲם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
וְרַחוּם אַתָּה:

סרע"ג;
שנה"ל פסח
ס"י רישו
סת"ר ס"י נג.

ויק' כג. ו.
שנה"ל תפילה
ס"י כג.

ע"פ דה"צ
כ, יב.
ע"פ נחמ'
ט, לא.

הזכר
בתוספתא
צרכות
פ"ג ה"י;
צבלי שבת קד
כז, א.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:
מוֹדִים אָנֹכְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיַדְךָ וְעַל־
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־נַסִּיךְ שְׂבַכְל־יוֹם וְיוֹם עַמְּנוּ
וְעַל־נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבַכְל־עַתָּה. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
הַטוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
וַיַּעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

ע"פ מוכ'
ד, יא.
שנה"ל תפילה
ס"י יח צשס
אגדה.
דה"א כגו, יג.

ע"פ ספרי
צמ' פ' קלט.

תה"י נה, ית.

ע"פ או"כ
ג, כג.
סרע"ג ח"א
ס"י נג.
ע"פ ישע'
סד, ו.

ע"פ מד' תה'
טז, א.

עַל־כָּל־סֵלָה וְיִתְבַרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
יִזְדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטוֹב בְּאַמְתָּה. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאֵה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
ס"י יח צשס
אגדה.

ע"פ תה'
נב, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם־טוֹבָה וּבְרָכָה־ (חַיִּים)־ חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים־ עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמֹד־ בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד
 בְּאוֹר פְּנִיָּה־ כִּי בְּאוֹר פְּנִיָּה נְתַתְּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ־ תוֹרַת
 חַיִּים־ אֶהְבֶּה וְחֶסֶד־ צְדָקָה־ בְּרָכָה־ יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים¹
 וְשְׁלוֹם־ וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ ו) לְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עֲמֹדֵךְ
 יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ־ בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה־ הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם־ (אָמֵן)²;

שצ"ל ענין תפילת ס"ו כד.

תה"פ טז, עז.
ע"פ משלי
ד, יג.

ע"פ דב'
כו, טו.
שצ"ל תפילה ס"ו יח צפ"ס
אגדה.

ע"פ תה"פ
כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:
 יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה"פ יט, טו.

צצ"ל ברכות
דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי־ נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ־ וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמֶה־ וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי־ וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה־
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי־ שְׂכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה־ תִּפְרַעְצֶתֶם
 וְתִמְקַלְקַל מִחֲשָׁבוֹתֶם־ וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי־ שְׁתַּפְּתַח
 לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה־ שְׁעָרֵי חֶכְמָה־ שְׁעָרֵי בִינָה־ שְׁעָרֵי דַעָה־ שְׁעָרֵי
 פְּרָנְסָה וְכֻלְפָּלָה־ שְׁעָרֵי חַיִּים־ חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:
 יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ע"פ תה"פ
לד, יז.

צצ"ל ברכות
דף ח, א; רש"י
ברכות דף
כט, ב ד"ה
תחנונים.
ע"פ סרע"ג.

ע"פ ש"ס
יח, לב.

תה"פ יט, טו.

צצ"ל ברכות
דף ח, א.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:³

צצ"ל יומא דף
ג, ג.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו־ הוּא בְּרַחֲמָיו־ יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל־ אָמֵן:

ע"פ צצ"ל
יומא דף ג, ב.

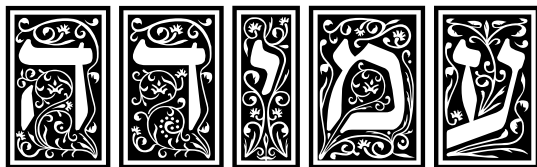
ע"פ משנ
אבות
פ"ה, מ"ב.

רמ"א א"ח
ס"ו קכ"ג ס"א.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ־ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ־
 שְׁתַּבְּנָה⁴ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ־ וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

וממשיכים בהלל לעיל עמוד 93.

¹ במח' רמ"ז: לא מופיע "חיים". ² במח' רמ"ז ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין בשו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א. ³ במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ה, ענין התפילה. ועיין בשו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ⁴ בתי"ו ולא ביו"ד. שיערי תשובה או"ח ס"י קכ"ג, סי"ג, בשם מהר"ם די לינואנו וכך מנהגנו.

צבלי ברכות
דף כט, ח;
סרע"ג ח"ב
סי לה.

למנחה של שבת וחזה"מ

צבלי ברכות
דף ט, ב.

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

חסי' נח, ח.

מכילתא דר"י
שמי' מס'
דפסחא פ' טז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מֶגֶן אֲבֹרָהֶם:

שמי' ג, ו.

דב' י, ח;
צבלי ברכות
דף לג, ב.
צרי' יד, ב.

צרי' רצה
פ' לט; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה סי' יח.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ישע' סג, ח.

מזריד הטל

ע"פ צבלי
תענית דף
ג, ח; אגדה
צרי' פ' מד;
סרע"ג ח"א
סי לה.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לְיִשְׁרָאֵל עַד עַד. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מֶלֶךְ
מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

ש"א ב, ו.

שבה"ל תפילה
סי' יח צבלי
אגדה.
סרע"ג.

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וְשִׁבְחֶךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מנצח
ח, יד.

שבה"ל תפילה
סי' יח צבלי
אגדה.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בְּקָרוֹב".

אתה אחד ושמה אחד. ומי כעמך ישראל גוי אחד
 בארץ: תפארת גדלה ועטרת ישועה. מנוחה
 וקדשה לעמך נתת. אברהם יגל. יצחק ירנן. יעקב ובניו
 ינוחו בו. מנוחת אהבה ונדבה. מנוחת אמת ואמונה.
 מנוחת שלום השקט ובטח. מנוחה שלמה שאתה רוצה
 בה. יפירו בניך וידעו. כי מאתך היא מנוחתם. ולמשה
 עבדך מסיני אמרת. פני ילכו והנחתי לך:

אלהינו ואלהי אבותינו. רצה במנוחתנו. קדשנו
 במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו
 מטובך. שמחנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת.
 והנחילנו יהוה אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך.
 וישמחו בך כל ישראל מקדשי שמך. ברוך אתה יהוה.
 מקדש השבת:

רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ואלתפלתם שעה.
 והשב העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל
 ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון. ותהי לרצון תמיד
 עבודת ישראל עמך.

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא. יגיע. יראה וירצה.
 וישמע. ויפקד. ויזכר זכרוננו וזכרון אבותינו.
 וזכרון ירושלים עירך. וזכרון משיח בן דוד עבדך.
 וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך (לפליטה) לטובה.
 לחן ולחסד ולרחמים ולרצון ביום חג המצות הזה. זכרנו
 יהוה אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו
 בו לחיים טובים. בדבר ישועה ורחמים. וחוס וחסנו

סרע"ג ח"ב
 ס"א לד.
 ששה"ל שבת
 ס"א קבו.
 סת"ר ס"א ב.
 ע"פ ילקו"ש
 כ"ר רמז עז.
 סת"ר ס"א ב.
 ש"ג ל"ג. יד.

סרע"ג ח"ב
 ס"א לד.
 חוס' מנחות
 דף ק"א ע"ב
 ונוכחל.

סרע"ג
 סת"ר ס"א נג.
 ויק' כ"ג. ו.
 ששה"ל תפילה
 ס"א כ"ג.

דה"א ח, כ"ג.
 ע"פ ש"ג
 עז, כ"ט.
 ישע"ל ל"ג. ח.
 תש"ו רמ"ג
 חו"מ ס"א ע"ג.
 הזכר
 בתוספתא
 צרכות
 פ"ג ה"ח
 צבלי שבת דף
 כ"ד, ט.

וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן
וְרַחוּם אַתָּה:

ע"פ דה"צ
כ, יב.
ע"פ נחמ'
ט, לא.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עֵירָךְ בְּרַחֲמִים
כְּמֵאָז בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

ע"פ מנח' תה"
ט, ח.

ע"פ מנח'
ד, יא.
שנה"ל תפילה
סי' יח צגס
אגדה.
דה"א כט, יג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאתָ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל־נַפְשֵׁיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ
וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עָרַב וּבִקְרַ
וְצַהֲרַיִם הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ
חַסְדֶיךָ וַיַּעֲזֹלֶם קוֹיֵנוּ לָךְ לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

ע"פ ספרי
צמ' פ' קלט.
תה" נה, יח.
ע"פ חז"ל
ג, כג.
סרע"ג ח"א
ס' נט.
ע"פ ישע'
סד, ו.

עַל־כֹּלֶם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכַנּוּ תָמִיד כָּל־הַחַיִּים
יִזְדוּךָ סֵלָה וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתֵּךְ בָּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

ע"פ תה"
נב, יא.

שנה"ל תפילה
סי' יח צגס
אגדה.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה (חַיִּים) חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ
כְּאַחַד בְּאֹר פְּנִיָּךְ כִּי בְּאֹר פְּנִיָּךְ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
תּוֹרַת חַיִּים אֶהְבֶּה וְחֶסֶד צְדָקָה בְּרָכָה יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרַךְ
אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעוֹרָה
בְּשְׁלוֹמְךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשְׁלוֹם (אָמֵן):²

שנה"ל ענין
תפילה סי' כד.

תה" פט, טו.
ע"פ משל'
ד, יג.
ע"פ דב'
כו, טו.
שנה"ל תפילה
סי' יח צגס
אגדה.

1 במח' רמ"ז: לא מופיע "וחיים" 2 במח' רמ"ז וכולוניה לא מופיע אמן, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכתיו רשאי לענות אמן ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

33
צבלי ברכות
דף ט, ב. 3

יהיו לרצון אמרי־פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי: תה"י, ע"ט.

ויש נוהגין לומר:

33
צבלי ברכות
דף ח, א; רש"י
ברכות דף
כט, ב ד"ה
תחנונים.

אלהי. נצור לשוני מרע. ושפתי מדבר מרמה. ולמקללי נפשי תדום ולמצותיך תרדף נפשי. ונפשי כעפר לכל תהיה. יהי רצון מלפניך יהוה אלהי שכל־הקמים עלי לרעה. תפר עצתם ותמלקל מחשבותם. וכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהי שתפתח לי שערי תורה. שערי חכמה. שערי בינה. שערי דעה. שערי פרנסה וכלכלה. שערי חיים. חן וחסד ורחמים ורצון מלפניך:

ט"פ תה"י
לד, יד.

ט"פ ש"ב
יח, לב.

33
צבלי ברכות
דף ח, א. 3

יהיו לרצון אמרי־פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי: תה"י, ע"ט.

33
צבלי יומא דף
נג, ב. 3

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

33
צבלי יומא דף
נג, ב. 3

עשה שלום במרומי. הוא ברחמי. יעשה שלום עלינו ועל־כל־ישראל. אמן:

א"ו' כה, ב. 3
ט"פ ישעי'
כו, ה.

רמ"א אר"ח
ס"ו קנ"ס"א.

(יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו ואלהי אבותינו. שתבנה² בית המקדש במהרה בימינו. ותן חלקנו בתורתך): ט"פ, מ"ב.

וממשיכים לעיל עמוד 169.

¹ במח' רמ"ו וכולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ה ה', ענין התפילה. ועיין בשו"ע א"ח סימן קכ"ב וקכ"ג ס"א. ² בתניו ולא ביו"ד. שערי תשובה א"ח ס"ו קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

קריאה ליום א' של חוה"מ פסח

וידבר יהוה אל-משה לאמר: שור או-כשב או-עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: ושור או-שה אתו ואת-בגו לא תשחטו ביום אחד: וכי-תזבחו זבח-תודה ליהוה לרצונכם תזבחו: ביום ההוא יאכל לא-תותירו ממנו עד-בקר אני יהוה: ושמרתם מצותי ועשיתם אתם אני יהוה: ולא תחללו את-שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יהוה מקדשכם: המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה: ^פ

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם מועדי יהוה אשר-תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא-קדש כל-מלאכה לא תעשו: שבת הוא ליהוה בכל מושבתים: ^פ

סדר רס"ג
עמ' שט;
פסקי רי"ז
מגילה פ"ד
ה"ד חות א';
שנה"ל פסח
ס' ריט;
ס"ח;
ס' מט;
ס"ח ס' כד.

ויק' כב,
ס"ג.

ויק' כב,
ס"ג.

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם
 בְּמוֹעֲדָם: בַּחֹדֶשׁ הַרְאֵשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין
 הָעַרְבִים פֶּסַח לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה
 חַג הַמִּצּוֹת לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ: בַּיּוֹם
 הַרְאֵשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא
 תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: פ לוֹי
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם
 וְקִצְרַתֶּם אֶת־קִצְרֵיהָ וְהִבַּאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קִצְרֹכֶם
 אֶל־הַכֹּהֵן: וְהִנִּיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לְרִצְוֹנְכֶם מִמַּחֲרַת
 הַשַּׁבָּת יְנִיפְנוּ הַכֹּהֵן: וַעֲשִׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת־הָעֹמֶר
 כֶּבֶשׂ תָּמִים בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה לַיהוָה: וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
 סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אִשָּׁה לַיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יַיִן
 רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: וְלֶחֶם וְקָלִי וְכֹרֶמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד־לְעֹצֵם
 הַיּוֹם הַזֶּה עַד הִבִּיאְכֶם אֶת־קִרְבֵּן אֱלֹהֵיכֶם חֶקֶת עֹזֶלֶם
 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם: ס יִשְׂרָאֵל וּסְפַרְתֶּם
 לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הִבִּיאְכֶם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה
 שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת תְּמִימַת תְּהִינָה: עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת
 הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה
 לַיהוָה: מִמוֹשְׁבֵיכֶם תִּבְיֹאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שָׁנֵי
 עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תְּהִינָה חֶמֶץ תִּאֲפִינָה בַּפּוּרִים לַיהוָה:
 וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כֶּבֶשִׁים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה
 וּפָר בֶּן־בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנַיִם יִהְיוּ עֹלָה לַיהוָה וּמִנְחָתָם
 וְנִסְכֵיהֶם אִשָּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וַעֲשִׂיתֶם שְׁעִיר־עֹזִים

א' דנושה ע"פ
 המסורה.

אָחַד לְחַטָּאת וּשְׁנַי כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבַּח שְׁלָמִים: וְהִנְיָף
הִכְהִינּוּ אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוֹרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁנֵי
כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לִכְהֹן: וּקְרֹאתֶם בְּעֶצְמוֹ הַיּוֹם
הַזֶּה מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל־מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: וּבְקִצְרְכֶם אֶת־
קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא־תִכְלֶה פֶּאֶת שֹׂדֶךְ בְּקִצְרְךָ וּלְקַט
קִצִּירְךָ לֹא תִלְקַט לְעַנִּי וּלְגֵר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: ־

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זְכוֹרֹן
תְּרוּעָה מִקְרֵא־קֹדֶשׁ: כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: ־
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: אֵךְ בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
הַכִּפָּרִים הוּא מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־
נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: וְכָל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ
בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפָּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־תַעֲנֶה בְּעֶצְם הַיּוֹם
הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמִּיהָ: וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָל־
מְלֶאכֶה בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה וְהִאֲבֹדְתִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
מִקְרַב עִמָּה: כָּל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם
בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הוּא לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־
נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּתְּשׁוּעָה לַחֹדֶשׁ בְּעֶרְב מֵעֶרֶב עַד־עֶרֶב
תִּשְׁבְּתוּ שַׁבְּתֹכֶם: ־

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חֹג

הַסְּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ
 כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרִיבוּ
 אִשָּׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
 וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה עֲצֶרֶת הוּא כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה
 לֹא תַעֲשׂוּ: אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אַתֶּם מִקְרָאֵי
 קֹדֶשׁ לְהִקְרִיב אִשָּׁה לַיהוָה עֲלֶיהָ וּמִנְחָה זֶבַח וְנִסְכִּים
 דְּבַר־יוֹם בַּיּוֹמוֹ: מִלֶּבֶד שִׁבְתָּת יְהוָה וּמִלֶּבֶד מִתְּנוּתֵיכֶם
 וּמִלֶּבֶד כָּל־גְּדֻרֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל־גְּדֻבְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ
 לַיהוָה: אֵךְ בַּחֲמֹשֶׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם
 אֶת־תְּבוּאֹת הָאָרֶץ תַּחֲגֹזוּ אֶת־חֲגֵי־יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים
 בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁבְתוֹן: וְלִקְחֹתֶם
 לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵגֶף
 עֵץ־עֵבֶת וְעֵרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 שִׁבְעַת יָמִים: וְחִגַּגְתֶּם אֹתוֹ חֵג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים
 בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחֲגֹזוּ
 אֹתוֹ: בַּסֶּכֶת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל
 יִשְׁבוּ בַּסֶּכֶת: לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַּסֶּכֶת הוֹשַׁבְתִּי
 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מֹעֲדֵי יְהוָה אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: פ רביעי

סת"ר
 ס"א מטג
 סה"ת ס"א כד.

ספר שני

צמ"א כח,
 ע"כ.

וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֲלֶיהָ לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנָיִם
וְאֵיל אֶחָד וְשִׁבְעָה כִּבְשִׁיִּם בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה

סרע"ג ח"ב
 ס"א ז' פסקו
 ר"א"ז מנילה
 פ"ד ה"ד אות
 א'; שנה"ל
 פסח ס"א ריטג
 ע"פ סת"ר
 ס"א נג' סה"ת
 ס"א כד.

עֲשֶׂר־נִים לִפְרֹ וּשְׁנֵי עֲשֶׂר־נִים לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: עֲשֶׂרוֹן עֲשֶׂרוֹן
 תַּעֲשֶׂה לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: וּשְׁעִיר חַטָּאת
 אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֲלֵת הַבֶּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת
 הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כִּאֲלֵה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים
 לֶחֶם אִשֶּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה עַל־עֹלֹת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה
 וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מִלְאֶכֶת
 עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

קריאה ליום ב' של חוה"מ פסח

בבלי מגילה
 לא, ח; סרע"ג
 ח"ב ס"ו ז'
 סד"ו רס"ג
 עמ' שע'
 פסקי רי"א"ז
 מגילה פ"ד
 ה"ד אות ח'
 שבה"ל פסח
 ס"ו ריע'
 סת"ר ס"ו נג'
 סה"ת ס"ו כד'

שמי' יג'
 אר"ט.

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קִדַּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר
 כָּל־רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ה'עַם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם
 מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם
 מִזֶּה: וְלֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: לֹו
 וְהָיָה כִּי־יִבְיָאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
 וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ אֶרֶץ זָבַת
 חֶלֶב וְדָבָשׁ וְעַבְדָּתָה אֶת־הָעֲבָדָה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה:
 שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֶּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חָג לַיהוָה: מִצֹּת
 יֵאָכֵל אֵת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ חֶמֶץ וְלֹא־יִרְאֶה
 לְךָ שָׂאֵר בְּכָל־גְּבֻלְךָ: וְהַגְדַּת לְבִנְךָ בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
 בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: וְהָיָה לְךָ
 לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה
 בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתְךָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְשִׁמְרַתְךָ
 אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָה מִיָּמִים יְמִימָה: פ ישראל
 וְהָיָה כִּי־יִבְיָאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי בְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ

וְלֹא־בַתִּיךָ וּנְתַנָּה לָךְ: וְהַעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר־רַחֵם לַיהוָה
 וְכָל־פֶּטֶר שֶׁנֶּגְדָה בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָךְ הַזְּכָרִים לַיהוָה:
 וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְּשֵׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעֵרַפְתּוּ וְכָל־
 בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָךְ תִּפְדֶּה: וְהָיָה כִּי־יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךָ מָחָר
 לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה
 מִמִּצְרָיִם מִבֵּית עַבְדִּים: וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פְרַעֲהַ לְשַׁלְּחָנוּ
 וַיַּהַרְגַּ וַיְהוּה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם מִבְּכוֹר אָדָם וְעַד־
 בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבַח לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רַחֵם הַזְּכָרִים
 וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדֶּה: וְהָיָה לְאוֹת עַל־יַדְכָּה וְלִטּוֹטְפַת
 בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרָיִם: ׀

שנה"ל פסח
 סי' ריע"ג
 סת"ר סי' נג
 סה"ת סי' כד.

רביעי קוראים "והקרבתם" כמו ביום א' של חוה"מ.

סרע"ג ח"ב
 סי' נ: סדו'
 רס"ג עמי'
 שט"ג שנה"ל
 פסח סי' ריע"ג
 סת"ר סי' נג
 סה"ת סי' כד.
 שמי' כג
 כדל.

קריאה ליום ג' של חוה"מ פסח

אִם־כִּסְפוֹ תִלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הָעֲנִי עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ
 כְּנִשָּׂה לֹא־תִשְׁיָמוֹן עָלָיו נִשְׁדָּה: אִם־חָבַל תַּחְבֹּל
 שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד־בָּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ: כִּי הוּא כְסוּתָהּ
 לְבִדָּה הוּא שִׁמְלָתוֹ לְעֵרוֹ בְּמָה יִשְׁכַּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי
 וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חָנוּן אָנִי: ׀ לוי
 תִּקְלַל וְנִשְׂיָא בְעַמָּךְ לֹא תֵאָר: מִלְּאֲתֶךָ וְדַמְעָךָ לֹא תֵאָחֵר
 בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִתְּנוּ־לִי: כֹּן־תַּעֲשֶׂה לְשִׁרְךָ לְצֹאֲנֶךָ שִׁבְעַת
 יָמִים יִהְיֶה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִתְּנוּ־לִי: וְאִנְשֵׁי־קֹדֶשׁ
 תִּהְיוּן לִי וּבִשָּׂר בְּשׂוּדָה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לִכְלָב תִּשְׁלַכּוּן
 אֹתוֹ: ׀ לֹא תִשָּׂא שְׁמַע שׂוֹא אֶל־תִּשָּׂת יָדְךָ
 עִם־רִשָּׁע לְהִיתַּ עַד חֲמִס: לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים לְרַעַת
 וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רֵב לְנֹטַת אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטֹּת: וְדָל לֹא

סרע"ג ח"ב
 סי' נ: סדו'
 רס"ג עמי'
 שט"ג פסקו'
 ריא"ז מנילה
 פי"ד ה"ד אות
 א: שנה"ל
 פסח סי' ריע"ג
 סת"ר סי' נג
 סה"ת סי' כד.

שמי' כג
 חריט.

תִּהְיֶה בְּרִיבוֹ: ׀ כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֵיבֹךָ
אוֹ חֲמֹרוֹ תֵּעָה הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵנּוּ לוֹ: ׀ כִּי־תִרְאֶה
חֲמֹר שֶׁנֶּאֱדָר רִבִּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ וְחִדַּלְתָּ מֵעֹזֵב לוֹ עֹזֵב
תֵּעֹזֵב עִמּוֹ: ׀ יִשְׂרָאֵל לֹא תִטֶּה מִשִּׁפְטֵי אֲבִינֶךָ
בְּרִיבוֹ: מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֶל־תִּהְיֶה רַגְלֵי
לֹא־אֲצַדִּיק רַשָּׁע: וְשִׁחַד לֹא תִקַּח כִּי הַשִּׁחַד יַעֲנֶה פְּקוּדִים
וְיִסְלַף דְּבָרֵי צַדִּיקִים: וְגַר לֹא תִלַּחֵץ וְאַתֶּם יַדְעֶתֶם
אֶת־נַפְשׁ הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְשֵׁשׁ שָׁנִים
תִּזְרַע אֶת־אֲרֻצְךָ וְאַסַּפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: וְהַשְּׂבִיעַתָּ
תִּשְׂמַטְנָה וְנִטְשָׁתָה וְאָכְלוּ אֲבִינֵי עַמְּךָ וְיִתְּרֶם תֹּאכַל חֵית
הַשָּׂדֶה בְּזֶתְעָשָׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
מַעֲשֵׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי תִשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וְחֲמֹרְךָ
וְיִנְפֹשׁ בְּזֶמְתְּךָ וְהִגַּר: וּבְכֹל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֵלֶיכֶם
תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיכֶם לֹא תִזְכִּירוּ לֹא יִשְׁמַע
עַל־פִּיךָ: שְׁלֹשׁ רַגְלִים תִּחַג לִי בַשָּׁנָה: אֶת־חֹג הַמִּצּוֹת
תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כְּאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד
חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בּו יֵצֵאת מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקִים:
וְחֹג הַקִּצִּיר בְּכּוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחֹג הָאֶסְף
בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְּךָ אֶת־מַעֲשֵׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה: שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאֲדֹנָן יִהְיֶה:
לֹא־תִזְבַּח עַל־חֶמֶץ דֶּם־זִבְחֵי וְלֹא־יִלִּין חֵלֶב־חֲגִי עַד־בִּקְרֵי:
רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־
תִּבְשֹׁל גְּדֵי בַחֲלֵב אִמּוֹ: פ

סרש"ג ח"ב
ס"א ז' סד"ו
רס"ג ע"ו
שע' שנה"ל
פסח ס"ו ר"ט
סח"ר ס"ו נג'
סה"ת ס"ו כד.

שנה"ל פסח
ס"ו ר"ט
סח"ר ס"ו נג'
סה"ת ס"ו כד.

רביעי קוראים "והקרבתם" כמו ביום א' של חוה"מ.

קריאה לשבת חול המועד
או ליום ד' של חוה"מ פסח

רכט

33גו מנילה
97 לא, ח;
סרע"ג ח"3
סו' 5; סדו'
רס"ג עמו
שע; פסקו
רוא"ז מנילה
פ"ד ה"ד אות
3; שבה"ל
פסח סו' ריעו;
סח"ר סו' נג;
סה"ת סו' כד.

שמ' לה,
יב"ט.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה רְאֵה אֶתָּה אָמַר אֵלַי הֲעַל
אֶת־הָעַם הַזֶּה וְאֶתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֶת אֲשֶׁר־
תִּשְׁלַח עִמִּי וְאֶתָּה אֲמַרְתָּ יִדְעֶתִיךָ בְּשֵׁם וְגַם־מִצָּאת חֵן
בְּעֵינַי; וְעַתָּה אֲסֹנֶא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדַעְנִי נָא
אֶת־דְּרָכְךָ וְאֶדְעֶךָ לְמַעַן אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינֶיךָ וְרֵאֵה כִּי עִמָּךְ
הֲגוֹי הַזֶּה: וַיֹּאמֶר פָּנֵי יְלִכּוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אֲסֹאִין פָּנֶיךָ הַלְכִים אֶל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וּבַמָּהוּ יוֹדַע
אִפּוֹא כִּי־מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אָנִי וְעִמָּךְ הֲלֹא בְּלַכְתְּךָ
עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אָנִי וְעִמָּךְ מִכָּל־דֹּהָעַם אֲשֶׁר עַל־פָּנֵי
הָאָדָמָה: פ לוי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה גַם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
אֶעֱשֶׂה כִּי־מִצָּאת חֵן בְּעֵינַי וְאֶדְעֶךָ בְּשֵׁם: וַיֹּאמֶר הֲרֵאֵנִי
נָא אֶת־כְּבוֹדְךָ: וַיֹּאמֶר אָנִי אֶעֱבִיר כָּל־טוֹבִי עַל־פָּנֶיךָ
וְקִרְאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחִנַּתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲחִן וְרַחַמְתִּי
אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם: בַּשַּׁבָּת שְׁלִישִׁי וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לְרַאֲתַי
אֶת־פָּנַי כִּי לֹא־יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי: וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מְקוֹם
אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר: וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וְשָׁמַתִּיךָ בְּגִנְקַרְתַּי
הַצּוּר וְשִׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד־עֲבָרֶי: וְהִסַּרְתִּי אֶת־כַּפֵּי
וְרֵאִיתָ אֶת־אַחֲרַי וּפָנַי לֹא יִרְאוּ: פ בשבת רביעי (וביום ד' של

סרע"ג ח"3
סו' 5; סדו'
רס"ג עמו
שע; פסקו
רוא"ז מנילה
פ"ד ה"ד אות
3; שבה"ל
פסח סו' ריעו;
סח"ר סו' נג;
סה"ת סו' כד.

חוה"מ מתחילים "פסל לד")

שמ' לה,
ח"ט.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לָךְ שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים
כְּרָאשֵׁנִים וְכַתְּבֵתִי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
עַל־הַלַּחַת הַקְּרָאשֵׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וְהָיָה נִכּוֹן לְבַקֵּר

וְעָלִית בַּבֶּקֶר אֶל־הַר סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל־רֹאשׁ הַהָר:
וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יְרֵא בְּכָל־הָהָר גַּם־
הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר אֶל־יָרְעוּ אֶל־מֹול הַהָר הַהוּא: בַּשַּׁבָּת חֲמִישִׁי
(שְׁנִי) וַיִּפְסַל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁינִים וַיִּשְׁכֶּם מֹשֶׁה
בַּבֶּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח
בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: וַיִּרַד יְהוָה בְּעָנָן וַיְתִיצֵב עִמּוֹ שָׁם
וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה
יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנוּן אַרְךָ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר
חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפְשָׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה
פִּקְדוֹ עֵוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בָּנֵי בָנִים עַל־שְׁלֹשִׁים
וְעַל־רִבְעִים: וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקְדֹּ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶ: וַיֹּאמֶר
אִם־נָא מִצְּאֹתֵי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְיָ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבְּנוֹ
כִּי עַם־קָשֶׁה־עֲרָף הוּא וְסָלַחְתָּ לְעֹנְוָנוֹ וְלַחַטָּאתָנוֹ וְנָחֵלְתָנוּ:
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי כֹרֶת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֲעִשֶׂה נִפְלְאוֹת
אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם
אֲשֶׁר־אִתָּה בְּקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נֹרָא הוּא אֲשֶׁר
אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: שְׁשִׁי (שְׁלִישִׁי) שְׁמֹר־לְךָ אֶת אֲשֶׁר אֲנֹכִי
מְצַוְךָ הַיּוֹם הַנֶּנִּי גֵרֶשׁ מִפְּנֵיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
וְהַפְּרָזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: הִשְׁמַר לְךָ פְּנֵי־תַכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה בָּא עָלֶיךָ פְּנֵי־יְהוָה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבְּךָ:
כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתֶם תִּתְּצוּן וְאֶת־מִצְבְּחֹתֶם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרֵי
תַכְרֹתוֹן: כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי יְהוָה קִנְאָ שָׂמוֹ
אֵל קִנְאָ הוּא: פְּנֵי־תַכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְקִרְא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזְבְּחוֹ:
וְלִקְחֹת מִבְּנֵיךָ וְזָנוּ בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ

אֶת־בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן: אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה-
 לָךְ: בַּשַּׁבָּת שְׁבִיעִי אֶת־חֲגַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַעֲת יָמִים תֹּאכַל
 מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב
 יֵצְאֶת מִמִּצְרַיִם: כָּל־פֶּטֶר רַחֵם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר
 שׂוֹר וְשֹׂה: וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְּשָׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה
 וְעִרְפָּתוֹ כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרְאוּ פָנַי רִיקִם:
 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר
 תִּשְׁבֹּת: וְחַג שְׁבַעֲת תַעֲשֶׂה לָךְ בְּכוֹרֵי קֶצֶר חֲטִים וְחַג
 הָאָסִיף תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה
 כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פָּנָי הָאֲדֹנָן יִהְיֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי־אוֹרִישׁ
 גּוֹיִם מִפְּנֵיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמַּד אִישׁ אֶת־
 אֶרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לָרְאוֹת אֶת־פָּנָי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
 בַּשָּׁנָה: לֹא־תִשְׁחַט עַל־חַמֶּץ דָּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלִּין לִבְקָר
 זֶבַח חַג הַפֶּסַח: רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ: פ

שנה"ל פסח
 ס"ו ריטג;
 סת"ר ס"ו נג;
 סה"ת ס"ו כד.

סרע"ג ח"ב
 ס"ו ז: סד"ו
 רס"ג עמ'
 שטג שנה"ל
 פסח ס"ו ריטג;
 סת"ר ס"ו נג;
 סה"ת ס"ו כד.
 יחז"ל, ח"ד.

קוראים למפטיר (רביעי) בספר שני "והקרבתם" כמו ביום א' של חזה"מ.

הפטרה לשבת וחזה"מ של פסח

הִיתָה עָלַי יְד־יְהוָה וַיּוֹצֵאֲנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ
 הַבְּקָעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת: וְהֶעֱבִירֵנִי עֲלֵיהֶם
 סָבִיבוּ סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל־פָּנָי הַבְּקָעָה וְהִנֵּה
 יְבִשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בְּדֹאדָם הִתְחַיֵּינָה הָעֲצָמוֹת
 הָאֵלֶּה וַאֲמַר אֲדֹנָי יְהוָה אַתָּה יְדַעְתָּ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא
 עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת הַיְבִשׁוֹת
 שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה

צנ"ל מנילה
 דף לא, ח;
 סרע"ג ח"ב
 ס"ו ז: סד"ו
 רס"ג עמ'
 שטג שנה"ל
 פסח ס"ו ריטג;
 סת"ר ס"ו נג;
 וסה"ת ס"ו
 כד צשס
 רב הא"י

הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בְּכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים
וְהִעַלְתִּי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקִרְמָתִי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בְּכֶם
רוּחַ וְחַיִּיתֶם וַיִּדְעֶתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה: וְנִבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי
וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה־רֵעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֵצָם
אֶל־עֲצָמוֹ: וְרָאִיתִי וְהִנֵּה־עֲלִיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרָם
עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא
אֶל־הָרוּחַ הַנִּבְּא בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ ־

כֹּה־אָמְרוּ אֲדֹנָי יְהוִה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאֵי הָרוּחַ
וּפְתִי בְּהַרוּגִים הָאֵלֶּה וַיַּחֲיוּ: וְהִנָּבְאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתְּבוֹא
בָּהֶם הָרוּחַ וַיַּחֲיוּ וַיַּעֲמְדוּ עַל־רַגְלֵיהֶם חֵיל גָּדוֹל מְאֹד־
מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית
יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יִבְשׂוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאִבְדָּה תִּקְוַתֵּנוּ
נִגְזְרֵנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וְהִעַלְתִּי אֶתְכֶם
מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל:
וַיִּדְעֶתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּפִתְחֵי אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבַהֲעֵלוֹתִי
אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי: וְנָתַתִּי רוּחִי בְּכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנַּחְתִּי
אֶתְכֶם עַל־אֲדַמַּתְכֶם וַיִּדְעֶתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וַעֲשִׂיתִי

נֹאס־יְהוָה: פ

שנה"ל פסח
סי' ריטג
סת"ר
נספחים
סי' ה'

ואומרים "גואלנו" וכו'. וממשיכים בברכות הפטרה לעיל עמוד 121. ובברכות
ההפטרה אין מזכירין את חג המצות, וחותמים כרגיל "מקדש השבת".

סרע"ג ח"צ
סי' ז: סדו'
רס"ג עמ'
שע: פסקו
ריא"ז מנילה
פ"ד ה"ד לוח
ח': שנה"ל
פסח סי' ריטג;
סת"ר סי' נג;
סה"ת סי' כד.

קריאה ליום ה' של חוה"מ פסח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה
לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר:

במ' ט, לרית.

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר־
 יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֲרֵבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמַעַדּוֹ
 כְּכֹל־חֻקְתּוֹ וּכְכֹל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
 אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח: וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּרֵאשׁוֹן
 בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים בְּמִדְבַר סִינַי
 כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּן עֲשׂוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: לֹא־
 וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנַפְשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ
 לַעֲשׂוֹת־הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אַהֲרֹן
 בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים
 לְנַפְשׁ אָדָם לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת־קֶרְבֶּן יְהוָה
 בְּמַעַדּוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמְדוּ
 וְאִשְׁמְעָה מֵהִיצוּהָ יְהוָה לָכֶם: פ יִשְׂרָאֵל

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 אִישׁ אִישׁ כִּי־יְהִי־טָמֵא לְנַפְשׁ אוֹ בְדַרְדָּר רְחֻקָּה לָכֶם
 אוֹ לְדַרְתֵיכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה: בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבַּעַה
 עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעֲרֵבִים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מִצּוֹת וּמִרְרִים
 יֹאכְלֶהוּ: לֹא־יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בִּקּוּר וְעֶצֶם לֹא יִשְׁבְּרוּ־בּוֹ
 כְּכֹל־חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר
 וּבְדַרְדָּר לֹא־יְהִי וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
 הַהוּא מֵעַמִּיָּה כִּי קָרְבַן יְהוָה לֹא הַקָּרִיב בְּמַעַדּוֹ חֲטָא
 יִשְׂאֵהָ הָאִישׁ הַהוּא: וְכִי־יִגּוֹר אֶתְכֶם גֵּר וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה
 כַּחֲקַת הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטוֹ בֵּן יַעֲשֵׂה חֻקָּה אַחַת יְהִיָּה לָכֶם
 וְלִגֵּר וְלִאֲזַרְח הָאֲרֶץ:

נקוד על אות
ה' ע"פ
המסורה.

סרע"ג ח"ב
ס"א ז: סד"ו
רס"ג ענ"ו
שנ: שנה"ל
פסח ס"ו ריע;
סת"ר ס"ו נג;
סה"ת ס"ו כד.

שנה"ל פסח
ס"ו ריע;
סת"ר ס"ו נג;
סה"ת ס"ו כד.

רביעי קוראים "והקרבתם" כמו ביום א' של חוה"מ.

פרקי אבות

תש"ו רמ"ג
 לו"ח ס"ו פז;
 סרע"ג ח"ב
 ס"ו לה;
 סד"ו רס"ג
 עמ"ו קכג;
 תש"ו רמ"ג שער
 תשובה
 ס"ו רכ;
 שצ"ל שבת
 סוף ס"ו קכו
 צ"ס רצ"ו
 של"ס גאון,
 וס"ו קס;
 ס"ה"ת
 ס"ו כה.

[א]

אשה קבל תורה מסיני. ומסרה ליהושע. ויהושע
 לזקנים. וזקנים לנביאים. ונביאים מסרוה
 לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה
 דברים: הווי מתונים בדין. והעמידו תלמידים הרבה.
 ועשו סיג לתורה: ^[ב]שמעון הצדיק היה משיירי כנסת
 הגדולה. הוא היה אומר: על-שלשה דברים העולם
 עומד: על-התורה. ועל-העבודה. ועל-גמילות חסדים:
^[ג]אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק. הוא היה
 אומר: אל-תהיו כעבדים המשמשין את-הרב על-מנת
 לקבל פרס; אלא הווי כעבדים המשמשין את-הרב שלא
 על-מנת לקבל פרס; ויהי מורא שמים עליכם: ^[ד]יוסף
 בן-יועזר איש צרדה. ויוסף בן-יוחנן איש ירושלים קבלו
 מהם. ¹ יוסף בן-יועזר אומר: יהי ביתך בית ועד לחכמים.

משה קבל
 תורה מסיני.
 צבלי צרכות
 דף ה ע"א
 ע"פ שמו'
 כד, יב; צבלי
 מנילה דף יט
 ט"ז ע"פ דב'
 ע, ה
 ומסרה
 ליהושע. ראה
 צבלי תמורה
 דף טז ע"א
 ע"פ שמו'
 לג, יא.
 על התורה.
 ירוש' מגילה
 פ"ג, ה"ו ע"פ
 יטע' נא, טז;
 צבלי פסחים
 דף סח ע"ב
 ע"פ ירמ'
 לג, כה.
 סוכו. יהו'
 טו, לה.
 ויהי מורא
 שמים עליכם.
 ראה צבלי
 שבת דף לא
 ע"א.
 מ"א יא, כז.

¹ בכ"י וקד"א: "ממנני", וכאן תוקן עפ"י מוז' רמ"ו.

וְהוּי מִתְאַבֵּק בְּעַפְר רְגְלֵיהֶם. וְהוּי שׁוֹתֵה בַצֶּמָא אֶת-
 דְּבַרְיָהֶם: [ה] יוֹסֵף בְּנֵי-יִחְזָקָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר: יְהִי
 בֵּיתְךָ פְתוּחַ לְרוּחָהּ. וְיִהְיוּ עֲנִיִים בְּנֵי בֵיתְךָ. וְאַל-תִּרְבֶּה
 שְׂיִחָה עִסְהָאֲשָׁה. בְּאֲשֶׁתוֹ אֲמָרוּ. קַל וְחָמָר בְּאֲשֶׁת חֵבְרוֹ!
 מִכַּאֲן אֲמָרוּ חֲכָמִים: כָּל-זֶמַן שְׂאָדָם מֵרְבֵה שְׂיִחָה
 עִסְהָאֲשָׁה. גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ וּבּוֹטֵל מִדְּבַרֵי תּוֹרָה.
 וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּיהֶנָם: [ו] יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-פְּרָחְיָה וְנִתְאֵי הָאֲרַבְלִי
 קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-פְּרָחְיָה אוֹמֵר: עֲשֵׂה לְךָ רַב. וְקִנְיָה
 לְךָ חֵבֵר. וְהוּי דָן אֶת-כָּל-הָאָדָם לְכַף זְכוּת: [ז] נִתְאֵי
 הָאֲרַבְלִי אוֹמֵר: הִרְחַק מִשְׁכַּן רַע. וְאַל-תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע.
 וְאַל-תִּתְיַאֵשׁ מִן-הַפְּרָעָנוֹת: [ח] יְהוּדָה בֶּן-טַבָּאִי וְשִׁמְעוֹן
 בֶּן-שִׁטַּח קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוּדָה בֶּן-טַבָּאִי אוֹמֵר: אַל תַּעֲשׂ
 עֲצָמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדִּינִין; וּכְשִׂיֵהוּ בְעֵלֵי הַדִּין עוֹמְדִין לְפָנֶיךָ.
 יְהִי בְּעֵינֶיךָ כְּרָשָׁעִים; וּכְשִׁנְפֹטְרִין מְלַפְּנֶיךָ. יְהִי בְּעֵינֶיךָ
 כְּזֹכָאִין. כְּשִׁקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת-הַדִּין: [ט] שִׁמְעוֹן בֶּן-שִׁטַּח
 אוֹמֵר: הוּי מֵרְבֵה לְחַקוֹר אֶת-הָעֵדִים; וְהוּי זְהִיר בְּדַבְּרֶיךָ.
 שְׂמָא מִתּוֹכֶם יִלְמְדוּ לְשִׁקֵּר: [י] שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיֹן קִבְּלוּ
 מֵהֶם. שְׁמַעְיָה אוֹמֵר: אֶהֱבֵ אֶת-הַמְּלָאכָה. וְשִׁנְאֵ אֶת-
 הָרַבָּנוֹת. וְאַל-תִּתְוַדַּע לְרָשׁוֹת: [יא] אַבְטַלְיֹן אוֹמֵר:
 חֲכָמִים. הִזְהָרוּ בְּדַבְּרֵיכֶם! שְׂמָא תְחַוְּבוּ חוֹבַת גְּלוֹת וְתִגְלוּ
 לְמָקוֹם מִיֵּם הָרָעִים. וְיִשְׁתּוּ הַתְּלַמִּידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם
 וְיָמוּתוּ. וְנִמְצָא שֵׁם שְׂמַיִם מִתְחַלֵּל: [יב] הִלֵּל וְשִׁמְאֵי
 קִבְּלוּ מֵהֶם. הִלֵּל אוֹמֵר: הוּי מִתְּלַמִּידֵי שְׁלֵ-אֶהֱרֵן. אוֹהֵב
 שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם. אוֹהֵב אֶת-הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לְתוֹרָה:

סוף י. יד.
 ואל תתחבר
 לרשע. ע"פ
 דה"צ כ. לו.

חוכם שלום
 ורודף שלום.
 ע"פ תה"ו
 לר. טו.

[יג] הוא הִיָּה אֹמֵר: נִגְדַּ שְׁמָא¹ אֲבַד שְׁמָהּ וְדָלָא מוֹסִיף. יְסִיף וְדָלָא יְלִיף. קִטְלָא חֵיב. וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְגָּא. חֲלָף: [יד] הוא הִיָּה אֹמֵר: אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי? וְכִשְׁאֲנִי לְעֵצְמִי מָה אֲנִי? וְאִם לֹא עֵכְשִׁיו. אִימַתִּי? [טו] שְׁמָא אֹמֵר: עֵשֶׂה תוֹרְתֵךְ קִבְעֵ. אֲמַר מְעַט וְעֵשֶׂה הֶרְבֵּה. וְהוּי מְקַבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם בְּסִבְר פְּנִים יְפוֹת: [טז] רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: עֵשֶׂה לָךְ רַב. וְהִסְתַּלַּק מִן־הַסֶּפֶק. וְאֶל־תִּרְבֶּה לְעֵשֶׂר אֹמְרוֹת: [יז] שְׁמַעוֹן בְּנוֹ אֹמֵר: כָּל־יָמַי גִּדְלִיתִי בֵּין הַחֲכָמִים. וְלֹא מִצָּאתִי לְגוֹף יָפָה מִשְׁתִּיקָה². וְלֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר. אֲלֵא הַמַּעֲשֵׂה. וְכָל־הַמְרַבֶּה דְבָרִים מְבִיא חֲטָא: [יח] רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: עַל־שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם קָיָם: עַל־הַדִּין וְעַל־הָאֱמֶת וְעַל־הַשְּׁלוֹם. שְׁנֵאָמַר: "אֱמֶת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם":

זכריה ט, טז.

פֶּרֶק שֵׁנִי

[א]

בי אֹמֵר: אִיזוּהִי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׂיִבֵּר לוֹ הָאָדָם? כָּל־שֶׁהִיא תַּפְאֶרֶת לְעוֹשֶׂה וְתַפְאֶרֶת לוֹ מִן־הָאָדָם. וְהוּי זְהִיר בְּמִצְוֵה קָלָה כְּבַחֲמוּרָה. שְׂאִין אֶתָּה יוֹדֵעַ מִתֵּן שְׂכָרְךָ שֶׁל־מִצְוֹת וְעִנְשָׁן שֶׁל־עֲבֵרוֹת. וְהוּי מְחַשֵּׁב הַפְּסֵד מִצְוֵה כְּנֻגָּד שְׂכָרָה. וְשִׁכְרָה עֲבָרָה כְּנֻגָּד הַפְּסֻדָּה. וְהִסְתַּכַּל בְּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים. וְאִי אֶתָּה בָּא

¹ כן הוא בקד"א ובכ"י ובשד"ל, אבל במח' רמ"ו הנוסח הוא: "שמה". ² כן הוא במח' רמ"ו ורס"ד. אבל בכ"י הנוסח הוא: "טוב אלא שתיקה".

לַיָּדַי עֲבָרָה; דַּע מַה־לְּמַעַלָּה מִמֶּךָ: עֵינַי רוֹאֶה. וְאַיִן
 שׁוֹמֵעַת. וְכָל־מַעֲשֵׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִים: ^[ב] וְכִי רָבַן גְּמַלְיָאֵל
 בְּנוֹ שַׁלְרֵבִי יְהוּדָה הִנְשִׂיא אוֹמֵר: יִפָּה תִלְמוּד תּוֹרָה
 עִם דְּרֹךְ אֶרֶץ. שִׁיגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עוֹן. וְכָל־תּוֹרָה
 שָׂאִין עִמָּה מְלֹאכָה. סוּפָה בְּטִלָּה וְגוֹרֶרֶת עוֹן. וְכָל־
 הָעוֹסְקִים עִם־הַצְּבוּר. יִהְיוּ עוֹסְקִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם.
 שְׁזִכּוֹת אֲבוֹתֶם מְסִיעֶתֶן וְצַדִּיקְתֶּן עוֹמְדַת לְעַד. וְאַתֶּם.
 מַעַלָּה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכָר. כְּאֵלוֹ עֲשִׂיתֶם: ^[ג] הוּוֹ זְהִירִין
 בְּרִשׁוֹת. שָׂאִין מְקַרְבִּין לוֹ לְאָדָם אֵלָא לְצַרְךָ עֲצָמוֹ;
 נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָן. וְאִין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם
 בְּשַׁעַת דְּחִקּוֹ: ^[ד] הוּוֹ הִיָּה אוֹמֵר: עֲשֵׂה רְצוֹנִי כְּרִצּוֹנְךָ.
 כְּדִי שִׁיעֲשֵׂה רְצוֹנְךָ כְּרִצּוֹנִי. בְּטִל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנִי.
 כְּדִי שִׁיבְטִל רְצוֹן אַחֲרַיִם מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ. הִלֵּל אוֹמֵר:
 אֶל־תִּפְרָשׁ מִן־הַצְּבוּר; וְאֶל־תִּתְאַמֵּן בְּעֲצָמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ;
 וְאֶל־תִּדִּין אֶת־חִבְרֶךָ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקּוּמוֹ; וְאֶל־תִּאמֵר
 דְּבַר שָׂאִי אֶפְשֵׁר לְשִׁמּוּעַ. שְׁסוּפוּ לְהִשְׁמַע; וְאֶל־תִּאמֵר:
 "לְכַשְׂאִפְנֵה אֶשְׁנֶה". שְׁמָא לֹא תִפְנֶה: ^[ה] הוּוֹ הִיָּה
 אוֹמֵר: אִין בּוּר יִרָא חֲטָא. וְלֹא עִם־הָאָרֶץ חֲסִיד. וְלֹא
 הַבִּישׁוֹן לְמַד. וְלֹא הַקִּפְדוֹן מְלַמֵּד. וְלֹא כָּל־הַמְרָבָה
 בְּסַחֲרָה מַחְכִּים. וּבְמִקּוּם שָׂאִין אֲנָשִׁים. הַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת
 אִישׁ: ^[ו] אִף הוּוֹ רָאָה גְּלַגְלַת אַחַת שֶׁצָּפָה עַל־פְּנֵי
 הַמַּיִם. אָמַר לָהּ: "עַל דְּאִטְפַּת אִטְפוּךָ. וְסוּף מְטִיפִיךָ
 יִטּוּפוּן": ^[ז] הוּוֹ הִיָּה אוֹמֵר: מְרָבָה בְּשֵׁר. מְרָבָה רְמָה;
 מְרָבָה נְכָסִים. מְרָבָה דְּאָגָה; מְרָבָה נְשִׁים. מְרָבָה
 כְּשָׁפִים; מְרָבָה שְׁפָחוֹת. מְרָבָה זְמָה; מְרָבָה עֲבָדִים.

מְרַבֵּה גִּזְלִים; מְרַבֵּה תּוֹרָה. מְרַבֵּה חַיִּים; מְרַבֵּה יְשִׁיבָה.
 מְרַבֵּה חֲכָמָה; מְרַבֵּה עֲצָה. מְרַבֵּה תְבוּנָה; מְרַבֵּה צְדָקָה.
 מְרַבֵּה שְׁלוֹם. קָנָה שֵׁם טוֹב. קָנָה לְעַצְמוֹ; קָנָה לוֹ דְּבָרֵי
 תּוֹרָה. קוֹנֶה לוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: [ח] רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן־זִכְאִי
 קָבַל מֵהִלֵּל וּמִשְׁמַאי. הוּא הָיָה אוֹמֵר: אִם לְמִדַּת תּוֹרָה
 הִרְבֵּה. אֶל־תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ. כִּי לְכָךְ נוֹצְרָת.
 חֲמֻשָּׁה תְלָמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן־זִכְאִי. וְאֵלוּ הֵן:
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס. וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־חֲנִנְיָה. וּרְבִי
 יוֹסִי הַכֹּהֵן. וּרְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן־נְתַנְאֵל. וּרְבִי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־עֶרְךָ.
 הוּא הָיָה מוֹנֶה שְׁבַחָן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס. בּוֹר
 סִיד¹. שְׂאִינוּ מְאֻבָּד טְפָה; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־חֲנִנְיָה. אֲשֶׁרִי
 יוֹלְדָתוֹ; רַבִּי יוֹסִי הַכֹּהֵן. חֲסִיד; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־נְתַנְאֵל.
 יָרָא חֲטָא; וּרְבִי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־עֶרְךָ. מַעֲזֵן הַמִּתְגַּבֵּר. הוּא
 הָיָה אוֹמֵר: אִם־יְהִיוּ כָּל־חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מַאֲזָנִים.
 וְאֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס בְּכַף שְׁנֵיָה. מַכְרִיעַ הוּא אֶת־כָּל־ס.
 אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: אִם־יְהִיוּ כָּל־חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף
 מַאֲזָנִים. וְאֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס אַף עַמָּהֶם. וְאֱלִיעֶזֶר
 בֶּן־עֶרְךָ בְּכַף שְׁנֵיָה. מַכְרִיעַ הוּא אֶת־כָּל־ס: [ט] אָמַר
 לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ אִי זֶה הֵיא דְרַךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּדְבַק בָּהּ הָאָדָם.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עֵין טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: חֶבֶר
 טוֹב. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁכָן טוֹב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:
 הַרוּאָה אֶת־הַנּוֹלָד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֵב טוֹב. אָמַר
 לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת־דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־עֶרְךָ מִדְּבָרֵיכֶם.

¹ כן הוא במח' רמ"ו ושר"ל. אבל בכ"י הנוסח הוא: "סוד".

שְׁבַכְלָל דְּבַרְיוֹ אֶת־דְּבָרֵיכֶם. אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ אִי
 זוּ הִיא דֶּרֶךְ רְעָה שְׂוִיתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אָמַר: עֵין רְעָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: חֵבֵר רַע. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר: שָׁכֵן רַע. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: הַלּוּה וְאִינוּ מְשַׁלֵּם;
 אֶחָד לוּה מִן־הָאָדָם. כְּלוּה מִן־הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא.
 שְׁנָאֵמַר: "לוּה רְשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם וְצָדִיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן": רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר אָמַר: לֵב רַע. אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת־דְּבָרֵי
 אֱלִיעֶזֶר בְּוַעֲרָךְ. שְׁבַכְלָל דְּבַרְיוֹ אֶת־דְּבָרֵיכֶם: [יז] הֵם
 אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: יְהִי כְבוֹד
 חֵבֵרךְ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ. וְאַל תְּהִי גוֹחַ לְכַעוֹס; שׁוֹב
 יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתְתְּךָ. וְהוּי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוֹרָן
 שְׁלֹחַ־חֲכָמִים; וְהוּי זְהִיר בְּגַחְלַתֵּן שְׁמַא¹ תְּכוּה. שְׁנִשְׁיַכְתֵּן
 נִשְׁיַכְתְּ שׁוֹעֵל. וְעַמְּיַצְתֵּן עַמְּיַצְתְּ עַקְרָב. וְלַחִישְׁתֵּן לַחִישַׁת
 שָׂרָף. וְאַף כָּל־דְּבָרֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ: [יח] רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 אָמַר: עֵין הָרַע. וְיִצְרַר הָרַע. וְשִׁנְאַת הַבְּרִיּוֹת. מוֹצִיאִין
 אֶת־הָאָדָם מִן־הָעוֹלָם: [יט] רַבִּי יוֹסִי אָמַר: יְהִי מָמוֹן
 חֵבֵרךְ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ; וְהִתְקַן עֲצָמְךָ לְלִמּוּד תּוֹרָה.
 שְׂאִינָה יִרְשָׁה לָךְ; וְכָל־מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם: [כ] רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר: הוּי זְהִיר בְּקִרְיַת שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה; וּכְשֶׁאַתָּה
 מִתְפַּלֵּל. אַל־תַּעַשׂ תְּפִלְתְּךָ קִבֵּעַ. אֲלֹא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים
 לִפְנֵי הַמָּקוֹם. שְׁנָאֵמַר: "כִּי־חֲנוּן וְרַחוּם הוּא אֲרָךְ אֲפִים
 וְרַב־חֶסֶד וְנַחֵם עַל־הָרַעָה": וְאַל־תְּהִי רְשָׁע בְּפָנֶי עֲצָמְךָ:
 [כא] רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: הוּי שְׁקוּד לְלִמּוּד תּוֹרָה מֵהַ

תכ"ג ל"ג כ"ה.

י"ח ב' י"ג.

¹ כן הוא במח' רמ"ו וכ"י. אבל בכ"י הנוסח הוא: "שלא".

שְׁתָּשִׁיב לְאַפִּיקוּרוֹס; וְדַע לְפָנַי מִי אֶתָּה עֹמֵל. וְנֶאֱמַן
 הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ. שִׁישְׁלֶם לְךָ שְׂכָר פְּעֻלָּתְךָ: [טז] רַבִּי
 טְרַפּוֹן אוֹמֵר: הַיּוֹם קָצָר. וְהַמְּלֹאכָה מְרַבָּה. וְהַפּוֹעֲלִים
 עֲצֵלִים. וְהַשְּׂכָר הַרְבֵּה. וּבְעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק: [טז] הוּא
 הֵיךְ אוֹמֵר: לֹא עָלֶיךָ הַמְּלֹאכָה לְגִמּוֹר. וְלֹא-אֶתָּה
 בְּדַחְזוּרִין לְבַטֵּל מִמֶּנָּה; אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הַרְבֵּה. נוֹתְנִים
 לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה; וְנֶאֱמַן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ. שִׁישְׁלֶם לְךָ
 שְׂכָר פְּעֻלָּתְךָ; וְדַע: מִתֵּן שְׂכָרְךָ שֶׁל-צְדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא.

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

[18]

קָבִיא בְּדַמְהֵלְלָאֵל אוֹמֵר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה
 דְּבָרִים וְאֵי אֶתָּה בָּא לְיַד עֲבָרָה: דַּע
 מַאֲיֵן בָּאתָ. וְלֹאֵן אֶתָּה הוֹלֵךְ. וְלְפָנַי מִי
 אֶתָּה עֵתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן. מַאֲיֵן בָּאתָ? מִטְּפָה סְרוּחָה.
 וְלֹאֵן אֶתָּה הוֹלֵךְ? לְמָקוֹם עֶפֶר רָמָה וְתוֹלְעָה. וְלְפָנַי מִי
 אֶתָּה עֵתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן? לְפָנַי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: [18] רַבִּי חֲנִינְיָא סִגְן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר:
 הוּי מִתְּפַלֵּל בְּשִׁלּוּמָה שֶׁל-מְלָכוֹת. שְׂאֵלְמָלֵא מוֹרְאָה.
 אִישׁ אֶת־רַעְהוּ חַיִּים בְּלַעְנוּ. רַבִּי חֲנִינְיָא בְּדַתְרֵדִיּוֹן אוֹמֵר:
 שְׁנַיִם שְׂוִישְׁבִין וְאֵין בֵּינֵיהֶן דְּבָרֵי תוֹרָה. הָרִי זֶה מוֹשֵׁב
 לְצִיִּים. שְׁנַאֲמַר: "וּבְמוֹשֵׁב לְצִיִּים לֹא יִשָּׁב": אָבֵל שְׁנַיִם
 שְׂוִישְׁבִין וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם דְּבָרֵי תוֹרָה. שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם.
 שְׁנַאֲמַר: "אִזּוּ נִדְּבְרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל-רַעְהוּ וַיִּקְשַׁב
 יְהוָה וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר זְכוֹרֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְהוָה

[18] טז, טז.

מלל' ג, טז.

וְלַחֲשָׁבֵי שָׁמוֹ: אֵין לִי אֵלָא שְׁנַיִם; מַגִּין שְׁאֵפְלוּ אֶחָד
 שְׁיֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ
 שְׁכָרָה? שְׁנֵאמַר: "יֵשֵׁב בְּדֶרֶךְ וַיִּדַּם כִּי נָטַל עָלָיו": [ג] רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה שְׁאֵכְלוּ עַל-שִׁלְחַן אֶחָד. וְלֹא אָמְרוּ
 עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה. כְּאֵלוּ אָכְלוּ מִזִּבְחֵי מֵתִים; שְׁנֵאמַר:
 "כִּי כָל-שִׁלְחָנוֹת מְלֵאוּ קִיָּא צֵאָה בְּלֵי מְקוֹם": אָבֵל שְׁלֹשָׁה
 שְׁאֵכְלוּ עַל-שִׁלְחַן אֶחָד. וְאָמְרוּ עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה. כְּאֵלוּ
 אָכְלוּ מִשִּׁלְחָנוֹ שֶׁל-מְקוֹם. שְׁנֵאמַר: "וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה
 הַשִּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה": [ד] רַבִּי חֲנַנְיָה בֶן-חַכִּינָאִי
 אוֹמֵר: הִנְעוֹר בְּלִילָה. וְהִמְהִלָּךְ בְּדֶרֶךְ יְחִידִי. וְהִמְפְּנָה
 לְבוֹ לְבַטְלָהּ. הֵרִי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ: [ה] רַבִּי נְחוֹנְיָא
 בֶן-הַקָּנָה אוֹמֵר: כָּל-הַמְקַבֵּל עָלָיו עוֹל תּוֹרָה. מַעֲבִירִין
 מִמֶּנּוּ עוֹל מַלְכוּת וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ; וְכָל-הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עוֹל
 תּוֹרָה. נוֹתֵנִין עָלָיו עוֹל מַלְכוּת וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ: [ו] רַבִּי
 חֵלְפָתָא בֶן-דּוֹסָא אִישׁ כֹּפֵר חֲנַנְיָה אוֹמֵר: עֲשֶׂרָה שְׁיֹשְׁבֵין
 וְעוֹסְקִין בְּדְבַרֵי תּוֹרָה. שְׁכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם. שְׁנֵאמַר:
 "אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדֶת-אֵל". וּמַגִּין אֵפְלוּ חֲמִשָּׁה? שְׁנֵאמַר: [ז]
 "וַאֲגַדְתוּ עַל-אֶרֶץ יִסְדָּה". וּמַגִּין אֵפְלוּ שְׁלֹשָׁה? שְׁנֵאמַר:
 "בְּקִרְבֵי אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט": וּמַגִּין אֵפְלוּ שְׁנַיִם? שְׁנֵאמַר: "אִזּוֹ
 נִדְּבָרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יְהוָה וַיִּשְׁמָע"
 וְגוֹמֵר. וּמַגִּין אֵפְלוּ אֶחָד? שְׁנֵאמַר: "בְּכָל-הַמְקוֹם אֲשֶׁר
 אֲזַכִּיר אֶת-שְׁמִי אָבוּא אֵלָיְךָ וּבִרְכָתֶיךָ": [ח] רַבִּי אֶלְעָזָר
 אִישׁ בְּרִתּוֹתָא אוֹמֵר: תִּן-לוֹ מְשָׁלוֹ. שְׁאֵתָהּ וְשִׁלְךָ שְׁלוֹ;
 וְכֵן בְּדוֹד הוּא אוֹמֵר: "כִּי-מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ": [ט]
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הִמְהִלָּךְ בְּדֶרֶךְ וְשׁוֹנָה וּמִפְּסִיק

לוי' ג, כת.

ישע' כח, ת.

יחז' מנח, כב.

תכ' פג, א.

עמו' ע, ו.

תכ' פג, א.

נולח' ג, טז.

שמ' כ, ב.

דס"א כט, יד.

מִמְשַׁנְתּוֹ. וְאוֹמֵר: "מִה־נָּאָה אֵילָן זֶה! מִה־נָּאָה גֵּיר זֶה!"
 מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כָּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ: ^[ח] רַבִּי
 דּוֹסֵתַי בֵּר יִנְאִי מִשּׁוֹם רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: כָּל־הַשּׁוֹכֵחַ
 דְּבַר אֶחָד מִמְשַׁנְתּוֹ. מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כָּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב
 בְּנִפְשׁוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר: "רַק הַשָּׁמֶר לָךְ וְשָׁמַר נִפְשְׁךָ מְאֹד
 פְּנֵיתֶשֶׁכַח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ". יְכוּל אֶפְלוֹ
 תִּקְפֶּה עָלָיו מִשְׁנֵתוֹ? תִּלְמוּד לֹאֵמַר: "וּפְנֵי־סוּרוֹ מִלְּבַבְךָ
 כָּל יָמֵי חַיֶּיךָ". הָא אֵינּוּ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ עַד־שִׁישֵׁב וְיִסִּירֵם
 מִלְּבוֹ: ^[ט] רַבִּי חֲנִינְא בֶן־דּוֹסָא אֹמֵר: כָּל שִׁירָאת חֲטָאוֹ
 קוֹדְמַת לְחֻכְמָתוֹ. חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמַת; וְכָל שִׁחְכָמָתוֹ קוֹדְמַת
 לְיִרְאֵת חֲטָאוֹ. אֵין חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמַת. הוּא הִיָּה אֹמֵר:
 כָּל שְׁמַעְשִׂיו מְרַבֵּין מִחֻכְמָתוֹ. חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמַת; וְכָל
 שִׁחְכָמָתוֹ מְרַבֶּה מִמַּעְשָׂיו. אֵין חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמַת: ^[י] הוּא
 הִיָּה אֹמֵר: כָּל שְׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיְמָנוּ. רוּחַ הַמְּקוֹם
 נוֹחָה הַיְמָנוּ; וְכָל שְׁאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הַיְמָנוּ. אֵין
 רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הַיְמָנוּ. רַבִּי דּוֹסָא בֶן־הֶרְכִּינֵס אֹמֵר:
 שְׁנֵה שַׁל־שַׁחֲרִית. וְיֵין שַׁל צְהָרִים. וְשִׁיחַת הַיְלָדִים.
 וְיִשִּׁיבַת כְּנִסְיוֹת שַׁל עַמֵּי הָאָרֶץ. מוֹצִיאֵין אֶת־הָאָדָם
 מִן־הָעוֹלָם: ^[יא] רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדְעִי אֹמֵר: הַמְּחַלְל
 אֶת־הַקֶּדָשִׁים. וְהַמְּבִזֶּה אֶת־הַמּוֹעֲדוֹת. וְהַמְּלַבֵּין פְּנֵי־חֲבֵרוֹ
 בְּרַבִּים. וְהַמְּפָר בְּרִיתוֹ שַׁל־אֲבָרָהֶם אֲבִינוּ. וְהַמְּגַלֶּה פְּנִים
 בַּתּוֹרָה שַׁלֵּא כִּהְלָכָה. אֶף־עַל־פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה
 וּמַעְשִׂים טוֹבִים. אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא: ^[יב] רַבִּי
 יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר: הוּי קַל לְרַאשׁ. וְנוֹחַ לְתַשְׁחָרֵת. וְהוּי
 מְקַבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם בְּשִׁמְחָה: ^[יג] רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר:

דברי ה. ט.

דברי ה. ט.

שְׁחוּק וְקָלוּת רֹאשׁ מִרְגִּילִין אֶת־הָאָדָם לְעֵרוּהָ. מְסוּרוֹת־
 סִיג לְתוֹרָה; מַעֲשָׂרוֹת־ סִיג לְעֵשֶׂר; נְדָרִים־ סִיג
 לְפְרִישוֹת; סִיג לְחֻכְמָה. שְׁתִּיקָה: ^[יד] הוּא הָיָה אוֹמֵר:
 חֲבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם; חֲבֵה יִתְרָה נוֹדַעַת לוֹ שֶׁנִּבְרָא
 בְּצֶלֶם. שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם"^{ברא' ט, ו.}
 חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל. שֶׁנֶּקְרְאוּ בְּנִים לְמָקוֹם; חֲבֵה יִתְרָה נוֹדַעַת
 לָהֶם שֶׁנֶּקְרְאוּ בְּנִים לְמָקוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם". חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל. שֶׁנִּתֵּן לָהֶם כָּלִי חֻמְדָּה; חֲבֵה
 יִתְרָה נוֹדַעַת לָהֶם. שֶׁנִּתֵּן לָהֶם כָּלִי חֻמְדָּה שָׁבוּ נִבְרָא
 הָעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תְּוֹרָתִי
 אֶל־תַּעֲזוּבוּ: ^[טז] הַכֹּל צְפוּי־ וְהִרְשׁוֹת נְתוּנָה; וּבְטוֹב
 הָעוֹלָם נִדוּן; וְהַכֹּל לְפִי רַב הַמַּעֲשֶׂה: ^[טז] הוּא הָיָה
 אוֹמֵר: הַכֹּל נָתוּן בְּעֶרְבוֹן. וּמְצוּדָה פְּרוּסָה עַל־כָּל־הַחַיִּים־
 הַחַנּוּת פְּתוּחָה. וְהַחֲנוּנֵי מִקִּיף. וְהַפְּנִקִּים פְּתוּחִים. וְהַיָּד
 כּוֹתֶבֶת. וְכָל־הַרוּצָה לְלוֹוֹת. יָבֵא וְיִלְוֶה. וְהַגְּבָאִים מַחֲזִירִין
 תְּדִיר בְּכָל־יוֹם. וְנִפְרָעִין מִן־הָאָדָם מִדַּעַתוֹ וְשִׁלָּא מִדַּעַתוֹ.
 וַיֵּשׁ לָהֶם עַל־מַה־שִּׁיִּסְמְכוּ. וְהַדִּין דִּין אֶמֶת. וְהַכֹּל מְתַקֵּן
 לְסְעוּדָה: ^[יז] רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אִם אֵין
 תּוֹרָה. אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ; אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אֵין תּוֹרָה.
 אִם אֵין יִרְאָה. אֵין חֻכְמָה. אִם אֵין חֻכְמָה. אֵין יִרְאָה;
 אִם אֵין בִּינָה. אֵין דַּעַת; אִם אֵין דַּעַת. אֵין בִּינָה. אִם
 אֵין קַמַח. אֵין תּוֹרָה; אִם אֵין תּוֹרָה. אֵין קַמַח: הוּא הָיָה
 אוֹמֵר: כֹּל שֶׁחֻכְמָתוֹ מְרַבֶּה מִמַּעֲשָׂיו. לָמָּה הוּא דוֹמָה?
 לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרַבִּין וְשִׁרְשָׁיו מְעֻטִין. וְהַרוּחַ בָּאָה
 וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל־פְּנָיו. שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָיָה כְּעֶרְעֵר

בְּעֶרְבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹוא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים בַּמִּדְבָּר
 אֶרֶץ מְלַחָה וְלֹא תִשָּׁב: אֲבָל כָּל שִׁמְעֵשִׂיו מְרַבֵּין
 מַחְכְּמָתוֹ. לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מְעֵטִין וְשָׂרְשָׁיו
 מְרַבִּין. וְאֶפְלוּ כָּל־הַרוּחֹת שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ.
 אֵין מְזִיזוֹת אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתוֹלֵד
 עַל־מַיִם וְעַל־יּוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹא הַס
 וְהָיָה עָלָיו רַעַן וּבִשְׁנַת בְּצֻרְתָּ לֹא יִדָּאָג וְלֹא יִמִּישׁ
 מִעֲשׂוֹת פְּרִי: [18] רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־חֲסִמָּא אוֹמֵר: קִנְיִן
 וּפְתִיחֵי גְדֵיהּ. הֵן הֵן גּוֹפֵי הַלְכוֹת; תְּקוּפוֹת וְגַמְטְרִיאוֹת.
 פְּרַפְרָאוֹת לַחֲכָמָה.

ירמ' ת, ט.

פֶּרֶק רַבִּיעִי

[18]

בֶּן־זוֹמָא אוֹמֵר: אֵי זֶה הוּא חֲכָם? הַלְמַד מִכָּל־אָדָם.
 שֶׁנֶּאֱמַר: "מִכָּל־מְלַמְדֵי הַשֶּׁכֶּלְתִּי". אֵיזְהוּ
 גְבוּרָה? הַכּוֹבֵשׁ אֶת־יָצְרוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר: "טוֹב אֶרֶץ אֲפִים
 מִגְּבוּר וּמִשָּׁל בְּרוּחוֹ מִלְכָּד עֵיר: ". אֵיזְהוּ עֲשִׂיר? הַשֶּׁמֶחַ
 בְּחֻלְקוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר: "יִגִּיעַ כְּפִידַי כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרִיד וְטוֹב
 לָךְ: " אֲשֶׁרִיד. בְּעוֹלָם הַיּוֹם. "וְטוֹב לָךְ". לְעוֹלָם הַבָּא.
 אֵיזְהוּ מְכַבֵּד? הַמְכַבֵּד אֶת־הַבְּרִיּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי־מְכַבְּדֵי
 אֲכַבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ: " [19] בֶּן־עֲזַאי אוֹמֵר: הַיּוֹי רֵץ לְמִצְוָה
 קָלָה כְּבַח־מוֹרָה. וּבּוֹרַח מִן־הַעֲבָרָה; שֶׁמִּצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה
 וְעַבְרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה. שֶׁשֹּׁכֵר מִצְוָה מִצְוָה וְשֹׁכֵר עֲבָרָה
 עֲבָרָה: [20] הוּא הָיָה אוֹמֵר: אֶל־תְּהִי בּוֹ לְכָל־אָדָם.
 וְאֶל־תְּהִי מִפְּלִיג לְכָל־דְּבָר; שֶׁאֵין לָךְ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ

ספ' קוט, 15.

משלי טז, 3.

ספ' קכח, 3.

ש"פ ב, 3.

שְׁעָה. וְאִין לָךְ דְּבַר שְׂאִין לוֹ מְקוּם: [ד] רַבִּי לְוִיטָם
 אִישׁ יִבְנֶה אוֹמֵר: מְאֹד מְאֹד הָיִי שְׂפֵל רוּחַ. שְׂתַקְנוֹת
 אָנוּשׁ רַמָּה: רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן-בְּרוּקָא אוֹמֵר: כָּל-הַמְחַלֵּל שֵׁם
 שְׁמַיִם בְּסִתְרֵי נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בְּגִלּוּי. אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד
 מְזִיד בְּחִלּוּל הַשֵּׁם: [ה] רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: הַלּוֹמֵד
 עַל-מְנַת לְלַמֵּד. מְסַפִּיקִין בְּיָדוֹ לְלַמּוֹד וְלִלְמַד; וְהַלּוֹמֵד
 עַל-מְנַת לַעֲשׂוֹת. מְסַפִּיקִין בְּיָדוֹ לְלַמּוֹד וְלִלְמַד. לְשִׁמּוֹר
 וְלַעֲשׂוֹת: רַבִּי צְדוּק אוֹמֵר: אֶל-תַּעֲשִׂם עֲטָרָה לְהַתְגַּדֵּל
 בָּהֶם. וְלֹא קָרְדִים לְחַפֵּר בָּהֶם. וְכֵךְ הָיָה הַלֵּל אוֹמֵר:
 וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. הָא לְמַדְתָּ: כָּל-הַנְּהַנְּהָ מִדְּבַרֵי
 תּוֹרָה. נוֹטֵל חַיִּיו מִן-הָעוֹלָם: [ו] רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר:
 כָּל-הַמְּכַבֵּד אֶת-הַתּוֹרָה. גּוֹפוֹ מְכַבֵּד עַל-הַבְּרִיּוֹת; וְכָל-
 הַמְּחַלֵּל אֶת-הַתּוֹרָה. גּוֹפוֹ מְחַלֵּל עַל-הַבְּרִיּוֹת: [ז] רַבִּי
 יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: הַחּוֹשֵׁף עַצְמוֹ מִן-הַדִּין. פּוֹרֵק מִמֶּנּוּ
 אֵיבָה וְגִזְלֵי וְשָׁבוּעַת שְׂוֹא. וְהִגֵּס לְבוֹ בְּהוֹרָאָה. שׁוֹטֵה
 רֶשַׁע וְגַם רוּחַ: [ח] הוּא הָיָה אוֹמֵר: אֶל-תְּהִי דֵן יְחִידִי.
 שְׂאִין דֵן יְחִידִי אֶלָּא אֶחָד. וְאֶל-תֹּאמֵר: "קִבְּלוּ דַעֲתִי"
 שֶׁהֵן רְשָׁאִין וְלֹא אֶתָּה: [ט] רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: כָּל-הַמְּקַיֵּם
 אֶת-הַתּוֹרָה מֵעַנִּי. סוֹפוֹ לְקַיְמָה מֵעֶשֶׂר; וְכָל-הַמְּבַטֵּל
 אֶת-הַתּוֹרָה מֵעֶשֶׂר. סוֹפוֹ לְבִטּוּלָה מֵעַנִּי: [י] רַבִּי מֵאִיר
 אוֹמֵר: הָיִי מִמַּעַט בְּעֶסֶק. וְעַסֵּק בַּתּוֹרָה; וְהָיִי שְׂפֵל רוּחַ
 בְּפָנָי כָּל-אָדָם; וְאִם-בִּטְלָתָ מִן-הַתּוֹרָה. יִשְׁלַךְ בְּטָלִים
 הַרְבֵּה כְּנִגְדָךְ; וְאִם-עִמְלָתָ בַּתּוֹרָה. יִשְׁלַךְ שֹׁכֵר הַרְבֵּה
 לְתַן-לָךְ: [יא] רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן-יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַעוֹשֶׂה מִצְוָה
 אַחַת. קוֹנֶה לוֹ פְּרָקְלִיט אֶחָד; וְהַעוֹבֵר עַבְרָה אַחַת.

קוֹנָה לוֹ קָטִיגוֹר אֶחָד. תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. כְּתָרִים
 בְּפָנֵי הַפְּרָעוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אָמַר: כָּל-כְּנִסְיָה
 שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם. סוּפָה לְהִתְקַיֵּם; וְשֵׁינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם.
 אִין סוּפָה לְהִתְקַיֵּם: ^[יב] רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-שְׁמוּעַ אָמַר:
 יְהִי כְבוֹד תְּלִמְיָדָךְ חֲבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ. וּכְבוֹד חֲבֵרְךָ.
 כְּמוֹרָא רַבָּךְ. וּמוֹרָא רַבָּךְ. כְּמוֹרָא שָׁמַיִם: ^[יג] רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר: הָיוּ זְהִיר בְּתַלְמוּד. שִׁשְׁנֵיגַת תְּלַמּוּד עוֹלָה
 זְדוּן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים הֵם: כְּתַר תּוֹרָה.
 וְכְתַר כְּהֵנָה. וְכְתַר מַלְכוּת; וְכְתַר שֵׁם טוֹב עוֹלָה
 עַל-גְּבִיּוֹתָיִךְ: ^[יד] רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר: הָיוּ גּוֹלָה לְמָקוֹם
 תּוֹרָה. וְאֵל-תֵּאמַר שֶׁהִיא תְּבוּא אַחֲרֶיךָ. שְׁחֲבַרְיָה יְקִימוּהָ
 בְּיָדְךָ. וְאֵל-בִּינְתְּךָ אֵל-תִּשְׁעוּן: ^[טו] רַבִּי יֵנְאִי אָמַר: אִין
 בְּיַדְנוּ לֹא מִשְׁלֹת הִרְשָׁעִים וְאֵף לֹא מִיִּסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים:
 רַבִּי מֵתִיָּא בֶּן-חֲרָשׁ אָמַר: הָיוּ מְקַדִּים בְּשָׁלוֹם כָּל-אָדָם.
 וְהָיוּ זָנְבֵי לְאֲרִיּוֹת. וְאֵל-תְּהִי רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים: ^[טז] רַבִּי
 יַעֲקֹב אָמַר: הָעוֹלָם הַזֶּה דוֹמָה לְפְרוּזְדוֹר בְּפָנֵי הָעוֹלָם
 הַבָּא. הַתְּמָן עֲצָמָךְ בְּפְרוּזְדוֹר. כְּדִי שֶׁתִּכְנַס לְטָרְקָלִין:
^[יז] הוּא הִיא אָמַר: יָפָה שָׁעָה אַחַת בְּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
 טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִכְּלַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבָּא; וְיָפָה שָׁעָה
 אַחַת שֶׁל-קוֹרֶת רוּחַ בְּעוֹלָם הַבָּא. מִכְּלַחֲיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה:
^[יח] רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן-אֶלְעָזָר אָמַר: אֵל-תִּרְצֶה אֶת-חֲבֵרְךָ
 בְּשַׁעַת כְּעֶסוֹ. וְאֵל-תִּנְחַמְנוּ בְּשַׁעַת שְׁמִתוֹ מִטָּל לְפָנָיו.
 וְאֵל-תִּשְׁאַל לוֹ בְּשַׁעַת גְּדוּלוֹ. וְאֵל-תִּשְׁתַּדֵּל לְרֹאוֹתוֹ
 בְּשַׁעַת קְלָקְלָתוֹ: ^[יט] שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אָמַר: "בְּנִפְלֵ אוֹיְבֶיךָ
 אֵל-תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ אֵל-יִגַּל לְבָבְךָ: פֶּן-יִרְאֶה יְהוָה וְרַע

משלי כד,
חריט.

בְּעֵינָיו וְהָשִׁיב מֵעַלְיוֹ אָפוֹ׃ [כ] אֲלֵישָׁע בֶּן-אָבוּיָה אֹמֵר:
הַלּוֹמֵד יֶלֶד. לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְדָיו כְּתוּבָה עַל-נֶיֶר
חֹדֶשׁ. וְהַלּוֹמֵד זְקֵן. לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְדָיו כְּתוּבָה עַל-נֶיֶר
מְחוּק. רַבִּי יוֹסִי בֵּר יְהוּדָה אִישׁ כָּפַר הַבְּבֵלִי אֹמֵר:
הַלּוֹמֵד מִן-הַקְּטָנִים. לָמָּה הוּא דוֹמָה? לְאוֹכֵל עֲנָבִים
קָהוּת וְשׁוֹתָה יַיִן מִגֵּתוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן-הַזְּקֵנִים. לָמָּה הוּא
דוֹמָה? לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוֹלוֹת וְשׁוֹתָה יַיִן יָשָׁן. רַבִּי אֹמֵר:
אֶל-תִּסְתַּכֵּל בְּקִנְיָן. אֶלֹּא בְמָה שֵׁשֶׁבּוֹ; יֵשׁ קִנְיָן חֹדֶשׁ
מֵלֹא יָשָׁן. וְיָשָׁן שֶׁאֶפְלוּ חֹדֶשׁ אֵין בּוֹ: [כא] רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
הַקָּפַר אֹמֵר: הַקְּנָאָה. וְהַתְּאֹוָה. וְהַכְּבוֹד. מוֹצִיאִין אֶת-
הָאָדָם מִן-הָעוֹלָם: [כב] הוּא הִיָּה אֹמֵר: הַיְלֹוּדִים לָמוֹת.
וְהַמֵּתִים לְהַחְיּוֹת. וְהַחַיִּים לְדוֹן; לֵידַע לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדַע.
שֶׁהוּא אֵל. הוּא הַיּוֹצֵר. הוּא הַבוֹרֵא. הוּא הַמְּבִין. הוּא
הַדִּין. הוּא עֵד. הוּא בֹּעַל דִּין. הוּא עֵתִיד לְדוֹן. בְּרוּךְ
הוּא. שֶׁאֵין לְפָנָיו לֹא עוֹלָה. וְלֹא שִׁכְחָה. וְלֹא מִשׁוֹא פָּנִים.
וְלֹא מִקַּח שָׂחָד; שֶׁהַכֹּל שָׁלוֹ. וְדַע. שֶׁהַכֹּל לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן.
וְאֶל-יִבְטִיחֶךָ יִצְרָךְ שֶׁהַשָּׂאוֹל בֵּית מְנוּס לָךְ; שֶׁעַל כָּרְחֹךְ
אֶתָּה נוֹצֵר. וְעַל-כָּרְחֹךְ אֶתָּה נוֹלָד. וְעַל-כָּרְחֹךְ אֶתָּה חַי.
וְעַל-כָּרְחֹךְ אֶתָּה מֵת. וְעַל-כָּרְחֹךְ אֶתָּה עֵתִיד לְתַן דִּין
וְחֶשְׁבּוֹן. לְפָנָי מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פרק חמישי

[א]

בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת גְּבָרָא הָעוֹלָם. וּמֵהַתְּלִמוּד לֹאֵמֵר?
וְהֵלֵא בְּמֵאֵר אֶחָד יָכוֹל לְהַבְרָאוֹת? אֶלֹּא

לְהַפְרֵעַ מִן־הַרְשָׁעִים. שְׂמֵאֲבָדִין אֶת־הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא
 בְּעִשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת; וְלִתֵּן שְׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים. שְׂמִקְיָמִין
 אֶת־הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּעִשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת: ^[נא] עִשְׂרֵה דוֹרוֹת
 מֵאָדָם עַד־נֹחַ. לְהוֹדִיעַ כְּמָה אַרְךְ אַפִּים לְפָנָיו. שְׁכַל־
 הַדוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבְאִין. עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־מִי
 הַמַּבּוּל. עִשְׂרֵה דוֹרוֹת מִנֹּחַ עַד אַבְרָהָם. לְהוֹדִיעַ כְּמָה
 אַרְךְ אַפִּים לְפָנָיו. שְׁכַל־הַדוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבְאִין. עַד
 שָׁבָא אַבְרָהָם וְקִבֵּל שְׂכָר כָּלָם: ^[נג] עִשְׂרֵה נְסִיווֹת
 נִתְּנָה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם. וְעַמְד בְּכָלָם. לְהוֹדִיעַ
 כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ: ^[נד] עִשְׂרֵה נְסִים נַעֲשׂוּ
 לְאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְעִשְׂרֵה עַל־הֵים. עֵשׂר מְכוֹת הֵבִיא
 הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל־הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם. וְעֵשׂר עַל
 הֵים. עֵשׂר נְסִיווֹת נָסוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־הַמָּקוֹם בְּמִדְבָּר.
 שְׁנַאֲמַר: "וַיִּנָּסוּ אֹתִי זֶה עֵשׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי": ^[נה]
 עִשְׂרֵה נְסִים נַעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: לֹא
 הִפִּילָה אִשָּׁה מִרִּיחַ בָּשָׂר הַקֹּדֶשׁ; וְלֹא הִסְרִיחַ בָּשָׂר
 הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם; וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים; וְלֹא
 אֲרַע קָרִי לִכְהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים; וְלֹא כָּבוּ גְּשָׁמִים
 אֵשׁ שֶׁל־עֵצִי הַמַּעֲרָכָה; וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת־עַמּוּד
 הָעֵשָׂן; וְלֹא נִמְצָא פָּסוּל בְּעַמֵּר וּבְשֵׁתֵי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם
 הַפָּנִים; עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְחוּסִים; וְלֹא הִזִּיק
 נָחַשׁ וְעִקָּרַב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם; וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ:
 "צַר־לִי הַמָּקוֹם שֶׁאֵלֵין בִּירוּשָׁלַיִם": ^[נו] עִשְׂרֵה דְבָרִים
 נִבְרָאוּ בְּעֶרְב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְאֵלוֹ הֵן: פִּי הָאָרֶץ.
 וּפִי הַבְּאֵר. וּפִי הָאֶתוֹן. וְהַקֶּשֶׁת. וְהַמֶּן. וְהַמַּטָּה. וְהַשְּׁמִיר.

כס"ו י"ד כ"ב

כס"ו י"ד כ"ב

וְהִתְבַּבְּ וְהִמְכַתֵּב וְהִלּוּחֹת וַיֵּשׁ אֹמְרִים: אֵף הַמְזִיקִין וְקִבּוּרָתוֹ שֶׁל־מֹשֶׁה וְאֵילֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ וַיֵּשׁ אֹמְרִים: אֵף צָבַת בְּצִבַת עֲשׂוּיָה: ^[מ] שְׁבַעַה דְּבָרִים בְּגִלָּם וְשְׁבַעַה בְּחָכְם. הֶחֱכֵם אֵינוֹ מְדַבֵּר בְּפָנָי מִי שֶׁהוּא גְדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֻכְמָה; וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבָרֵי חֲבֵרוֹ; וְאֵינוֹ נִבְהַל לְהִשְׁיב; שׂוֹאֵל כְּעֵנָן וּמְשִׁיב כְּהִלְכָה; וְאוֹמֵר עַל־רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל־אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן; וְעַל מַה־שְּׁלֹא שָׁמַע אֹמֵר: "לֹא שָׁמַעְתִּי"; וּמוֹדָה עַל־הָאֻמַּת וְחִלּוּפֵיהֶם בְּגִלָּם: ^[מא] שְׁבַעַה מִיַּי פְּרַעֲנִיּוֹת בְּאֵין לְעוֹלָם. עַל־שְׁבַעַה גּוֹפֵי עֵבְרָה: מְקַצֵּתֵן מְעַשְׂרֵין וּמְקַצֵּתֵן אֵינֵן מְעַשְׂרֵין. רָעַב שֶׁל־בְּצֻרַת בָּא; מְקַצֵּתֵן רָעֵבִים וּמְקַצֵּתֵן שְׁבַעִים. גָּמְרוּ שְׁלֹא לְעֵשֶׂר. רָעַב שֶׁל־מֵהוּמָה וְשֶׁל־בְּצֻרַת בָּא. וְשֹׁלֵא לְטוֹל אֶת־הַחֲלָה. רָעַב שֶׁל־כְּלָיָה בָּא: דְּבָר בָּא לְעוֹלָם. עַל־מִיתוֹת הָאֻמּוֹרוֹת בְּתוֹרָה. שְׁלֹא נִמְסְרוּ לְבֵית הַדִּין; וְעַל־פְּרוֹת שְׁבִיעִית. חָרַב בָּא לְעוֹלָם. עַל־עֲנוּי הַדִּין. וְעַל־עוֹת הַדִּין. וְעַל־הַמּוֹרִים בְּתוֹרָה שְׁלֹא כְּהִלְכָה: ^[מב] חִיָּה רָעָה בָּאָה לְעוֹלָם. עַל־שְׁבוּעַת שְׁוֹא. וְעַל־חֲלוּל הַשֵּׁם. גְּלוּת בָּא לְעוֹלָם. עַל־עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְעַל־גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל־שְׁפִיכוֹת דָּמִים. וְעַל־שְׁמִטַּת הָאָרֶץ. בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים הַדְּבָר מִתְרַבֵּה: בְּרַבִּיעִית וּבְשִׁבְעִית. וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. וּבְמוֹצָאֵי הַחֹג שְׁבַכְל־שָׁנָה וְשָׁנָה. בְּרַבִּיעִית. מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עָנִי שְׁבַשְׁלִישִׁית; בְּשִׁבְעִית. מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עָנִי שְׁבַשְׁשִׁית; וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. מִפְּנֵי פְרוֹת שְׁבִיעִית; וּבְמוֹצָאֵי הַחֹג שְׁבַכְל־שָׁנָה וְשָׁנָה. מִפְּנֵי גִזְל מִתְּנוֹת עֲנִיִּים: ^[מג] אַרְבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם: הָאוֹמֵר:

"שלי שלי ושלך ושלך שלי" זו מדה בינונית. ויש אומרים: זו מדת סדום; "שלי שלך ושלך שלי" עם הארץ; "שלי שלך ושלך שלי" חסיד; "שלי שלי ושלך שלי" רשע: [יא] ארבע מדות בדעות: גזח לכעוס וגזח לרצות. יצא שכרו בהפסדו; קשה לכעוס וקשה לרצות. יצא הפסדו בשכרו; קשה לכעוס וגזח לרצות. חסיד; גזח לכעוס וקשה לרצות. רשע: [יב] ארבע מדות בתלמידים: מהר לשמוע ומהר לאבד. יצא שכרו בהפסדו; קשה לשמוע וקשה לאבד. יצא הפסדו בשכרו; מהר לשמוע וקשה לאבד. חכם; קשה לשמוע ומהר לאבד. זה חלק רע: [יג] ארבע מדות בנותני צדקה: הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים. עינו רעה בשל אחרים; יתנו אחרים והוא לא יתן. עינו רעה בשל יתן ויתנו אחרים. חסיד; לא יתן ולא יתנו אחרים. רשע: [יד] ארבע מדות בהולכי לבית המדרש: הולך ואינו עושה. שכר הליכה בידו; עושה ואינו הולך. שכר מעשה בידו; הולך ועושה. חסיד; לא הולך ולא עושה. רשע: [טו] ארבע מדות ביושבי לפני חכמים: ספוג ומשפך. משמרת ונפה. ספוג שהוא סופג את הכל; משפך. שמכניס בזו ומוציא בזו; משמרת. שמוציאה את היין וקולטת את השמרים; נפה. שמוציאה את הקמח וקולטת את הסלת: [טז] כל-אהבה שהיא תלויה בדבר. בטל דבר. בטלה אהבה; ושאינה תלויה בדבר. אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה התלויה בדבר? זו אהבת אמנון ותמר. ושאינה תלויה בדבר? זו אהבת דוד ויהונתן: [יז] כל-מחלקת

שְׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם. סוּפָה לְהִתְקַיֵּם; וְשִׂאֵינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם. אֵין סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. אֵיזוּ הִיא מַחְלֶקֶת שְׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוּ מַחְלֶקֶת הַלֵּל וְשִׂמְאֵי; וְשִׂאֵינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוּ מַחְלֶקֶת קָרַח וְכָל-עֲדָתוֹ: ^[יט] כָּל-הַמּוֹכֵה אֶת-הָרַבִּים. אֵין חָטָא בָּא עַל-יְדוֹ; וְכָל-הַמַּחְטִיא אֶת-הָרַבִּים. אֵין-מִסְפִּיקוֹן בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. מִשָּׂה זָכָה וְזָכָה אֶת-הָרַבִּים. זְכוּת הָרַבִּים תְּלוּי בּוֹ. שְׁנַאֲמַר: "צִדְקַת יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטוֹ עִם-יִשְׂרָאֵל": יִרְבְּעַם חָטָא וְהַחְטִיא אֶת-הָרַבִּים. חָטָא הָרַבִּים תְּלוּי בּוֹ. שְׁנַאֲמַר: "עַל-חַטָּאוֹת יִרְבְּעַם אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת-יִשְׂרָאֵל: ^[יט] כָּל-מִי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הַלְלוּ. מִתְלַמִּידוֹ שֶׁל-אַבְרָהָם אָבִינוּ; וְשֹׁלֶשָׁה דְבָרִים אַחֲרֵים. מִתְלַמִּידוֹ שֶׁל-בְּלָעַם הָרָשָׁע. עֵין טוֹבָה. וְרוּחַ נְמוּכָה. וְנִפְשׁ שְׁפֵלָה. מִתְלַמִּידוֹ שֶׁל-אַבְרָהָם אָבִינוּ; עֵין רָעָה. וְרוּחַ גְּבוּהָה. וְנִפְשׁ רְחֻבָה. מִתְלַמִּידוֹ שֶׁל-בְּלָעַם הָרָשָׁע. מִה־בֵּין תְּלַמִּידוֹ שֶׁל-אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידוֹ שֶׁל-בְּלָעַם הָרָשָׁע? תְּלַמִּידוֹ שֶׁל-אַבְרָהָם אָבִינוּ. אוֹכְלִין בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחְלִין לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנַאֲמַר: "לְהַנְחִיל אֶהְבִּיו יֵשׁ וְאַצְרִיתֵיהֶם אִמְלֵא": אָבֵל תְּלַמִּידוֹ שֶׁל-בְּלָעַם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁין גִּיהֶנֶם וְיוֹרְדִין לְבָאָר שַׁחַת. שְׁנַאֲמַר: "וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדֶם לְבָאָר שַׁחַת אֲנָשֵׁי דָמִים וּמְרֻמָּה לֹא-יַחְצוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי אֶבְטַח-בְּךָ: ^[כ] יְהוּדָה בְּנ־תִּימָא אוֹמַר: הָוִי עַז כְּנֻמְרֵי. וְקַל כְּנֻשְׁרֵי. רֵץ כְּצָבִי. וְגִבּוֹר כְּאֵרִי. לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שְׁבַשְׁמַיִם. הוּא הָיָה אוֹמַר: עַז פְּנִים לְגִיהֶנֶם. וּבִשְׁתַּת פְּנִים לְגַן עֵדֶן. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. שְׁתַּבְּנָה עֵירֶךָ

דבר' לג, כח.

משל' טו, ג.

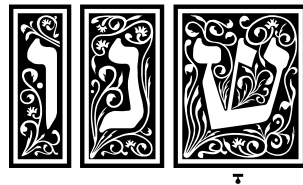
משל' טו, כח.

דבר' נה, כד.

בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ: [כא] הוּא הָיָה
 אוֹמֵר: בְּנִחְמַשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא. בְּנִעֲשָׂר לְמִשְׁנָה. בְּנִשְׁלֹשׁ
 עֲשָׂרָה לְמִצּוֹת. בְּנִחְמַשׁ עֲשָׂרָה לְתַלְמוּד. בְּנִשְׁמוֹנֶה
 עֲשָׂרָה לְחִפָּה. בְּנִעֲשָׂרִים לְרִדּוּף. בְּנִשְׁלֹשִׁים
 לְכַח. בְּנִאַרְבָּעִים לְבִינָה. בְּנִחְמָשִׁים לְעֵצָה. בְּנִשְׁשִׁים
 לְזִקְנָה. בְּנִשְׁבָּעִים לְשִׁיבָה. בְּנִשְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה. בְּנִתְשָׁעִים
 לְשׁוּחַ. בְּנִמְאָה כְּאֵלוֹ מֵת וְעֵבֶר וּבִטָּל מִן־הָעוֹלָם:
 [כב] בְּנִבְּג בְּג אוֹמֵר: הַפְּדֵבָה וְהַפְּדֵבָה. סָמָא דְכֻלָּא
 בָּהּ; וּבָהּ תַּחֲזִי. וְסִיב וּבָלָה בָּהּ. וּמִנָּה לָא תְזוּעַ. שְׂאִין
 לָךְ מִדָּה טוֹבָה הֵימְנָה: [כג] בְּנִהָא הָא אוֹמֵר: לְפֹס
 צַעֲרָא אֲגֵרָא.

פרק שישי

חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה; בְּרוּךְ
 שֶׁבָּחַר בָּם וּבְמִשְׁנָתָם: [א] רַבִּי
 מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל־הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה
 לְשִׁמְהָ. זוֹכֵה לְדַבְרֵי הַרְבֵּה;

סרע"ג ח"ב
 סי' לה.
 סדו' ס"ג
 עמ' קכג
 תשובה"ג שער
 תשובה
 סי' רכ.
 שנה"ל שנת
 סוף סי' קכו
 שש רבנו
 שלום גאון.

וְלֹא עוֹד. אֵלֶּא שְׁכַל־הָעוֹלָם כָּלוּ כְּדִי הוּא לוֹ. נִקְרָא
 רַע. אֲהוּב. אוֹהֵב אֶת־הַמָּקוֹם. אוֹהֵב אֶת־הַבְּרִיּוֹת. מְשַׁמַּח
 אֶת־הַמָּקוֹם. מְשַׁמַּח אֶת־הַבְּרִיּוֹת; מְלַבֵּשְׁתוּ עֲנֹה וְיִרְאָה.
 וּמְכַשְׂרֵתוּ לְהִיּוֹת צַדִּיק וְחָסִיד יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱמַן. וּמְרַחֲקֵתוּ
 מִן־הַחֲטָא. וּמְקַרְבֵּתוּ לְיַדֵּי זְכוּת; וְנִהְיִין מִמֶּנּוּ עֵצָה
 וְתוֹשִׁיָּה. בִּינָה וּגְבוּרָה. שְׁנֵאֵמַר: "לִי־עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה אֲנִי
 בִּינָה לִי גְבוּרָה; וְנוֹתַנְתָּ לּוֹ מַלְכוּת וּמִמְשָׁלָה וְחִקוּר דִּין;
 וּמַגְלִין לּוֹ מִן־הַשָּׁמַיִם רְזִי תוֹרָה. וְנַעֲשֶׂה כְּמַעֲזֵן שְׂאִינוּ

משל' ח' יד.

פוסק וכנהר המתגבר; והוי צנוע. וארך רוח. ומוחל
על-עלבונו; ומגדלתו ומרומתו על-כל-המעשים כלם:
[ב] אמר רבי יהושע בן-לוי: בכל-יום ויום. בת-קול יוצאת
מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה
של-תורה! שכל-מי שאינו עוסק בתורה נקרא גזוף.
שנאמר: "גזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם".
ואומר: "והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב
אלהים הוא חרות על-הלחת": אל-תקרי "חרות" אלא
"חרות". שאין לך בן-חורין אלא מי שעוסק בתלמוד
תורה. שכל-מי שעוסק בתורה. הרי זה מתעלה.
שנאמר: "וממתנה נחליאל ומנחליאל במות: [ג] והלומד
מחברו פרק אחד. או הלכה אחת. או פסוק אחד. או
דבור אחד. או אפלו אות אחת. צריך לנהוג בו כבוד;
שכן מצינו בדוד מלך ישראל. שלא למד מאחיתפל
אלא שני דברים בלבד. עשאו רבו. אלופו ומידעו.
שנאמר: "ואתה אנוש כערכי אלופי ומידעי": והלא
דברים קל וחמר: ומה-דוד מלך ישראל. שלא למד
מאחיתפל אלא שני דברים בלבד. עשאו רבו אלופו
ומידעו. הלמד מחברו פרק אחד. או הלכה אחת. או
פסוק אחד. או דבור אחד. או אפלו אות אחת; על-אחת
כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד! ואין כבוד אלא
תורה. שנאמר: "כבוד חכמים ינחלו ותמימים ינחלו-
טוב": ואין טוב אלא תורה. שנאמר: "כי לקח טוב נתתי
לכם תורתי אל-תעזבו": [ד] כך היא דרבה של-תורה:
פת במלח תאכל. ומים במשורה תשתה. ועל-הארץ

משלי יא, כב.

שם לז, טו.

שם כח, יט.

תהי יח, יד.

משלי ג, לה.

משלי כח, י.

משלי ד, ב.

תישון וְחַיִּי צָעַר תַּחֲיִיהוּ וּבִתּוּרָה אֶתָּה עֵמֶל; וְאִם־אֶתָּה
 עָשָׂה כֵּן. "אֲשֶׁרִיד וְטוֹב לָךְ": "אֲשֶׁרִיד" בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 "וְטוֹב לָךְ" לְעוֹלָם הַבָּא. אֶל־תִּבְקַשׁ גְּדוּלָה לְעֲצָמְךָ.
 וְאֶל־תַּחַמַּד כְּבוֹד יוֹתֵר מִלְמוּדְךָ. עָשָׂה וְאֶל־תִּתְאַוֶּה
 לְשִׁלְחָנִים שֶׁל־מְלָכִים. שִׁשְׁלַחְנֶךָ גְּדוֹל מִשְׁלַחְנֶם. וּכְתַרְךָ
 גְּדוֹל מִכְתָּרֶם; וְנֶאֱמַן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ. שִׁישְׁלֵם לָךְ
 שֹׁכֵר פְּעֻלָּתְךָ: ^(נח) גְּדוּלָה תוֹרָה מִן־הַכֹּהֵנָה וּמִן־הַמְּלָכוֹת.
 שֶׁהַמְּלָכוֹת נִקְנִית בְּשִׁלְשִׁים מַעְלוֹת. וְהַכֹּהֵנָה בְּעֶשְׂרִים
 וְאַרְבַּע. וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה דְּבָרִים:
^(א) בְּתִלְמוּד. ^(ב) בְּשִׁמְיַעַת הָאֵזֶן. ^(ג) בְּעֵרִיכַת שְׁפָתַיִם. ^(ד) בְּבִינַת
 הַלֵּב. ^(ה) בְּשִׁכְלוֹת הַלֵּב. ^(ו) בְּאִימָה. ^(ז) בְּיִרְאָה. ^(ח) בְּעֲנוּהָ.
^(ט) בְּשִׁמְחָה. ^(י) בְּשִׁמוּשׁ חֻכְמִים. ^(יא) בְּדִקְדוּקַת חֻבְרִים.
^(יב) וּבְפִלְפּוּל הַתְּלִמִּידִים. ^(יג) בְּיִשׁוּב. ^(יד) בְּמִקְרָא. ^(טו) בְּמִשְׁנָה.
^(טז) בְּמַעוֹשׁ שְׁנָה. ^(יז) בְּמַעוֹשׁ סְחוּרָה. ^(יח) בְּמַעוֹשׁ תַּעֲנוּג.
^(יט) בְּמַעוֹשׁ שְׁחוּק. ^(כ) בְּמַעוֹשׁ דֶּרֶךְ אֶרֶץ. ^(כא) בְּאַרְךָ אֶפְרַיִם.
^(כב) בְּלֵב טוֹב. ^(כג) בְּאַמוּנַת חֻכְמִים. ^(כד) וּבִקְבֻלַּת הַיְסוּרִין:
^(כה) הַמִּכִּיר אֶת־מְקוֹמוֹ. ^(כו) וְהַשֹּׁמֵחַ בְּחִלְקוֹ. ^(כז) וְעוֹשֵׂה סִיג
 לְדַבְּרָיו. ^(כח) וְאֵינוֹ מַחְזִיק טוֹבָה לְעֲצָמוֹ. ^(כט) אֶהוֹב. ^(ל) אֶהוֹב
 אֶת־הַמְּקוֹם. ^(לא) אֶהוֹב אֶת־הַבְּרִיּוֹת. ^(לב) אֶהוֹב אֶת־הַצְּדָקוֹת.
^(לג) אֶהוֹב אֶת־הַתּוֹכְחוֹת. ^(לד) אֶהוֹב אֶת־הַמִּישְׁרִים. ^(לה) מִתְּרַחֵק
 מִן־הַכְּבוֹד. ^(לו) וְלֹא־מִגִּים לְבוֹ בְּתִלְמוּדוֹ. ^(לז) וְאֵינוֹ שֹׁמֵחַ
 בְּהוֹרָאָה. ^(לח) נוֹשֵׂא בְּעַל עַם־חֻבְרוֹ וּמְכַרְיָעוֹ לְכַף זְכוּתוֹ.
^(לט) מַעֲמִידוֹ עַל־הָאֶמֶת. ^(מ) מַעֲמִידוֹ עַל־הַשְּׁלוֹם. ^(מא) מִתְּיָשֵׁב
 בְּתִלְמוּדוֹ. ^(מב) שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב. ^(מג) שׂוֹמֵעַ וּמוֹסִיף. ^(מד) הַלֹּמֵד
 עַל־מִנְתַּלְמוּדוֹ. ^(מה) וְהַלֹּמֵד עַל־מִנְתַּלְמוּתוֹ. ^(מו) הַמְּחַכֵּם

אֶת־רְבוֹ. ^(מ)וְהִמְכִּינֵן אֶת־שְׁמוּעָתוֹ. ^(מח)וְהָאֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם
 אֹמְרוֹ. הָא לְמִדָּתִי. שְׁכַל־הָאֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אֹמְרוֹ.
 מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם. שְׁנֵאֲמַר: "וְתֹאמַר אֲסִתֵּר לְמַלְךְ
 בְּשֵׁם מְרַדְּכִי": ^(נ)גְּדוּלָּה תוֹרָה! שְׁהִיא גּוֹתְנַת חַיִּים
 לְעוֹשֵׂיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵאֲמַר: "כִּי־חַיִּים
 הֵם לְמִצְאֵיהֶם וְלִכְל־בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא": וְאֹמֵר: "רְפָאוֹת תְּהִי
 לְשָׂרְךָ וְשִׁקּוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ": וְאֹמֵר: "עֵץ־חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָּה מְאֹשֶׁר": וְאֹמֵר: "כִּי לֹוִית חֵן
 הֵם לְרֹאשֵׁךְ וְעֵנְקִים לְגַרְגְּרֹתֶךָ": וְאֹמֵר: "תִּתֵּן לְרֹאשֶׁךְ
 לֹוִית־חֵן עֲטֹרַת תְּפָאֶרֶת תְּמַגְנֶנְךָ": וְאֹמֵר: "אַרְךְ יָמִים
 בִּימִינָה בְּשִׂמְאוֹלָה עֲשֶׂר וְכְבוֹד: וְאֹמֵר: "כִּי אַרְךְ יָמִים
 וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ": ^(נח)רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־מִנְסֵיאַ
 אֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־יֹחָאִי הַנּוֹי. וְהַכַּח. וְהָעֶשֶׂר.
 וְהַכְּבוֹד. וְהַחֲכָמָה. וְהַזְּקִנָּה. וְהַשִּׁיבָּה. וְהַבְּנִים. נְאֻה
 לְצַדִּיקִים וְנְאֻה לְעוֹלָם. שְׁנֵאֲמַר: "עֲטֹרַת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה
 בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמְצָא": וְאֹמֵר: "עֲטֹרַת זְקִנִים בְּנֵי בָנִים
 וְתְּפָאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם": וְאֹמֵר: "תְּפָאֶרֶת בְּחוּרִים כְּחֵם
 וְהַדֵּר זְקִנִים שִׁיבָה": וְאֹמֵר: "וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבּוֹשָׁה
 הַחֲמָה כִּי־מֶלֶךְ יִהְיֶה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדָּה
 זְקִנּוֹ כְּבוֹד": רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־מִנְסֵיאַ אֹמֵר: אֵלּוֹ שְׁבַע
 מִדּוֹת. שְׁמֵנו חֲכָמִים לְצַדִּיקִים. כָּלֵם גִּתְקִימוֹ בְּרַבִּי וּבְנָיו:
^(נט)אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן־קִסְמָא: פְּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלְךְ
 בְּדֶרֶךְ. וּפָגַע בִּי אָדָם אֶחָד. וְנִתְּנָה לִי שָׁלוֹם וְהַחֲזַרְתִּי לוֹ
 שָׁלוֹם. אָמַר לִי: "רַבִּי. מֵאִיזָה מְקוֹם אָתָּה?" אָמַרְתִּי לוֹ:
 "מֵעִיר גְּדוּלָּה שֶׁל־חֲכָמִים וְשֶׁל־סוֹפְרִים אָנִי". אָמַר לִי:

חס' ב, כג.

משל' ד, כג.

משל' ג, ח.

משל' ג, יח.

משל' א, ט.

משל' ד, ט.

משל' ג, טז.

משל' ג, ב.

משל' טז, לא.

משל' ח, ו.

משל' כ, כט.

ישע' כד, כג.

"רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו? ואני אתן לך אלה
 אלים דגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות". אמרתי
 לו: "בני אם אתה נותן לי כל-כסף וזהב ומרגליות
 שבעולם. איני דר אלא במקום תורה. לפי שבשעת
 פטירתו של אדם אין מלוין אותו. לא כסף ולא זהב
 ולא אבנים טובות ומרגליות. אלא תורה ומעשים טובים
 בלבד. שנאמר: "בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר
 עליך והקיצות היא תשיחך: "בהתהלךך תנחה אתך".
 בעולם הזה: "בשכבך תשמר עליך". בקבר: "והקיצות
 היא תשיחך". לעולם הבא. וכן כתוב בספר תלים
 על-ידי דוד מלך ישראל: "טוב-לי תורת-פיך מאלפי
 זהב וכסף". ואומר: "לי הכסף ולי הזהב נאם יהוה
 צבאות": וכן חמשה קנינים קנה הקדוש ברוך הוא
 בעולמו. ואלו הן: תורה קנין אחד. שמים וארץ קנין
 אחד. אברהם קנין אחד. ישראל קנין אחד. בית המקדש
 קנין אחד. תורה קנין אחד מנין? שנאמר: "יהוה קנני
 ראשית דרכו קדם מפעליו מאז": שמים וארץ קנין אחד
 מנין? שנאמר: "כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ
 הדם רגלי איזה בית אשר תבנו-לי ואיזה מקום
 מנוחתי": ואומר: "מה-רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה
 עשית מלאה הארץ קנינה: אברהם קנין אחד מנין?
 שנאמר: "ויברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קנה
 שמים וארץ": ישראל קנין אחד מנין? שנאמר: "עד-
 יעבר עמך יהוה עד-יעבר עס-זו קנית": ואומר:
 "לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי כל-חפצי-בם": בית

משל ו. כב.

תס' קטו. עב.

תני כ. ח.

משל ת. כב.

ישע' סו. א.

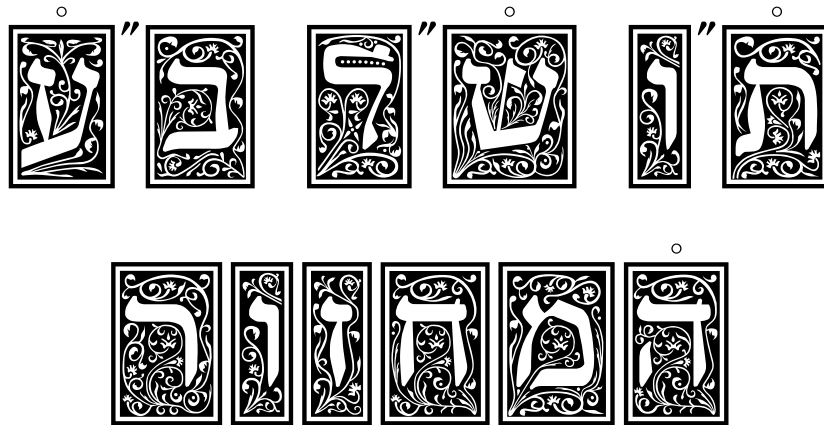
תס' קד. כד.

ברא' יד. יט.

שמי טו. טז.

תס' טז. ג.

הַמְקַדֵּשׁ קַנְיָן אֶחָד מִנֵּיָן? שְׁנֵאמַר: "מְקַדֵּשׁ אֶדְנִי כּוֹנְנִי
 יְדִיךָ": וְאוֹמַר: "וַיְבִיאֵם אֶל־גְּבוּל קְדָשׁוֹ הֲרִיזָה קִנְיָתָהּ
 יְמִינִי": [א] וְכָל־מַה־שֶּׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ.
 לֹא בָרָא אֱלֹא לְכְבוֹדוֹ. שְׁנֵאמַר: "כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי
 וְלְכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו יִצְרָתִיו אֶף־עֲשִׂיתִיו: וְאוֹמַר: "יְהוָהוּ
 יִמְלֹךְ לְעַלְמֵי עַד":¹

¹ חזק.

שבח ותהילה לדרר במרומים.

לתשלום סדר תפילות חג האביב זמן חרותנו.

נשלמה המלאכה ע"י עושיה ברחמי המרובים. ד' ניסן תשע"ה.

אשר גאלנו ביד חזקה ובורוע נטויה כי לעולם חסדו (נימ' תש"ס) תהלים קלז, יב. והכה ימצרים
 בבכוריהם כי לעולם חסדו (נימ' ד' ניסן תש"ס).

ויהי רעוא מן קדם שמיא שיקויים בנו הכתוב במלכים (א. ח. מ.) יהי ה' אלקינו עמנו כאשר יהיה עם אבותינו
 אל יעזבנו (נימ' תש"ס) ואל ישנונו. ומקרא הנאמר ע"י ישעיהו הנביא (ל. א) ששון ושמחה ישיגו ונסו
 יגון ואנחה (נימ' ד' ניסן תש"ס). ונוכה לשורר על ניסיו ורחמי המרובים כנאמר ע"י ישעיהו עבדו (ל. כט)
 השיר יהיה לכם כליל התקדש חג ושמחת לבב כהולך בחליל (נימ' ד' ניסן תש"ס) במהרה בימינו.

ירושלים עיה"ק ת"ו, אני המעמיד והמסדר:

אם לא צויין אחרת, המקורות ע"פ תוכנת 'פרוייקט השו"ת', שע"י אוניברסיטת בר אילן, גירסה מספר 22.

סדר רב עמרם גאון, ערוך ומוגה ע"פ כ"י ודפוסים עם השלמות וש"נ ומבוא, מאת דניאל גולדשמידט, ירושלים, דפוס מוסד הרב קוק, תשס"ה.

סידור רב סעדיה גאון, רס"ג, מהדורת ישראל דודזון, שמחה אסף, יששכר יואל, ירושלים, חברת מקיצי נרדמים, תש"ס.

שכל טוב, פסקים, לרבינו מנחם ב"ר שלמה. יו"ל בפעם הראשונה ע"פ כ"י, עם הערות ומראה מקומות. ע"י משה יהודה הכהן בלוי, בתוך 'שיטת הקדמונים', ניויורק, תשנ"ב.

סדור חיבור ברכות, מחזור טורין. העתקת שלמה זלמן שכטר מכ"י טורינו שאבד בשריפה. העתקה נמצאת בספריית ביהמ"ד לרבנים בניו יורק, כ"י Mic8401.

סדור התפילה לרוקח. פירוש התפילה וסודותיה לכל ימות השנה, לרבינו אלעזר ב"ר יהודה מגרמיוא. יו"ל בפעם הראשונה ע"פ כ"י עתיקים, עם מקורות הערות וביאורים. ע"י הרב משה הרשור ז"ל, והרב יהודה אלתר הרשור, ירושלים, תשנ"ב.

ספר מנהג טוב, כולל מנהגים שקבץ חכם אחד מחסידי איטאליא. יו"ל ע"פ כ"י A89 של עקד ספרים בבודאפעשט. עם הערות ותקונים וציורים, מאת מאיר צבי ב"ר יוסף ווייס, בודאפעשט, תרפ"ט.

ספר שבלי הלקט השלם...חיברו רבינו צדקיה ב"ר אברהם הרופא, ירושלים, זכרון אהרן, תשע"ב.

ספר תניא רבתי, לרבי יחיאל ב"ר יקותיאל הרופא ממשפחת הענוים, פסקי הלכות, דינים ומנהגים. יו"ל ע"פ כ"י ודפוסים ראשונים, מאת ר' ישראל בראון, ירושלים, דפוס מוסד הרב קוק, תשע"א.

ספר התדיר, לרבינו משה ב"ר יקותיאל איש רומי ממשפחת האדומים, מדבר במצות תדירות. יו"ל ע"פ כמה כ"י, ובעיקר ע"פ כ"י הנמצא בספריית העיר פארמא באיטליה. ע"י משה יהודה הכהן בלוי, בתוך 'שיטת הקדמונים', ניויורק, תשנ"ב.

מחזור לפי הנהוג לקהל רומה, שונצינו-קאזאל מיורי, דפוס בני שונצינו, רמ"ו (1485-1486), 2 כר'.

מחזור כפי מנהג ק"ק רומא, עם פירוש קמחא דאבישונא לר' יוחנן טריויס, בולוניא, דפוס השותפים, ש"ש"א (1540), 2 כר'.

סידור היעב"ץ - עמודי שמים, שערי שמים. נוסח אשכנז. יצא לאור בראשונה ע"י המחבר בביתו באלטונא, שנת תק"ה-תק"ז. ערוך ומסודר ע"י הוצאת ספרים אשכול, ירושלים, תשנ"ד, 2 כר'.

מחזור כל השנה כפי מנהג ק"ק איטאליאני, עם מבוא מאת ר' שמואל דוד לוצאטו, ליוורנו, דפוס שלמה בילפורטי וחברו, תרט"ז (1856), 2 כר'.

סדר עבודת ישראל, כולל תפלות וברכות לכל השנה, כמנהג מערב אשכנז, עם ביאור 'יכין לשון'. מחובר מסודר ומוגה ע"י ר' יצחק בן אריה יוסף דוב, המכונה דר' זליגמן בער. רעדעלהיים, תרכ"ח.

סדר תפלות כמנהג איטאליאני, בעריכת הרב דונאטו קאמריני, טורינו, פ' סרווי, 1912 [-] 1916.

סדר תפלה כפי מנהג קהלות קדושות איטאליאני יע"א. הוגה ע"י דוד יצחק פאנצ'ירי, וינא-בודאפשט, דפוס 'י שלזינגר, תרח"צ (1938).

מחזור מנהג איטאליאני לפי הנהוג בכל הקהילות. הגיה, תרגם לאיטלקית והוסיף הערות מנחם עמנואל הרטום, רומא, קארוצי, תש"ן-תשנ"ב, 3 כר'.

מנחם עמנואל הרטום, המנהג האיטלקי בירושלים עיה"ק. מהדורה שניה מתוקנת. ירושלים, חברת יהודי איטליה לפעולה רוחנית, תשנ"א (1991).

ספר התיבה. בית הכנסת כמנהג בני רומה, ירושלים. (ירושלים), הדפסה לרגל בר המצוה של דניאל ענו, תשנ"ט (1999). (מהדורת צילום של ספר התיבה בכתיבת ידו של דניאל קאסוטו, משנת תשנ"א).

כתר ירושלים: תנ"ך האוניברסיטה העברית בירושלים (על פי הנוסח והמסורה של כתר ארם צובה וכתבייד הקרובים לו, בשיטת הרב מרדכי ברויאר. פיקוח מדעי: יוסף עופר), ירושלים, בן-צבי, 2004 (מהד' ב).

א' בן-זמרה, ה' סרמוניטה וא' פיאטלי, הוספות ותיקונים לחוברת של מ"ע הרטום, "המנהג האיטלקי בירושלים עיה"ק" (נדפס כאן בנספח).

סדור כמנהג איטאליאני של ק"ק רומא יע"א: ימי חול ושבת (עם תרגום לאיטלקית). מילאנו, מורשה, תשס"ט, 2008.

סדור כמנהג איטאליאני של ק"ק מילאנו יע"א: ימי חול ושבת (עם תרגום לאיטלקית). מילאנו, מורשה, תשס"ט, 2008.

מיכאל ריוזיק, מסורות לשון חכמים באיטליה על פי מחזורים מימי הביניים, ירושלים, מוסד ביאליק, תשס"ט.

קובץ מחקרים על מחזור כמנהג בני רומא, בעריכת אנג'לו מרדכי פיאטלי. יו"ל עם מהדורת פקסימיליה של 'מחזור כמנהג רומה, שונצין - קזאל מיור' רמ"ז (1485-1486), ירושלים, י"ל מאגנס, תשע"ב.

לוח קיצורי מקורות

<p>(61) ילקו"ש = ילקוט שמעוני. (62) מד' = מדרש. (63) מד"א = מדרש אגדה. (64) מד"ר = מדרש רבה. (65) מד"ש = מדרש שמואל. (66) מדת"נ = מדרש תנחומא. (67) פדר"ך = מדרש פסיקתא דרב כהנא. (68) פסז"ו = מדרש פסיקתא זוטרותא - לקח טוב. (69) פסר"ב = מדרש פסיקתא רבתי. (70) שו"ט = מדרש שוחר טוב. (71) שמו"ר = שמות רבה.</p> <p style="text-align: center;">גאונים:</p> <p>(72) בה"ג = בעל הלכות גדולות. (73) כארצ"ו = כתר ארם צובה, למדקדק הגדול ר' אהרן בן-אשר. (74) סדו' רס"ג = סידור ר' סעדיה גאון. (75) סרע"ג = סידור ר' עמרם גאון. (76) ר"ג מאה"ג = רבינו גרשום מאור הגולה. (77) ר"ח = רבינו חננאל גאון. (78) שדר"א = שאילתות דרב אחאי גאון. (79) תשוה"ג = תשובות הגאונים. (80) תשו' רנ"ג = תשובות ר' נטרונאי גאון.</p>	<p>(36) אסתר = אס'. (37) דניאל = דני'. (38) עזרא = עזר'. (39) נחמיה = נחמ'.</p> <p style="text-align: center;">ספרות חז"ל:</p> <p>(40) אד"ג = אבות דרבי נתן. (41) אכנה"ג = אנשי כנסת הגדולה. (42) בבלי = תלמוד בבלי. (43) ירוש' = תלמוד ירושלמי. (44) מכיל' דר"ז = מכילתא דרבי ישמעאל. (45) מס' = מסכת. (46) מס"ו = מסכת סופרים. (47) משנ' = משניות. (48) פדר"א = פרקי דרבי אליעזר. (49) ש"ס = ששה סדרים. (50) תר"א = תרגום אונקלוס. (51) תדא"ר = תנא דבי אליהו, אליהו רבא. (52) תדא"ז = תנא דבי אליהו, אליהו זוטא. (53) תוספ' = תוספתא. (54) תי"ר = תרגום ירושלמי. (55) תי"ו = תרגום יונתן בן עוזיאל.</p> <p style="text-align: center;">מדרשים:</p> <p>(56) אהמ"ד = אוצר המדרשים. (57) במדב"ר = במדבר רבה. (58) ב"ר = בראשית רבה. (59) דב"ר = דברים רבה. (60) ויק"ר = ויקרא רבה.</p>	<p style="text-align: center;">תנ"ך:</p> <p>(1) בראשית = ברי'. (2) שמות = שמי'. (3) ויקרא = ויק'. (4) במדבר = במ'. (5) דברים = דבי'. (6) יהושע = יהו'. (7) שופטים = שופ'. (8) שמואל א' = ש"א. (9) שמואל ב' = ש"ב. (10) מלכים א' = מ"א. (11) מלכים ב' = מ"ב. (12) ישעיהו = ישעי'. (13) ירמיהו = ירמי'. (14) יחזקאל = יחו'. (15) הושע = הוש'. (16) יואל = יוא'. (17) עמוס = עמי'. (18) עובדיה = עוב'. (19) יונה = יוני'. (20) מיכה = מיכי'. (21) נחום = נחו'. (22) חבקוק = חבק'. (23) צפניה = צפי'. (24) חגי = חגי'. (25) זכריה = זכי'. (26) מלאכי = מלא'. (27) דברי הימים א' = דה"א. (28) דברי הימים ב' = דה"ב. (29) תהלים = תה'. (30) איוב = אי'. (31) משלי = משל'. (32) רות = רות'. (33) שיר השירים = שה"ש. (34) קהלת = קה'. (35) איכה = איכי'.</p>
--	--	---

ראשונים, אחרונים ושאר ראשי תיבות:

<p>קצבות- (91) הר"א כ"ץ = הרב ר' אביגדור כהן צדק. (92) הר"ש כ"ץ = הרב ר' שניאור כהן צדק. (93) ח"א = חלק א'.</p>	<p>הטור- (87) בעה"ט = בעל הטורים. (88) דע"ז = דעת זקנים מבעלי התוספות. (89) הל' = הלכות. (90) הלק"צ = ספר הלכות</p>	<p>(81) אב"ע = אבן עזרא. (82) אבה"ע = אבן העזר. (83) או"ז = אור זרוע. (84) או"ח = אורח חיים. (85) אור"ח = אורחות חיים. (86) ב"ח = בית חדש ועל</p>
--	---	--

- 94 ח"ב = חלק ב'.
 95 חו"מ = חושן משפט.
 96 חיי"א = חיי אדם.
 97 ח"נ = חילופי נוסחאות.
 98 ט"ז = טורי זהב.
 99 יור"ד = יורה דעה.
 100 יעב"ץ = הרב יעקב בן צבי מעמדין.
 101 כנה"ג = כנסת הגדולה.
 102 ליקה"פ = ליקוטי הפרדס.
 103 מג"א = מגן אברהם.
 104 מז" = מזמור.
 105 מחז"ו = מחזור ויטרי.
 106 מש"ט = מדרש שכל טוב.
 107 משנ"ב = משנה ברורה.
 108 סד"ר = סידור רוקח.
 109 סדה"י = סדר היום.
 110 סה"ע עשה"ד = ספר העיטור, עשרת הדברות.
 111 סה"ת = ספר התדיר.
 112 סהא"ק = ספר הלכות איטלקי קדמון (מהד' י"מ תא-שמע).
 113 סחב"ר = סדור חיבור ברכות - מחזור טורנינו.
 114 סי' = סימן.
 115 סמנט"ו = ספר מנהג טוב.
- 116 סמ"ש = ספר מצת שמורים.
 117 ספ"ר = ספר רוקח.
 118 ספה"מ = ספר המכריע לר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.
 119 סרש"י = סידור רש"י.
 120 סת"ר = ספר תניא רבתי.
 121 ע"א = עמוד א'.
 122 ע"ב = עמוד ב'.
 123 עה"ת = על התורה.
 124 ערה"ב = ערוגת הבושם.
 125 פסקי רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.
 126 פר' = פרשה.
 127 פש"ט = פסקי שכל טוב.
 128 קד"א = קמחא דאבישונא.
 129 ר' בחיי = רבינו בחיי בן אשר.
 130 ראב"ד = ר' אברהם בן דוד.
 131 ראבי"ה = ר' אליעזר בן יואל הלוי.
 132 ראה"ע = רבי אברהם הרופא מן הענויים.
 133 רבב"א = רבי בנימין ב"ר אברהם נאח שבה"ל.
 134 ריא"ז = ר' ישעיה ב"ר אליה.
- 135 ריבב"ן = רבי יהודה יעל"ה ב"ר בנימין.
 136 רמב"ם = ר' משה בן מימון.
 137 רע"ב = רבי עובדיה מברטנורה.
 138 רשב"א = ר' שלמה בן אדרת.
 139 שבה"ל = שבלי הלקט.
 140 שה"ג = שלטי הגבורים לר' יהושע בועז לבית ברוך.
 141 שיטמ"ק = שיטה מקובצת.
 142 שע"ת = שערי תשובה.
 143 תה"ד = תרומת הדשן.
 144 תו"י = תוספות ישנים.
 145 תוס' = בעלי התוספות.
 146 תוס' רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.
 147 תר"י = פ"י תלמידי רבינו יונה גירונדי [על הרי"ף].
 148 תשב"ץ = תשובות ר' שמעון בן צמח.
 149 תשב"ץ קטן = ר' שמעון בן צדוק תלמיד מהר"ם.
 150 תשו' הרי"ד = תשובות ר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.

Typesetting and graphic design:
Dc.kugelschreiber@gmail.com

Typesetting softwares:
Tag by D. Weissman

©

All rights reserved

hebraica@netvision.net.il

hillser@netvision.net.il

Printed in Jerusalem

Mahazor di Pèsah

di rito italiano

secondo l'uso di Gerusalemme

a cura di

Angelo M. Piattelli e Hillel M. Sermoneta

Terza edizione

Gerusalemme

Hevrat Yehudé Italia be-Israel

5775 (2015)